

ТРИ НЕЗАБРАВИМИ ИСТОРИИ

ДЖИМ ХАРИСЪН

ЛЕГЕНДИ ЗА СТРАСТТА

С КРАЯ НА НЕВИННОСТТА ЗАПОЧВА ЛЕГЕНДАТА...

ДЖИМ ХАРИСЪН ЛЕГЕНДИ ЗА СТРАСТТА

Превод: Станимир Йотов, Светлана Комогорова

chitanka.info

„В края на октомври 1914 г. трима братя яздеха от Шото, щата Монтана, към Калгари в Алберта, за да вземат участие в Първата световна война... Един стар шайен на име Бързия нож пътуваше с тях...“ Така започва „Легенди за страстта“ на американския класик Джим Харисън, монументална творба с епичен размах, способна да докосне най-първичните ни емоции. От суровата красота на планините в Монтана до напоените с кръв бойни полета във Франция могъщият разказ проследява пътя на героите, които се борят за справедливост в един обезумял, жесток свят. В тази вече прочута история заедно с другите две новели тук, Джим Харисън пише с несравним колорит и ярост за една свирепа любов към живота.

„Джим Харисън стои високо сред писателите от своето поколение. Тази книга е богата, въздействаща и поразително дълбока. Истински триумф...“
„Ню Йоркър“

„Разтърсваща, трагична история, разказана с блясък.“
„Нешънъл Ривю“

„Стихийна, покоряваща творба... без съмнение дошла изпод перото на талантлив, завършен писател.“
„Вашингтон Пост“

„Легенди за страстта“ е може би най-добрият сборник с новели, появили се в тази страна през последния четвърт век.
„Ню Йорк Таймс“

„Бързо действие, огромна повествователна мощ... «Легенди за страстта» има неотменимо място сред онази категория книги, които не могат да бъдат оставени.“

„Дейли Телеграф“

ЛЕГЕНДИ ЗА СТРАСТТА

ГЛАВА 1

В края на октомври 1914 година трима братя яздеха от Шото, щата Монтана, към Калгари в Алберта, за да вземат участие в Първата световна война (Съединените щати не влязоха в конфликта до 1917 г.). Един стар шайен на име Бързия нож пътуваше с тях, за да върне конете, защото бяха чистокръвни, а баща им смяташе, че синовете му не могат да тръгнат на война на стари кранти. Бързия нож знаеше всички пътеки в северните Скалисти планини и затова пътят им преминаваше през диви места далече от всякакви пътища и поселения. Потеглиха, преди да се зазори. Баща им държеше маслена лампа в конюшната, наметнат с шуба от бизонска кожа, и прощалният му дъх, когато прегърна всеки от тях поред, се издигна към подпорите на тавана като бяло облаче.

С първите лъчи на слънцето задуха силен вятър, който разлюля пожълтелите трепетлики и разпиля листата им над високото пасище, погребвайки ги сред шубраците. Когато пресякоха първата река, листата на канадската топола, откъснати от вятъра и уловени от водовъртежите, завършваха пътя си, напластени върху стърчащите скали.

Те се спряха и се загледаха в белоглавия орел, който, прогонен от първия сняг в планините, безуспешно преследваше ято диви гъски в папратите. Дори тук в долината все още се чуваше високият чист рев на вятъра сред голите студени планински чукари там горе, където гората свършваше.

По обяд пресякоха кордилерата^[1] и се обърнаха да хвърлят последен поглед към ранчото. Братята се загледаха в пейзажа, спиращ дъха благодарение на пронизващия вятър, който така бе изчистил въздуха, че ранчото изглеждаше невъзможно близко и живописно, въпреки че се намираше на повече от двайсет мили разстояние. Бързия нож обаче остана безразличен към красотата на природата, защото се боеше от сантименталностите и гледаше право напред с презрение, когато пресякоха релсите на Северната тихоокеанска железница. А

малко по-късно по обяд, когато чуха тъжния вой на вълк, всички се престориха, че не са го чули, защото обедният вой на вълк беше най-лошата от всички поличби. Обядваха на седлата, сякаш за да избягат от печалния звук и да се отдалечат от долината, където той можеше да ги застигне отново. Алфред, най-големият брат, каза молитва, а в това време Тристан, средният брат, изруга и пришпори коня си покрай Алфред и Бързия нож. Най-малкият брат Самюел яздеше спокойно, любувайки се на флората и фауната, която ги обграждаше. Той беше любимецът на семейството и макар да беше само на осемнайсет години, вече бе прекарал една година в Харвард, изучавайки наследството на Агаси^[2] в музея „Пийбоди“. Бързия нож се спря на края на поляната, за да изчака Самюел да ги настигне, и сърцето му застина, когато видя дорестият му кон да се появява от гората заедно с ездача, който се заливаше от смях, сложил пред лицето си полуизбелял череп на бизон.

На третия ден от пътуването им вятърът стихна, въздухът поомекна и слънцето грееше приглушено заради есенната мъгла. Тристан уби елен за голямо неудоволствие на Самюел, който яде от него само заради вродената си вежливост. Алфред, както обикновено, бе замислен и затворен, питайки се през цялото време как Бързия нож и Тристан успяваха да погълнат такова количество дивечово месо. Той предпочиташе говеждо. Докато Бързия нож и Тристан ядяха черния дроб, Самюел се засмя и каза, че самият той бил всеяден, макар да предполагал, че един ден ще стане вегетарианец, но Тристан очевидно бил месоядно животно и след като се натъпчел веднъж, сетне дни наред можел да язди, да спи, да пие или да блудства, без да яде. Тристан даде останалата част от елена на един беден чифликчия, преселник, в чийто окаян хамбар спаха през нощта, предпочитайки него пред вонящата на амоняк колиба, пълна с деца. Както можеше да се очаква, чифликчията не знаеше, че в Европа се води война, нито пък имаше някаква ясна представа къде изобщо се намира Европа. И съвсем неочаквано по време на вечерята Самюел хареса най-голямата дъщеря на домакина им и ѝ цитира стих от Хайнрих Хайне на нейния роден немски. Бащата се разсмя, а майката и дъщерята напуснаха смутени масата.

Призори, когато отново потеглиха на път, дъщерята даде на Самюел шал, който сама бе изплела през нощта. Самюел целуна

ръката ѝ, каза, че ще ѝ пише и ѝ даде един златен джобен часовник да му го пази. Бързия нож наблюдаваше тази сцена от оградата, докато оседлаваше конете. Той взе седлото на Самюел, сякаш взимаше в ръцете си самата съдба, която винаги обитаваше най-далечните и най-тъмните предели на женския пол. Пандора, Медуза, вакханките и фуриите са все женски божества, макар да са второстепенни по характер и да надхвърлят понятието за пол. Кой символизира смъртта по-добре от тях, които носят на плещите си цялата земя и ни разкриват сърцето на красотата?

Те изминаха целия път до Калгари в пълния апогей на краткото циганско лято. Имаха неприятен инцидент в една крайпътна кръчма, където вързаха конете си и влязоха да накусят прашните си усти с чаша бира. Собственикът отказа да допусне Бързия нож в заведението си. Самюел и Алфред се опитаха да го вразумят, после Тристан влезе, след като бе напоил конете, прецени ситуацията и просна собственика на кръчмата в безсъзнание на земята. Сетне подхвърли една златна монета на портиера, който нервно стискаше пистолета си, взе бутилка с уиски и бъчонка с бира и четиримата си устройха пикник под едно дърво навън. Алфред и Самюел свиха рамене, отдавна свикнали с поведението на брат си. Бързия нож харесваше вкуса на бирата и уискито, но само изплакна устата си с тях, преди да изплюе течността на земята. Той бе шайен, но последните трийсет години беше живял в земите на кри и черноногите^[3] и бе решил, че ще се напие само ако се върне в Куция елен^[4], преди да умре. Действията му предизвикаха смеха на Самюел и Алфред, но не и на Тристан, който разбираше мотивите на Бързия нож и беше близък с него още от тригодишна възраст, докато Самюел и Алфред не обръщаха много внимание на шайена.

В Калгари получиха неочаквано топъл прием като доброволци. Майорът, който сформираше местния кавалерийски корпус, произхождаше от същата област в Корнуол, откъдето и баща им; той дори бе отплавал от Фолмаут^[5] на една шхуна през същата година, само че към Халифакс вместо към Балтимор. Майорът беше донякъде озадачен от отказа на Съединените щати да влязат във войната, която по негово мнение щеше да бъде по-чудовищна и по-тежка, отколкото предполагаша канадците, които с присъщия си лековат оптимизъм смятаха, че кайзерът и неговите фрицове ще бъдат обърнати в бяг в

момента, в който местните момчета стъпят на континента. Но от друга страна, една такава простодушна самонадеяност се ценеше у войниците, които в повечето случаи бяха пушечно месо за международните икономически и политически машинации. По време на едномесечната им подготовка, предшестваща прехвърлянето им в Квебек с влак, Алфред бързо стана офицер, а Самюел адютант благодарение на познанията си по немски и умението му да чете топографски карти. Тристан обаче пиеше и предизвикваше свади и беше изпратен да се грижи за конете, което между впрочем напълно го устройваше. Цялата тази история с униформите и безкрайните строеви подготовки го отегчаваше до смърт. Ако не се чувстваше задължен към баща си да се грижи за Самюел, той отдавна щеше да избяга от казармата с откраднат кон, поемайки на юг по следите на Бързия нож.

В същото време, недалеч от Шото, Уилям Лъдлоу (полковник от запаса от Инженерните войски на Съединените щати) прекарваше в ранчото си безсънни нощи. Беше се простудил сутринта, когато изпращаше момчетата и от една седмица бе на легло, взирайки се през северния прозорец в очакване Бързия нож да се върне с някакви новини, колкото и оскъдни да са те. Пишеше дълги писма на жена си, която прекарваше зимата в Прайдс Кросинг, северно от Бостън, където държеше квартира на площад Луисбърг, за да може вечерите да ходи на опера и симфонични концерти. Тя обичаше Монтана от май до октомври, но точно толкова обичаше да се качи на влака и да се върне в изтънчения Бостън — нещо обичайно за богатите земевладелци през онези дни. Противно на общоприетата заблуда каубоите никога не са притежавали свои стопанства. Те не бяха нищо друго, освен опитни странстващи хипита на своето време, казаци на откритите пасища, които познаваха животните много по-добре, отколкото себеподобните си. Някои от най-големите ферми в Северна и Централна Монтана в повечето случаи бяха собственост на отсъстващи шотландски и английски благородници. (Веднъж един недодялан ирландец на име сър Джордж Тор, със съмнителен благороден произход, бе вбесил индианците, избивайки хиляди лосове и още толкова бизони просто „за забавление“ по време на една своя ловна експедиция.)

Но Лъдлоу пишеше на жена си с печал. Тя бе настоявала Самюел да не отива на война. Миналата година мисис Лъдлоу се беше наслаждавала на техните съботни обеда в Бостън, разговаряйки с него за винаги вълнуващата му изминала седмица в Харвард. Тя неизменно бе обсипвала най-малкия си син с нежност и внимание, след като Алфред още от малък се беше оказал прекалено сдържан и методичен, а Тристан твърде необуздан. През септември, месец след събитията в Сараево^[6], тя се беше скарала със съпруга си и три дни по-късно, колкото ѝ бяха нужни, за да събере багажа си, напусна Монтана. Сега Лъдлоу знаеше, че е трябвало да задържи Самюел и да го върне в Харвард дори само за да угоди на жена си. Младата втора братовчедка, Сузана, която тя бе довела от изток с надеждата да осигури добра партия за Алфред, вместо това се беше сгодила за Тристан. Лъдлоу намери това за забавно, защото тайно гледаше с благосклонност на лошото поведение на Тристан, въпреки че веднага след годежа Тристан непроситимо изчезна за цяла седмица с Бързия нож в преследване на мечка гризли, която бе убила две крави.

Лъдлоу лежеше под юргана, разглеждайки дневниците, които беше водил през живота си, докато мислите му се лутаха в нещо подобно на треска. Той бе достигнал възрастта, когато обичайно романтичният му ум беше започнал да открива ирониите в живота. Миналото се беше превърнало в тъмен вир, от който не можеше да извади никакви заключения. Макар да бе на шейсет и четири, здравето и силата му не бяха го напуснали, а родителите му, и двамата прехвърлили осемдесетте, бяха живи в Корнуол, което означаваше, че ако не се случеше някаква злополука, имаше всички изгледи да живее по-дълго, отколкото би искал. В един от дневниците си се натъкна на някакво сантиментално стихотворение от времето на престоя си във Вера Круз^[7] и с изненада забеляза, че го е залепил до изрезка от вестник, която разказваше за „Плодовитостта на треската“. Като минен инженер той бе пътувал от Мейн до Вера Круз, Тумбстоун в Аризона, Марипоса в Калифорния и медните мини в Горния полуостров на Мичиган. Остана неженен, докато не навърши трийсет и пет години, а сетне изборът му — дъщерята на много богат инвестиционен банкер от Масачузетс — се бе оказал непривлекателен и за двете страни. Не че нейното богатство беше повлияло никак на тази странна женитба — като инженер в сребърните мини във Вера Круз той изкарваше по

петстотин фунта на месец, което се равняваше на четири хиляди долара по курса от онова време. Държеше парите си в банка в Хелена^[8], където пътуваше по няколко пъти в годината, за да наглежда финансите си и да присъства на сбирките на Скотовъдния клуб. Но бракът му постепенно беше изтлял, романтичният му пламък постепенно се беше трансформирал в една причудлива и елегантна отчужденост. Дългото им сватбено пътешествие в Европа ги беше цивилизовало в достатъчна степен, че да не го е особено грижа за това, че тя си намираше любовник през зимата в Бостън, обикновено много по-млад от нея. Нейната последна, дискретно скандална афера беше с млад студент от Харвард на име Джон Рийд, който по-късно стана известен болшевик и умря от тиф в Москва. Подобно на мнозина богати феминистки от онова време, интересите ѝ бяха пламенни и екзотични. След като първият ѝ син подобаващо бе кръстен на дядо ѝ, вторият въплъти малкото ѝ трепети и бе наречен „Тристан“ — име, което бе запомнила от часовете по средновековна поезия в Уелзли. Донякъде типично, тя беше първата жена, която игра поло на равна нога с разглезените богаташки синове, възприемащи света като своя конюшня. Мисис Лъдлоу се беше опитала да направи бедния Самюел художник, но той бе наследил научните наклонности на баща си и предпочиташе да обикаля из ранчото със справочниците си по естествена история, поправяйки усърдно викторианските им неточности.

За първи път, откакто момчетата заминаха, Лъдлоу слезе долу за вечеря и погледна с отчаяние самотния стол, сложен начело на дългата маса в трапезарията, чийто хлад не можеше да бъде смекчен дори от ярко бумтящия огън. Роскоу Декър, неговият надзирател, пиеше кафе с жена си, която наричаше Пет, индианка от племето кри, известна със своята красота. През последните няколко години съпругата на Лъдлоу я беше научила да готви с помощта на една старинна френска готварска книга, чието заглавие беше „Али Баб“. Декър (никой не го наричаше Роскоу, име, което той не обичаше) беше на около четирийсет и имаше стройните крака на ездач, набити рамене и здрави ръце, с които се беше сдобил на младини, копаейки дупки за стълбове.

Лъдлоу сподели, че се чувства самотен и се поинтересува дали биха вечеряли с него в трапезарията. Пет му наля кафе и поклати отрицателно глава, а Декър погледна настрана. Лъдлоу усети лицето

му да пламва и се замисли дали да не им заповяда да ядат с него въпреки десетте години, през които бяха живели добре заедно, макар и на разстояние.

И така полковникът и Декър пиха следобедното си кафе в напрегнато мълчание, без да обръщат внимание на уханието на нормандската еленова яхния със сайдер, която Пет готвеше на печката на дърва. Декър се опита да отвори приказка за добитъка, но Лъдлоу остана загледан в далечината, глух в гнева си. Той наблюдаваше Изабел, деветгодишната дъщеря на Декър, кръстена на съпругата му, която дойде от обора, носейки нещо в ръцете си. Тя мина покрай бараката на помпата, влезе в кухнята и „нещото“ се оказа малък язовец само на няколко седмици, който Тристан ѝ беше дал. Пет ѝ нареди да изнесе зверчето навън, но Лъдлоу я спря, подтиквайки от любопитство. Язовецът изглеждаше болен и полковникът каза, че млякото за него трябва да е топло, а месото да е накълцано на ситно. Пет сви рамене и започна да разточва тесто за курабии. В това време Лъдлоу сложи да се топли мляко, а Декър прегледа животинката. В килера намери запас от бебешки шишета с биберон и Изабел нахрани язовеца, люлеейки го на ръце, докато той пиеше лакомо. Сега Лъдлоу се разведри, извади бутилка арманяк^[9] и наля на себе си и Декър по чаша в добавка към кафето им. Като половин индианка Изабел отказваше да ходи на училище и затова Лъдлоу заяви, че най-накрая ще се заеме с образованието ѝ, започвайки на другата сутрин в осем.

Настроението дотолкова се оживи, че полковникът слезе в избата за бутилка с добро бордо, което да върви с яденето. В продължение на години той беше проявявал безразличие към слабостта на жена си към хубавото вино, но след това постепенно прегърна тази страст, прочете една книга по винология и започна да пие по много. Въпреки това избата му беше претърпана с бутилки с вино, голяма част от тях от дерайлирал влак на Северната тихоокеанска железница, пътуващ към Сан Франциско, които беше купил нелегално от някакъв железопътен служител. И докато беше в избата, той най-накрая реши проблема — всички щяха да вечерят заедно в кухнята, в това число и Бързия нож, когато се върнеше. Лъдлоу се надяваше, че по този начин отсъствието на синовете му няма да бъде толкова очебийно и мъчително. Връщайки се в кухнята, той обясни решението си като мярка за пестене на гориво през зимата. Трапезарията щеше да бъде заключена. Семейството на

Декър щеше да се премести в гостната, а тримата работници в ранчото можеха да се настанят в хижата на Декър. Всички знаеха, че Бързия нож никога нямаше да напусне колибата си, в която влизаше само той и малката Изабел, която веднъж като тригодишна се беше разболяла и Бързия нож пожела да извърши над нея някакъв таен обред. Лъдлоу обаче знаеше, че старият индианец пазеше в колибата си торба с трофейни скалпове, не малко от тях на бледолики, но тайно одобряваше това.

След вечеря всички играха пинокъл^[10], като повечето пъти печелеха Пет и Изабел заради виното и брендите, което Лъдлоу и Декър изпиха. Лъдлоу обяви, че утре Декър трябва да си вземе почивен ден и двамата да отидат на лов за яребици със сетерите. Декър каза, че по негово мнение Бързия нож ще се върне до няколко дни. Пет сервира пудинг от зрели сливи от градината, а Изабел заспа на стола с язовеца, който се кокореше изпод одеялото в скута ѝ. В полунощ Лъдлоу си легна с топлото усещане и убеденост, че светът все пак е добро място, че войната бързо ще свърши и че на другия ден двамата с Декър ще имат успешен лов. Той прочете нощната си молитва, включвайки в нея за разнообразие и Бързия нож, който като езичник несъмнено нямаше да може да се възползва от благотворното ѝ влияние.

Малко след три през нощта полковникът се събуди, облян в студена пот след сън, който беше толкова жив и истински, че продължи да потръпва половин час след това. В съня бе видял синовете си да загиват в битка, докато той стоеше безпомощен на една гола скала. След това беше погледнал надолу, забелязвайки, че носи гамаши от кожа на лос и всъщност бе Бързия нож. Запаля лулата си и докато гледаше трепкащите върху стената сенки на керосиновата лампа, се замисли къде бе самият той в този сън, който беше още по-мъчителен заради един спомен от 1874 г., когато полковникът беше на лагер сред хълмовете на Шорт-Пайн. Тогава Бързия нож бе дошъл, съобщавайки му равнодушно, че Седящия бик настъпва към тях от юг по поречието на река Тонг начело на пет хиляди храбри бойци. Те яздиха три дни и три нощи, без да спират, за да се измъкнат от този капан, а някои от мъжете се привързваха за седлата си, за да не паднат от изтощение.

Лъдлоу се загърна с халата си и излезе от стаята, тръгвайки надолу по коридора, като пътьом надникна първо в стаята на Алфред с

всичките сантиментални джунджурии, гири и наръчници в нея, а след това в тази на Самюел, отрупана с микроскопи, препарирани животни, в това число един озъбен росомах, ботанически експонати и парче дърво, извадено от реката през юношеските му години, което поразително приличаше на ястреб. Стаята на Тристан, в която Лъдлоу не помнеше да е влизал скоро, беше гола и пуста. На пода беше постлана кожа от черноопашат елен, възглавницата на леглото бе покрита с кожа от язовец, а в ъгъла имаше малък куфар. Полковникът се намръщи, знаейки, че кожата върху възглавницата е от един любимец на Тристан: когато синът му беше на десет години, самият той бе застрелял зверчето, след като то бе убило кученцето на съпругата му, заради което тя беше изпаднала в истерия. Язовецът, обикновено доста агресивно животно, яздеше с Тристан, настанен удобно на лъка на седлото, и ръмжеше гърлено към всеки, който се приближеше, с изключение на Бързия нож. Лъдлоу се спря, задържайки фенера над куфара. Почувства се малко като стар копой, но не можа да устои на любопитството. Вътре светлината на лампата улови с проблясване стоманените колелца на чифт испански шпори, които Лъдлоу беше подарил на Тристан за дванайсетия му рожден ден. Имаше няколко патрона за пушка за бизони марка „Шарпс“, ръждив пистолет с неизвестен произход, буркан с върхове на стрели от кремък и огърлица от мечешки нокти, несъмнено подарък от Бързия нож, за когото Лъдлоу понякога имаше чувството, че е в по-голяма степен баща на момчето, отколкото самият той. На дъното на сандъка, увита в кожа от антилопа, Лъдлоу намери с удивление своя собствена книга, отпечатана през 1875 г. в Държавната печатница, а на гърба на корицата беше написано с детски почерк: „Моят баща е написал тази книга.“

Той се изправи рязко и лампата опасно се залюля в ръката му. Не беше отварял книгата три десетилетия най-вече от мъка заради това, че препоръките му за сиуксите не бяха приети и дори бяха отхвърлени с пренебрежение, след което бе подал оставка и заминал за Вера Круз. Забеляза, че Тристан беше подчертавал цели абзаци и си беше водил бележки в белите полета, което го накара да се замисли какво бе накарало неговия упорит и нелюбознателен син да прояви интерес към нещо, което по негово мнение бе техническо съчинение. Върна се с

книгата в стаята си и си наля чаша канадско уиски от дамаджана, която държеше под леглото против безсъние.

Самото заглавие беше доста скучно, ако не се отчиташе историческата ирония, която се съдържаше в него: „Разузнавателен доклад за Блек Хилс, щата Дакота, направен през лятото на 1874 г. от Уилям Лъдлоу, капитан от Инженерните войски, временно носещ званието подполковник от армията на Съединените щати, Главен инженерен департамент на Дакота.“ Като учен той беше зачислен към Седми кавалерийски полк под командването на офицер, равен по ранг — подполковник Джордж Армстронг Къстър. Лъдлоу, с типичната си корнуолска сдържаност, не харесваше Къстър и предпочиташе компанията на учените, сред които беше и Джордж Бърд Гринел, негов близък приятел. Когато Къстър беше ядосан или притеснен от нещо, той си позволяваше да имитира английския акцент на Лъдлоу, непроситима фриivolност по отношение на друг офицер от същата част. Лъдлоу тайно се зарадва, когато две години по-късно научи за гибелта на Къстър в битката при Литъл Бигхорн през 76-а. Собствените му препоръки в края на доклада бяха сбити и стегнати. След като бе изброил очевидните предимства на областта, включително нейната защитеност от палещата жегата и снежните арктически бури в съседните прерии, Лъдлоу бе написал:

„Окончателното решаване на индианския въпрос е от първостепенна необходимост. Собствениците на земята високо ценят областта като тяхно ловно поле и последно убежище. По-далновидните от тях, предвиждайки момента, когато ловът на бизони (основно средство за препитание на дивите племена) ще стане невъзможен, живеят с надеждата да се заселят в района на Блек Хилс, виждайки в него техен бъдещ дом, където ще дочакат постепенното им изчезване, което е тяхната съдба... Индианците нямат земя по на запад, където биха могли да емигрират.“

Той отпи голяма глътка уиски, повече заинтригуван от драскулките на Тристан, отколкото от ужасите и извъртанията на правителството, които го бяха направили почти отшелник. Спомняше

си добре нашествието от скакалци, което Тристан бе намерил за интересно:

„Една сутрин преброих двайсет и пет от тях средно на един квадратен фут. При грубо изчисление цифрата възлизаше на един милион на акър земя... изключително лакоми. Човек лесно може да си представи способността им да унищожават жива растителност. Умението им да летят дълго време също е удивително... полетът им може да продължи цял ден, винаги се движат с вятъра и изпълват въздуха на голяма височина... Крилата им, които отразяват светлината, ги карат да приличат на големи туфи памук, носещи се лениво с вятъра... Когато се спускат под косите лъчи на слънцето, те наподобяват облак от огромни снежинки.“

Лъдлоу си спомни как Къстър бе произнесъл своята ексцентрична реч пред войниците с рояк скакалци, вкопчени в русите му къдрици. Продължи да чете само параграфите, подчертани от Тристан, включително един пасаж за кървавочервена луна, която сякаш е запалила сивкаво-кафеникавия пейзаж под нея, към който Тристан беше добавил: „Виждал съм това явление веднъж с Бързия нож, който след това отказа да продума, докато седяхме край лагерния огън.“ Най-завладяващият абзац обаче беше описанието на бизонските черепи, в което Лъдлоу откри връзка със суеверията за Призрачния танц на Бързия нож и момчешкия плам на Тристан: „Човек, който убие бизон и не изяде цялото му тяло, в това число и костния мозък (който според Бързия нож възвръща здравето на човешкото тяло), и не си направи шатра или легло от кожата му, сам трябва да бъде застрелян.“ Лъдлоу си спомни черепите и светлината върху перата на сокола скитник, който бе прелетял под коня му, преследвайки един обречен, странстващ гълъб:

„Изминали са само няколко години, откакто страната, през която минахме, бе любимото пасище на бизоните, а

сега техните бели черепи осейват прерията във всички посоки. Понякога те биват събирани от индианците и подреждани на земята по причудлив начин.

На едно такова място веднъж забелязах, че черепите са изрисувани със сини и червени ивици и кръгове, наредени в пет успоредни редици, по дванайсет черепа във всяка, като всички гледаха на изток.“

Отпи последна глътка от уискито и отново се унесе, без да гаси лампата, страхувайки се сънят да не се върне с неговите фатални въпроси и драматичната ярка гибел, която пресъздаваше. Лъдлоу не беше толкова глупав да се опитва да подрежда един вече изживян живот, но съзнаваше болезнено ясно, че е изтървал юздите на своя втори живот, който живееше чрез синовете си, не толкова с Алфред и Самюел, които бяха такива каквито са, а с Тристан. Понякога Лъдлоу се замисляше над някои научни теории, често чудати, и според една от тях характерът на човек се повтаряше през поколение. Собственият му баща беше капитан на шхуна и всъщност все още бе такъв, въпреки своите осемдесет и четири години, човек с бурен темперамент и обаяние, които годините не промениха. Неговите собствени по-кротки странствания бяха вдъхновени именно от разказите на баща му за това как видял гигантски сепии да се бият във водите на течението Хумболд край бреговете на Перу и за това как човек никога не оставал същият, след като заобиколял нос Хорн при сила на вятъра от седемдесет възела. Като малък Лъдлоу бе получавал като подарък за Коледа изсушена човешка глава от остров Ява, друг път малък златен Буда от Сиам, а също и безброй минерални образци от всички краища на света. Така Тристан по силата на някаква генетическа грешка се беше превърнал в собствения му баща и също като Каин никога нямаше да приема заповеди от никого, а вместо това щеше да подреди съдбата си по толкова самобитен начин, че никой в семейството нямаше да узнае какво се случва в неговата на пръв поглед неблагоприятна глава.

На четиринайсет Тристан бе напуснал училище и бе успял да улови достатъчно рисове, за да си купи каквото пожелае, но вместо това предпочете от кожата да бъде направено палто, което изпрати на смаяната си майка в Бостън. След това зае ловджийската пушка

„Парди“ на Лъдлоу и изчезна, за да се появи три месеца по-късно в ранчото с торба пълна с пари, спечелени на състезанията по стрелба в спортните клубове. Тези пари отидоха за ново седло и пушка на Бързия нож, микроскоп за Самюел и пътуване до Сан Франциско за Алфред. Цялото семейство беше осигурено може би с твърде много пари, но Тристан имаше свой собствен начин да превръща в злато нещата, до които се докоснеше. Шерифът на Хелена съобщи с писмо на семейството, че Тристан, тогава на петнайсет години, е бил забелязан в компанията на проститутки и майка му получи нервен пристъп, а Лъдлоу се зае със задължителното мъмрене, което се изроди в нездрав интерес за това дали проститутките са били привлекателни.

Собствените пътувания на Лъдлоу до Хелена на всеки два месеца винаги включваха гостувания за няколко дни у една учителка, която бе ухажвал плахо цяло десетилетие. Пред старите си приятели в Клуба на скотовъдците той обичаше да цитира Теди Рузвелт: „Обичам да пия виното на живота с бренди в него“, но след това се чувстваше глупаво, защото по принцип смяташе, че всички политици са негодници.

Но сега Тристан беше вече извън влиянието му и той знаеше, че има малка надежда да чуе скоро нещо за него, така както не чуваше почти нищо и за баща си. Преди няколко години баща му беше разбил шхуната си при островите Оркни и Лъдлоу му помогна с пари да си купи нов кораб, за което получи кратка благодарствена бележка:

„Скъпи синко, надявам се, че всички в семейството ти са добре. Изпрати синовете си при мен да се закалят. Дявол да ги вземе парите ти. Ще си получиш обратно всеки цент.“

И малките вноски пристигаха периодично в банката му в Хелена от различни места, от Кипър до Дакар. Докато очите му постепенно се премрежваха от съня, му мина през ум, че трябва да пише на Сузана, годеницата на Тристан, за да получи някакви новини. Тя беше нежно, красиво момиче, с изключителен ум.

Лъдлоу спа до късно и се засрами, когато разбра, че Декър е готов за лов от часове. Погледна през прозореца и видя как неговите

лимоново нашарени сетери спят на моравата, създавайки илюзията, че слънчевата светлина минава през листата на брезите. Това бяха чудесни кучета, докарани направо от Девъншир от негов приятел, който идваше тук веднъж на две години да ловува.

До обяд бяха убили седем двойки яребици и кучетата и хората бяха уморени от необикновената късна октомврийска жегата, макар северният хоризонт да беше притъмнял и да знаеха, че по приумиците на времето в Монтана е възможно до вечерта да завали сняг. Докато печаха две яребици, Декър предложи следващата пролет да купят хиляда телета, защото войната щяла да качи цената на говеждото. Също така му трябвали двама нови работници на мястото на Тристан и Пет имала братовчеди, които живеели близо до Форт Бентън, добри каубои, макар единият от тях да бил наполовина негър, ако Лъдлоу нямал нищо против това. Лъдлоу нахрани кучетата със сърцата и черния дроб на двете яребици и се съгласи с всичко, което Декър предложи, чудейки се разсеяно как ли изглежда един чернокож индианец кри. Вероятно удивително грозен. Той задряма под топлото слънце, усещайки миризмата от кожата на яребиците, която цвърчеше на въглените. Декър забеляза Бързия нож високо горе на билото на каньона, но знаеше, че индианецът няма да се присъедини към тях, преди да свършат обяда си, защото етикетът не му позволяваше да направи това, при положение че на огъня са сложени само две яребици. Именно Бързия нож беше довел Декър в ранчото от Зортман и Лъдлоу го беше взел на работа без въпроси, макар да знаеше, че бяга, преследван за някакво неизвестно престъпление.

Полковникът се събуди и яде с наслаждение. Той обичаше този тесен каньон и възнамеряваше да бъде погребан тук, близо до един малък извор, чиято вода се процеждаше от самата отвесна стена на каньона. Лъдлоу успя да купи тези дваайсет хиляди акра (не много голямо ранчо за окръга) почти без пари благодарение на връзките си като геолог, след като беше решено, че земята няма никаква стойност от гледна точка на полезните изкопаеми. Тук обаче имаше достатъчно вода и в ранчото можеха да се гледат три пъти повече глави добитък, отколкото в други стопанства със същата площ, но Лъдлоу рязко намали броя им, защото не беше алчен и бягаше от главоболията, свързани с многото работници. Освен това, ако добитъкът тръгнеше да пасе по склоновете, дивечът щеше да избяга. Кучетата подушиха

Бързия нож, докато се спускаше по хребета, и размахаша френетично опашки. Старият индианец отпи глътка от плоското шише на Декър и я изплю в огъня, където лумна пламък. На Декър винаги му беше забавно, когато Бързия нож говореше английски със силния британски акцент на Лъдлоу.

Късно през тази нощ дойде зимата. А на другия ден дойде гневно, настойчиво писмо от жена му, в което тя го умоляваше да използва влиянието си, за да освободи Самюел от служба. Тя бе изгубила сън, макар Алфред да бе писал от Калгари, че всичко върви добре. Но защо, за бога, момчетата трябваше да защитават една Англия, която никога не бяха виждали, и защо Лъдлоу, подтикван от нелепия си авантюризъм, ги бе тласнал към това, нехаейки за нейните чувства. Тези писма продължиха да пристигат през цялата есен и зима до януари с менопаузна истерия и накрая станаха толкова непоносими, че Лъдлоу, който и без това бе изпълнен с мрачни предчувствия, престана да ги отваря. Полковникът пропусна предколедното си пътуване до Хелена и лишен от всякакво романтично чувство, не правеше нищо друго, освен да чете и размишлява, с изключение на няколкото часа, които всяка сутрин отделяше на малката Изабел, за да я научи да чете и пише. Той изпрати Декър в Хелена да купи продукти и подаръци и ден след заминаването му в ранчото се отби един щатски шериф да го попита дали знае нещо за местонахождението на Джон Тронбърг, издирван за банков обир отпреди няколко години в Сейнт Клауд, щата Минесота, за когото се говорело, че се крие по тези краища. Лъдлоу не показва никаква изненада, когато видя по-ранната снимка на Декър, и отговори, че мъжът всъщност бил минал оттук преди три години на път към Сан Франциско, за да хване кораб за Австралия. Шерифът кимна уморено, обядва порядъчно добре и продължи на кон към Шото в спускация се мрак.

Лъдлоу чака около час, в случай че шерифът се е скрил някъде наблизо, и след това изпрати Бързия нож в Хелена да предупреди Декър на връщане да избягва всякакви градове и главни пътища. Нещата, изглежда, не отиваха на добре. Бродейки разсеяно из къщата, той се натъкна погрешка на Пет, която стоеше права и чакаше да изсъхне след баня, което го накара да си тръгне веднага, чувствайки се слаб, непохватен и уморен. С радост бе готов да се раздели с ранчото си само ако можеше поне единият от синовете му да се върне.

В Бостън Изабел беше започнала романс с италиански оперен певец, basso profundo^[11]. Той не знаеше английски и затова тяхната връзка се опираше главно на нейните минимални познания по италиански от туристическия пътеводител. Те лежаха на претенциозна ориенталска кушетка пред камината, главата му беше върху гърдите ѝ, и разговаряха за опера, за Флоренция и за дивите червенокожи, които той се надяваше да види по време на пътуването си до Лос Анжелис и Сан Франциско, където щеше да изнесе концерти. Изабел всъщност се беше отегчила от италианеца: неговите кратки, енергични любения не я удовлетворяваха, защото тя беше много по-малко духовна жена, отколкото любовниците ѝ предполагаха. Беше сънувала неприятен сън с Тристан и главата на певеца върху гърдите ѝ напомни как като момче, докато беше болен от пневмония, той се беше сгушил в същото положение и тя му беше чела — близост, която беше фатално прекъсната в края на дванайсетата му година, когато бе решила да се върне в Бостън през зимата. И как пламенното момче я беше измъчвало за това нейно решение, пишейки ѝ писма, че всеки ден се моли на Бог да направи така, че майка му да се върне за Коледа и когато това не се беше случило, то бе проклело Бог и завинаги беше престанало да вярва в него.

Когато Изабел се върна през пролетта, Тристан беше толкова хладен и отчужден от нея, че тя се оплака на Лъдлоу, който обаче не можа да изкопчи и дума от сина си по повод на това какво е станало между него и майка му. После Изабел се престори на болна и когато момчетата дойдоха в стаята ѝ да ѝ пожелаят лека нощ, тя задържа Тристан и временно можа да го умилюва с въздишки и сълзи, използвайки целия арсенал на своите хитрости. Той ѝ каза, че ще я обича винаги, но не може да вярва в Бог, защото вече го е проклет.

Първият по-лек удар стигна до родителите по отделно в края на януари, когато получиха вест, че Алфред, поначало не много добър ездач, си е раздробил коляното и си е счупил гръбнака при падане от кон близо до Ипър. Прогнозите на докторите от военнополовата болница обаче бяха добри и те очакваха да се прибере у дома до май.

Майорът от Калгари изпрати специално съчувствено писмо до Лъдлоу. Алфред бил чудесен млад офицер и много щял да липсва на армията. Жалко, че Тристан бил толкова безразсъден, защото това хвърляло сянка върху смелостта му, но майорът смяташе, че постепенно щял да узрее в сраженията. Самюел се бил оказал много полезен и майорът се страхувал, че един генерал можел да му го отнеме, понеже бил златно момче, което не останало незабелязано от висшите офицери. Четейки между редовете, Лъдлоу си представи колко е мъчителна военната дисциплина за Тристан. За момент се почувства виновен, осъзнавайки, че повече би искал Самюел или Тристан да се върнат напролет вместо Алфред.

Във Франция канадците бяха разположени на лагер между Нев-Шапел и Сен-Омер. В ранните и все още оптимистични фази на войната те бяха смятани за малко непредвидими и недодялани от техните английски съюзници, особено от грубите и енергични офицери от Сандхърст^[12], които съвсем в реда на нещата гледаха на войната като на част от тяхната бляскава военна кариера. Подобни тевтонски безсмислици не бяха характерни само за германците. Но никой не подлагаше на съмнение смелостта на канадците в битка, която по общо мнение беше безспорна.

Тристан делеше една палатка с най-големите главорези в неговата рота. Алфред се смути, когато Тристан го посети в полевата болница — наперен, размъкнат и със следи от тор по ботушите. На всичко отгоре беше вмъкнал тайно бутилка контрабандно вино, което Алфред отказа да опита.

Алфред беше посетен и от негов приятел, офицер, но Тристан пропусна да му отдаде чест и продължи да седи и да пие виното си. Накрая си тръгна и за довиждане каза на брат си да предаде на Бързия нож да вземе коня му, ако не се върне.

Навън пред болницата го чакаше негов приятел, едър френски канадец на име Ноел, трапер от Британска Колумбия, който стоеше, свел поглед под дъжда. Новината, че Самюел и майорът са мъртви току-що бе стигнала до лагера. Бяха отишли на разузнаване към Кале с отряд от други скаути, натъквайки се на газова атака с иприт. След това бяха направени на парчета, докато се лутаха вцепенени из една горичка от кестенови дървета. Оцелял беше един-единствен разузнавач, който в момента докладваше в щаба за операцията. Тристан стоеше замаян под

дъжда и в калта в прегръдките на приятеля си. Към тях тръгна някакъв разузнавач от тяхната палатка, следван от един офицер. Двамата приятели се втурнаха към ограждението до конюшната и бързо оседлаха три коня. Офицерът им заповяда да спрат, но те препуснаха към него в пълен галоп, принуждавайки го да отстъпи настрана.

Отправиха се на северозапад към Кале и стигнаха в гората в полунощ. Прекараха нощта притаени, без да палят огън, а призори под сипещите се ситни снежинки запълзяха през снега и започнаха да го бършат от лицата на дузината мъртъвци, докато Тристан намери Самюел. Целуна го и изми леденото му лице със собствените си сълзи. Лицето на Самюел беше пепеляво и без белези, но стомахът му бе изтръгнат от гръдния кош от картечния огън. Тристан извади сърцето му с ловджийски нож и двамата поеха обратно към лагера, където Ноел разтопи няколко свещи и покриха сърцето на Самюел с парафин, слагайки го в малка метална кутия за муниции, за да бъде погребано в Монтана. Един офицер ги попита какво правят, но после излезе, без да каже нито дума, давайки си сметка, че може да бъде удушен, ако ги прекъсне. Когато свършиха, Тристан и Ноел изпиха литър бренди, което бяха плякосали от една ферма, а след това Тристан излезе от палатката и започна да вие в нощта, проклинаяки Бог, докато Ноел успя най-накрая да го успокои и да го сложи да спи.

На сутринта Тристан се събуди и безсърдечно отказа да сподели скръбта си с Алфред, когато един пратеник дойде да го повика да отиде в болницата. Той написа бележка и я залепи върху кутията за муниции. Текстът гласеше:

„Скъпи татко, това е всичко, което мога да изпратя у дома от нашия Самюел. Сърцето ми е разбито на две, както ще бъде и твоето. Алфред ще го върне вкъщи. Ти знаеш мястото, където той трябва да бъде погребан: близо до извора в каньона, където намерихме витите рога на дивия овен.

Твой син, Тристан.“

Тристан полудя, но не са много ветераните в Канада, които помнят неговото отмъщение, защото той беше заловен и усмирен,

преди то да се разгърне с пълна сила. Първоначално Тристан и Ноел се престориха на сериозни войници и се включиха като доброволци в нощните разузнавателни мисии. На края на третата нощ пред палатката им висяха седем руси скалпа, изсъхнали в различна степен. През четвъртата нощ Ноел беше смъртоносно ранен и Тристан го върна сутринта в лагера, метнал приятеля си напречно върху седлото на коня. Той мина през тълпата войници и влезе в палатката си, където положи Ноел върху койката му и сипа глътка бренди в безжизненото му гърло. Изпя една шайенска ритуална песен, на която го беше научил Бързия нож, и около палатката му се събраха група войници. Алфред бе докаран на носилка по нареждане на командващия офицер с идеята да се опита да го вразуми. Когато отметнаха платнището на палатката, Тристан си беше направил огърлица от скалпове и бе сложил ловджийския си нож и пушката си върху гърдите на Ноел. Вързаха го в усмирителна риза и го изпратиха в една болница в Париж, откъдето той избяга седмица по-късно.

Докторът, който се опита да лекува Тристан в Париж, беше млад канадец от Хамилтън, натоварен да отговаря за психиатричното отделение донякъде по случайност. Като аспирант в Сорбоната той се беше интересувал от тази нова наука — бихейвиоризма, но беше зле подготвен за страдащите от посттравматичен стрес нещастни жертви на страха, които пристигаха всеки ден. Младостта му и усвоеният в Париж цинизъм първоначално го накараха да вярва, че тези хора са просто страхливци, но странното им поведение скоро разсея тази негова погрешна представа. Те бяха травмирани млади момчета, които или плачеха нощем за майките си, или изпадаха в трайно неутешимо мълчание. Докторът дотолкова се съмняваше в способността си да излекува душите им, че започна почти да се отегчава от пациентите си и правеше всичко по силите си да ги върне обратно у дома. Затова той бе заинтригуван от пристигането на Тристан, когато шофьорът на линейката му съобщи, че един истински „луд“ чака да бъде разтоварен. Докторът изпрати санитар и прочете рапорта от командира на Тристан. За негово учудване историята за скалповете ни най-малко не го трогна и дори леко се изненада от ужаса на командира. Защо ипритът да беше нормален начин за водене на война, а скалпирането на врага като отмъщение за загинал брат — не? Всички доктори бяха запознати с медицинските усложнения,

произтичащи от обгазяването с иприт, който по същество възпламваше истинското начало на модерната война.

Докторът беше изучавал антична литература в Оксфорд и смяташе, че познава жаждата за мъст като чувство. Той въведе Тристан в кабинета си, отпрати санитарите и освободи новия си пациент от усмирителната риза, за което получи едно любезно „Благодаря“, последвано от въпроса: „Може ли да пийна нещо?“ Докторът зае на Тристан една униформа и двамата тръгнаха през Болонския лес към едно кафене, където ядоха и пиха в мълчание. Накрая докторът каза, че знае какво се е случило и няма нужда да говорят за това. За съжаление освобождаването на Тристан от служба и връщането му у дома щяло да отнеме няколко месеца, но той щял да направи каквото може престоят му в болницата да бъде приятен.

Изминаха няколко седмици, преди новината да стигне до Монтана. Един следобед през късния февруари, който беше студен, но слънчев и ясен след утихването на поредната снежна буря, един от новите работници докара Пет в Шото, за да купи продукти и да вземе пощата. Лъдлоу избърса заскрежения прозорец в кухнята и се загледа към скритото от погледа слънце, което предполагаше, че е надвиснало над синкавите снежни сенки на хамбара. Декър и Бързия нож седяха на масата и пиеха кафе, спорейки нещо за надморски височини с карти, разпрострени пред тях. Бързия нож поправяше картите, защото бе обхождал района от Браунинг до Мизула с негов приятел от племето кри, известен с почтителното прозвище Онзи-който-вижда-като-птица, човек с необикновен топографски усет. Означените върху картите надморски височини дразнеха Бързия нож. Спрямо кое от седемте морета, за които му бе разказвал Тристан, се отнасяха тези височини? Какъв беше смисълът на тези числа, ако наоколо нямаше никакво море. Някои големи планини не притежаваха никакъв характер, докато други по-малки бяха благородни и пълни със свещени места и добри извори.

След това Бързия нож прекъсна спора, като помоли Декър да му почете от книгата „В капана на Ниика“ от Дж. Х. Патерсън, който бе написал също и „Човекоядците от Цаво“. И в двете книги се разказваше за ловните приключения и изследователски мисии на английския

полковник в Източна Африка. Декър беше отегчен от тях, но Тристан бе започнал това начинание преди години и когато му четяха. Бързия нож затваряше очи и слушаше с дълбоко наслаждение любимите си части, в това число за лъвовете, които скачали в откритите товарни вагони, разкъсвайки железопътните работници, за дивия слон — самец с един бивник, който намушкар коня на име Аладин, и най-вече за носорозите, много от които загивали, нападайки минаващите през техните територии нови влакове.

Носорозите в частност извикваха у Бързия нож видения за това как хиляди бизони се втурват към линията на Северната тихоокеанска железница и преобръщат пътуващия по нея влак. Преди много години, когато Бързия нож участваше в разпилените останки от движението на Танца на духовете^[13], Онзи-който-вижда-като-птица му беше казал, че е създал нов вид бизон, хвърляйки бизонски череп в една серниста, вулканична пукнатина в Йелоустоун. Това се беше случило, когато Лъдлоу измерваше височината на големите водопади по нареждане на правителството. Пътешествието се беше сторило много забавно на Бързия нож, който през цялото време съзерцаваше падащите водни талази, крещейки безсмислени числа към тях, докато накрая Лъдлоу го беше помолил да престане. Тристан обаче му беше обещал един ден да го заведе в страната, където животните нападат влаковете.

Пет тръгна към вратата, изтупвайки снега от ботушите си. Тя подаде на Лъдлоу писмото от Тристан и извърна глава. Същото направи и Декър. Само Бързия нож наблюдаваше безстрастно как Лъдлоу отваря писмото, без да се страхува от новината, която то може би съдържаше, защото той притежаваше онова шайенско чувство за предопределеност, според което случилото се вече се е случило. Човек не може да го промени и да се опитва да го направи е все едно да хвърля камъни срещу луната.

Макар да бе все още в разцвета на силите си, Лъдлоу остаря за една нощ. Обзелата го сковаваща мъка се редуваше с гняв и той започна да пие, което още повече изостри чувството му за вина. Понякога, когато беше в пиянски унес, гневът му прерастваше в ярост и това подкопа жизнената му сила, сякаш сухожилията му бяха изпокъсани. Прегърби се и стана небрежен към външния си вид.

Прочете фаталното писмо на Тристан толкова много пъти, че листът се разръфа и стана целият на петна. Когато дойде официалното

съболезнователно писмо, той не го отвори, нито отговаряше на ежедневните, преливащи от скръб писма на жена си. Той не беше толкова извън себе си, колкото бе потопен в собственото си безсилие. И как бяха могли да затворят Тристан, преди да скалпира всеки проклет германец на континента? И какъв беше този ипритен газ, който караше хората да тичат безпомощни и ослепени, с изгарящи бели дробове, докато конете цвелят от ужас под тях? Светът вече не беше пригоден да води война и той тайно се отдръпна от него.

Пет скърбеше, а малката Изабел се опитваше да стои настрана, четейки приказки на Бързия нож, който една вечер се присъедини към своя приятел и наставник в пиенето, но този път без да плюе алкохола на земята. Преди да мине час, Декър трябваше да го обуздава, а след това да му даде още алкохол, за да го усмири и да го изпрати до колибата му, но не и преди Бързия нож да изпее една песен на шайенски за живота на Самюел и неговите горски скиталчества и микроскопи, разкриващи невидими светове. Веднага след нея старият индианец подхвана шайенска песен на смъртта, при което полковникът окончателно рухна, защото за последен път я беше чувал преди четирийсет години, когато бе загинал един индианец скаут в Бедлендс^[14].

В Париж Тристан започна да планира бягството си още през първата нощ в болницата, чийто среднощен шум беше симфония на лудостта. Лъдлоу се обвиняваше за смъртта на сина си, но той по природа беше сантиментален човек, а и богатството му от последните години го беше предпазвало от досега му с цивилизацията. Чувството за вина на Тристан обаче беше съвсем конкретно и то се свеждаше до мъртвото тяло на брат му, чието сърце сега беше в метална кутия, залята с парафин. Само Алфред, като човек на реалността, не беше измъчван от такова чувство. Затова на третия ден Тристан съобщи на доктора, че не може да остане в психиатричната клиника и възнамерява по някакъв начин да стигне при дядо си в Корнуол. Докторът му отговори, че не може да направи това, но без особена убеденост. Той се посъветва с началника си, който беше чувал за Лъдлоу, защото светът на военните по онова време приличаше донякъде на тесен клуб. Полковникът му каза просто да позволи на

Тристан да избяга, защото очевидно е негоден за военна служба и трябва бързо да се прибере у дома.

По време на всекидневните си разходки в Болонския лес, Тристан откри една почти изоставена конюшня в Лонгшам и от известно време наблюдаваше ездачите, които пристигаха там и упражняваха ездата си. Един ден той си купи чудесна кобила, знаейки, че за пътуване с влак ще му е нужен официален документ. Каза на доктора за намеренията си и той му написа съпроводително писмо. Призори Тристан събра оскъдните си вещи в мешката и се промъкна покрай спящия санитар. Пътуването до крайбрежието му отне пет дни, като през цялото време валише ту дъжд, ту суграшица, ту сняг.

Минаваше през пропускателните пунктове в пълен галоп, отдавайки чест на часовия. В Лизю конят му си изгуби подковата, която беше бързо възстановена от местен ковач срещу прекомерно висока цена. В Шербур относително лесно се качи на товарен кораб до Борнмът, където си купи друг кон и пое към Фалмът покрай брега на Корнуол.

Една студена нощ, докато вълните на Атлантика се разбиваха с грохот във вълнолома, той почука на вратата на дядо си. Старецът се появи по нощна риза, въоръжен с револвер „Бийзли“, закупен от Ню Орлиънс. Тристан каза: „Аз съм синът на Уилям, Тристан.“ Дядо му вдигна по-високо фенера, разпозна го от снимките и отговори: „Същият.“ Капитанът събуди жена си, която се захвана да му приготви нещо за ядене, а той извади бутилка с най-добрия си ром „Барбадос“, за да посрещне с добре дошъл този луд, за когото беше слушал в течение на двайсет години.

Тристан прекара един тих месец в Корнуол, а в това време новината, че е избягал и е в безопасност, стигна до Лъдлоу. Още на първата сутрин капитанът го взе на шхуната си и му даде да работи най-черната работа. Тристан не знаеше нищо за корабите, но бързо научи необходимото за котвените въжета, моряшките възли и платната. Капитанът имаше товар от ремонтирани генератори, които през март трябваше да пристигнат в Нова Скотия, а на връщане от Норфолк щеше да вземе товар от солено говеждо. Щеше да остави Тристан в Бостън при скърбящата му майка, а оттам той щеше да се прибере у дома.

Отплаваха през март с техния древен кораб и екипаж от четирима стари моряци, даващи чести вахти — младите мъже на Англия по това време бяха на фронта. През цялата първа седмица Тристан чистеше леда от бордовата ограда, сетне времето малко поомекна и се изясни. След три седмици по море той беше оставен без никакви церемонии в Бостън. Тристан тръгна към Южната гара и пи ром през целия път до Дедъм, където Сузана припадна, когато го видя пред вратата на дома си. Тя не знаеше, че е обещал на стария капитан да се срещне с него три месеца по-късно в Хавана.

Тристан, Алфред, Изабел и Сузана седяха в един тъмен салон на Луисбърг Скуеър; двама синове, майка и годеница, която имаше чувството, че се е натрапила в тяхната скръб. Тристан беше хладен и рязък, Алфред мрачен и някак загрубял, а Изабел не можеше да се владее. Те се готвеха да присъстват на мемориална служба, организирана от приятелите на Самюел от Харвард. След това Тристан оповести, че ще се ожени за Сузана през следващите няколко дни, а майка му отказа да му даде разрешение под предлог, че е недопустимо да се жени още преди погребението. С маниакални пламъчета в очите Тристан ѝ отговори сухо, че може да дойде на сватбата, ако иска.

Тристан и Сузана се ожениха в извънградската къща на нейното семейство и атмосферата по време на обряда беше безнадеждно тягостна. Само двете сестри на Сузана разбираха защо сестра им се бе съгласила да се омъжи за мъж, когото родителите ѝ не харесваха, макар да бяха стари приятели с Изабел.

Една сутрин в края на април Лъдлоу отиде да посрещне влака, облечен в кални дрехи, които издаваха неговата нарастваща ексцентричност. Той поправяше повредената от студа и леда каменна ограда в корнуолски стил, която опасваше ранчото. Не че имаше някакво предубеждение към оградата от бодлива тел, но просто не му беше приятно да я гледа. Изабел бе помолила за присъствието на презвитериански свещеник на погребението на другия ден, но Лъдлоу отказа да се свърже с пастора, защото не разбираше какво общо има той със Самюел.

Тристан и Сузана почти не бяха излизали от купето си по време на пътуването с влака, което Изабел намери за неприлично и което

събуди тайната ревност на Алфред. Тристан си беше наумил да има син, който да замени брат му, и това беше единствената цел на брака му. Знаеше, че по същество това е един жесток импулс, но не можеше да постъпи по друг начин.

Когато прегърна баща си на перона на гарата, само трепна, но не се разплака, преди да прегърне Бързия нож.

Рано на другия ден — беше великолепна пролетна утрин със свежозелените пастелни цветове на напъпилите трепетлики и новата трева — те погребяха сърцето на Самюел близо до каньона. Изабел видя целият ѝ живот да се превръща в история от отделни дни и нощи, защото не ѝ беше останал никой, когото да обича. Покачен на близък хълм, Бързия нож наблюдаваше как Декър запълва ямата. Когато всички си тръгнаха, той се спусна надолу и спря погледа си върху надгробния камък, но не можа да прочете думите:

САМЮЕЛ ДАНТ ЛЪДЛОУ

1897–1915

Ние повече няма да го видим,
но ще се присъединим към него.

[1] От cordillera (исп.), планинска верига. — Б.пр. ↑

[2] Жан-Луи Родолф Агаси (1807–1873), американски биолог и геолог от швейцарски произход. — Б.пр. ↑

[3] Кри и черноногите (сиукси) са индиански племена от алгокинската група, обитаващи територията на САЩ и Канада. — Б.пр. ↑

[4] Местност в щата Монтана. — Б.пр. ↑

[5] Пристанищен град на южния бряг на Корнуол, Великобритания. — Б.пр. ↑

[6] На 28 юли 1914 г. сръбският студент националист Гаврило Принцип убива австрийския ерцхерцог Фердинанд в Сараево, което слага началото на Първата световна война. — Б.пр. ↑

[7] Голям пристанищен град в Мексико. — Б.пр. ↑

[8] Столицата на щата Монтана. — Б.пр. ↑

[9] Вид френска алкохолна напитка, сродна на коняка. — Б.пр. ↑

[10] Вид игра на карти — Б.пр. ↑

[11] Дълбок бас (итал.). — Б.пр. ↑

[12] Близо до град Сандхърст, Англия, се намира Кралската военна академия „Сандхърст“. — Б.пр. ↑

[13] Месианско учение, разпространено сред американските индианци в края на XIX. Те вярвали, че белите хора ще изчезнат, а на тяхно място ще се върнат мъртвите индианци заедно с огромни стада бизони. Въпреки мирния характер на движението правителството изпратило армия срещу привържениците му. — Б.ред. ↑

[14] Badlands (англ.), в превод „лошите земи“; район в Съединените щати, обхващащ територии от Южна Дакота, Уайоминг, Небраска, Монтана и Колорадо. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 2

Летните сънища на Тристан бяха пълни с вода. Студеният, развълнуван Атлантик поклащаше в съня му зелените си талази. Ако се събудеше през нощта, той слагаше с надежда ръката си върху корема на Сузана. През двата месеца от техния брак Тристан беше истински маниакален любовник, но бе подтикван не толкова от страст, колкото от мъката си по Самюел, която измъчваше ума му. Той разсеяно се замисли дали да не се помоли, но след това се засмя на себе си, когато му хрумна, че Бог най-вероятно ще му изпрати за син воден плъх.

До отплаването му за Хавана оставаше само седмица, но Тристан все още не беше казал на никого за това. Знаеше, че постъпва крайно неморално, но не можеше да направи нищо против това. Преди сто години щеше да бъде доволен да пътува по земи, планини и реки до безкрай, но сега годината беше 1915, той беше на двайсет и една, на сушата бяха останали малко неща за откриване, а неговият непреодолим импулс беше да види какво има отвъд седемте милиона вълни на океана и още по-нататък. Не че не обичаше своя край. Всъщност като изключим Канада, Северна Монтана беше единственото място на света, където би живял. И той може би обичаше жена си толкова, колкото беше по силите на един млад мъж с неговата уникална натура. Беше влюбен в нея, държеше я близо до себе си и двамата разговаряха с часове за разни според него въображаеми планове за бъдещето им: за тяхното ранчо, за семейството им, за породистите коне, които щяха да отглеждат, и разбира се, за добитъка, който щеше да направи всичко това възможно.

Сузана седеше близо до оградата под слънчев чадър, който пазеше светлата ѝ кожа, и наблюдаваше как Тристан и Декър обзавдат и укротяват коне, подпомогнати от странния полунегър кри, който се впиваше в най-дивите коне като репей в козината на сетер.

Лъдлоу в това време се бе нагърбил със задачата да развлича бащата на Сузана, Артър, който беше дошъл с голям куфар, пълен с

въдици марка „Х. Л. Ленард“ за риболов на муха. На Лъдлоу му се струваше странно, че Артър видимо бе много по-загрижен за Алфред, отколкото за Тристан. Алфред се беше възстановил от травмата в гръбнака, но все още трябваше да ходи с бастун, защото накуцваше с единия си крак заради коляното. След няколко седмици, през които финансистът се забавлява от сърце, му хрумна, че трябва да купи нещо, следвайки стародавната традиция на богатите, които винаги, когато са в добро разположение на духа, решават, че трябва да се сдобият с някаква ценност. Той спря избора си на голямо съседно ранчо, наричайки го сватбен подарък за дъщеря си и зет си, макар да записа половината от него на свое име, за да е сигурен, че ще бъде управлявано „благоразумно и делово“ по собствените му думи.

Отношенията между Лъдлоу и жена му се затоплиха. Скръбта им беше обща и твърде голяма, за да могат да се справят с нея поотделно. Най-покъртителният момент дойде един неделен следобед, когато си бяха направили пикник на моравата и през портата мина момиче в евтина лятна рокля, яздещо на кон без седло. Тристан веднага тръгна към нея и ѝ помогна да слезе от коня, разпознавайки я, докато другите гледаха все още озадачени и леко отегчени. Това беше дъщерята на онзи беден чифликчия от Кът Банк, на която Самюел бе дал златния си часовник да му го пази. Тя се приближи към масата, притиснала до гърдите си чантичка. Тристан я представи, донесе ѝ чиния с храна и чаша с лимонада. Той седна до нея и лицето му се сгърчи от мъка, когато я видя да изважда часовника на Самюел от чантичката си. Момичето беше научило за смъртта му от вестника в Хелена, беше пътувало три дни, за да върне часовника и ако някой искал, можел да прочете писмата на Самюел до нея. Те бяха стотина, за всеки ден от службата му, и всяко от тях беше написано с неговия педантичен, красив почерк. Изабел започна да чете, но не можа да сдържи сълзите си. Лъдлоу крачеше из моравата, ругаейки, докато Алфред гледаше в земята. Сузана отведе момичето в къщата да се изкъпе и да си почине. Когато следобедът преваляше, то каза, че трябва да тръгва и помоли да ѝ изпратят писмата, когато свършат с тях. Девојката отказа да вземе каквото и да е било, нито дрехи, нито пари, нито златния часовник, но помоли за снимка на Самюел, защото той пропуснал да ѝ изпрати или може би бил твърде срамежлив да го направи. Тристан язди с нея мълчаливо няколко мили. Искаше му се тя да е бременна, за да може

Самюел някак си да се върне обратно, но не, той бе умрял чист и без да е познал жена. И сега тя щеше да продължи надолу по пътя само с една фотография за утеха. Искаше му се да удуши този свят.

Тристан се върна от кратката езда в толкова лошо настроение, че се опита да укроти един млад жребец, с когото не бяха имали късмет до този момент. Това беше упорито, силно животно, от порода години по-късно щеше да стане известна като „куортър“^[1]. Той имаше намерение да го кръстоса с три от чистокръвните кобили на баща си. Лъдлоу смяташе, че идеята е интересна, но бащата на Сузана, който беше голям почитател на състезателните коне, я намираше за скандална.

Тристан се бори с жребеца до късния следобед, докато по здрач другите най-сетне започнаха да осъзнават, че един от двата звяра в ограденото пространство, било то конят или Тристан, навярно щеше да умре в това единоборство. Бащата на Сузана подхвърли, че конят ще свърши по-добра работа като месо за кучетата, а Тристан се втрени в тъста си и каза, че в негова чест ще кръсти коня Артър Кучешко месо, след което се отдалечи с тежки стъпки и отказа да се появи за вечеря, за което поиска извинение, макар да не получи такова.

Късно през нощта океанът отново връхлетя сънищата на Тристан. Той се мятеше насън, простенвайки от болка заради тежките падания, и виждаше черното небе и огромните надигащи се вълни, сякаш беше на нощна вахта. Чуваше трополенето на обледения фок^[2], а по-късно небето се озари със звезди, които бяха твърде големи, за да бъдат звезди.

Когато се събуди, усети, че Сузана го завива, а пердетата се вееха като платна. Отиде до прозореца и се загледа в жребеца в ограждението. Под лунната светлина виждаше очертанието на дебелата му здрава шия. Съобщи на Сузана, че ще замине за няколко месеца или може би дори за година, за да посрещне кораба на дядо си в Хавана. Тя му каза, че усеща необходимостта му да го стори и че ще го чака, ако трябва завинаги. На сутринта целуна баща си и майка си за довиждане и потегли с Бързия нож към Грейт Фолс, за да хване влака. Бързия нож му даде ловджийския си нож и Тристан си спомни, че неговият беше заровен с Ноел в Ипър. Той прегърна стария индианец и му каза, че ще се върне, на което Бързия нож отговори: „Знам“, докато оправяше поводите на коня му.

Пътешествието му никога не свърши, освен както свършва за всички смъртни. При Тристан това се случи на един заснежен склон в Алберта в края на декември 1977 година, на осемдесет и четири години. Негов внук го намери до тялото на елен, който Тристан бе тръгнал да корми. Ръката му беше замръзнала около дръжката на ловджийския нож, даден му от Бързия нож същия онзи ден при Грейт Фолс. Внукът окачи елена на една лиственица^[3] и отнесе стареца у дома; по пътя снегоходките му потъваха съвсем малко по-дълбоко.

Тристан хвана влака на изток към Чикаго, прекара няколко дни край Големите езера, изучавайки корабите по доковете, сетне продължи на юг към Ню Орлиънс и Мобайл^[4], където работи няколко дни на борда на шхуна, собственост на уелсец от Нюфаундленд. Оттам потегли надолу през Флорида към Кий Уест, откъдето хвана нощен ферибот за Хавана, след като гледа как разтоварват зелени морски костенурки от една шхуна от Каймановите острови — елегантен, но мръсен кораб.

Това беше първият му досег с тропиците и по време на нощния преход към Хавана не можа да мигне нито за миг, крачеше с часове по палубата и се учудваше на плътната влажна задуха, която лекият бриз на Гълфстрийм не можеше да разсее. А под бака^[5], където потърси спасение от миризмата на въглищния дим, вълните бяха фосфоресциращи.

На развиделяване, когато Хавана се появи в далечината, той пиеше ром от плоското си шише, наблюдавайки делфините, които се стрелваха пред носа на кораба, обръщаха се игриво по гръб и след това пресичаха килватера. Поглеждайки нагоре, видя огромната странна пурпурна полусянка, която Гълфстрийм хвърляше върху небето. Очите му бяха зачервени и напрегнати от пътуването, но за първи път от половин година почувства нещо подобно на успокоение в душата си, сякаш утринните крайбрежни ветрове бяха изчистили повърхността на морето въпреки подводните течения и конвулсии под нея. Той се усмихна към водата при мисълта за шхуната на дядо си, която макар и относително нова, заемаше толкова малко място в света на огромните параходи, които стояха на котва край брега на Хавана. Но тя си имаше и своите предимства, защото въпреки малкото пари, които носеше, с

нея човек можеше да отиде навсякъде, можеше да акостира в пристанища, които големите търговски кораби не обичаха, и можеше да навлиза в заливи, които бяха твърде плитки за тежкотонажните съдове. Освен това дядо му казваше, че не харесва миризмата на дим и боботенето на машините и че е вече твърде късно да развие интерес към гротескното.

Хората в крайна сметка не обичат въпросите, особено такива прокажени въпроси като например защо на света отсъства една честна система за награди и наказания. Въпросът не е по-малко мъчителен и неприятен заради това, че е наивен и безполезен. И тук не става дума за някакви фрапантни случаи като този с децата от племето нез-перс, които бяха подложени на унищожителен кавалерийски огън, докато спяха мирно във вигвамите си. Нищо не е толкова гротескно, колкото срещата между дете и куршум. И колко различни могат да бъдат тълкуванията на нещата: пресата по онова време твърдеше, че ние сме победили. Искане ни се да мислим, че всички звезди във Вселената ще потръпнат от ужас на небето при вида на такава чудовищност; свързващите линии на Орион ще застанат накриво, ръцете на Южния кръст ще се отпуснат надолу. Но, разбира се, че няма да се случи нищо такова, неизменното си остава неизменно и всеки човек по свой собствен начин ще продължава да си блъска главата над този отдавнашен непосилен въпрос, чийто отговор е толкова ясен и очевиден. Даже боговете не правят изключение — спомнете си отчаяния вик на Исус, когато пристъпва неуверено във вечността. И ние като че ли не можем да отидем от голямото към малкото, защото всичко е с еднаква величина. Всеки човек е неповторим в кожата си и ние като цяло сме невъобразими един за друг.

И така, Тристан имаше съвсем малка представа за агонията, която бе причинил на Сузана. Сутринта, когато замина, тя пое на дълга разходка и се изгуби. Бързия нож я намери по свечеряване и след това Лъдлоу помоли стария индианец да я държи под око всеки път, когато излиза през портата. Разходките ѝ продължиха седмици и баща ѝ прекъсна отпуска си и си замина гневен, когато тя отхвърли плана му да анулира брака си. Но характерът на Сузана се дължеше повече на ранния деветнайсети век, отколкото на ранния дваисети и като

изоставена любима тя не желаше съчувствие от никого. Тази нейна решимост бе несъкрушима и тя прекарваше времето си или разхождайки се с учебниците по ботаника и зоология на Самюел, или като четеше в стаята си Уърдсуърт, Кийтс и Шели — нейни любимци от двете години в колежа Радклиф преди брака ѝ с Тристан. Тя обичаше да разговаря със свекърва си, чийто необикновен интелект не отстъпваше на нейния, стига разговорът да не тръгваше към Тристан. Но най-много се наслаждаваше на дългите си летни разходки, по време на които беше толкова погълната в мислите си, че никога не забелязваше Бързия нож, който я следваше.

Понякога канеше малката Изабел със себе си и се възхищаваше на бързия ум на детето и познанията му за природата, почерпани от майка ѝ и от собствените ѝ наблюдения вместо от книгите. През един особено горещ следобед, докато се къпеха в един вир близо до извора, където беше гробът на Самюел, Изабел забеляза Бързия нож в гората и му махна. Сузана извика и се прикри, а след това се смути, когато срещна недоумяващия поглед на детето. Изабел се засмя и каза, че ще се омъжи за Бързия нож, когато порасне, ако не е твърде остарял дотогава, защото Сузана вече се е омъжила за Тристан и на света няма много други мъже, подходящи за тази цел. Сузана се потопи до шия във водата и си спомни как веднъж в същия този вир Тристан се беше престорил на видра, преследвайки една малка пъстърва и дъвчейки воден кресон^[6]. Изабел също така обясни на Сузана, че Бързия нож я следва само за да не се загуби и да ѝ попречи да се озове неволно между някоя мечка гризли и малките ѝ.

Същата сутрин Тристан закусва в Хавана и след това се разхожда по улиците до обяд — времето, по което дядо му ходеше всеки ден в търговската кантора. Срещата мина спокойно, но когато излязоха от офиса под палещата жегата, дядо му стана мрачен и тръгна леко наведен напред като човек, който върви под дъждовна буря. Членовете на екипажа му бяха отпратени по домовете си, а той се беше разболял от дизентерия, единственото оплакване, което Тристан чу някога от устата му, но и самото то бе част от плана му да смекчи последствията от неизбежното: при завръщането им във Фалмът шхуната щеше да бъде реквизирана за военни цели. За да запазят контрол над кораба,

трябваше да съдействат на властите. Когато минаха покрай охраната на британското посолство, старецът се спря, погледна Тристан със студените си сини очи и му нареди да не казва нищо, защото вече се бил договорил с тях. След това старецът отпи голяма глътка от шишето си с ром и го подаде на Тристан с обяснението, че човек трябвало да притъпи малко сетивата си, за да може да понесе общуването с тези идиоти.

Късно същия следобед те натовариха припаси на шхуната с един нов първи помощник — датчанин от Сан Франциско на име Асгаард, и трима матроси кубинци, които видимо имаха опит. По документи капитан сега беше Тристан, а дядо му беше посочен като пасажер, пътуващ към Фалмът. Напуснаха пристанището по здрач, вдигнаха американското знаме над грота и записаха часа на тръгване в един чисто нов корабен дневник. На другата сутрин под напора на силен североизточен вятър заобиколиха Кейп Антонио и поеха на югозапад през Юкатанския пролив към Баранкила, за да вземат неутрален товар от махагон, палисандрово дърво и един важен британски поданик, чието качване на борда в никакъв случай не беше случайно. След това се отправиха на изток, минаха на юг от Каймановите острови, през пролива Уиндуърд, през протока Кайкос и завиха на север, за да уловят Гълфстрийм, чието течение щеше да им помогне да стигнат до Англия.

Старецът излайваше от време на време по някоя заповед към Асгаард от каютата си и продължаваше неумолимо да обучава Тристан. Те караха двойни вахти, поддържайки се будни с ямайско кафе. В продължение на един месец Тристан изтри всичко друго от ума си, за да може да погълне шейсетгодишния опит на дядо си. Насън в тревожния му ум се мяркаха фронтални шквалове^[7], очукани докове, разцепени мачти и странни гигантски вълни, на каквито можеш да налетиш край бреговете на Мадагаскар. Не видяха никакви признаци за германска блокада, докато приближаваха южния бряг на Англия. Промъкнаха се във Фалмът през нощта, където бяха посрещнати от британското разузнаване. Това беше последното завръщане на стареца и той се намести на леглото си за постоянно с помощта на Тристан и жена си, която бе броила пътванията му повече от половин век. Той беше почти радостен, когато хвана ръката ѝ и ѝ каза, че остава у дома завинаги.

На другия ден Тристан беше инструктиран от офицер, който преди това бе управлявал фабрика в Мидлендс. Офицерът се държеше почитателно с Тристан и му наля напитка, въртейки нервно в ръцете си някаква папка. След това го попита дали би имал нещо против да му покаже как се скалпира човек; на младини бил чел много за американския Запад, но никой от авторите не бил описвал точната техника и той бил любопитен. Тристан мълчаливо направи рязко движение с ръка под линията на косата си и след това още едно, все едно отпаря нещо. Това събуди чувството му за хумор, което не се случваше често, и после той обясни, че в такива случаи трябва да изчакаш човекът да умре или почти да умре, в зависимост от това колко го ненавиждаш, и че не е възможно да скалпираш обезглавен човек, защото по този начин оставаш без опорна точка. Англичанинът кимна с разбиране и след това продължиха с инструктажа. На другата сутрин шхуната щеше да бъде натоварена с дървени сандъци, на които щеше да пише „консервирано говеждо“, но всъщност в тях щеше да има модерно оръжие с по-особени характеристики. Товарът трябваше да бъде доставен в Малинди на брега на Кения, за да помогне на британците в предстоящия им сблъсък с германците при Форт Икомо в Танганайка. На този ранен етап от войната не трябваше да имат никакви проблеми благодарение на това, че плават под американски флаг, но ситуацията можеше рязко да се промени и ако попаднеше под огън, Тристан беше длъжен да потопи шхуната. Ако престрелката не беше особено ожесточена и се намираха близо до брега на Кения, можеха да отворят един сандък с ловни пушки и карабини, пътуващи за Найроби, и да ги използват за самозащита, а Тристан трябваше да подготви екипажа си за тази евентуална възможност.

Тристан прекара следобеда край леглото на дядо си, очаквайки да стане полунощ, когато щеше да тръгне. Докато старецът спеше, писа на Сузана и баща си, че заминава на правителствена мисия, без да знае, че писмата му ще бъдат цензурирани и че през целия ден го е следял офицер от разузнаването, преоблечен като корнуолски рибар. И докато пишеше, го обзе едно странно чувство, като че ли за момент съдбата му вече не беше толкова неотменимо лична и погребана дълбоко вътре в него. Представи си баща си и Декър как спорят за кръстосване на коне и майка си в гостната с грамофона, който свири *Cavalleria Rusticana*. Видя как Сузана се надига в леглото, протяга се с

първите лъчи на слънцето, приближава се към прозореца, тънка и стройна, поглежда какво е времето над планината, след това се връща в леглото и го гледа дълго, без да каже нищо.

Понякога нашите най-странни постъпки разкриват най-истинската ни и дълбока същност. Тайните желания остават слаби фантазии, докато не събудят една достатъчно силна воля, която да ги изпълни. Разбира се, никой не е виждал такова нещо като „воля“ и това може би е най-евтината абстракция, просто дума, която се нуждае от хиляди определения. Онази сутрин, когато Тристан замина за Африка, след като закуси под тихата светлина на лампата с баба си — тя му даде Библия, увита в пуловер от сурова вълна, изплетен от нея, — той приведе в действие определен брой неизбежности. Още от часовете по география в шести клас в провинциалното училище бе мечтал да отиде в Африка, не за да ловува, защото Бързия нож го беше научил на едно много по-почтено и практично отношение към лова от това да убиеш животно, за да удовлетвориш егото си, а просто да я види, да я помирише, да я почувства и да я познае, да разбере доколко е в съзвучие с мечтите на онова дете, което беше лудо по карти и атласи. Друга негова страст бе събудена от разказите на баща му за няколкото му кратки младежки пътешествия със собствения му баща: пътуването до Гьотеборг в Швеция едно лято, друго до Бордо и за кита, който бе видял да се надига от водите на Северно море. Винаги великолепен ездач, веднъж във въображението си Тристан бе видял шхуна, носеща се като гигантски морски кон, който скача над пяната на вълните и пори талазите с пълна скорост. Имаше също и едно неизречено, немислимо и спонтанно чувство, че времето и пространството ще му разкрият защо Самюел е умрял.

С помощта на силните студени ветрове, които духаха цяла седмица, шхуната заобиколи нос Сан Висенте^[8], откъдето поеха на югозапад към Гибралтар.

Асгаард предполагаше, че изминават по сто и петдесет морски мили на ден, отлична скорост, която обаче щеше да отслабне, след като навлезеха в Средиземно море. На два пъти спускаха платната, за да се упражняват в стрелба. Тристан се зарадва, когато отвори сандъка и намери в него седем ловни пушки „Holland & Holland“ с различен калибър, включително една пушка за слонове и четири гладкоцевни карабини. Но вълнението беше прекалено силно и бе почти

невъзможно да улучиш бутилка, сложена на кърмата, при непрестанното издигане и пропадане на кораба. Това се удаваше единствено на Тристан и на единия от кубинците, за когото по-късно се разбра, че е мексикански изгнаник. Асгаард, кроткият датчанин, затваряше очите си, когато дърпаше спусъка; единият от кубинците непрестанно се кикотеше, а другият бе сдържан и сериозен, но неопитен.

След като бяха от ден и половина в Средиземно море и тъкмо когато минаваха покрай Алборан^[9], в ранната вечер един германски ескадрен миноносец им даде сигнал да спуснат платната и да легнат на дрейф, но внезапно надигналият се шквал и спускащият се мрак им даде възможност да се измъкнат. От съображения за сигурност Асгаард смяташе, че трябва да стоят по-далече от алжирския и тунизийския бряг, след което вероятно щяха да бъдат в безопасност, или поне докато стигнеха Индийския океан. Той се оказа прав, но въпреки това Тристан изгуби сън и покой, когато попаднаха в пълно безветрие и прекараха три дни недалече от бреговете на Либия. Въпреки инструкциите те спряха в Йерапетра на остров Крит и останаха там достатъчно дълго, за да се запасят с прясна вода, заменяйки старата, която беше придобила леко солен вкус. На кея един магазинер, очевидно германец, ги наблюдаваше крадешком и мексиканецът предложи на Тристан да му пререже гърлото. Екипажът не беше осветлен около целта на мисията, но никой от тях не вярваше, че сандъците в трюма са пълни с говеждо месо. И за ужас на Асгаард Тристан напълно се отказа от обичайните формалности, които отделяха капитана от екипажа — формалности, които самият той бе ненавиждал и осмивал в армията. Тристан ядеше с екипажа, понякога се опитваше да готви, играеше карти с моряците и беше започнал да взима уроци по китара от особено срамежливия и мълчалив кубинец, който го наричаше Caballero^[10] вместо капитан. Пиенето не беше ограничено до традиционните две унции на ден и запасите с алкохол не стояха заключени, въпреки че никой не злоупотребяваше с тях. Асгаард обаче се зарадва, когато два дни след заминаването им от Фалмът, Тристан обяви на вечеря, че всеки, който не работи както трябва, просто ще бъде хвърлен зад борда. Но екипажът беше бърз, експедитивен и с висок дух, отчасти защото отиваха на юг към по-топли страни, каквито обичаха.

Шхуната пристигна призори в Порт Саид и пое без никакви инциденти по Суецкия канал. С изключение на Тристан и Асгаард тежката жега на Червено море не притесняваше другите. Горещината значително намалѳа, когато минаха през пролива Баб ел Мандеб и навлязоха в пояса на силните южни ветрове на Индийския океан в Аденския залив. Две седмици по-късно пристигнаха в Малинди само за да разберат, че мястото на срещата е променено и трябва да продължат към Момбаса, до която имаше още два дни път на юг. Тристан изпадна отново в мрачно настроение до такава степен, че тайно му се искаше да срещнат германски военен кораб, но тъй или иначе предаването на товара в Момбаса мина без проблеми. Британският офицер каза на Тристан, че като награда за поетия риск към момента са освободени от други непосредствени задължения. Сетне добави, че щял да го предложи за орден, при което Тристан се намръщи и излезе от стаята. След повече от месец по море видът на това помпозно кречетало го отвращаваше. Асгаард бе идвал в Момбаса и преди и посвети отпуска си на една френска вдовица, а Тристан, двамата кубинци и мексиканецът, които бяха под негово попечителство, се качиха на новия влак за Найроби и прекараха три дни в пиянство и разврат до пълно изтощение. Тристан се договори да превози товар от слонова кост и рога от носорог (смятани от китайците за афродизиак) до Сингапур. В Найроби пробва да пуши опиум и доста хареса неговия призрачен, прогонващ мислите ефект. На връщане към пристанището си направи снимка пред един пункт за зареждане на гориво с отрязана глава на носорог в скута си. Плати на опърпания, алкохолизиран, английски фотограф двайсет долара да изпрати снимката на Бързия нож, чрез Уилям Лъдлоу, Шото, щата Монтана, САЩ. Съпътстващият текст гласеше:

„Ето един мъртвец, който спря влака, било то само за миг.“

А в Монтана бе отново есен и беше минала само една година, откакто момчетата отидоха на война. Изабел и Сузана заминаха за

Бостън, след като Сузана се оправи от пристъп на пневмония, която бе хванала по време на една дълга разходка в студа и дъжда. Тази година истинското циганско лято трая само три дни и следобеда на един от тях Лъдлоу си губеше времето на верандата с един кристален радиоприемник^[11], докато Бързия нож и Изабел го наблюдаваха със сериозен израз на лицата. Когато най-накрая от приемника дойдоха първите звуци музика от станцията в Грейт Фолс, всички едновременно бяха потресени до дъното на душата си. Спящите на верандата кучета се събудиха и залаяха, а мъжкото се наежи застрашително. Лъдлоу едва не изпусна радиото, което бе сглобявал два дни. След това се засмя и запляска, подскачайки в кръг. Бързия нож пък изпадна в дълбок размисъл, докато Лъдлоу му обясняваше как всяко нещо си имало свой звук. След като мъдрува още час, Бързия нож стигна до извода, че радиоприемникът е точно толкова безполезен, колкото и грамофонът.

Сузана прекара зимата в Бостън в дома на Изабел на площад Луисбърг. Все още отчуждена от родителите си заради своя брак, тя откри, че се чувства приятно в компанията на Изабел, двете жени постепенно се сближиха и обикновено формалните отношения между свекърва и снаха прераснаха в близка дружба. Изабел беше решила тази година да мине без любовник и вместо това да отдаде енергията си на изучаването на френски и италиански, на феминизма и на правото на жените на глас. (В допълнение, разбира се, на обичайната симфонична музика и опера.) Тя даде вечеря в чест на своя далечна братовчедка, поетесата Ейми Лоуел^[12], която беше доста скандална фигура, като се има предвид, че пушеше пури на обществени места. Сузана, чието здраве беше крехко, бе очарована от едрата бомбастична дама, която след вечеря помоли за чаша бренди, запали си пура и чете своята нежна изящна поезия, толкова абсурдно различна от своя приносител.

Сузана никога не получи писмото на Тристан от Фалмът, а само известие от британското правителство, че то ще бъде задържано толкова дълго, колкото е необходимо, тъй като съдържа информация, свързана с тайна военна операция. Това я озадачи и натъжи и тя беше почти готова да се свърже с баща си, до когато бяха стигнали новини за Тристан в похвален дух. Британският консул в Бостън му беше доверил, че Тристан ще бъде награден с Кръста на Виктория за това, че

е изпълнил успешно една изключително опасна мисия, чийто характер не може да бъде разкрит. Като чу това, бащата на Сузана спонтанно промърмори „проклет авантюрист“, въпреки че новината му беше съобщена в Харвардския клуб и той беше енергично поздравен за това, че има такъв благороден зет. Артър бе замесен от същото тесто като Джей Пи Морган^[13] и Джей Гулд^[14], макар очевидно да им отстъпваше по мащаб. Войната несъмнено щеше да доведе до неговия финансов апогей и след успешните си мини и фабрики сега той решително се впусна в бизнеса с добитък и зърно. Артър беше открил офис в Хелена и бе назначил Алфред да го управлява, насърчавайки го да влезе в политиката и да му изпраща ежеседмично всякаква икономическа информация, до която може да се добере. Алфред вече му беше помогнал да реализира огромна печалба от сделка с пшеница и бащата на Сузана неволно си помисли какъв чудесен зет би излязъл от него. Артър имаше сериозно участие в „Стандард Ойл“, които бяха изкупили медодобивни мини в Монтана от „Анаконда“, създавайки по този начин компанията „Амалгамейтид Копър“. Той беше съвсем наясно с правата на онези, които държат капитала, докато Лъдлоу имаше скрупули и беше склонен да съчувства на работниците за техните надници и условия на живот. Когато няколко стачкоизменници от доброволните отряди за поддържане на реда обесиха един член на радикалната организация „Индустриални работници на света“ от моста в Бют, щата Монтана, Артър ги приветства за решителността им.

През пролетта Алфред потегли на изток, за да се посъветва с Артър за бъдещето си, да види майка си и по възможност Сузана, в която беше тайно влюбен. Алфред беше малко недоद्याлан в сравнение с Тристан и Самюел, но искрено обичаше и се възхищаваше от братята си и имаше вярно сърце. Една вечер той плака в леглото си, когато откри, че тайно се надява Тристан да не се върне и Сузана някак си да го обикне. Всъщност Алфред беше малко наивен и простодушен — черта, която неговата политическа кариера бързо щеше да промени. В Бостън той се почувства дълбоко наранен, установявайки, че Сузана почти не го забелязва по време на празничния обяд в чест на семейната среща. През следващите дни тя беше дружелюбна, но хладна по време на няколкото им разходки в Централния парк на Бостън, докато самият той едва успяваше да сдържа чувствата си. На раздяла Сузана му

подари книга със стихове на Ейми Лоуел, от които той не разбра нищо, с изключение на посвещението, което гласеше:

„Скъпи Алфред. Ти си толкова добър и благороден човек.
С обич, Сузана.“

Прочитайки го, Алфред така се развълнува, че щом остана сам в купето си на път към вкъщи, той разтвори книгата и разтреперан я доближи до носа си, мислейки си, че долавя уханието ѝ.

Шхуната още се виждаше от Дар ес Салам, където бяха натоварили слоновата кост, когато Тристан получи тежък пристъп на дизентерия и припадна на руля. Първата фаза на болестта го събори на легло и той вдигна температура над 40°. Точно през тази седмица морето беше толкова бурно, че Асгаард се страхуваше както за живота на капитана, така и за целостта на кораба. И ако Тристан и шхуната не притежаваха почти свръхестествена издръжливост, и човекът, и корабът щяха да почиват без покров на дъното на Индийския океан. Към края на първата седмица треската не спря, но отслабна, благодарение на което Тристан можеше да става и да се придвижва, измъчван от тропически кошмари. В своите полубудни съновидения той съзря вратите на ада и искаше да мине през тях и само бог знае какво го спаси от падане една нощ, докато стоеше приклепнал като гаргойл на бушприта^[15], търсейки прохладата на водните пръски. Виждайки това, мексиканецът го зашемети с едно колче за притягане на въжета и го отнесе обратно в леглото.

За Тристан мъртвите бяха на палубата и въпреки треската той пиеше в каютата си и слушаше стъпките им. Самюел се смееше и говореше за ботаника, но по главата му имаше сняг и крайбрежните ветрове рошеха косите му, докато се приближаваха към Коломбо на остров Цейлон. Сузана се появи със сини криле, а воят на Бързия нож се носеше над водореза при носа на кораба. Тристан ги чуваше и дори ги виждаше през стените от тиково дърво и бял дъб. Не можеше да различи блънуването насън от трескавата безсъница и затова

преследваше души и насън, и наяве. Веднъж призори Асгаард го намери в трюма гол, притиснал един гигантски бивник на слон до гърдите си, разглеждайки кървавия корен, който беше потъмнял и вонеше ужасно. В един момент Тристан помъкна бивника нагоре към палубата и се опита да го хвърли през борда, но Асгаард го спря и го върна в каютата му, оставяйки мексиканеца отпред на пост.

В трескавата си възбуда Тристан постигна онова състояние, за което мистиците копнеят, но той не беше подготвен за него: всички неща на света — и живи, и мъртви — бяха с него и имаха една и съща пропорция. Той не можеше да разпознае и не виждаше смисъл в босия си крак на края на леглото, нито в океана, под чийто огромен похлупак беше винаги нощ дори посред бял ден; кръвта по края на гигантския бивник не принадлежеше на шхуната и изхвърлянето му през борда по някакъв начин щеше да го върне на главата на слона. Сузана идваше в съня му като бледорозов сексуален призрак и утробата ѝ го покриваше, солена като пръските при бушприта, докато самият той не се превърнеше в привидение и едновременно с това беше океана; самата Сузана; скачащия кон под него; дървото на морския кон под него; вятъра, който разкъсваше платната; луната над тях и светлина на мрака помежду им.

Когато навлязоха в пролива Малака и заплаваха с приятните меки ветрове към Сингапур, Тристан до голяма степен се беше възстановил. Слоновата кост беше стоварена без церемонии направо на борда пред група китайски бизнесмени, които платиха добри пари за нея, донякъде и защото се страхуваха от главорезите на Тристан, наблюдаващи бдително сделката. От болестта Тристан беше станал тънък като корабно въже, което всеки момент ще се скъса, но владееше напълно положението. Срещу много високо заплащане той се съгласи да превози до Сан Франциско голям куфар с чист опиум, съпроводен от един от китайските бизнесмени. По този повод Асгаард изказа известни резерви, но на вечеря Тристан раздели поравно печалбата от слоновата кост между екипажа, запазвайки един допълнителен дял за дядо си като собственик на кораба. Той каза, че същото ще се случи и с печалбата от опиума, при което Асгаард започна да си мечтае за една малка ферма на датския бряг, която лесно можеше да стане негова. Кубинците отпразнуваха случая, представяйки си колко смаяни ще бъдат семействата им от тяхното неочаквано забогатяване. Само

Тристан и мексиканецът бяха без корени и почти нехаеха за купчината пари пред тях, защото не желаеха нищо, което може да бъде купено с тях. Що се отнася до мексиканеца, той може би бленуваше за своята далечна обичана родина, в която не можеше да се върне, без да умре. И бог знае какво друго искаше Тристан, освен да върне мъртвите: умът му беше пепелище от едно клане, опожарен град или гора, студен белег от рана.

Шхуната потегли на север през Южнокитайско море, спирайки в Манила, за да се запаси с прясна вода. Куриерът на опиум беше ужасен от това пристанище с мрачна слава и затова Тристан остави Асгаард и двамата кубинци, въоръжени с ловни пушки, на пост на палубата. След това слезе в каютата си и написа кратко, но съдбоносно писмо до Сузана (Твоят съпруг е завинаги мъртъв. Моля те, омъжи се за друг.), което изпрати по капитана на един бърз параход, с когото той и мексиканецът се запознаха по време на гуляя си в Манила. Точно преди да се зазори, на път към кораба те бяха нападнати от четирима главорези близо до дока и можеха да загинат, ако мексиканецът не беше обезоръжил единия от нападателите, а Тристан се зае с най-едрия от тях. Мексиканецът отсече главата на бандита с мачетето, което му бе отнел, а другите побягнаха, с изключение на този, когото Тристан душеше. В последния момент обаче Тристан получи силен удар с нож в страничната част на коляното, който преряза сухожилието му. Мексиканецът му сложи турникет и двамата запяха пиянски песни, докато вървяха към чакащата ги при дока лодка, с която се върнаха на шхуната. Асгаард почисти и заши раната с хирургически конци, импровизирайки възли около сухожилието му. Когато стигнаха Хаваите, раната вече беше зараснала, но Тристан продължи да ходи с леко накуцване до края на живота си.

Никой освен членовете на екипажа му не знае много за следващите шест години на Тристан, с изключение на няколко детайла, които бяха още по-интригуващи заради тяхната непълнота. Знаем само, че е стигнал до Сан Франциско, след което потеглил на юг към Панама с надеждата да мине през новия канал, но свлачище при Гейтланд Кът му попречило да направи това, поради което заобиколил нос Хорн и монтирал малък помощен парен двигател към шхуната в Рио. След това последвали три относително спокойни години, през

които шхуната пътувала като търговски кораб в района на Карибския басейн — от Бермудските острови и Мартиника до Картахена^[16].

Тристан купил малко ранчо на остров Хувентуд и сетне се отправил към Дакар в изпълнение на друга мисия за британското правителство през последната година от войната. Заобиколил нос Добра надежда, връщайки се в Момбаса, откъдето взел на борда жена от племето гала, но тя се страхувала от люлеенето на кораба и затова седмица по-късно я оставил на брега на Занзибар с малък чувал със злато. Тристан за втори път натоварил кораба със слонова кост и опиум и потеглил отново на изток към Сингапур, Манила, Хаваите и Сан Франциско, надолу през отворения в края на 1921 година Панамски канал и оттам обратно към Хавана, където се разделил с Асгаард и останалия си екипаж, с изключение на мексиканеца. Прекарал няколко месеца в ранчото си на остров Хувентуд и когато се върнал в Хавана, научил за смъртта на дядо си отпреди пет години, а също и че баща му е получил удар и го моли да се върне у дома, за да се видят, преди да умре.

Тристан и мексиканецът наели нов екипаж и отплавали към Вера Круз, където мексиканецът вече разполагал с достатъчно пари, за да може да откупи живота си от властите. Тристан оставил шхуната под грижите на мексиканеца, отправил се на север, първо на кон и после с влак, и през април 1922 година пристигнал в Монтана, обгорен от слънцето, накуцващ, безутешен и гледащ света с най-студените очи, които светът познавал.

Не бихме могли да опишем нямата радост на Лъдлоу, когато един топъл априлски ден — седейки на верандата с Бързия нож и слушайки симфонична музика по радиото — той видя коня на Тристан да заобикаля предпазливо снежните преспи по пътя и да минава през портата. Тристан скочи от коня, подхвана баща си, който падна от верандата в прегръдките му и след това дълго повтаря „татко, татко“, но старецът не можа да му отговори, защото беше напълно онемял от удара. Бързия нож вдигна глава към небето, чувствайки първите сълзи в живота си, който беше толкова суров и непонятен, колкото и радостта на Лъдлоу. Старият индианец подхвана песен. Декър дотича от яхъра и двамата с Тристан се опитаха да се повдигнат един друг едновременно. Пет, която излезе от кухнята, чувайки глъчката, искаше да му се поклони, но преди това Тристан я грабна в прегръдките си. Едно

момиче на шестнайсет с дълга конска опашка и мъжки дрехи се показва иззад ъгъла, държейки юзда. Лицето ѝ беше обветрено, но въпреки това не съвсем индианско. Девојката се загледа в Тристан, който улови погледа ѝ, но след това тя се отдалечи. Декър поясни, че това е дъщеря му Изабел, която обаче била много срамежлива.

Пет закла едно младо агне, запали огън зад кухнята и започна да го пече. Те седяха на верандата и пиеха, но през повечето време мълчаха. Лъдлоу пишеше въпроси върху една боядисана в черно дъсчица с тебешир. Косата му беше побеляла, но стойката все така изправена. Декър се загледа някъде в далечината и обясни на Тристан, че майка му е в Рим, после замълча и уж сецайки се случайно, добави, че Алфред и Сузана са се оженили миналата година и били на дълъг, макар и закъснял, меден месец в Европа, а лятото щели да прекарат в Антиб^[17]. Декър почувства облекчение и отпи голяма глътка, когато видя, че Тристан видимо не се смути от новината. Тристан обиколи моравата и каза, че иска да поязди малко, изразявайки надежда, че няма да се напият прекалено много, докато стане време за вечеря.

Пое бързо нагоре по ручея, който водеше до извора в тесния каньон. Върху гроба на Самюел имаше още малко сняг и една сврака отлетя от камъка, когато наближи и слезе от коня. Проследи невидимата нишка, която птицата очерта, летейки нагоре към каньона точно над главата му. Реши, че не е от хората, които трябва да ходят на гробища, защото вътрешното му убеждение беше, че под краката му няма нищо друго, освен сняг, пръст и камък, потъмнял от времето. На връщане към къщата видя Изабел да чисти три малки жребчета под ярката светлина на слънцето. Декър ѝ викаше „Втората“, за да избегне объркването с майката на Тристан. Той я попита къде е язовецът и тя му отговори, че животното е изчезнало, но малките му все още живеят горе зад овощната градина. Изабел го поведе към хамбара и му показва дребния рунтав еърдейл териер, който Лъдлоу ѝ беше подарил за рождения ден. Макар и само на десет седмици, кутрето тръгна към Тристан, ръмжейки, но той го взе на ръце и постепенно го успокои, докато накрая еърдейлът задържа ухото му. После Тристан се вгледа настойчиво в Изабел, докато тя се изчерви и сведе поглед към земята.

На вечеря Лъдлоу нарязва агнето церемониално, написа на дъсчицата си „разкажи ни истории“ и я подаде на Тристан. Изглеждаше странно, но подобно на много други хора, които нямат

никакъв интерес към приключенията, а биват тласкани към тях от едно безпокойство на тялото и ума, Тристан не виждаше нищо особено изключително в изминалите седем години. Но той знаеше много добре какво масата очаква да чуе и заради баща си разказва надълго и нашироко за обезглавяването на филипинския разбойник, за тайфуна край бреговете на Маршаловите острови, за анакондата, която купил пиян в Ресифе и която се увила толкова здраво около мачтата, че не могли да я откъснат от нея, докато не ѝ предложили прасенце, за красотата на конете, които оставил под грижите на екипажа си в Куба, и как някои хора в Сингапур ядели кучета, което шокира всички на масата, с изключение на Бързия нож, който го помоли да разкаже за Африка. След вечеря Тристан раздаде подаръци от дисагите си, в това число и една огърлица от лъвски нокти, която окачи на шията на Бързия нож. (Три дни по-късно старият индианец замина за Форт Бентън, за да покаже гердана си на Онзи-който-вижда-като-птица.) Тристан импулсивно даде един пръстен с рубин, предназначен за майка му, на Втората, сложи го на ръката ѝ и я целуна по челото. Масата притихна и Пет понечи да каже нещо, но Декър я спря.

По-късно през нощта, когато всички си бяха легнали, Тристан се разходи из пасището под лунната светлина. Островчетата сняг бяха призрачно бели, а далеч на запад се виждаха дори още по-белите върхове на Скалистите планини. Той слушаше койотите, които джафкаха и ръмжаха, преследвайки плячката си, и от време на време надаваха къс вой. После чу кутрето да скимти някъде близо до ограждението за добитъка, тръгна към хамбара и го взе на ръце. Отнесе го в къщата, качи се в стаята си, сложи го върху една еленова кожа и направи около него гнездо с една топла завивка, за да го пази от нощния студ. Тристан спа някъде до посред нощ, когато кутрето заръмжа и под лунната светлина от прозореца той видя Втората да стои до леглото му. Хвана я за ръката и малко по-късно тя се присъедини към неговия дълбок и лишен от сънища сън. Двамата се бяха прегърнали един друг и най-накрая цялата самота си отиде от света.

Животът на Тристан като че ли вървеше на отрязъци от по седем години и сега той щеше да има седем благодатни години, период

толкова несравним и златен, че след много години в бъдещето той щеше да се връща отново и отново към това време, чиито най-малки подробности като че ли бяха записани в книгата на дните; папирус, чиито страници разгръщаш бавно и с трепет. Никоя благодат не е самотна и тя идваше най-вече от хората, които обичаше, макар Тристан да не знаеше това навремето, когато ги изостави. Те бяха тези, които го поведоха към светлината и топлината, и сега през тази първа сутрин той ги видя ясно през прозореца, след като Втората си облече нощницата, целуна го и излезе от стаята му. Най-напред се чу силен, неопределим шум далече от пасището, който се оказа, че идва от евтин форд. Колата се въртеше в кръг през камъните и калта, на волана беше Бързия нож, а Лъдлоу седеше изправен до него в шубата си от бизонска кожа. Декър се беше облегал на обора с ирландски вълнен каскет на главата, пушеше сутрешната си цигара под яркото слънце и чешеше по носа един херефордски бик, който тикаше муцуната си между дъските на оградата. Пет разпръскваше зърно на пилетата и няколко гъски и гонеше кутрето, което преследваше пилетата. И когато слезе долу на закуска, печката беше топла и слънчевата светлина струеше през южния прозорец, откъдето се откриваше гледка към равнината. Втората му наля кафе и той надникна в глинената купа с херинга, която Роскоу Декър обожаваше, и си взе едно парченце заедно с няколко мариновани лукчета. Втората му сервира пържена пъстърва, която Бързия нож бе уловил призори. Тристан се загледа в блестящата ѝ черна коса, хваната на една-единствена плитка, докато тя миеше чиниите от закуската. Той затвори очи и подът като че ли се люшна за миг под краката му, сякаш беше на борда на кораб, а херингата донесе уханието на свеж морски въздух при отлив. Сетне ги отвори отново и попита Втората с усмивка дали би се омъжила скоро за него, за да престанат да скандализират къщата с нощните ѝ посещения. Тя избърса ръцете си, взе пръстена с рубин от перваза на прозореца, сякаш беше винен бокал и каза „да“, ако е сигурен в себе си, и пак „да“, ако не е.

Вдигнаха голяма сватба в началото на октомври, забавяйки я, за да може Изабел да се върне от Европа, а също и по настояване на Пет, която се страхуваше, че на Тристан всеки момент може да му хрумне

да си тръгне — идея, която всъщност беше далече от мислите му. Той прекара лятото, строейки дървена къща в тесния каньон с гледка към извора. От Спокан пристигна група от норвежки дърводелци заедно с трима италиански зидари от Бют. Къщата беше проста по замисъл — с една просторна стая, кухня с огнище в единия край и камина от дялан камък в другия върху цялата стена; всяко от двете крила имаше по три спални. Втората беше смутена от размера на новия им дом, а Бързия нож и Лъдлоу ги посещаваха всеки ден с форда, носейки обяд за работниците.

В Монтана Голямата депресия дойде десет години по-рано. В източните равнини търговията със зърно, която беше достигнала своя пик по време на войната, се срина напълно, за което помогнаха и двете години тежка суша. Банките фалираха, а пазарът с добитък, чийто цени бяха изкуствено завишени, тръгна надолу, когато поръчките от армията спряха. Декър намали броя на животните в стопанството, оставяйки само херефордските говеда, но тъй или иначе единственият приход на ранчото идваше от породистия жребец, наричан все още от всички Артър Кучешко месо, който Декър кръстосваше с чистокръвни кобили. Потомството му не притежаваше силата и издръжливостта на породата куортър, но конете бяха особено подходящи при отглеждането на добитък, приятни за езда, енергични и красиви. Освен това бяха изключително бързи при гонките от четвърт миля и Тристан и Декър се състезаваха с тях по разни панаири в Монтана, Айдахо, Уошингтън и Орегон. Със спечелените от надбягванията пари Тристан купи на Лъдлоу туристически автомобил „Пакард“, който Бързия нож караше с достойнство и предпазливост, все така с огърлицата от лъвски нокти на гърдите си. Пристигаха хора чак от Сан Антонио и Кингсвил, Тексас, за да купят коне срещу суми, които Декър и Лъдлоу намираха за смайващи, но с присъщата си пресметливост Тристан настояваше за тях.

Сватбата през есента остана в паметта с отсъствието на Сузана и Алфред. Всъщност трябваше да минат още четири години, преди Тристан да види Сузана и това се случи на една изискана, но весела вечеря по случай Коледа. Алфред си идваше от време на време, докато обикаляше района след кандидатирането си за Сената — състезание, което той спечели ловко и не без финансовата помощ и влияние на своя тъст. Никой друг освен Пет и Втората не забеляза скръбта на

Сузана тази Коледа. Тя беше още бездетна и докато децата на Тристан — Самюел Декър и третата Изабел — милваха русата ѝ коса в гостната, Сузана се разплака.

Икономическата ситуация ставаше все по-тревожна и по съвет на Артър Лъдлоу постепенно изтегли капитала си от банката в Хелена и понеже не му хрумна нищо по-добро, закопа известно количество злато под огнището в дома на Тристан. Самият Тристан с обичайната си очарователна самонадеяност настояваше, че ранчото може да се самоиздържа. Той все още изпращаше официални уведомителни писма и определени суми пари на Сузана и баща ѝ за ползването на земята, която беше тяхно съвместно владение.

[1] Американска порода коне, кръстоска между английски чистокръвни и местни коне. — Б.пр. ↑

[2] Главното платно на кораба. — Б.пр. ↑

[3] Вид иглолистно дърво от семейство борови. — Б.пр. ↑

[4] Град в щата Луизиана. — Б.пр. ↑

[5] Палуба над главната палуба на носа на кораба. — Б.пр. ↑

[6] Растение (билка), което вирее край реки и малки потоци. — Б.пр. ↑

[7] Шквал, силен и опасен за плавателните съдове порив на вятъра. — Б.пр. ↑

[8] Най-югозападната точка на Португалия. — Б.пр. ↑

[9] Остров в Средиземно море, недалече от брега на Мароко. — Б.пр. ↑

[10] Господин, конник, рицар (исп.). — Б.пр. ↑

[11] Става въпрос за ранен тип радиоприемник от началото на XX в., който работел с кристален детектор, поради което бил наричан и „кристален приемник“. — Б.пр. ↑

[12] Ейми Лоуел (1874–1925), американска поетеса, представителка на имажинизма. Удостоена посмъртно с „Пулицър“ през 1926 г. — Б.пр. ↑

[13] Джей Пи Морган (1837–1913), крупен американски финансист и индустриалец. — Б.пр. ↑

[14] Джей Гулд (1836–1892), американски финансист и железопътен магнат. — Б.пр. ↑

- [15] Наклонена греда, излизаща от носа на ветроходните съдове.
— Б.пр. ↑
- [16] Пристанищен град в Колумбия. — Б.пр. ↑
- [17] Град във Франция на Лазурния бряг. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 3

Злата участ отново простря ръката си над него по време на едно пътуване с Втората и няколко работници от ранчото до Грейт Фолс, за да закарат стадо млади добичета до товарната гара. (Ние няма да говорим за щастието, защото то само по себе си е безметежно, емоционална летаргия, състояние, което се съпътства от леко сърце, но тревожен ум.) Пътуването мина донякъде приятно и заради това, че напомняше за старите времена. Беше краят на октомври и фондовата борса, каквото и да значеше това, току-що се беше сгромолясала. Но Тристан разполагаше с малка сума пари от добитъка и всички те — Втората, Тристан, Декър, полунегърът кри, един норвежец от групата дърводелци отпреди няколко години — останаха в града да отпразнуват края на тежкото горещо лято. Поръчаха си най-добрата храна в града, а също и много напитки, но бяха изненадани от размаха и възможностите на група работници от съседно ранчо, които бяха забогатели от контрабанда на алкохол от Канада в нарушение на Закона Волстед^[1].

Бързия нож щеше да дойде на другия ден с пакарда, за да закара Втората у дома заедно с покупките, и затова Тристан каза на водача на контрабандистите, че ще купи десет сандъка с уиски за свое ползване и за да продаде известно количество на съседите си. После съобщи на хората си, че ще раздели печалбата между всички и те се напиха от радост и дори купиха още уиски, което натовариха в дисагите на товарните коне.

Шествието, което на другия ден пътуваше през един тесен каньон към Шото, изглеждаше странно — конете бяха недалеч зад пакарда, който затъваше в калта и напредваше едва-едва заради проливния октомврийски дъжд. След това при изхода на каньона, там където пътят завиваше на север към Шото, керванът бе спрял от закона в лицето на двама въоръжени мъже с двуместен форд купе, паркиран напречно на пътя. Те стреляха предупредително във въздуха, както бяха инструктирани в качеството им на федерални офицери.

Процесията, все още в добро настроение, се подчини и спря. Единият от федералните служители каза, че са научили за контрабандния товар и Тристан трябва да предаде уискито. Те разпознаха Тристан и го уведомиха, леко смутени, че по-късно през ноември ще му бъдат повдигнати обвинения, но сега трябва да унищожат алкохола. В този момент Тристан им обърна гръб, чувайки вопъла на Бързия нож. Той тръгна обратно към пакарда, погледна към Бързия нож и след това към Втората, която беше на задната седалка с провизиите и подаръците. Тя седеше там като издялана от камък и един куршум, рикоширал от стените на каньона, бе направил на челото ѝ червена дупка колкото монета от десет цента.

Тристан изпадна в ярост, посегна към несъществуващия си револвер и след това се нахвърли върху стреснатите офицери, пребивайки единия от тях толкова тежко, че в продължение на месеци той се луташе между живота и смъртта. Тристан взе тялото на Втората от пакарда и се затича с него през каньона. Керванът го следваше, докато я носеше в продължение на мили под студения дъжд. Той пристъпваше с нея и от време на време надаваше вик на език, неизвестен на земята.

Три дни по-късно шерифът дойде в дома на Лъдлоу, за да съобщи, че Тристан трябва да лежи трийсет дни в щатски затвор за това, че е разбил черепа на федерален служител. Присъдата беше лека благодарение на огромното влияние на Алфред в политическите кръгове на Монтана. В този момент дотича Пет, за да каже, че Третата е изчезнала. Тристан язди повече от десет мили, докато накрая я намери в гората близо до извора. Бързия нож пееше своите шайенски песни на смъртта и тя му пригласяше с глас толкова висок и жалостив, че онова, което беше останало от сърцето на Тристан, се разби на две. Той пое малкото ѝ телце, сложи я на седлото и я откара у дома.

Между хората в областта все още се спори дали алкохолът, затворът, скръбта или просто алчността бяха направили Тристан човек извън закона. Това обаче са само приказки, които старците си разказват над чаша уиски, но интересното е, че четирийсет години по-късно Тристан все още е обект на възхищение и някак си е останал в паметта на хората като последния легендарен разбойник, вместо като гангстер.

Всъщност след като намери шестгодишната си дъщеря при извора да пее песни с Бързия нож, той остана ням в продължение на няколко месеца и не продума никому дума, освен на децата си. Беше ням и в затвора, отказвайки да приема всякакви посетители, в това число и Алфред, който дойде да му изкаже съболезнованията си и да му предаде съчувствено писмо от Сузана. След това един вестник в Хелена излезе със заглавие: „Сенатор посещава скърбящия си брат в затвора“.

В действителност Алфред се надяваше да намери известна утеха и съдействие от Тристан. Той бе пристигнал в ранчото в деня след погребението, само няколко часа след като шерифът придружи Тристан до затвора. Лъдлоу остана в стаята си и отказа да види сина си. Той изпрати Пет в гостната с неговата дъсчица, на която беше написал, че не може да разговаря с Алфред, докато той представлява американското правителство и неговите порочни практики. Лъдлоу всъщност беше гледал на Втората като на своя дъщеря и я бе обичал като дъщеря. Още преди години той с радост я беше научил да чете и да пише и за огромно смущение на Пет и Декър непрекъснато се опитваше да я глези с подаръци. Лъдлоу бе този, който писа на Изабел да донесе от Бостън най-разкошната и скъпа рокля, която може да се намери. И сега, докато пътуваше с форда към гроба, с Бързия нож зад волана, той чувстваше много по-голяма тежест от тази на своите седемдесет и пет години, мислейки си за един друг октомври, когато изпрати момчетата на война, и за красивия октомврийски следобед, когато Тристан и Втората се ожениха в една горичка от канадски тополи; в ума му се мяркаше споменът за бялата рокля, която блестеше сред пастелните цветове на есента, повехналата трева и пожълтелите трепетлики. Смъртта на двама обичани хора за четиринайсет години не е нещо необичайно, но не и за скърбящия, който е изгубил всякаква представа за обичайно и необичайно и се е погребал в мисли за миналото и за това какво е можело да бъде.

По време на дългото си завръщане с влака във Вашингтон Алфред бе измъчван от безсъница и чувство на смут. От политическа гледна точка „Сухият режим“ за него беше безсмислен цинизъм, служещ единствено за обогатяването на криминалния елемент в

страната, което беше още по-очевидно през последните години на Закона Волстед. Той винаги бе смятал баща си за герой и обичаше да цитира в речите си пред Сената изтънчения стар колонист, въпреки че самият Лъдлоу със сигурност не гледаше така на себе си. Популярните и глупави представи за „каубоите“, „завладяването на Дивия запад“ и дори за „Сухия режим“ обикновено се оформяха постфактум, в патетичната фаза на историята, когато енергията на обществото се насочва към поставянето на етикети и установяването на обществен ред.

Но проблемите на Алфред бяха по-дълбоки от въпросите на политиката и отчуждението на баща му. Сузана всъщност беше много болна и винаги бе боледувала по един тих и незабележим начин. И Вашингтон, с изискванията, които поставяше ролята ѝ на жена на сенатор, бе утежил състоянието ѝ. Алфред беше купил къща с конюшни в Мериленд, където гледаха много от състезателните коне на баща ѝ. Тя прекарваше повечето си време там и на два пъти в седмицата бе посещавана от един професор по психиатрия от университета „Джон Хопкинс“, стар френски евреин, който се бе заклел да пази в тайна състоянието ѝ, тъй като лудата жена на един сенатор винаги представляваше опасност за кариерата му. Заслепен от обичта си, Алфред отказваше да приеме сериозността на проблема. Един следобед преди много години, докато пътуваха от Валори към Ница, за да отплават към дома, Сузана бе настояла шофьорът да спре и двамата се разходиха до една близка горичка сред хълмовете, където се любиха. През следващите седмици тя изглеждаше ужасно весела, макар от време на време да изпадаше в непонятни пристъпи на плач. Въпреки това Алфред никога не се беше чувствал толкова безкрайно щастлив, но после Сузана отново изпадна в своето особено състояние на покруса и отказа да излезе от каютата през цялото им двуседмично пътуване до Ню Йорк. Къщата в провинцията и избавлението от тегобите и изискванията на Вашингтон като че ли помогнаха за подобряването на състоянието ѝ.

Но през всяка от деветте години на брака им имаше периоди, които можеха да бъдат наречени лудост с различна степен на тежест. Психиатърът не даваше големи надежди за възстановяването ѝ, макар през последните години Сузана да бе станала най-скъпата му пациентка. Той беше настоял тя да се занимава с нещо в конюшната,

знаейки, че контактът с животните обикновено успокоява пациентите и че конете по някакъв благотворен начин като че ли изтегляха отровата от душите на болните, макар и временно.

Двете седмици след завръщането на Алфред от Монтана бяха истински кошмар. Сузана бе достигнала върха на своето маниакално състояние, при което всички неща на земята бяха твърде ярки, за да бъдат поносими: тя виждаше сърцето на коня през кожата, мускулите и костите му, а луната бе само на една стъпка от прозореца ѝ; цветята във вазите бяха мъртви и ужасяващи и някои картини от Франция трябваше да бъдат обърнати с лице към стената; твърдеше, че ѝ липсва някакво въображаемо дете и непрекъснато подхранваше образа му в ума си, а отказът на Тристан да отговори на съболезнователното ѝ писмо послужи като повод да изпадне в дълбока депресия.

През април Алфред се върна на запад под предлог, че иска да посети своя избирателен район. Той купи голяма къща в Хелена, смятайки, че Сузана ще се чувства по-добре, ако прекарва летата в Монтана. Изабел щеше да бъде там, а Тристан и Пет може би щяха да ѝ позволят да им помага с Третата и Самюел. Когато влезе с колата си в калния двор близо до Шото, сърцето му, винаги изпълнено с оптимизъм, се окрили при мисълта за неговия план и от красотата на ранчото.

Тристан и Декър бяха пред сайванта и ковяха рамки за дисаги, а Лъдлоу и Бързия нож ги наблюдаваха, пушейки пурите си. Когато Алфред влезе в двора с колата, Лъдлоу се мушна под оградата и тръгна през пасището, следван от Бързия нож. Тристан, Декър и Алфред гледаха как Лъдлоу заобикаля топящите се снежни преспи, сякаш смяташе да върви така до края на света. По лицето на Алфред потекоха сълзи и Тристан го хвана за ръката. Алфред го помоли за прошка, но Тристан само отговори сухо: „За какво да ти прощавам, ти не застреля жена ми.“ Декър остана да седи на магарето за рязане на дърва, гледайки Тристан и Алфред да вървят през пасището след отдалечаващите се фигури на Лъдлоу и Бързия нож. В собствената скръб на Декър имаше една особена северна безпощадност. (Той чака търпеливо три години, докато се озова на един скотовъден търг в Бозман, където му се удаде да убие единия от федералните служители, който всеки ден пътуваше от Бозман до Ливингстън. Седеше на една скала сред боровите с пушка .270 калибър в скута си; най-напред спуска

гумата с изстрел и когато мъжът излезе от колата, го простреля десет пъти с огромно удовлетворение. Другият федерален офицер беше прехвърлен на изток и Декър трябваше да се задоволи с единия.)

Когато стигнаха средата на пасището, Алфред се спря и заобяснява развълнувано, че Тристан трябва да пише на Сузана, за да я освободи от нейното изопачено чувство за вина. Тристан кимна към брат си в знак на съчувствие. Когато настигнаха Лъдлоу, който се беше облегнал уморен на една заоблена скала, Бързия нож се отдалечи на достатъчно разстояние, така че да не ги чува. Тристан хвана ръката на баща си и го помоли да прости на Алфред, който бе негов син, а не правителството. Лъдлоу потръпна като че ли от студ и погледна Алфред с тежък поглед, но в очите му имаше сълзи. Сетне кимна на Тристан и извърна глава. Той беше без дъсчицата си за писане и затова просто прегърна Алфред и пое обратно към дома.

Когато Алфред си тръгна на другата сутрин, на сърцето му беше леко и ведро, макар да валеше. Беше му простено и бе прекарал една чудесна вечер с децата на Тристан, които седяха в скута му, докато им разказваше истории за живота в големите градове на изток. Докато пътуваше към главния път, се наложи да спре, за да пропусне дълъг керван от товарни коне и мулета, карани от двама души, в които разпозна полунегъра кри и едрия норвежки дърводелец. Разсеяно се запита защо му бяха на Тристан толкова много товарни животни.

В началото на май, когато беше вече сигурно, че пролетта е дошла и че планинските бури ще бъдат кратки и откъслечни, Онзи-който-вижда-като-птица дойде от Форт Бентън и поведе Тристан, Декър, норвежеца и индианеца кри от Шото покрай Валиър и Кът Банк към Кардстън в Алберта, където натовариха петдесет коня, всеки с по четири каси уиски, оттам пое обратно покрай Шелби и Конрад към Грейт Фолс, където Тристан се освободи от уискито срещу шест хиляди долара. Голямата печалба се дължеше на факта, че уискито беше първокласен канадски продукт, а не беше смесен с долнокачествен алкохол, каквато практика имаха по-алчните контрабандисти. Другият фактор беше малкото на брой добри пътища в Северна Монтана, което облекчаваше работата на полицията. Онзи-който-вижда-като-птица уверено преведе кервана с контрабандно уиски, но Бързия нож беше тъжен, защото Тристан бе настоял той да си остане у дома, за да се грижи за Лъдлоу и ранчото.

За лош късмет Тристан остана неудовлетворен. Без да го съзнава, той донякъде се беше надявал да срещне по пътя съпротива. Тогава Декър го посъветва да помисли за децата си и му обърна внимание, че малобройното население на щата Монтана в крайна сметка щеше да доведе до тяхното залавяне. Тристан се съгласи с него, но в действителност Декър бе дал израз на тихия си гняв единствено по настояване на Пет, която се страхуваше за съдбата на внуците си. Тристан прекара още един товар в разгара на лятото и когато се върнаха у дома, Бързия нож каза, че Пет е изчезнала с децата. Старият индианец обясни, че е искал да я последва, но по това време Лъдлоу бил болен. Затова Декър и Тристан потеглиха към Форт Бентън с пакарда, на чиято задна седалка имаше дупка, и върнаха Пет и децата у дома.

След това Тристан прекрати временно своите контрабандни операции и изпрати телеграма на мексиканеца във Вера Круз да докара шхуната в Сан Франциско в началото на другата пролет. В ума му се въртеше план за крупна печалба.

През лятото Изабел пристигна в Монтана, за да помогне на Сузана да устрои дома си в Хелена така, както подобава на съпруга на сенатор. Пет и децата гостуваха на Изабел и Сузана един месец и докато Сузана се грижеше за тях, крехкото ѝ здраве значително се подобри, а те на свой ред я боготворяха. Никой не подозираше, че причината Сузана да се чувства по-добре се дължеше на една изключително коварна самозаблуда. Когато Тристан бе отговорил на писмото ѝ по настояване на Алфред, той бе отделил прекалено много внимание на това, че съдбата ги е разделила, но все пак трябва да продължат да живеят с вяра и упование. Писмото беше непреднамерено жестоко, защото по някакъв начин то събуди надежда у нея. Сузана отново бе влязла в период, в който светът ѝ беше някак блуждаещо ярък и оголен, а дните ѝ — низ от видения за вътрешната същност на нещата. Междувременно Алфред беше организирал официален обяд и тържество в чест на своите политически приятели и познати в Монтана и Сузана с маниакално усърдие взимаше участие в подготовката на събитието, подпомагана от Изабел, която беше експерт в тази област.

Тристан замина за Хелена, за да се види с представителя на един канадски производител на алкохол, когото беше срещнал в Кардстън.

Производителят бе споделил с него затрудненията си, които произтичаха от действията на група контрабандисти от Сиатъл, известни като „Ирландската банда“, и очевидните спънки, които пораждаха те при дистрибуцията на алкохол в Северозапада и Калифорния. Някои възискателни купувачи от Сан Франциско не бяха в състояние да получат първокласното уиски, каквото клиентите им предпочитаха. Дватама се бяха договорили уклончиво Тристан да превози един товар с шхуна от остров Ванкувър до Сан Франциско и през този слънчев ден в Хелена Тристан вече предвкушаваше солидната печалба, която го очакваше. Той вече беше докарал пет каси с уиски „Хейг & Хейг“ като подарък за Алфред, но бе отказал да дойде на тържеството. Надутите и самонадеяни типове, които Алфред водеше в ранчото за ловния сезон, винаги го бяха отблъсквали. Те играеха карти, пиеха цяла нощ, ставаха късно и дори не можеха да попълнят сами разрешителните си за лов на лосове и елени, поради което се налагаше това да прави индианецът кри. Тристан отказа да участва във всичко това, след като видя един богат търговец на галантерия да застрелва мечка гризли, която спеше кротко на един хълм.

След срещата Тристан заобиколи пищната викторианска къща на Алфред, докато намери задния вход. Смяташе да поздрави майка си, да предаде уискито, избягвайки някак срещата със Сузана, и да се върне в ранчото. Хелена го потискаше по един особен начин, с всички тези хора наоколо, които се кичеха със съмнителното звание „обществен служител“, да не говорим за месеца, който беше прекарал в студения затвор тук, докато гърлото и гърдите му се свиваха от мъка, заплашвайки всеки момент да го задушат при спомена за Втората. Дори след като бе родила децата си, тя с лекота се мяташе на гърба на кон, без да използва стремената, а когато пришпорваше дорестия жребец, косата ѝ се вееше назад като гривата на диво животно. Но той бе обърнал гръб на мисълта за отмъщение. Може би скръбта беше отровила и вкоравила душата му до такава степен, та да осъзнае, че не може да разчисти сметките си със света, защото дори и да успееше, това нямаше да върне жената, която дъждът така беше брулил, докато я носеше, че дългата ѝ черна коса се заплиташе около краката му.

Затова съдбата изигра зла шега на Тристан, когато той влезе в кухнята на брат си и завари там Сузана да се смее и да разговаря със Самюел и Третата. Той ги поздрави и прегърна децата си, а после те се

втурнаха да помогнат на баба си, която ръководеше окачането на гирляндите и украсите за тържеството. Сузана и Тристан останаха да седят там, чувствайки се толкова неловко, сякаш кухнята всеки момент щеше да експлодира. Сузана наполовина излъга, че е сънувала, че е станала майка на Самюел и Третата, но Тристан поклати отрицателно глава и тя спря да стиска ръцете си така, сякаш се опитваше да събере раменете си. Сетне стана и тръгна към килера. Тристан седеше на масата, потейки се в душната августовска жегата, и после тя извика името му с тихия си ясен глас. Той притисна длани към лицето си и тръгна към килера, където я намери да стои гола с блестящи очи и разпусната около раменете коса. Дрехите ѝ бяха на купчина около нея. Тристан се опита да я успокои, но сетне без колебание се отказа, когато тя му каза, че ако не прави любов с нея, ще започне да крещи и ще крещи, докато умре. Те паднаха в прегръдките си, чувствайки как кожата им лепне върху хладните плочки на пода.

По-късно, когато Тристан си замина, Сузана си отреза косата с шивашки ножици и по време на приема бе оставена в стаята си под грижите на един доктор и няколко сестри. Рано на другата сутрин тя беше откарана на север в Шото с доктора, Изабел, Пет и децата. Пътуваха в две коли и Алфред беше объркан, внимателен и в пълно неведение за случилото се. Когато пристигнаха, Тристан заведе децата в една ловна хижа, която бе построил навътре в планината, където прекараха няколко дни.

Но когато се върна, Сузана беше отново радостна и оживена и всички си отдъхнаха с облекчение, а няколко дни по-късно Алфред отново се посвети на политическите си дела в Хелена. На Тристан оставаше само седмица до заминаването му за Сан Франциско, където трябваше да посрещне мексиканеца и шхуната. Екипажът му този път щеше да бъде малоброен и възнамеряваше да вземе само индианеца кри и норвежеца, защото им имаше доверие.

Беше началото на септември, времето захладня за два дни, поръсвайки хълмовете със сняг, който се топеше върху листата на трепетликите още предобед. Тристан остана сам в къщата си, след като Бързия нож и Лъдлоу бяха взели децата, за да ги закарат да обядват при Изабел. Той седеше и размишляваше мрачно над една тлееща

цепеница в огнището за това как бе предал брат си, без да се оправдава с обстоятелствата. Не обвиняваше Сузана ни най-малко, давайки си сметка, че през определени периоди тя не можеше да отговаря за действията си, както и едно малко дете. Сърцето му се късаше от мъка заради болката и объркването, които бе причинил на земята. Наля си чаша уиски и започна да се приготвя за пътуването до Сан Франциско отрано, знаейки, че най-доброто решение е да бъде далече от Сузана, ако отново изгубеше разсъдъка си.

Стегна бързо багажа си, сецтайки се да каже на Декър къде е скрил парите си, в случай че не се върне. Но когато отиде във всекидневната, Сузана седеше на кушетката пред камината. Той тръгна към кушетката, погледна огъня и след това надолу към нея — късата ѝ коса и дрехите ѝ бяха мокри от дъжда, под който бе вървяла. Тя заговори тихо и отчетливо, молейки го да ѝ прости онова, което бе сторила. Обясни му, че не е могла да се въздържи, защото го обича ужасно много и знае, че и той някога я е обичал и че не е честно, но е изгубила всякаква власт над себе си в желанието си да бъде с него поне още веднъж. Знаеше, че е болна и че е ненужен товар за всички и затова, когато нещата се уталожели и тя и Алфред се върнели на изток, щяла да сложи край на живота си. Накрая го увери, че не се самосъжалява, а просто не може да понесе мисълта за новите пристъпи на лудостта и отсъствието му.

Когато тя замълча, Тристан изпадна в паника и трескаво затърси отговор. После заговори импулсивно, чувствайки тъпа болка в сърцето си и отдалечавайки се все повече от реалността. Каза ѝ, че не трябва да посяга на живота си, защото животът е нещо толкова объркано и сложно, че един ден отново можели да бъдат заедно. Щял да се върне след година и тогава щели да се видят отново, когато умовете и душите им са намерили покой, за да обсъдят нещата по-трезво.

Тристан замина и Сузана отново имаше надежда, вкопчвайки се в лъжата му, която спаси живота ѝ. И сега надеждата ѝ бе дори по-голяма, отколкото преди много години, когато Тристан я изостави, защото вярваше, че той отчаяно иска да бъде с нея отново. Здравето ѝ рязко се подобри и когато се върнаха във Вашингтон, Алфред и психиатърът с радост наблюдаваха поведението ѝ през следващите десет месеца, а надеждите им бяха толкова пламенни и лъжливи, колкото и нейните.

В Сан Франциско Тристан, индианецът кри и норвежецът бързо се свързаха с мексиканеца, качиха се на шхуната и отплаваха под прикритието на мрака. По съвет на представителя на производителя на алкохол мексиканецът беше пуснал слух на пристанището, че шхуната ще пътува до Хаваите, за да достави товар в Мауи. Те поеха на север покрай брега в студено и бурно време и стигнаха залива близо до Чърч Пойнт на остров Ванкувър само за седмица. Товариха през нощта и потеглиха обратно към мястото на срещата в залива Болинас, който отстоеше на север от Сан Франциско.

Късметът им проработи в Болинас и разтоварването и заплащането в пълен размер минаха без всякакви проблеми. Тристан и мексиканецът заминаха за Сан Франциско, водени от човек, който им помагаше да уредят следващата си доставка за група собственици на ресторанти. След като срещата се състоя в един апартамент над бар за продажба на контрабанден алкохол на Норт Бийч, мъжът ги откара обратно до Голдън Гейт, където спряха да хапнат набързо в един ресторант на кея, въпреки че бяха посъветвани да не го правят. Мексиканецът беше нервен, забелязвайки един пращен форд, модел А, който смяташе, че е видял по-рано следобеда. Когато излязоха от паркинга, те бяха заобиколени от четирима мъже, които пребиха Тристан и мексиканеца до безсъзнание с палки, прерязаха гърлото на шофьора им и натикаха телата на тримата в колата им. Малко преди побоя най-елегантно облеченият мъж от нападателите им каза да стоят далече от бизнеса с алкохол по брега.

Когато дойде на себе си в колата след полунощ, Тристан си спомни сивия му костюм, усмихнатите му очи и ирландския му акцент. Той помогна на мексиканеца да се свести, после извадиха от колата тялото на мъжа с прерязаното гърло, върнаха се в бара и попитаха дали уговорката е още в сила. Там потвърдиха, че е така.

Пристигайки за втори път в Калифорния от Канада, този път в залива Томалес близо до Пойнт Рейс, те бяха подготвени, когато призори към закотвената шхуна се насочи моторна лодка. Мъжете в лодката не знаеха, че Тристан вече бе разтоварил алкохола няколко

мили по-нагоре по брега. Докато моторницата се приближаваше, Тристан и мексиканецът лежаха под един влажен брезент и наблюдаваха, а норвежецът и индианецът кри бяха долу в трюма, готови в случай на нужда да им се притекат на помощ. От моторницата дойде кратък фланкиращ картечен откос, преди Тристан и мексиканецът да открият безпогрешен огън с пушка за слонове и карабина .375 калибър. Тристан разпозна двама от предишните си нападатели и те бяха първите, които покоси с 32-грамовите куршуми, предназначени за най-едрия бозайник на земята, чиято ударна сила беше толкова голяма, че части от телата им се разлетяха извън лодката. Мексиканецът насочи огъня си по ватерлинията на моторницата и след това, докато останалите двама мъже плуваха кучешката с прилива, ги простреля в главите.

След това отплаваха на юг към Енсенада, но Тристан си даваше сметка, че макар да бе спечелил една битка, не можеше да спечели войната. Той прекара зимата в пълно морално разложение, а мексиканецът се върна във Вера Круз с пълен портфейл, но знаейки, че играта е свършила. Месец по-късно Тристан изпрати индианеца кри и норвежеца у дома в ранчото с дълго писмо до децата си и кратко известие до Лъдлоу и Декър, че ще се прибере, след като посети Алфред и Сузана по време на конните надбягвания в Саратога. Той нае един стар мексикански рибар и жена му да се грижат за шхуната и да му готвят. Пиеше и мислеше за Сузана и за онова, което би могъл да й каже, при положение че нямаше нищо за казване. Децата започнаха да му липсват и затова позволи на рибаря и жена му да доведат на борда внуците си, след като майка им ги изостави. Прекарваше дните си в пиене и ловеше риба само с корда и кука в компанията на стария мексиканец, като за целта ползваха плоскодънна лодка с едно платно. В началото на май Тристан не толкова дойде на себе си, колкото осъзна, че децата вече ужасно му липсват, затова остави шхуната под грижите на старата двойка и пое на север. Нямаше представа как може да накара Сузана да живее, но щеше да се прибере у дома, преди да потегли на изток към Саратога.

Тристан можа да се порадва само на няколко спокойни часа, когато пристигна в ранчото в Монтана през юни. Всички изглеждаха добре след дългата зима, макар да беше очевидно, че здравето напускаше Лъдлоу и точно по тази причина Изабел си бе дошла в

средата на май. После на вечеря Декър спомена, че двама стари приятели на Тристан, ирландци от Калифорния, са се отбили предишния ден, но за съжаление той им е казал, че Тристан вече е заминал за Саратога. В този момент Тристан се скова от ужас, а също и от гняв, разбирайки, че всички, които обичаше, са изложени на смъртна опасност.

Призори на другата сутрин Декър и Бързия нож го закараха на гарата в Грейт Фолс. Декър се безпокоеше и искаше да тръгне с Тристан, но той му каза, че трябва да остане да пази ранчото. Предишната вечер индианецът кри и норвежецът бяха инструктирани да заемат позиции на верандата и да стрелят по всеки непознат. Тристан се качи на влака, облечен в стар костюм на Самюел, понеже нямаше свой собствен. Носеше със себе си чанта, пълна с пари, малко бельо, револвер „Бийзли“, преди това принадлежал на дядо му, и ловджийския нож на Бързия нож.

Когато пристигна в Ню Йорк, Тристан веднага си купи нови дрехи и кола и потегли с максимална скорост на север към Саратога Спрингс. Конните надбягвания вървяха с пълна сила, въпреки Голямата депресия, поради което не можа да си намери хотел и се наложи да отседне в една туристическа хижа близо до Глен Фолс. Той обръсна мустаците си и на другата сутрин си купи работни дрехи от един коняр и се преоблече под трибуните, докато тълпата ревеше над главата му. Между две от гонките тръгна с кофа вода и чесало, наблюдавайки красивите коне на моравата зад централната трибуна, докато се готвеха за следващото надбягване. Вгледа се в тълпата и скоро съзря Алфред и тъста му, а също и Сузана под един слънчобран, които седяха сред група модерно облечени собственици на коне, в това число представители на фамилиите Уитни, Вандербилт, Гест и Уайдънър^[2]. После разпозна единия от ирландците, добре издокаран, но някак открояващ се сред тълпата. Тристан тръгна към ограденото място до конюшните, минавайки покрай едър, червендалест мъж, който разговаряше с някакъв жокей. Когато двамата останаха зад гърба му, той позна по гласа третия от мъжете, които го бяха пребили на Норт Бийч. Тристан не се обърна, а продължи към конюшните, където му беше казано да не се мотае, а да се заеме с почистването на яслите.

Малко по-късно червендалестият мъж се вмъкна в конюшната и се огледа неуверено. След това влезе в една празна ясла да се изпикае. Тристан го последва и разби главата му в стената, захващайки я между двете остриета на една тежка вила за ринене на тор. Зарови тялото под купчина слама и тор в ъгъла на яслата и тръгна към тоалетните при централната трибуна, където се преоблече. Вторият ирландец търси партньора си, докато трибуните на хиподрума почти опустяха, след което Тристан го проследи до един туристически дом.

Той продължи да следи мъжа до късно вечерта, чакайки подходящия момент, който дойде, когато ирландецът излезе от едно заведение, където бе вечерял, и тръгна по една тъмна уличка към туристическия дом. Тристан му прекърши врата, изпразни една боклукчийска кофа и напъха тялото в нея, връщайки тихо капака на мястото му.

На другата сутрин след здрав сън, подпомогнат от солидно количество уиски, той потегли обратно към Саратога в скъпия костюм, който си беше купил в Ню Йорк. Надяваше се да се срещне със Сузана и да остане за кратко с нея насаме, за да я увери в любовта си и по този начин да запази живота ѝ. Възможността се откри следобед, докато тя стоеше сама и се любуваше на един дорест кон, който беше фаворит за първата гонка. Той застана до нея и малко по-късно тя го забеляза, но не показва никаква изненада, казвайки само, че е знаела, че ще дойде.

Отдалечиха се бързо от хиподрума и тръгнаха към една къща няколко преки по-нататък, която баща ѝ държеше заради надбягванията. Тристан не беше сигурен дали постъпват правилно, но тя каза, че ще мине поне час, преди да се притеснят, че я няма. За лош късмет Алфред бе наредил на един от своите помощници да държи Сузана постоянно под око заради душевното ѝ заболяване. След като помощникът видя Сузана да влиза в къщата с някакъв непознат, той хукна обратно към хиподрума, за да съобщи на Алфред.

Сузана поведе Тристан към спалнята, за да не ги безпокои прислугата. В началото тя се държа хладно и настояваше Тристан да се срещне с нея в Париж в средата на октомври. Той отказа, изтъквайки, че моментът все още не е подходящ. Сузана стана истерична и предложи като компромис следващата пролет, отхвърляйки всякаква възможност за по-голямо отлагане. Последва дълго, непоносимо болезнено мълчание, в края на което Тристан долови отново

признаците на неизбежната лудост. Той се опита да ги спре, като я притегли към себе си и я увери, че следващия май ще бъде готов. Тя потръпна в ръцете му и когато той погледна над рамото ѝ, Алфред влезе в стаята. Сузана почувства ръцете на Тристан да я притискат по-силно и чу вратата да се затваря. Предположи какво е станало и в този момент на сърцето ѝ олекна, решавайки, че най-накрая всичко е свършило и вече ще бъде с Тристан.

Те стояха неподвижно като мраморни статуи в градина и чуваха собственото си дишане и далечния шум на конните надбягвания. Алфред каза на Тристан: „Искам да те убия“, и Тристан освободи Сузана от прегръдките си и подаде на Алфред револвер. Алфред се втренчи в оръжието и опря дулото му в слепоочието на Тристан. Те се гледаха един друг и Сузана тръгна към тях като сомнамбул. Алфред насочи револвера към собствената си глава и Тристан го избви от ръката му. Алфред се отпусна на пода, ридаейки, а Сузана се наведе над него и му каза хладно и равнодушно, че това е ужасно недоразумение и че ще остане с него завинаги. След това Алфред стана и двамата с Тристан си размениха странни погледи, съдържащи нещо, което трудно можеше да бъде изречено с думи, но в този на Алфред имаше и немалко омраза. Сузана последва Тристан в коридора, целуна го и се засмя, казвайки му, че един ден може би ще се срещнат в ада или в рая, или където хората отиват, ако въобще отиваха някъде.

На път за вкъщи Тристан седеше в купето с притъпени от мислите и алкохола сетива. На гарата в Чикаго, където се прекачи на друг влак, той се засмя, когато прочете в един вестник, че законът Волстед е отменен и „Сухият режим“ бе свършил.

У дома той се отдаде на конете, играеше с децата и ходеше на лов с Бързия нож, който притежаваше лъжливата и отслабваща пъргавост на старите хора, които отказват да приемат възрастта си.

Към края на септември Тристан получи телеграма от Ашвил, Северна Каролина, от Алфред, в която той казваше:

„Ти я спечели. Изпращам я у дома...“

Тристан замина за Шото и успя да изясни по телефона, че адресът на подателя съвпада с този на една частна психиатрична

клиника, което сериозно го обезпокои. Той нае един товарен форт и потегли към Грейт Фолс да посрещне влака, малко озадачен и потънал в мисли как ще се грижи за Сузана до края на своя неспокоен живот и дори си представяше, че състоянието ѝ най-накрая може да се подобри в ранчото. Когато влакът се зададе, почувства в стомаха си някакъв хлад, но не му обърна внимание. Един приятел на Алфред от политиката се приближи към Тристан, поведе го към багажния вагон и му връчи списък с погребални инструкции, докато носачът разтоварваше един безупречно лакиран ковчег от палисандрово дърво.

Няма много друго за разказване. Сузана беше погребана до Самюел и Втората и ако читателят е някой простодушен вярващ, той може да заплаши Бог и да му изкрещи „Остави го на мира!“ или нещо друго точно толкова лекомислено. Малцина си дават сметка колко неочакван е съюзът между богохулството и съдбата. Само някой старомоден теолог може да се впусне в разсъждения за това как някога преди много години във Франция Тристан бе прокълел Бог, когато той и Ноел заляха сърцето на Самюел с парафин и го сложиха в кутия. Съвременният ум разглежда такива събития като съвършено произволни, каквито са водите в най-дълбоките и далечни предели на Тихия океан.

Една топла неделна утрин в средата на октомври, няколко седмици след погребението, Самюел и Третата се люлееха на люлката на верандата, а понитата им бяха оседлани и вързани за парапета. Изабел бе занесла закуската на Лъдлоу на горния етаж, защото не се чувстваше добре. Тя му четеше „Пиер, или двусмислията“ от Херман Мелвил. Лъдлоу обичаше Мелвил, докато Изабел го намираше за отегчителен.

Пет приготвяше в кухнята обяд за излета на Тристан и децата. Тя слушаше внимателно разговора между Декър и Тристан. Те се опитваха да намерят решение на един изключително тежък проблем: обстоятелството, че ирландците можеха да се върнат просто от чувство за мъст. Тристан се протегна и се приближи към Пет да я попита за мнението ѝ. Тя каза, че най-много се страхува за децата и че най-важното за нея е те да са в безопасност. Третата влезе в кухнята и задърпа баща си за ръката. Тристан я целуна и каза, че тръгват след

десет минути, след което тя хукна през гостната, крещейки към Самюел: „още десет минути“.

Декър предложи да се укрият в Куба, където Тристан имаше малко ранчо, което бе купил преди години и сега то се управляваше от двамата кубинци от екипажа му, които миналата пролет бяха докарали тук две чудесни кобили за разплод. Тристан изказа на глас тревогата си, че децата няма да могат да ходят на училище, но Декър отговори, че животът на баща им е по-важен от училището. В този момент Пет се скова, чувайки звук на кола, но Самюел извика, че е дошла полицията и тя се поотпусна. Декър последва Тристан на верандата и се спря при внуците си, а в това време Тристан тръгна към двамата полицаи, които стояха до двуместния закрит форд.

Тристан беше спокоен и почти отегчен, когато кимна на двамата полицаи, но след това сърцето му подскочи и се блъсна в гърдите му, когато видя, че единият от тях в действителност беше елегантният ирландец от Сан Франциско, а другият — бандит, на когото униформата очевидно не му беше съвсем по мярка. Известно време те се наблюдаваха един друг.

— Изгубих двама братя. Най-добре да уредим този въпрос — каза ирландецът.

Тристан погледна към Декър, Самюел, Третата и Бързия нож, които бяха пред къщата. Той разбираше, че е стигнал до края на своя път и сърцето му се сви от болка заради децата му, които стояха на залятата от слънчева светлина веранда.

— Имате ли нещо против да тръгна с вас, не искам децата да видят — рече Тристан.

Ирландецът кимна и после трепна, когато видя Лъдлоу да върви бос и клатушкайки се през сухата, пожълтяла трева по нощна риза, наметнат с дългата си шуба от бизонска кожа. Тристан каза учтиво, че това е баща му, но Лъдлоу тръсна побелялата си глава, държейки дъсчицата си, на която бе написал: „Какво означава това?“

Ирландецът поднесе тихо извиненията си и каза, че съжалявал, но Тристан трябвало да плати дълга си към обществото и да влезе за дълго в затвора. Лъдлоу поклати глава и тялото му потрепери, сякаш беше ястреб, който се спуска над жертвата си. Той разгърна шубата си, вдигна тежката ловджийска пушка „Парди“ .729 калибър, която държеше до крака си, и изпрати двамата ирландци във вечността.

[1] Законът, с който през 1917 г. официално влиза в действие „Сухият режим“; по името на неговия вносител, конгресмена от щата Мисури Андрю Волстед. — Б.пр. ↑

[2] Богати семейства от американското Източно крайбрежие. — Б.пр. ↑

ЕПИЛОГ

С тази октомврийска сутрин разказът за Тристан завършва. Веднага след стрелбата Лъдлоу рухна, но привечер дойде на себе си. Тристан прегърна децата си, на които Пет по-късно обясни, че лошите мъже са дошли да убият баща им. Изабел изпадна в тиха истерия. Декър, индианецът кри и норвежецът погребяха телата, а през нощта индианецът кри потопа колата в един дълбок вир в горното течение на Мисури. Но не друг, а Бързия нож бе този, който полудя, преди още екотът на изстрелите да бе заглъхнал. Той танцува и пя около телата, извиваше се и подскачаше и си тананикаше монотонно, а после се наведе и взе на ръце припадналия Лъдлоу. Тристан знаеше, че ако убитите не бяха паднали от ръката на Лъдлоу, развълнуваният индианец можеше да вземе скалповете им.

Тристан откара след това децата си с шхуната в Куба и остана там цели двайсет и три години, чак до началото на революцията, когато се премести да живее в ранчото на Третата и съпруга ѝ близо до Маклауд в щата Алберта. Ако се озовете близо до Шото и тръгнете с кола по Рамшорн Роуд, ще видите ранчото, което сега е собственост на един от синовете на Алфред от втория му брак, но няма да бъдете допуснат да влезете в него. Сега то е модерно ефективно стопанство, но малко по-надолу в каньона има няколко гроба, които означават нещо за неколцината техни близки, останали на земята: Самюел, Втората, Сузана и недалече от тях е погребан Лъдлоу между своите истински приятели — Бързия нож и Изабел; малко по-нататък са гробовете на Декър и Пет. Винаги сам, далечен и някак самотен, Тристан е погребан в Алберта.

МЪСТ

Отмъщението е блюдо, което се сервира студено.

(Стара сицилианска
пословица)

ГЛАВА 1

Ако бяхте птица, спускаща се от небето (а една птица — лешояд — действително се спускаше), то нямаше как да разберете дали голият мъж е жив, или мъртъв. Дори самият мъж не го знаеше и щом кацна, лешоядът предпазливо запристъпва към него — грачеше и го поглеждаше подозрително, като току извърщаше поглед към обраслото с чапарал^[1] дърво, сякаш очакваше койотите да дойдат да му правят компания. По правило мършата се споделя още от времето, когато никой не е и знаел, че съществуват правила. Лешоядът току-що беше излял една гърмяща змия, прегазена от камион край Накозари де Гарсия — малко градче, далече от туристическите маршрути, на стотина мили от Ногалес. Койотите от любопитство щяха да проследят спускането на лешояда, дори и да не бяха гладни след нощния лов. С утрото възходящите въздушни потоци щяха да се засилят, да долетят и още лешояди и мъжът щеше да умре пред публика.

Зората изсветляваше в утрин, от жегата кръвта по лицето на мъжа засъхваше и се спичаше и свежият ѝ бакърен мирис се загуби. Той умираше на пристъпи, вече по-скоро от горещината и обезводняването, отколкото от уврежданията си: извита накриво ръка, гърдите — целите една грамадна синина, едната скула разбита и хлътнала с хематом, нарастващ като лилаво слънце, тестисите му подути от удар в слабините. И рана на главата, под която пясъкът и камъчетата бяха потъмнели, унасяща го в смъртоносен коматозен сън. Но той продължаваше да диша, горещият въздух преминаваше през дупката от счупен зъб и шумното свистене стряскаше лешоядите. Един женски койот и наскоро отбитите ѝ рожби се поспряха до него, но само за кратко — тя изтрака със зъби на малките и им даде да разберат, че този жалък звяр обикновено е опасен. Кимна мимоходом на един грамаден стар мъжки койот, който наблюдаваше с напрегнато любопитство от сянката на една канава. Както гледаше, той се унесе в дрямка — но дори и насън остана нащрек по един непознат за нас начин. Беше си напълнил търбуха с пекари^[2] и наблюдаваше

умирация само защото отдавна не беше попадал на нищо по-интересно. Беше чисто любопитство — когато човекът умреше, койтот щеше просто да си тръгне и да го остави на лешоядите. А бдеше вече от доста време — навърташе се наблизко, когато предната вечер изхвърлиха голия мъж от колата.

Надвечер, когато донякъде захладня, един мексикански селянин (*неон* на тукашното наречие) и дъщеря му вървяха по пътя и извършваха кратки набези към храсталаците, събирайки мескитови дърва за огрев. По-скоро мъжът крачеше равномерно под лекия си товар от дърва, а дъщерята лудуваше и подскачаше от крак на крак, подтичваше напред и изчакваше баща си. Тя беше единственото му дете и той не й даваше да събира дърва от страх да не я ухапе скорпион или *корало* — коралова змия, която за разлика от гърмящата змия не предупреждава, макар да е плаха, саможива и незлоблива. Тя просто хапе, когато я притиснат на тясно или я предизвикат, а после се плъзва под някой пън или камък да си успокои нервите. Дъщерята носеше Библия. Тя помагаше в кухнята на менонитската мисия^[3] където баща ѝ отдавна беше пазач.

Дъщерята запя и това прогони лешоядите на още стотина метра по-нататък по пътя. Те и бездруго смятаха да отлетят към своето безопасно планинско гнездовище, преди да се е стъмнило. Койотът се поотдръпна в сгъстяващия се мрак. Той разпозна гласовете на мъжа и дъщеря му — седемгодишният му живот го бе научил, че те не го застрашават. Беше ги наблюдавал безброй пъти как отиват към мисията, но те не го бяха виждали никога. Грамадните птици изхвърчаха, огрени от залязващото слънце, събудиха любопитството на бащата и той ускори крачка. Той също като койота притежаваше любопитството на ловец и си спомняше онзи път, когато последва кръжащите надолу лешояди и намери едър елен, току-що паднал от стръмна скала. Каза на дъщеря си да изчака по-надалече и предпазливо навлезе в гъстия чапарал край пътя. Чу учестено дишане и слабо свистене и побърза да извади дълъг нож със седефена дръжка. Запромъква се безшумно по посока на свистенето и подуши кръв сред мириса на тор от лешоядите. После видя мъжа и самият той подсвирна, коленичейки да му провери пулса. Случваше се понякога да придружи мисионера, който беше и лекар, по време на походите му в планината и се беше научил на основните неща при оказване на

първа помощ. Сетне се изправи, подсвирна пак в унисон с умирация и се загледа в небето. Той беше метис с преобладаваща индианска кръв и първата му мисъл беше просто да си тръгне и да избегне всякакъв досег с федералната полиция. Лекарят обаче беше приятел с федералните, а мъжът си спомни притчата за добрия самарянин и се озърна към тялото с известен фатализъм, сякаш му казваше: „За помощ — ще ти помогна, ама мисля, че вече е късно“.

Излезе от храсталака и прати дъщеря си да изтича до мисията — тя се намираше в долината, половин миля по-надолу. Приклекна отстрани на пътя и затъркаля камъчета напред-назад с върха на ножа си. Гледката на толкова тежко пострадал човек беше ускорила пулса му, но той хладнокръвно си заповтаря разказа как е намерил тялото. На младини освен като ловец се беше подвизавал и като дребен бандит и знаеше, че при разговор с властите е най-добре да не усложняваш нещата.

В мисията Дилър седеше пред своето печено свинско филе с картофи и кисело зеле. УКВ-радиото му беше включено на станция от Чихуахуа, която излъчваше песни на мариачи. Макар и да беше менонит и официално да не одобряваше радиоапаратите, той смяташе, че заслужава някои отстъпки и беше започнал да слуша такава музика преди десет години, когато дойде в мисията — под претекст, че така ще овладее по-бързо разговорния испански. Грамаден и червендалест, той имаше навика да подпява с рев на мелодията, което размиваше работещите в кухнята жени. Църквата не разрешаваше и употребата на алкохол и тютюн, но порокът на Дилър не беше под възбрана: чревоугодие. Той се наслаждаваше на свинското филе, което му приготвяха всеки четвъртък вечер — единствената следа от живота му в Щатите. Много повече обичаше мексиканска храна, която поглъщаше в количества, превърнали го в легенда из цялата област. Не че вярата му не беше дълбока и гореща, но той разбираше, че ако нещо работеше най-добре за популярността на неговата разновидност на Исус в тази бедна, планинска страна, това бяха лекарската му вещина и умения. Вече не се връщаше в Щатите за годишния си едномесечен отпуск. Скучно му беше да седи трийсет дни в Северна Дакота и да се моли за езичниците по цял свят. Дилър предпочиташе самите езичници и

безотрадната красота на страната им, дълготърпеливата им ирония и предхристиянския им фатализъм. Обичаше да изяде пилетата, свинете, прасенцата, козите и агнетата, които хората му носеха за подарък, след като стореше някое медицинско чудо. Обичаше дори своя нелеп санитар Антонио — този женчо, който вечно си измисляше предлози да замине за Ногалес или за Ермосильо. Предната година директорът на мисиите дойде на посещение и разпита Дилър дали Антонио не си пада „малко нещо сбъркан“. Дилър се направи на ударен — той ценеше дарбата на Антонио да върти засукани ястия, далеч превъзхождаща уменията на готвачките, и пеенето му, макар често в изпълняването от него балади полът да се променяше.

Когато дъщерята на Мауро се втурна и съобщи за ранения мъж в планината, Дилър изпъшка. Дъщерята на Мауро помъкна лекарската му чанта към камионетката „Додж“, която служеше за линейка, покрита със зебло и с носилка в каросерията. Дилър я последва, понесъл със себе си и тенджерата. Най-много обичаше зелето на дъното, просмукано от свинската мазнина. На верандата на хасиендата се поспря и вдъхна дълбоко мириса на вечерния въздух — на тор и сладък карамфил, на смачкани гниещи цветя, мириса на нажежени скали и пясък, чезнещ в нощта. Той обичаше тази долина, която и при най-яркото слънце изглеждаше печална и потънала в сенки.

На мястото на събитието Мауро светеше с фенерчето, а Дилър избърса свинската мас от ръцете си в панталоните, наведе се над тялото, прочете молитва, прегледа го и произнесе прогнозата си. Предполагаше, че мъжът ще оживее, но първите двама и четири часа щяха да са критични заради тежкото обезводняване. Черепът не беше счупен, но по потръпващите очни ябълки съдеше колко силно е мозъчното сътресение. Дилър извади медицинското си фенерче от чантата, наведе се ниско над очите на голия мъж и забеляза подуването на оптичния диск — папиледема, значи сътресението беше сериозно. После сръчно прокара едрите си длани по тялото му и установи, че са счупени само ребрата и лявата ръка. Промуши ръце под мъжа и го вдигна. Мауро взе чантата му и пое напред, като осветяваше пътя.

В клиниката Дилър цяла нощ се труди, а Мауро му помагаше. Де да беше там Антонио да помага — обаче пак беше офейкал под обичайния измислен предлог. Пациентът беше същинска загадка за Дилър. Под светлината на фенерчето той беше решил, че си има работа

с поредната жалка, пребита жертва на нарковойните, бушуващи по границата. Подобни бежанци му осигуряваха най-интересните случаи и внасяха разнообразие сред обичайните страдащи от рак старци, които той тъпчеше с мощното болкоуспокояващо дилаудид, за да облекчи пътя им към небето. Когато го измиха от кръвта, голият се оказа чист гринго — беше хубаво подстриган, имаше скъпи златни пломби на зъбите, поддържани нокти, отчетливи линии на загара, тренирано тяло — все признаци, необичайни за контрабандист.

Призори Дилър установи нормализиране на сърдечния ритъм под влияние на венозните вливания и се усмихна. Опипа предпазливо счупената челюст — после човекът можеше да си направи пластична операция, ако пожелае. Мауро проми слънчевите изгаряния с оцет, наложи подутите тестиси с топъл компрес и уморено се пошегува, че тази работа подходжда повече на Антонио. Докторът пряко волята си се разсмя — в такива случаи не вървеше да се превземаш. Той запя „Палома“, докато бинтоваше ребрата, а Мауро припяваше на трудните трели на тази прекрасна песен.

Мауро и докторът преместиха мъжа в единствената самостоятелна стая в клиниката, а после излязоха на верандата и с първите лъчи на зората дъщерята на Мауро им сервира кафе. Дилър намигна на Мауро, даде му таблетка дексамил^[4], сам си взе една. Мауро се усмихна — това беше тяхната малка тайна, с която си угаждаха при спешни случаи, когато нямаше как да се спи — макар че той би предпочел шишето с мескал, скрито под леглото му, нищо че публично се беше отрекъл от алкохола в параклиса. Мислите на лекаря течаха в синхрон с неговите: беше близвал алкохол само веднъж в зрелия си живот. Много отдавна, по време на втората година в мисията, жена му го напусна завинаги с истерични обяснения, че не издържа на живота в Мексико и вече не го обича. Дилър цяла нощ седя в калта на двора и рида, а угрижената прислуга гледаше от верандата и от хазиендата. Посред тази покъртителна нощ, Мауро донесе на Дилър цял литър мескал и той го изгълта жадно. Проспа целия горещ ден в калта и всички се редуваха да му пазят сянка на лицето и да гонят мухите. При спомена за болката Дилър се усмихна.

Първите слънчеви лъчи вече огряваха светлобежовия склон на планинския връх. Специфичният, сякаш размазан кафяв цвят на сипеите винаги му напомняше на еленски хълбок, а тази сутрин

еленският хълбок му напомни за пържоли от еленово месо. Свинското с кисело зеле не му беше понесло и реши да се откаже от него и да мине изцяло на местна храна. Изкукурига петел и той се присети за печено пиле. Готвачката се провикна и Мауро и Дилър отидоха в кухнята, където изядоха по една огромна купа менудо с царевични тортили. Също като мексиканците и докторът вярваше, че тази яхния от шкембе укрепва здравето — ако не обичаше това ястие обаче, нямаше да го вярва. Той си имаше установени вкусове и беше наясно, че тия негови вкусове бавно го убиват — теглото му гонеше сто и четиресет килограма — независимо от едрия му кокал и яката мускулатура. От дексамила кръвта бумтеше в ушите му; приел чувството за обреченост, пропило тези земи, той обичаше да флиртува със смъртта. След закуска, докато обхождаше болните, той си пееше песнички за любов и за смърт. Отбеляза си наум, че пациентът ще трябва да е страшно издръжлив, за да понесе болките, след като излезе от кома.

Същата вечер Ектор, капитанът на местното управление на федералната полиция, се отби да състави своя доклад за ранения. Когато по пладне получи съобщението по радиото, той се зарадва и нареди на помощника си да подготви джипа за пътуване с преспиване. Посещението при доктора означаваше хубава вечеря и дълга вечер, прекарана в игра на шах и разговори за градинарство, политика, животновъдство, както и възможност да говори надълго и нашироко за здравето си, защото Ектор, преполовил петдесетте, си падаше хипохондрик и се тревожеше за гаснещата си потентност. Той уважаваше дълбоките религиозни чувства на доктора и затова подхождаше много деликатно към медицинските аспекти на потентността, което развеселяваше доктора, който го съветваше да намали употребата на алкохол и тютюн и да наблегне на физическото натоварване. Като последен закачлив щрих той предлагаше на Ектор да зареже своите *conchitas*^[5] в полза на някакви по-духовни занимания. Докторът едва наскоро бе обладан от редкия ужас на похотта, докато лекуваше едно хубаво планинско момиче, ухапано от скорпион по горната част на бедрото. Той ревностно се молеше, но като че ли това не помагаше много и мислите му отново се връщаха към първата година от неговия брак в Северна Дакота, когато той и младата му жена се любеха, докато капнат от умора.

Когато Ектор и помощникът му пристигнаха, веднага влязоха да видят ранения, за да се отърват от досадните подробности, та после да се насладят спокойно на вечерта. Докторът забрани да му вземат отпечатыци в момента и каза, че сам щял да им ги прати, когато мъжът пооздравее. В случая щеше просто да им прати своите отпечатыци — не искаше да причинява неприятности на никого. Менонитите помежду си никога не прибегват до закона и докторът прилагаше този принцип и в своята практика. Той се грижеше и за душите, и за телата и вярваше, че гражданските власти разполагат с нужните средства да си вършат работата и без негова помощ. Ектор охотно се съгласи да дойде още веднъж за разпита, но тогава докторът щеше да посъветва пациента си, ако иска, да разиграе амнезия или каквото и да е, за да избегне бюрокрацията и строгия мексикански наказателен кодекс. Помощникът нахвърля повърхностен доклад, въз основа на оскъдните сведения от Мауро, а после отиде в една селска кръчма в долината да се фука пред местните. Ектор и докторът седнаха на пищна вечеря — Ектор с вида на човек, който, след като бе отхвърлил тежък труд през един дълъг ден, нямаше никакво намерение да си го спомня.

На третия ден след като откриха ранения, Дилър взе да изпитва съмнения. Мъжът разви лека пневмония и не реагира бързо на пеницилина — докторът се молеше да няма алергия. Не му се искаше да го изпраща с хеликоптер в по-добрата болница в Ермосильо. Още два дни и треската мина, но той все така си оставаше в кома. Дилър реши да изчака още два дни и ако комата продължаваше, да се обади на Ектор по радиото. Той обичаше симетрията на числото две в работата си, а и към ранения изпитваше такова силно любопитство, че охотно си намираше оправдания да го задържи. В нощта преди утрото, когато изтичаше крайният срок, той забеляза, че Мауро е окачил на подпората на леглото огърлица от зъби на койот. Огърлицата несъмнено беше от майката на Мауро, която хранеше тези животни, а останалата прислуга я избягваше, защото се говореше, че е знахарка и вещица. Дилър често им четеше лекции за опасността от тези вехти суеверия, но сега се усмихна на добрите ѝ намерения, в които прозираше обич. Угаси лампата и излезе, без да забележи, че раненият го наблюдава през цепката на неувреденото си око.

Не е нужно да се знае твърде много за ранения мъж, който присвиваше очи и се взираше в мрака и в тихото бръмчене на таванския вентилатор с дъбови перки. Името му беше Кокран и той чуваше пухтенето на дизеловия генератор, писъка на самотния комар в стаята, а по-отдалече и по-слабо — музиката от радиото на доктора, тъй безжалостно тъжна и романтична, че сякаш покриваше нощта със синини като тялото му. Но той вече бе изплакал всичките си сълзи през последните няколко дни, прекарани в полубудно състояние, докато се беше преструвал на мъртво животно, опитвайки се да разбере дали го заплашва някаква непосредствена опасност. И сега, след като осъзна, че непосредствена заплаха няма, изпита не облекчение, а чувството за пропадане, сякаш се люлеееше увиснал в някаква своя отделна тъма, докато навън вселената продължаваше да съществува по правила, в чието създаване той не беше участвал.

Беше така смазан, че не хранеше никаква мисъл за отмъщение. Той виждаше побоя като дълга нишка, която водеше назад от непосредствения момент в тази стая почти до самото му раждане. Разумът му, вместо безусловно да се потопи в балсама на амнезията, доби странната способност да си припомня детайлно всяка точка от нишката чак до непоносимото настояще. Не можеше да си спести нищо — както не можеше и да освободи собствената си гръд от стегнатите бинтове. Болките не му даваха да спи — утре щеше да се наложи да се разкрие пред доктора, че е в съзнание, за да му даде болкоуспокояващи. Донякъде го забавляваше тази негова предпазливост, волята му да оживее въпреки всичко, което умът му осъзнаваше. Засега беше престанал да се кае, че е пренесъл калта от единия си живот в другия. Съжаленията му бяха дотегнали и тази нощ той вложи остатъка от енергията си, за да проумее как се беше случило всичко — едно в най-добрия случай машинално усилие.

Това щеше да е най-дългата му нощ и подхранващата я енергия беше като свиреп чист студен вятър, нахлуващ в мрака на стаята: първо лекарят мърмореше някаква молитва, а преди това една старица окачи огърлица на подпората на леглото и покри с длани очите му, после младеж с движения на танцор дръпна чаршафа, за да го погледне. Последва дълго черно пропадане в чистото нищо, прекъснато от щракване на фотографски затвор, където видя яркочервените обици на шията на лешояд и чу гърления звук, дошъл

откъм жълтите очи на койот; сетне лешоядът изпляска с криле и литна нагоре, а койотът се взираше в него, и отвъд тези прости действия и двамата бяха непроницаеми, а дъхът му излизаше със свистене през дупка от счупен зъб. Преди това — изгорели газове на кола и друсане, той лежи окървавен в багажника и кашля болезнено, за да прочисти гърлото си от кръвта, която като че ли е твърде много. После го изхвърлят във въздуха, той пропада в храстите, гърдите му се удрят в камък, тялото му се претъркулва и главата му се блъсва в друг камък.

Не е нужно да се знае твърде много за мъжа, който беше наранен толкова тежко, защото той беше наранен толкова тежко, че това изцяло да промени живота му, по същия начин както кръщението, тайнството на причастието и душевното извисяване над сегашната ти нищожност променят християнина, а саторито будиста. Ала вие можете да прескочите неговите объркани страдания и да погледнете, както обичаме да казваме, елементарните факти — понятие, което с удоволствие използваме, когато искаме да скрием от самите себе си в каква клоака се е превърнал животът ни.

В утрото преди Мауро и дъщеря му да го намерят край пътя — изключваме следващото утро, когато през целия ден, чак до вечерта, беше просто едно умиращо разлагащо се парче месо, — той се беше събудил в необичайно състояние, което мислеше, че е любов. Живееше в умерено скъп жилищен комплекс в покрайнините на Тусон, чиито основни предимства бяха лаймовото дърво в малкия му частен двор и три червени тенис корта. Наел беше апартамента от един нюйоркчанин, който достатъчно се бе възстановил от астмата си, за да се завърне на изток и да се пробва отново в играта с големите пари.

Беше влюбен и се обади на любимата си веднага щом се събуди — постъпка, която обикновено се свързва с младите и глупавите или с онези, които се влюбват силно в края на трийсетте или началото на четиридесетте си години. Влюбените поговориха припряно, като минаваха с лекота ту на английски, ту на испански. Щяха да се срещнат скоро на обществено място и да си свършат работата, която от никого не криеха, а после небрежно да се отправят към една малка хижа, която мъжът държеше под наем в граничната област южно от

градчето Агуа Приета в Мексико — там ходеше основно за лов на пъдпъдци.

Всъщност нямаше от какво да бяга, мислеше си той под душа, докато се къпеше. От две години се чувстваше изчерпан. Вече на четирийсет и една, той не се спираше да се полюбува на добрата си форма, докато се бръснеше пред огледалото, защото очите му обикновено бяха уморени и по тях личеше, че прекалява с барбитуратите^[6].

Мъжът се подсуши с кърпа във всекидневната, пусна кучето си — английски женски сетер на име Дол — да излезе през плъзгащата се врата и захвана сложна поредица от полуйогишки упражнения за разтягане. Спря, за да пусне „Морето“ от Дебюси по стереоуредбата и да се усмихне на плаката, който си беше направил от снимка на дъщеря му в пети клас. Усети бодване зад усмивката, малък токов удар от самота, спомняйки си за времето, когато служеше в Торехон край Мадрид и двамата с нея ходеха в събота на пазара, за да купят продукти за големия неделен обяд. Тя имаше златни коси като майка си и обичаше да пита за всичко на испански, което очароваше продавачите. После отиваха в едно кафене, където той си поръчваше половин бутилка бяло вино, а тя — портокалов сок, като изричаше провлачено с детското си гласче: „Jugo de naranja al natural“^[7]. Старите испанци обичаха да я гледат как излапва пълна чиния тапас и да се дивят на силния ѝ дух, задето яде маринованите калмари заедно с пипалата и всичко останало. Сега тя живееше с майка си в Сан Диего. Службата в Лаос наред с другото (алкохол, жени и неспособността му да стои на едно място) беше разрушила брака му.

Над Лаос ракета С-75^[8] уцели неговия „Фантом“, той катапултира и остави на борда мъртвия щурман, а после прекара два месеца в джонката на дружелюбни рибари, укривайки се от „Патет Лао“^[9] и Виетконг. Беше съвсем чужд на политиката и сега войната се появяваше само в кошмарите му. Двайсет години — от деветнайсет до трийсет и девет — отслужи като пилот на изстребител и сега не можеше дори да погледне самолет. Навсякъде обикаляше с един очукан линкълн „Марк IV“, купен по време на запой в Калифорния.

След като приключи с упражненията, той изпи едно кафе и прегледа трите си графитни тенис ракети „С6-Трабърт“. Предния ден се беше класирал втори в клубния турнир — загуби единствено от

младеж на половината на неговите години, когото смятаха за най-обещаващия кандидат за професионалния тенис в Аризона. Той и партньорът му бяха смятани за фаворити в турнира на двойки — играта на двойки не уморяваше толкова краката му. Вчера мачът завърши 7:5, 4:6 и 6:4, денят беше много горещ и дори когато спечели втория сет, вече знаеше, че в третия краката му няма да издържат. Тиби беше наредил да натоварят в колата му каса „Дом Периньон“ с единадесетствена бяла роза, залепена с тиксо за картичката. Сега той гледаше бялата роза, опитвайки се да проумее значението ѝ, и си мислеше за Мирея, която беше жена на Тиби.

Истинското име на Тиби беше Балдасаро Мендес. Като мнозина изключително богати мексиканци той поддържаше втори дом в Щатите. Те представляваха малка общност и пътуваха до Палм Бийч, Далас, Финикс и Сан Диего, за да си гостуват взаимно на партитата. Инвестираха солидно в недвижими имоти — най-удобното капиталовложение в чужда страна, и с лекота влизаха в светските среди заради големите си богатства и континенталния си чар. Тиби го използваше, представяйки го за слаб играч в мачовете, които организираше в дома си, и Кокран му се възхищаваше за неговата, макар и понякога грубовата енергичност. Той винаги отказваше да взема пари от Тиби, макар и да приемаше да пътува за негова сметка до Мексико сити, където неотдавна в двойка разкатаха двама тексасци в мач на покрива на „Камино Реал“. За това Кокран прибра три бона, а приблизително същата сума Тиби прахоса за банкет за двайсет души в ресторант „Форкет“.

Мирея! Той реши, че кордата е в добро състояние и остави ракетата. Извади от портфейла си снимката ѝ, изрязана от светската хроника в някакъв вестник, и се загледа в нейната хладна, стройна фигура, възседнала чистокръвен кон. Ама че безумие! Беше преживял достатъчно любовни терзания, за да смята любовта за болест, за понятие от минали времена, когато светът е бил по-млад и по-мъдър.

Легна на пода и вдиша дълбоко, опитвайки се да разхлаби възела, който се затягаше в ума му. Винаги се смееше на предчувствията за гибел на другите пилоти, които сякаш усещаха някаква празнота да се разраства под гръдната им кост. Но после в деня на смъртоносната му мисия същото се случи и с него: неясен задух, нещо като реещ се във въздуха ужас. Дол задраска по вратата и

той я пусна да влезе, смени водата ѝ и я погали, когато тя се настани в гнездото си на дивана. Тя винаги беше така крехка и женствена, понякога дори свенлива, че той се удивяваше как се превръща в съвършено сериозна машина за лов, когато я изведеше в полето.

Всеки си мечтае в живота му да присъства доза тайнственост, даже и нищо особено да не е сторил, че да я заслужи. Преди да срещне Мирея, той имаше кратка любовна афера с едно момиче от Корпус Кристи^[10], току-що завършило „Уелсли“^[11], но кавгите скоро разсеяха мистерията и той проумя, че се е впуснал в тази връзка от неосъзната скука. Две години беше прекарал в опити да разбере цивилния живот и осъзнаваше, че всъщност никога не е разбирал и живота в армията, която за него беше нещо като свадлива майка, а той — осиновено сираче, към което тя се отнася добре, ако си върши работата. Момичето от Тексас беше прелестно, дългокрако, интелигентно, но твърде младо и щуро — то беше като къща, копнееща да я населят призраци, докато Мирея, само с няколко години по-възрастна, беше вече дом, обитаван от призраци. Той играеше тенис у Тиби вече повече от три месеца, а тя не го удостояваше с нищо повече от нехаен поздрав. Сетне, след една вечеря в дома им, полята с твърде много вино, го завари да разглежда книгите в библиотеката им, докато другите мъже играеха бiliarд с високи залози, а жените си приказваха за новите модели на Живанши и колко изтърган е вече Халстън^[12].

След Гуантанамо, където започна военната му служба, и след назначението в Торехон той говореше свободно испански. Не можеше да понася да се чувства глупав — като момче в Индиана беше разглобил един осемцилиндров двигател на форд, за да разбере как работи, а във военновъздушните сили постъпи само за да работи с реактивните двигатели. Винаги го изумяваше как цивилните подценяват интелигентността, необходима, за да пилотираш реактивен изстребител. Испанския език той атакуваше със същата методичност и задълбоченост. За Средния запад са характерни един особен тип самотни момчета от фермите, които искат да знаят всичко и докато беше в Гуантанамо, Кокран започна да се пита защо хората говорят на различни езици — прост въпрос, ала не и по-малко завладяващ заради това. Но тези момчета от фермите притежават енергия на въображението — той се влюби в идеята за изкуствеността на езика и се захвана с испанския като с примерен тест; учеше като луд гений,

посветен в тайнствата на китайския календар, поддържайки нивото си с романи и поезия. Никой от приятелите и съседите му в спалните помещения не дръзваше да се съмнява в него, защото беше роден водач и най-добрият във всичко, с което се заемеше — независимо дали беше бiliarд, гмуркане или тенис; притежаваше вродената способност да налага монопол над щуротиите и проявяваше завидно повече безумие и дързост от всички останали.

И ето, това прелестно създание дойде при него, докато той държеше в ръце една от книгите ѝ — познатия му сборник със съчинения на Лорка, отпечатан в Барселона на тънка хартия, с кожена подвързия. Кокран беше напълно объркан от нейното безразличие през предходните три месеца. Създалата се ситуация отдавна го беше отказала от идеята да предприеме някаква „маневра“ в тази атмосфера на сдържано напрежение и затова щом я видеше, той губеше непринудената си елегантност и обиграност. Сконфузваше се само от един неин поглед и предния ден, докато плуваха в басейна, трябваше да пийне нещо, за да понесе гледката как тя отхапва от своя клуб сандвич и после решава, че отива да подремне, а Тиби свива рамене с онзи характерен жест на недоумение. Усещаше, че като приятел на Тиби тя го смята за още един кретен от бизнеса и правеше всичко възможно да я извади дискретно от това заблуждение.

Когато го завари да разглежда книгите ѝ, за пръв път му се удаде да говори с нея насаме. Тя наклони леко книгата в ръцете му и прочете обърнатото наопаки заглавие. Усмихна се и цитира Лорка: „Quero dormir el sueno de las mansanas, alejarme tumulto de los cementerios...“ („Искам да заспя съня на ябълките, да избягам от шума на гробищата...“) Стори му се, че никога не е чувал нищо по-прекрасно, впери поглед в тавана и изчервявайки се непресторено като ученик, цитира в отговор същия поет: „Tu vientre es una lucha de raices /y tus labios una alba sin contorno. / Bajo las rosas tibias de la cama / los muertos gimen esperando turno.“ („Твоят корем е битка на корени, твоите устни — мъглива зора. Под топлите рози на твойта постеля, мъртвите стенат и чакат реда си.“)

Тя се вгледа в него и слепоочията му затуптяха лудо. Тя поруменя и извърна очи, а на него му се искаше да каже някоя глупост и да разсее напрежението, но не намираше думи. Тя вирна брадичка, сякаш загледана в нещо далечно, а той гледаше шията ѝ и му се

струваше, че долавя някакво ухание, нещо средно между детелина и портокал. Изпусна книгата на земята, тя се засмя и си тръгна. Той изгълта чаша бренди, задави се и в очите му бликнаха сълзи.

Когато се прибра същата нощ, Кокран осъзна, че крачи напред-назад и не може да заспи въпреки хапчетата и алкохола. На зазоряване изведе Дол в пустинята и я пусна да гони пъдпъдъци, но скоро тя загуби интерес, защото беше август и сезонът още не беше открит, поради което и не носеше пушка. Дол наостри уши към една дребна сова в мескистовите храсти, а после затича около него в кръг, радвайки се на шегата, която му беше погодила. Той реши, че трябва да замине на дълго пътешествие. Откакто беше навършил осемнайсет години, не беше имал връзка с жена, която да не може да контролира напълно. Тя отчетливо му напомняше за онези картини на Модилиани, които видя в един музей в Париж. Спомни си как гледаше един от портретите и си каза: „Ето жена, която бих могъл да обикна“. Това беше нелепо. Дол драскаше с лапи и скимтеше в краката му, а той се взираше с невиждащи очи в обраслия с юка и мескит пейзаж.

По обратния път го цепеше глава и смени шест пъти касетата в касетофона. Слушаше „Пиратът навършва четирийсет години“ на Джими Бъфет и се изпълваше с отвращение към самия себе си. Покани Дол да се качи на предната седалка, което се случваше рядко, погали я по главата и си мислеше как с удоволствие ще се върне пак към сервитьорките и стюардесите. Никога не беше харесвал особено богаташките. Няколко месеца по-рано беше отишъл да поплува с момичето от Корпус Кристи и тя забрави да си свали часовника „Тифани“, а той си помисли, че в детството му с парите за този часовник семейството му в Индиана можеше да се издържа цяла година. Притежаваха малка ферма и ремонтна работилница за коли и трактори. Когато го закъсаше, баща му можеше да изтъргува акумулатор на старо срещу три кокошки за неделния обяд. Питаше се как така отчаяно се влюби в жената на мексикански милионер, а може и да беше много повече от милионер, защото Тиби притежаваше „Лиърджет“ и двуместен „Пайпър команчи“ за по-малки летища. Реши, като се прибере, да се обади на Бонета. Тя работеше като сервитьорка в ресторант за скара и му беше връстница — два пъти разведена и страшна в леглото. Идвала беше няколко пъти с него на лов и риболов и можеше да готви прекрасно пъдпъдъци на жар от мескит. Разбира се,

постоянно разказваше отчайващо банални вицове, а по стените на апартамента ѝ бяха закачени картини върху черно кадифе, сред които бик с огнени очи и таитянски залез. Една сутрин много се ядоса, когато се събуди и я завари да мие колата му на автомобилната алея.

Прибра се, взе две приспивателни и топъл душ и едва се довлече до леглото, като преди това затрупа телефона с възглавници. Заспа с усмивка, мислейки си за краткото писмо от баща му. Беше пратил на дъщеря си снимка, на която държеше купа от тенис турнир. Жена му се беше омъжила за най-големия му брат, който заедно с баща им ловеше риба тон със семейната лодка край Сан Диего. Бяха напуснали Индиана в ранното му юношество и това все още будеше у него тъга, но в Калифорния баща му преуспя. Писмото гласеше:

„Видях снимката, фукльо. Като ти омръзне да търчиш насам-натам по къси панталонки, място на лодката ще се намери и за теб.

С обич, татко“.

Но когато късно следобед го събуди почукване на вратата, кошмарът започна отново. Мирея му беше пратила по куриер кутия с книги от библиотеката си в претенциозна опаковка, всичките с кожени подвързии и с полета, изпълнени с нейните бележки. Имаше романи от Бароха, също и „Семейството на Паскуал Дуарте“ от Камило Х. Села, „Нина Хуанка“ от Фаустино Гонзалес-Алер и стихосбирки от Мачадо, Гилен, Октавио Пас, Неруда и Никанор Парра. В придружаващата ги бележка пишеше само: „Това са някои от любимите ми книги. Дано ви харесат. Мирея.“ Беше добавила и послепис:

*„La luz del entendimiento
me hace ser muy comedido“
(„Защото моят ясен разум
ме учи предпазлив да бъда“^[13]).*

Изпи три кафета — в последното сипа и бренди, докато издирваше източника на цитата, за който реши, че е от Лорка. Найсетне го намери в La Casada Infiel („Невярната съпруга“). Сипа си още едно питие и вдигна телефонната слушалка, но се свърза само с прислужника, който му съобщи, че сеньор Мендес бил в Мерида. Не посмя директно да помоли да извикат Мирея на телефона. Обикаляше из всекидневната замаян и ругаеше. Сега вече не можеше просто да се отбие под предлог, че идва при Тиби. Прислугата на Тиби като че ли му беше и охрана — изобщо нямаха обичайния за слугите безжизнен вид. За първи път си позволи да си я представи гола. Изруга и запокити чашата си към стената над дивана. Дол се разлая истерично и той ѝ даде суров хамбургер, за да я успокои. Пак набра домашния номер на Тиби с надеждата да вдигне тя, но вдигна същият прислужник, който сякаш клечеше до телефона. Извади от оръжейния шкаф една ловджийска пушка с идеята да постреля по чинийки, но после я прибра — беше наясно, че нито има желание, нито ще може да се съсредоточи. Обу си туристическите обуца — една дълга вечерна разходка из пустинята можеше и да го успокои.

Тъкмо се качваше в колата, и Мирея паркира на свободното място до него. Той така се стъписа, че когато му каза, че не иска да обърква плановите му за вечерта, не се сети какво да ѝ отговори. Тя приглади косата си назад и оправи шалчето на врата си, а после забеляза, че си е глътнал езика и се засмя.

Той пое ръката ѝ и я целуна, разигравайки ролята на галантен глупак. Тя също целуна ръката му, после я ухапа и пак се засмя.

— Отдавна ми се искаше да бъда с теб.

Любиха се цяла вечер, но в девет тя каза, че трябва да се прибира, за да избегне подозренията.

— Но Тиби е в Мерида — възрази той и тя отговори:

— Да, но аз имам половин дузина съпрузи и те биха убили всеки, който ми посегне.

После му каза да излезе от стаята, защото иска да му напише писмо, което не бива да отваря до сутринта, и си тръгна, докато той чакаше в банята и гримасничеше срещу щастливата си физиономия в огледалото. Чу как вратата се затваря, втурна се навън и я видя как се шмугва в бялото си БМВ. Тя му махна и потегли бързо. Дол го посрещна на вратата. Винаги когато му гостуваше жена, кучето или

спеше постоянно, или се преструваше, че спи, в знак на някаква свенлива ревност. Той разкъса плика, но в писмото пишеше само, че мрази да се сбогува и после повтаряше седем пъти „Обичам те“. Той си сготви грамадна пържола, като си пееше отнесено около печката, но изяде само половината и остави чинията на Дол. Тази нощ спа добре за пръв път от месеци насам. Като че ли отдавнашна и ужасна болка в мъдреците беше престанала да измъчва душата му.

Всичко това се случи само преди три седмици. Ужасът, който го беше завладял, докато приготвяше чантата си за тенис, не беше неоснователен. Една вечер тя заля голите си гърди с горещо кафе и се разплака. Той изтича за мехлем, но тя му махна, че няма нужда. Каза, че не се е изгорила, а само ѝ е мъчно, че няма къде да отиде. Кокран се опита да целуне розовото петно на бялата ѝ гръд, но тя започна да го моли като обезумяла да не я докосва. Той стоя така половин час, а тя седеше сковано и се взираше в него. Никога не беше виждал тяло с такава съвършена красота и накрая коленичи и целуна коляното ѝ, а тя го притегли към себе си. Той припряно ѝ каза, че всичко е обмислил, че ще вземе спестяванията си и ще избягат в Севиля, най-любимия му град на земята, и там никой няма да ги намери. Но Мирея отвърна, че ако пак заговори за това, никога повече няма да я види. Тръгвайки си същата вечер, тя се държа необичайно хладно.

Когато се целунаха до колата ѝ, никой от тях не подозираше, че един „слуга“ ги наблюдава, облегнат на палма на стотина метра от тях.

Истинското предупреждение дойде, когато той сам разкри тайната им и щастливо си призна на чашка за връзката им пред своя партньор по тенис, който моментално преbledня. Партньорът му, негов единствен приятел и довереник в Тусон, беше пилот от „Аеромексико“. И той му каза:

— Смотаняк, тъпак, защо Тиби се казва Тиби според теб?

Кокран, слисан от реакцията му, отвърна, че не знае, а партньорът му поясни:

— Тиби е съкратено от тибурон, тибурон, тибурон, което означава „акула“. Утре се махай оттук и повече никога не се връщай. Ако не заминеш, тая разгонена кучка ще ти струва живота. Ще те погребат надълбоко сред пустинята.

Той удари приятеля си, който като че ли изобщо не забеляза това и наля и на двама им по една пълна чаша, казвайки му, че има връзки и

може да му осигури фалшив паспорт, за да замине тайно, и да му даде пари, ако е нужно.

Когато на другия ден се събуди, тази грозна и страшна вечер му се стори безобидна. Все пак спомена мимоходом на Мирея, а тя се засмя със звънкия си треперлив смях и му каза: „Не ставай глупав, той няма да убие теб, мен ще убие“, и не пожела повече да говори по този въпрос. Това се случи само преди няколко дни. Сега, след турнира, щяха да разполагат с цели три дни, за да бъдат заедно, защото Тиби беше в Каракас. Тя щеше да излъже, че отива на гости на сестра си — съпруга на дипломат от ООН в Ню Йорк. След турнира шофьорът щеше да я закара на летището, а той да я вземе оттам. После щяха да заминат за Дъглас — погранично градче срещу Агуа Приета^[14] — и на другата сутрин вече щяха да са в хижата.

Всичко мина добре, само че мачът се проточи безмилостно дълго в изпепеляващия следобед. Той виждаше Мирея сред тълпата и след като спечелиха първия сет главно благодарение на партньора му, после загубиха втория с 6:2 и започнаха зле третия. Партньорът му го гледаше накриво, а краката му бяха като налети с олово. Разкрещя се на една жена от публиката, която се изправи, докато той биеше сервис. После Мирея дойде и му намигна свенливо, той си спомни колко щастлив трябваше да бъде и завърши третия сет с плам. Докато си вземаше душ, шофьорът на Тиби влезе в съблекалнята, безгрижно му подаде един плик и съобщи, че сеньор Тиби искал да му направи подарък. Избърса се с кърпата, отвори плика и намери вътре еднотелен билет първа класа до Париж и оттам за Мадрид, няколкостотин долара в брой и бележка, на която пишеше:

„Приятелю, още преди дни знаех, че ще победиш“.

Огледа билета няколко пъти с мисълта, че може би са забравили обратния билет погрешка. Реши да не споменава на Мирея за това. Помисли си, че няма смисъл да съсипва уикенда, и се помъчи да прогони осезаемото безпокойство, от което му се свиваше стомахът.

На път за летището се отби в апартамента да вземе Дол и чантата си. Изпи набързо чаша вино, за да потисне пристъпите на примамляване под лъжичката. Засмя се на себе си, мислейки си за всички онези

години, прекарани в небето на Виетнам, Лаос и Камбоджа, когато често описваше виражи със скорост, два пъти по-висока от тази на звука, и понякога се случваше да се подмокри, изплъзвайки се от попадение на ракета. Или пък трябваше да катапултира над залива край Еглин, когато късо съединение подпали Фантома му, или да каца през нощта на самолетоносача, едва не пропускайки площадката. Един от най-близките му приятели така си замина над Бока Чика, близо до Кий Уест, след като бе оцелял в стотици мисии над Югоизточна Азия. Цивилният живот винаги му се беше струвал напълно безопасен и тази нова заплаха ту го гнетеше, ту го възбуждаше заради прилива на адреналин, както става с всички бозайници.

Докато приближаваше летището, небето над Тусон изглеждаше подпухнало и мръсно, оцветено в бледожълто от изгорелите газове на колите в пиковия час. Касетофонът сдъвка касетата и когато я извади, лентата се размота като спагети по цялата седалка. Въпреки климатика в колата замириса на озон и той закопня по-скоро да поеме из планините с Мирея. Беше решил да пропуснат нощувката в хотела в Дъглас. Щяха да вечерят в един хубав ресторант, който знаеше в Агуа Приета, и на мръкване вече щяха да са в хижата край Колония Марелас. Тиби вероятно имаше приятели в Дъглас и мисълта, че в хотела могат да ги заловят на местопрестъплението, смекчаваше неудобствата от дългото пътуване. Приятелят му, пилотът от „Аеромексико“, твърдеше, че Тиби е замесен във всякакви форми на финансови машинации — законни и незаконни — включително и в мащабния наркотрафик по границата. Когато се прибереше в понеделник, щеше да се обади на един свой стар приятел от военноморското разузнаване, който можеше да пусне проверка на Тиби през Вашингтон. Не че беше особено важно; той много харесваше Тиби и за няколко месеца от случайни познати те се бяха превърнали в нещо като приятели. Заради това през трите седмици с Мирея го измъчваха угризения, но беше непоносимо влюбен и се бе вкопчил в тази любов — първото действително велико нещо в живота му от години. Всъщност беше хлътнал като гимназист, и то от най-чувствителните, които се чудят дали да дръзнат да споделят с любимата си стихотворението, което са ѝ посветили, или тя само ще им се присмее. Той все пак ѝ прочита стихотворението, женското ѝ влечение към романтиката за миг се доближава до неговото и те

потъват в любовен екстаз — състояние, което неизбежно оголва сетивата и отново им придава свежест, независимо от възрастта на влюбените. Това може да се случи навсякъде, от училищата до старческите домове — безспорно случайното сливане на две души и тела, често довеждащо до ужас и покруса заради непознатото до този момент освобождаване на енергия. Толкова отдавна не беше чувствал нищо дори смътно напомнящо на това. Беше имал пет-шест сериозни увлечения по жени, от една мадридска телевизионна актриса до неотдавнашното момиче от Тексас, без в сметката да влиза бракът му, който беше по-скоро нежно приятелство, отколкото нещо друго. Тя беше медицинска сестра в базата в Гуам, момиче от фермите в Индиана, и двамата се ожениха почти единствено под напора на носталгията.

На входа на терминала „Браниф“ той бутна на портиера десет долара, за да наглежда колата, и влезе направо във ВИП чакалнята, където Мирея седеше, отпивайки от питието си, толкова елегантна и изтънчена, че чак спираше дъха. Той си поръча мартини със „Столичная“ и тя му съобщи, че е стигнала дотолкова далеч в измамата, че е чекирала за полета до Ню Йорк една чанта с дрехи за подарък на сестра ѝ. Двамата биеха на очи много повече, отколкото им се струваше възможно — той с безупречния си загар и стегнато тяло, изглеждащ пет-шест години по-млад от своите четирийсет и една години (стига да не се вглеждате около очите му), облечен небрежно, но скъпо и с „Ролекс“ на китката. А тя попадеше в центъра на вниманието, където и да се намираше, особено сред рафинирана публика — в Рим, Лондон или Париж, да речем. Беше родена в Мексико сити, родителите ѝ бяха от Гватемала и Барселона и беше учила в Лозана и Париж. През по-голямата част от младия си живот (беше дваисет и седем годишна) се бе държала хладно, неутрално и изискано, но под тази патина пламтеше страстна и образована жена. Беше малко по-ниска от него, към метър и седемдесет, и притежаваше почти обезпокоителна грация. Дори когато правеше нещо съвсем обикновено, като например да седи в чакалнята на летището, да си пали цигара или да разглежда списание, тя привличаше много погледи. Даже и сега един набит възрастен мъж с чанта от телешка кожа я поглеждаше от време на време иззад страниците на „Форбс“. Той беше един от лейтенантите на Тиби извън Мексико сити и тя не го

познаваше. Когато двамата си тръгнаха, мъжът ги последва небрежно, обади се по радиостанцията и после зави по първото отклонение на шосето.

В колата Мирея беше щастлива и палава като момиче, навиваше надъвканата лента на касетата и му пееше негови любими народни песни от Гуадалахара. Щом излязоха извън града, тя взе чантата си от задната седалка и смени официалния костюм на „Баленсиага“ с лека лятна рокля. Той каза, че не издържа да я гледа по бельо при скорост от седемдесет мили в час, а тя отвърна: „Любов моя, никой не иска от теб да издържаш“, и той свърна по един запустял и изровен тесен път, и двамата се любиха в късния следобед върху капака на колата. Застанал на едно хълмче на около четиристотин метра от тях, един мъж ги наблюдаваше през бинокъл „Цайс-Икон“. Той се облегна на безличния пикап и въздъхна, когато краката на Мирея се вдигнаха, сетне се спуснаха и се обвиха около мъжа. Извади бира „Трес Екуис“ от хладилната чанта върху седалката, обзет от треска, жарка като нажежения въздух, който трептеше и изкривяваше изгледа през бинокъла.

Мислеше си, че ако Тибурон беше тук, щеше да извади пушката изпод седалката и да ги застреля, както се застрелва елен или планинска коза. В същото време ги наблюдаваше как завършват любовния си акт и устата на жената се разтваря в едва доловим смях. Тя затанцува в кръг и наблюдателят изруга, когато мъжът се свлече на земята и изкрещя нещо. Свали бинокъла и си каза, че не може да упреква грингото за неговия вкус, защото тя беше същинско видение. Всъщност той я беше зървал само веднъж отдалече, когато Тибурон гостува за една седмица на старата си майка в Дуранго.

В колата тя каза, че се чувства като истинска курва — цялата плувнала в пот и с влажна коса, залепнала за слепоочията. И колко е прекрасно да пътуват с кола и как от години лети само със самолети. Той беше започнал параноично да се тревожи за пикапа, пътуващ четвърт миля зад тях, припомняйки си, че го беше забелязал и преди да спрат. Но пикапът зави към Бенсън и той престана да се безпокои. Докато минаваха през Тумбстоун, тя затвори очи и си помисли, че това е ужасно име за град^[15]. Той си спомни как на десет години направи

надгробен камък за кобилата си — беше се оплела в една бодлива тел и пострада толкова тежко, че се наложи баща му да я застреля. Написа на един голям камък с боя: „СУЗИ, РОДЕНА 1943, ПОЧИНАЛА 1946. ТУК ЛЕЖИ ЕДНА ДОБРА КОБИЛА ОТ ПОРОДАТА МОРГАН, СОБСТВЕНОСТ НА ДЖ. КОКРАН, КОЙТО Я ОБИЧАШЕ. ТОЙ СКЪРБИ ЗА КОНЧИНАТА ѝ.“ Последното го взе от местния вестник, където в рубриката за лични обяви се отпечатваха некролози.

Стигнаха в Дъглас към седем, купиха някои продукти, минаха границата и пристигнаха в Агуа Приета, където Кокран ѝ купи чанта от един сарач и вечеряха супа от скариди и печено кабрито — ярешко бутче, подправено с олио, чесън и прясна мащерка. Той обичаше Мексико и я разпита за Дуранго — родния град на Тиби в планините на Сиера Мадре. Тя каза, че Дуранго е безнадеждно примитивен — селскостопански и миньорски център, пропуснат от всички туристически справочници, и точно заради това тя много го харесва. Тиби имаше ранчо там и го беше поканил на лов след няколко месеца. Мирея каза, че приличал на Монтана или на някои части на Каталуния, или на Кастилия и че в ранчото, където държала конете си, се въдели много пъдпъдъци и диви пуйки. Тиби построил червен тенис корт, но толкова ѝ дотегнал с настояванията си да тренират заедно, че накрая тя отказала да играе повече с него, заради което той обучил няколко от горилите си с помощта на професионален тенисист, докаран чак от Мексико сити.

Когато приближиха хижата, вече се беше мръкнало и те се движеха предпазливо по тесния планински път. На два пъти той спира и слиза от колата да отмества камъни, довлечени от придошлите потоци в деретата. Щеше му се да бе намерил добри топографски карти на района, но такива просто нямаше. С обичайната си методичност той вече беше научил за Мексико и мексиканците повече от всички американски пришълци, с малки изключения. Беше чел „Салата и Мексиканската революция“ от Уолмак и още половин дузина други налични текстове за най-новата история на Мексико. Донякъде все още си беше професионален войник и едно от правилата в кодекса му, което инстинктивно спазваше подобно на японски самурай, беше да помни, да знае и да разбира във възможно най-голяма пълнота къде се намира и защо. Той не беше съзерцателен тип и също така инстинктивно не понасяше друг да направлява преките му действия.

Заради това в армията не беше популярен сред старшите офицери, но за всички останали си беше роден герой. Във вакуума на първите две години от цивилния си живот той проявяваше компетентност без никаква конкретна цел. Тук в Мексико само след няколко посещения в кръчмата на планинското селце вече го познаваха и го посрещаха сърдечно.

Местните го занасяха заради кастилското му произношение и на шега имитираха акцента му.

Щом пристигнаха в хижата, той веднага разбра, че тук ѝ харесва. Дол тичаше като обезумяла, душейки из ловните си полета, но беше нащрек за скорпиони и гърмящи змии, както беше обучена. Той разтовари колата и запали огъня в малкото огнище под светлината на догарящия залез. Разгъна двойния спален чувал на леглото, а тя се взираше в пламъците и слушаше как краткият дъжд барабани по ламаринения покрив. Сухите дърва ухаеха като парфюм и тя го помоли да донесе дунапренената възглавница и спалния чувал до камината. Кокран намали пламъка на газената лампа и се замисли как ще я заведе на утринна разходка до мястото, където един планински поток бе издълбал в скалата прозрачен зелен вир. Любиха се бавно и той гледаше удивен отблясъците на огъня, които хвърляха играещи сенки по тялото ѝ. Двамата бяха малко пияни и той отдръпна едно голямо дърво от огъня, защото в стаята стана задушно и горещо. Тя се унесе в дрямка, а той си сипа още едно питие, мъчейки се да си спомни кога за последен път се беше чувствал така преизпълнен и в същото време толкова жив и напълно свободен.

Сега трябва да се отдръпнем за миг и да оставим влюбените да си починат. Нека се настаним на полицата над камината подобно на безстрастен грифон с каменни очи, защото онова, което предстои да видим, е най-добре да гледаме с каменни очи. Стаята изстива и влюбените се прегръщат, за да се стоплят, а после, без да се будят, се притискат един в друг. Лампата мъждука, сенките, хвърляни от огъня, са вече бледи и студени. Навън вятърът се е усилил и бучи под стрехите, сякаш жално нарежда магьосник. Дол обикаля неспокойно пред вратата, ръмжи и скимти, после се разлайва като обезумяла, щом вратата се отваря с трясък. Стаята пламва в синьо — гръмва пушка и

кучето пада безжизнено. Трима мъже се втурват в хижата, единият е неправдоподобна грамада. Те се нахвърлят върху влюбените — Кокран надава вой, когато мощен удар му изкарва въздуха, грамадата го стисва в задушаваша хватка и крещи на испански. Хващат Мирея за ръцете и тя припада, стисната здраво от мъжа, когото видяхме да ги наблюдава с бинокъла. Тиби стои малко по-назад и усилва пламъка на газената лампа. Взема каната с вода от масата и полива влюбените, за да се съвземат. Очите му изглеждат дори още по-раздалечени от обикновено, а устата му е увиснала, макар да не продумва. Грамадният мъж побутва Кокран по-близо, за да види как Тиби изважда бръснач от джоба си и прави сръчен разрез през устните на Мирея — стародавното наказание на сводника над непокорно момиче. Устните вече не могат да се зашият идеално, особено ако зашиването много се забави, а така и ще бъде. Тиби кимва. Идва редът на Кокран. Грамадата го подпира на камината и започва да го налага с дълги мощни удари. Мирея отново припада, но Тиби я държи за ухото и насила разтваря клепачите ѝ е другата си ръка. Докато изпада в несвяст, на Кокран му се струва, че вижда как ухото ѝ се откъсва и остава в ръката на Тиби. Тиби изритва с ботуш Кокран в слабините, а после си измива ръцете. По-дребният бие на Мирея инжекция, сетне натоварват двамата в багажника на лимузина, паркирана по-надолу по пътя. Тиби сядва в лимузината и диша дълбоко, а после си казва на глас, че те сигурно и в багажника се любят.

Грамадата и по-дребният се залавят да залеят цялата вътрешност на хижата с керосин. Паркират на заден ход колата на Кокран плътно до вратата. По-дребният хвърля клечка кибрит в хижата и докато вървят надолу по пътя, силуетите им се очертават на фона на пожара. Пътят до Дуранго е дълъг, Тиби се отпуска назад и се налива със скок направо от една бутилка, докато се друсат надолу към шосето. В огледалото за обратно виждане той смътно съзира как колата избухва. На около трийсет мили по-нататък, все още далече от главната магистрала, те спират и изхвърлят едно тяло в храсталаците.

[1] Бодливи субтропични храсталаци в югозападната част на САЩ и северната част на Мексико. — Б.пр. ↑

[2] Пекари — непреливни чифтокопитни, подобни на свинете, но по-дребни от тях. — Б.пр. ↑

[3] Менонити — християнска анабаптистка религиозна група, повлияна от холандския религиозен лидер Мено Симоне, чието име и носи. — Б.пр. ↑

[4] Стимулант на основата на амфетамина. — Б.ред. ↑

[5] Момичета (исп.). — Б.пр. ↑

[6] Вид успокоително лекарствено средство. — Б.пр. ↑

[7] Натурален сок от портокал (исп.). — Б.пр. ↑

[8] Съветска управляема противовъздушна ракета с наземно базиране. — Б.ред. ↑

[9] Комунистическо националистическо движение в Лаос, тясно свързано с Виетконг. — Б.ред. ↑

[10] Град в щата Тексас. — Б.ред. ↑

[11] Престижен девически колеж в щата Масачузетс. — Б.ред. ↑

[12] Рой Халстън — популярен американски дизайнер от 70-те години. — Б.ред. ↑

[13] Превод А. Муратов, А. Далчев. — Б.пр. ↑

[14] Американският град Дъглас, щата Аризона, и мексиканският град Агуа Приета са разположени от двете срещуположни страни на границата между САЩ и Мексико. — Б.ред. ↑

[15] В превод името на града Тумбстоун, „Tombstone“ (англ.), означава „надгробен камък“. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 2

Промяната беше сходна със сън, в който се намиращ на друга планета, само смътно наподобяваща нашата, а после се будиш зашеметен и откриваш, че действително си на онази планета. Беше странно като повтарящо се *déjà vu* и онова, което той смяташе за своя реалност, с всеки миг все повече се отдалечаваше и смаляваше, докато накрая в съзнанието му останаха да се носят само случайни картини: дъщеря му; пътят, минаващ пред фермата в Индиана; ловното му куче. През месеца, прекаран в тази стая, той систематично изравяше всички спомени от паметта си и когато най-сетне бе готов да излезе навън, откри, че светът не прилича на онзи, който бе оставил. Сходствата просто не бяха достатъчно силни да го притеглят обратно и нощем, когато изплуваха картините, той не чувстваше никаква връзка с тях и те припряно изчезваха. Отначало си мислеше, че тежкото сътресение му е разстроило мозъка, но скоро загуби интерес към медицинските обяснения. В него се таеше непроницаема болка — той я локализира, изолира я и щеше да я пази, за да го поддържа жив. Когато образът изплува, той отново го съзря през червеникавата мъгла на кръвта, замреждаща погледа му — кучето, отхвърчащо към другия край на стаята, и силните, пронизителни бели писъци, които все още изгаряха тъпанчетата на ушите му и които той можеше да чуе толкова ясно, сякаш пускаше грамофонна плоча. Спомняше си равнодушно единствено как ръката му остро изпращя и подаде, как хлътнаха челюстта, скулата и ребрата му. Те никак не го интересуваха — вълнуваше го само онзи друг глас, отекващ в съзнанието му, който сякаш шепнеше и напяваше призрачно в ухото му.

На сутринта след онази дълга нощ той даде на Дилър да разбере, че е в пълно съзнание, а Дилър не се опита да измъкне нищо от него и започна с демерола. Само го попита дали има някой, когото трябва да уведоми, и добави, че вече е вън от опасност — ръката и ребрата са започнали да зарастват нормално, но едната половина на лицето му е много зле и като се прибере у дома, където и да е това, трябва да се

подложи на операция. Дилър свали едно малко огледало от стената и му показа, че отокът е спаднал, но белегът беше издърпал окоето му надолу и за компенсация му се налагаше да присвива очи. После докторът додаде, че след няколко дни щял да пристигне един капитан от федералната полиция, но нямало нужда нищо да му казва, мозъчното сътресение било достатъчно оправдание пред закона.

По-късно дойде един младеж да го обръсне, но той отказа. Момчето каза, че името му е Антонио и после се залови да го къпе, проявявайки досадна интимност. Антонио му предложи, ако се нуждае от цигари или нещо, да му заеме пари, докато неговите пристигнат от Щатите. После се засмя и вихрено се понесе към вратата, като подметна, че никога досега пациент не е пристигал в толкова странен вид — гол, като че ли се е родил пребит и одран в храстите. Кокран реши, че в лудостта на Антонио има някаква привлекателност. Сетне се обезпокои, защото не можеше да си спомни дали пуши.

— Не помня дали пуша — каза той.

— Тогава недейте. Остава противен вкус в устата. Аз обичам да си пийвам, но само когато не съм на работа. Мога да ви вкарам тайно пиячка, обаче тука е забранено. — Младежът му намигна и излезе.

Щом Антонио си тръгна, Кокран успя да се надигне с мъка от леглото и предпазливо се завлече до прозореца. Гърдите го боляха и току залитаеше, повлечен от гипса на лявата ръка. На прозореца му се замая главата, вкопчи се здраво за перваза и се втренчи в босите си крака. Гледката зад хасиендата му хареса — свят, потънал в зеленина, огромна зеленчукова градина с издигнати лехи между плитки, напоителни вади, а зад нея обори и конюшни, в които имаше един едър першерон^[1], три коня от породата куортър с доста жалък вид, няколко овце, голяма кочина с прасета и няколко млечни кози. Иззад един храст се измъкна най-старата жена на света и се вторачи в него през прозореца само от педя разстояние. Той запази напълно безизразен вид, както и тя, после лицето ѝ разцъфна в усмивка, той също ѝ се усмихна и тя изчезна.

Когато отново си легна, усети глад и огледа големия белег от игла на дясната си ръка, който му подсказа, че са го хранили венозно. Чувстваше се кух като великденско яйце, пробито с игла и издухано. Заспа дълбоко, но се стресна и се събуди щом засънува, че седи, смеейки се, на пясъка до колата си и гледа към възхитителна гола жена

с ужасно разкъравена уста. Тогава изкрещя така, че чак очите му изпъкнаха и окончателно се разбуди в потъналата в полумрак стая. Дилър, Мауро и Антонио се втурнаха вътре — Дилър все още дъвчейки нещо и с чантата си в ръце.

Кокран се усети да казва:

— Извинявайте за безпокойството. Сънувах нещо.

Дилър се приближи до него със спринцовка и Кокран додаде:

— Искам да хапна нещо.

Антонио излезе и Дилър се усмихна. Възпитан човек, помисли си той и се върна към вечерята си. Мауро, в избелели зелени работни дрехи и с увиснали мустаци, го гледаше.

— Аз ви намерих и ви помислих за мъртъв — каза той и се умълча. — Пожелавам ви да намерите защита от вашите врагове и да им отмъстите, ако такова е желанието ви.

На вратата Мауро се размина с Антонио, който носеше поднос с паница супа, чаша козе мляко и няколко царевични тортили.

— Отначало трябва да внимавате с храната. Убеден съм, че сте интелигентен човек — по вида ви личи, и няма да се вслушвате в индианските дрънканици на Мауро. Понякога ми се струва, че той и дъщеря му са призраци, макар да са мили. Като си получите парите, може да им дадете някой и друг долар, задето ви намериха. Господ знае — аз съм само едно бедно и самотно момче, отдадено на медицинската наука, и не е нужно да ме слушате, но ако желаете да ви заема радиото си или да ми продиктувате писмо, защото владее безупречно английски, или просто да ви почета, само ми кажете. Надявам се някога да се преместя в Лос Анжелис. А вие откъде сте?

— От Индиана. Аз съм от Индиана.

Антонио се стъписа, но после се окопоти и убедено заяви:

— Славата на щата ми е добре известна. Намира се близо до Джорджия и е много размирнен. В Лос Анжелис ще ви е по-добре. А сега трябва да се нахраните и да поспите, а утре да започнете с разходките, иначе тялото ви ще загуби красивата си форма.

Антонио подреди възглавниците зад гърба му и си тръгна. Кокран изяде няколко хапки, а после заспа дълбоко и прекатури паницата със супата. Дъщерята на Мауро дойде да вземе подноса, разчисти и смени чаршафите. Кокран се събуди в ужас — стори му се, че вижда Мирея като момиче.

Две седмици седя на верандата и наблюдава как кафявият августовски прах се вдига на облаци около краката на хората. Брадата му порасна, а в края на месеца Дилър взе чукче и длето и счупи гипса на ръката му — тя бе добила блед, унил вид. При влажно време ребрата още го боляха. Държеше се учтиво и крайно резервирано. Капитанът от федералната полиция дойде и си отиде, издавайки му туристическа карта. Това беше единственото, което можеше да направи при вида на отчужденото и уморено мълчание на Кокран. Най-накрая написа писмо на дъщеря си, нещо, което обикновено правеше веднъж седмично. После един ден обясни, че разпределителният вал на пикапа на Дилър не е наред и го поправи с помощта на Мауро. Дилър спазваше учтива дистанция и на вечеря включваше и Кокран в благодарствената си молитва. Разговаряха уклончиво за мексиканската история и за Косумел^[2], където бяха ходили и двамата. Това не притесняваше Дилър, който предпочиташе настоящето пред всякаква информация за минали страдания и мъчения, които бездруго му бяха добре познати. В края на краищата човекът се стараеше да бъде полезен, идваше на службите в иззидания от груби циментови блокове параклис и преди всичко беше интелигентен и осведомен по всякакви въпроси, стига да не го засягаха лично.

В началото на септември Кокран започна усърдно да се труди в градината. Чистеше тора от оборите и обикаляше долината, възседнал широкия гръб на першерона, който беше далеч по-удобен от полуобяздените коне, които яздеше Мауро. Когато докараха першерона преди няколко години в мисията — безсмислен подарък от родния град на Дилър, Мауро реши да го обязди, защото нямаха нито хамут, нито ниви, които да оре. Но щом го яхна, конят просто тръгна да върви, подчинявайки се на командите му, и сега разнасяше грамадното тяло на Дилър, когато го викаха в планините на места, недостъпни за камиона. Мауро харесваше Кокран, който дори сръчно му помогна да заколи едно мъжко теле, две овце и едно козле, които опекоха за повторното идване на полиция, придружен този път от един господин, приятел на Кокран.

Това беше пилотът от „Аеромексико“, който щом го видя, се засмя облекчено. Кокран се държа любезно, но възприе стария си

приятел като възможна пречка за плановите му, които започнаха да се оформят, докато тичаше и се катереше из планините. Неговото тичане забавляваше всички, защото през септември беше все още твърде горещо, макар умиращият от рак старец, просмукан от контрабанден мескал, да му каза, че тичането можело да го превърне в планински лъв. Животът бил по-хубав, ако не си ничия жертва. Старецът му разказа, че на младини е бил мадерист^[3], но после минал в лагера на Сапата. Да стреляш по враговете си, било справедливо и почтено удоволствие.

Кокран и приятелят му от „Аеромексико“ седяха в трапезарията и пиеха кафе в напрегнато мълчание, а Антонио надникна да види този толкова важен гост. Но гостът очевидно бе решил да изчака приятелят му най-сетне да наруши мълчанието си.

— Като те гледам, май не играеш много тенис — усмихна се той, но неразбиращият поглед на Кокран го смути. Затова смени курса: — Тя умря ли?

— Не знам. Може би. Искам да разбера.

— И сигурно ще загинеш. Докторът каза, че без малко не си умрял. Може би се досещам какво искаш да направиш. Но ми се ще да се върнеш в Тусон.

— Няма да е скоро.

Пилотът въздъхна и огледа сконфузено стаята. Той самият си беше донякъде романтик и с чувство на обреченост прие съдбата на приятеля си. Подозираше, че Тиби не е проявил милост към Мирея и отмъщението е било неизбежно.

— Добре. Длъжен си да се погрижиш за това. Но моля те, приеми един съвет. Сега приличаш на пеон, на пеон-хипи. Остани си така и няма да биеш много на очи. Вземи и тези пари, за из път.

Антонио донесе още кафе и ги прекъсна, и те се умълчаха. След като излезе, пилотът продължи и обясни, че по-големият му брат заема висок пост в правителството в Мексико сити и може да му се има доверие. Така намерил Кокран. Най-добре било да не остава повече в мисията — Тиби можел да размисли и лесно да го издири там. Пилотът добави към плика с пари листче, на което написа името и номера на брат си. После запретна крачола на панталона си, смъкна ботуша наполовина и под него се показа малка „Берета“ 22-ри калибър в открит кобур. Подаде пистолета на Кокран.

— Това е, в случай че пак се озовеш в подобна ситуация. Ако оживееш, ще трябва да си оправиш лицето.

Той се изправи и двамата се прегърнаха. Кокран го изпрати до джипа, но гърлото му се беше свило и не намери какво да каже.

Същия следобед той приготви два плика, всеки с по петстотин долара в песо за Дилър и Мауро, а за себе си остави хиляда долара, които напъха зад пистолета на глезена си. Дилър се трогна и приготви една платнена чанта със стари пеонски дрипи, Библия на испански и шишенце с болкоуспокояващи хапчета. Извини се за износените дрехи, които всъщност бяха останали от умрелите. Помайтапиха се с това и Дилър каза, че ще им липсва много и ще се молят за него. Не попита Кокран за плановете му. С гръмовен глас поръча пищна вечеря в чест на оздравяването и заминаването на пациента си и на собствения си неутолим апетит.

Преди вечеря Кокран и Мауро седяха на верандата и гледаха как вечерните сенки се спускат от планините. Беше трудно да убеди Мауро да приеме парите — за него това беше огромна сума. Мауро му подари ножа си със седефена дръжка и му каза, че той носи късмет и е остър като бръснач, поради което е и идеален да отреже с него топките на онези, които са го пребили и после са го захвърлили като мъртвец. Кокран му заръча, ако някой дойде да го търси, да се обади на един господин в Мексико сити и да остави съобщение за него. Мауро искаше да го придружи и на Кокран му трябваше доста време да го разубеди.

На вечеря Кокран реши да седне при Мауро, дъщеря му и майка му и усети да го изпълва силна привързаност към новия му живот. В сравнение с него старият му живот изглеждаше отдалечен на светлинни години, плосък и банален като статия в тъпо списание, изключение правеше само дъщеря му. Спрямо нея беше особено предпазлив и когато ѝ пишеше, не посочваше обратен адрес. Сега седеше на маса, отрупана с храна, заедно с десетина души, които бърбореха на испански и току подпяваха с радиото, което Дилър им позволи да пуснат. Под масата Кокран и Мауро си наливаха мескал в чашите — Кокран за пръв път от два месеца близваше алкохол. Дилър нареди всички да изпеят по някоя песен и когато майката на Мауро изпълни омагьосващо индианско песнопение на неразпознат от никого език, се възцари зловещо мълчание. Но после Антонио изпя една

шеговита песничка, а болният от рак старец се представи с прочувствен химн, приветстващ пролетта, която щеше да дойде след шест месеца и всички на масата знаеха, че той няма да я види. От усилието старецът едва не припадна и Мауро му сипа тайно чаша мескал, който по чудо го съживи. Мауро отказа да пее, но вместо това издекламира някаква вариация на „Знаме, обсипано със звезди“, научена кой знае откъде, и всички много се смяха. Когато дойде ред на Кокран, той се изправи и поде една народна песен от Гуадалахара, която Мирея пееше особено красиво, но по средата се развълнува, от очите му бликнаха сълзи и избяга от стаята.

За свое щастие той, в неповторимото състояние на опиянение, предизвиквано от мескала, не знаеше какво точно е сполетяло любимата му, която призори щеше да тръгне да дири. Има един силен порив за мъст, присъщ на определен тип мъже на юг от границата, който би оставил без дъх и най-закоравелия сицилианец.

Тиби Балдасаро Мендес се беше родил в Кулиакан в неописуемо бедно семейство. Майка му беше наполовина индианка от племето апахи мескалеро, което не се славеше със смирение и благост. На четиринайсет години той вече беше пораснал мъж, притежаващ бърза мисъл и небивала наглост, и се подвизаваше като сутеньор в Мазатлан. Постепенно заряза сутеньорството, за да поеме голяма част от наркотрафика в Кулиакан. Сега участваше в наркотрафика само периферно като разпределител, но той беше в основата на неговите владения — недвижими имоти в Мексико сити, курортни хотели във Венецуела, Рио и Мерида, огромен портфейл от акции, в това число и международни. Единият от синовете му беше доктор, а другият — адвокат. Първите му два брака бяха с местни жени и с издигането си в обществото се отърва от тях. За него Мирея беше недостижим изложбен експонат, жена, до която се беше домогвал в продължение на години и чрез която в крайна сметка получи достъп до мексиканския светски елит, където изобщо не го допускаха. Благодарение на безупречната репутация на Мирея, огромното му състояние за една нощ стана чисто, както се случва навсякъде по света.

Предателството на Кокран, с когото се надяваше, че са вече приятели, беше голям удар за него. Дори му прости първите няколко

тайни срещи, за които Кокран и Мирея наивно вярваха, че никой не подозира. Тиби познаваше и разбираше непостоянния емоционален живот на жените, а Кокран бе извънредно притегателна личност. Беше отправил завоалирано предупреждение към приятеля му — пилота от „Аеромексико“, а касата шампанско, парите и билета до Париж бяха придружени с бяла роза. Колко още знаци бяха нужни на този глупак? Записите от телефонните й разговори бяха възмутителни и го изпълваха със срам. Изпадна в отчаяние, когато чу как Мирея разказва на сестра си в Ню Йорк за новата и последна голяма любов в живота си и за това как той я помолил да избягат в Севиля и тя вероятно щяла да се съгласи. Тогава Тиби се почувства съкрушен и вкара силите на цялата си организация в преследването на влюбените чак до изненадващото нахлуване в хижата. Впусна се с неприязън във всичко това, защото щеше да се прочуе в своя свят като рогоносец, а после слуховете щяха да се разнесат чак до Кулиакан, до Мексико сити и обратно до Тусон. Тази мисъл подклаждаше яростта му и отново събуди у него присъщото за сутеньора отвращение към жените. Нямаше да позволи на никого да разбере, че изведнъж се е почувствал стар и че губейки нея, е загубил всичко. Щеше да й даде такъв урок, че мълвата за него да върви редом с мълвата за рогата му и да я смекчава. В деня преди Мирея да замине, той се любил с нея, а после отиде в стаята си и се разрида. Внезапно завидя на простите *контрабандистас* за техния живот — пиене, курви и безгрижно сваляне на правителствените самолети, шпиониращи насажденията им с мак и марихуана. За Тиби беше най-лесно да повика печално известния, макар и интелигентен и достоен убиец Ел Кокилоко, но когато ти сложат рога, си длъжен да отмъстиш сам за престъплението. Наливаше се безспирно, за да подхранва гнева си, защото всъщност всичко това така му беше дотегнало, че му се искаше да замине за Париж — да речем в „Плаза Аatine“ — и да яде, да пие и да забрави. Но това щеше да бъде краят на неговата гордост и тогава нямаше да му остане нищо на този свят, освен парите.

Когато лимузината напусна мястото на жестоката сцена в хижата, Тиби се помъчи да заличи наченките на съжаление и ужас, които се надигаха в него, и четири часа по-късно, на половината път за Дуранго, вече беше почти невменяем. По-късно накара шофьора да

спре и на оскъдната светлина на зората огледа упоената Мирея и зашлеви окървавеното ѝ лице.

Отчасти разиграваше театър — мъжете в колата щяха да разпространят мълвата за неговата мъст — и закрещя превзето:

— О, любов моя, ти, която исках да ми родиш синове, ти, шибана вероломна курво, ти, зла неблагодарна кучко! Щом ти се иска да се чукаш, ще те чукат по петдесет пъти на ден, преди да пукнеш!

И точно това се случи, защото Тиби беше майстор на отмъщението — Мирея седя три дни в една гола бяла стая на високо столче, натъпкана с амфетамини, а около нея по пода пълзяха пет-шест гърмящи змии. Тя тъкмо щеше да се свлече на земята, когато започнаха да ѝ инжектират все по-големи дози хероин и всичко това продължи две седмици, а после извикаха фризьор да я разкраси и я откараха в най-изпадналия бардак в Дуранго, чиято клиентела бяха бедни каубои, миньори и всякаква паплач. Устните и откъснатото ѝ ухо, зашити от един ветеринар, бяха започнали да заздравяват, но гледката на скалпените на две на три шевове върху иначе безупречно красивото ѝ лице направо късаше сърцето. Въпреки това тя беше най-популярното момиче в дома, най-вече защото всички знаеха за случилото се, а мъжете бяха чувствителни към женската изневяра — истинска или въображаема, и крехката бледа фигура на Мирея върху мръсните чаршафи разпалваше у тях невиджана дотогава похот. Към края на месеца обаче съдържателката сбърка от алчност и намали дозата хероин на Мирея дотолкова, че тя се свести и заби нож във врата на един мъж — извади го тайно от джоба му, докато той издевателстваше над нея. Мъжът беше надзирател на работниците в едно голямо ранчо и около случая се развихри скандал.

Тиби се смили и настани Мирея в приют за душевноболни момичета и жени, управляван от монахини. Направи им солидно дарение и това щеше да се повтаря всяка година, докато я държат там. Самият Тиби се беше оттеглил в едно малко ранчо край Тепехуанес, северно от Дуранго. Душата му беше в траур и той дефлорира доста пеонски девойки по време на маниакалните си пристъпи, които се редуваха с периоди на толкова жестоко униние, че му се искаше да иде в публичния дом, а после и в манастира, и да се опита да си върне щастието, което толкова за кратко му бе принадлежало.

Мауро се събуди преди разсъмване, облече се и после мина на бегом разстоянието от една миля надолу по планинския склон до мисията. Щеше да откара своя тайнствен приятел и благодетел — защото никой не знаеше името му, освен федералната полиция — до Ермосильо, за да хване автобус или самолет, не беше наясно какво точно. Когато влезе в стаята му, в съседство с кошарата на овцете, Кокран беше напълно облечен и стегнал багажа си и седеше на ръба на леглото сякаш изпаднал в транс. Мауро приседна на един стол и скръсти умислено ръце; разбираше колко сериозна е мисията на този човек и му се искаше да тръгне с него, за да го пази, защото новият му приятел като че беше твърде голям мечтател, за да се справи със суровата реалност на убийството. После вратата се пооткрехна и Кокран се изправи мълниеносно, насочил напред подарения му нож, но това беше само майката на Мауро, която им носеше кафе и курабии. Кокран се извини за реакцията си, каза, че не е разпознал походката ѝ и това зарадва Мауро — човек, който помнеше походки, не можеше да е чак такъв мечтател.

Отне им половин ден, за да стигнат със старата камионетка до Ермосильо. Добраха се до главното шосе и Кокран се стресна от първите коли, които зърваше от два месеца насам, дори отскочи назад, когато една нова кола с номер от Индиана профуча покрай тях с висока скорост. Камионетката вдигаше твърде много шум, за да разговарят, и Кокран лениво си помисли, че не би искал да има за враг човек като Мауро, който като същински маламут^[4] никога не лаеше, преди да ухапе. Мауро беше едновременно вял и смъртоносен. Кокран бе достатъчно съобразителен да предположи, че подобна простота и решителност са непостижими, за който и да е истински цивилизован човек. Той поне никога не беше срещал такива хора във външния свят и се съмняваше, че изобщо съществуват. Една неделя, когато с першерона отиде до кирпичената колиба на Мауро, му се стори, че започва да разбира този човек — там върху една тоалетка беше нареден малък олтар на покойната му съпруга и под оцветената в крещящи цветове сватбена снимка, върху кожа от планински лъв, до сребърния кръст, полегнал между белия череп на планински лъв и още един на койот, стоеше ваза със свежи цветя, които дъщеря му всеки ден донасяше и сменяше, въпреки че почти не помнеше майка си. Вазата

бе поставена върху чисто нова Библия на испански, подарък от Дилър. Мауро не можеше да чете.

В камиона Кокран беше осенен от мисълта, че се намира в най-подходящото душевно състояние за осъществяването на своя замисъл — той почти не разсъждаваше, имаше само цел. Мислите му бяха толкова малко, че нямаше да попречат на мисията му, а тя беше съвсем ясна — да убие Тиби и да си възвърне Мирея, ако беше жива. Толкова изпразнен беше от мисли, че светът по странен начин бе започнал отново да го радва, защото в ума му нямаше нищо, което да му пречи да вижда красотата на долината или пък енергичната грозота на съвременния свят, в който навлизаше.

Щом стигнаха в покрайнините на Ермосильо, той каза на Мауро, че иска да похапне и после да хване автобуса отнякъде, но не вътре в града, защото нямаше смисъл да рискува да го разпознаят. Това още повече укрепи колебливата вяра на Мауро в неговия приятел.

На другия край на Ермосильо намериха крайпътна кръчма с препълнен паркинг, която служеше и за спирка на автобусите, пътуващи на юг. В полето до паркинга помогнаха на един тексасец, който водеше непокорен жребец. Кокран разбра, че тексасецът е първокласен коняр, но кашляше тежко и изглеждаше изтощен от някаква болест, поради което животното го събори на земята. Мауро вдигна тексасеца, а Кокран успокои коня и го прибра във фургона. Тексасецът залитна и взе да ругае на испански, а после се облегна на пикапа си.

— Тая гад едва не ме довърши, ама да ви кажа, момчета, хич не съм на себе си, иначе щях да го съборя и да го наричам тоя копелдак, колкото и скъп да е, щото него вече го продадох и купиха, ама иначе като нищо щях да му пусна куршума между очите, но искам да го доставя здрав и читав, та ще взема да го упоя шибаняка, да си помислят, че са си купили свестен и спокоен жребец, а после ще си бия камшика от тая държава, че направо откачам само като мина шибаната граница.

После тексасецът подаде ръка на Мауро и на Кокран и тримата се заговориха за трудностите при превоза на жребци. Кокран по някакъв странен начин усети, че Мауро смята мъжа за безхитростен човек. Когато Кокран заговори на безупречен английски, тексасецът направо се шашна.

— Ей, приятел, пък аз те помислих за шибан *кампесино*, за *пеон*, нали се сещаш. И тебе ли тука те хващат бесните? Айде да похапнем, аз черпя. Ударете по някоя и друга чашка.

Влязоха в кръчмата. Мауро си поръча бира и каза, че е време да тръгва обратно, защото го чака дълъг път. Тексасецът настоя да остане, но не беше хубаво мисията да остава цяла нощ без линейка. Кокран излезе да се сбогуват насаме — шумът в кръчмата го нервираше — и Мауро като че се смути. Подаде на Кокран пакетче:

— Майка ми моли да носите това. Казва, че то ще ви помогне да унищожите враговете си. Знам, че сте разумен човек, ама ако го носите под ризата, от това няма да ви заболи.

Кокран разгърна пакетчето — вътре беше огърлицата от зъби на койот. У него нямаше и следа от суеверие, но оцени жеста.

— Кажи й, че с радост ще я нося. Убеден съм, че ще помогне.

В кръчмата тексасецът обръщаше чаша след чаша текила, като ги разреждаше с бира. Бяха донесли храната, но тексасецът само я чоплеше и не спираше да дърдори как натоварил жребеца в Аризона, за да го откара в Торехон. Полагал му се дял от десет на сто за уреждането на сделката между двама богати коневъди и за доставката на коня.

— Да ти кажа право, писнало ми е от тоя зор. Имах си добри кобили в едно малко ранчо край Ван Хорн, ама жената ме заряза и прахосах всичко по пиене и по жени. Трябва да се отбиеш някой ден на гости, във фризера винаги имам по два елена, а се случва да наминем и някоя сваятна мадама. Ти с тая брада да не си някоя дрога?

— Не. Крия се от данъчните, нали разбираш. — Кокран остана доволен от собственото си хрумване.

— Майната им. Не им плащай нито цент! На мене ми плащат в брой и тия хич и не ме знаят, че живея, приятел. Ако ти се домъкнат в двора, направо ги застреляй тия педали. — Той млъкна и отпи една яка глътка. — Предадеш ли се, влизаш в затвора и там ще те опъват ненормалниците. Не им се оставяй да те гепят жив. А иначе накъде си се запътил?

— Надолу към Дуранго, сигурно...

— Ти пък що не каза! И аз съм за нататък. Ще те оставя наблизо. Ще стигнеш без пари. Няма какво да пътуваш с автобуса, дето всички пикаят по седалките.

Тексасецът поръча пиене и Кокран се досети, че любезно са го наели за шофьор, срещу което нямаше нищо против. Мъжът изглеждаше наскоро прехвърлил петдесетте, но беше трудно да се каже, защото очевидно животът не го беше жалил. Нахален стар фукльо, изтупан с колан с метални украшения и ботуши от питонска кожа, марка „Тони Лама“. Тексасецът му намигна, дръпна ревера на джинсовото си яке и отдолу лъсна оксидираната стомана на револвер .44 калибър.

— Пробва ли се някой да посегне на тоя кон, топките му ще бъдат отнесени. Мога да откъсна пишката на бягащ елен от сто метра, та дори и от повече.

Кокран се хранеше с наслада, но се ограничи само с две бири — спомняше си каква мрачна вълна от чувства го заля, докато пиеше с Мауро. Чу нечий боботещ глас от вратата, вдигна очи и сърцето му се разтуптя, потръпна и тялото му се покри с лепкава студена пот. Беше грамадният мъж от онази нощ в хижата, елегантно облечен и придружен от двама мърляви телохранители. Кокран наблюдаваше как погледът на мъжа обходи кръчмата и го подмина, без нищо да забележи.

— Да не си видял призрак, да му се не види? — Тексасецът погледна Кокран, а после проследи как грамадата тръгна обратно към мъжката тоалетна, а охраната му се настани на една маса и започна да задиря сервитьорката. — Каква буца е тоя, а!

— Моля те, пали камиона. Аз ей сега ще дойда. — Гласът на Кокран прозвуча толкова хладно и равно, че тексасецът кимна съвсем трезво, стана и хвърли банкнота от сто песо на масата.

— Чакам те, момчето ми. И умната.

Кокран бързо тръгна към мъжката тоалетна, забил очи в земята и олюлявайки се като пиан пеон. Пред вратата той стисна ножа на Мауро и издиша. Грамадата стоеше пред огледалото и се реши. Даже и не погледна Кокран, който беше невидим като всички бедняци. Кокран небрежно си наплиска лицето с вода и опръска грамадата, който тутакси се разяри, обърна се и вдигна ръка, за да халоса тъпия пеон. Кокран се прегърби, уж за да поеме удара, замахна с ножа нагоре, стиснал дръжката с две ръце и с всичка сила разпра мъжа от топките до гръдната кост, където завъртя ножа и разреже със замах шията му чак до гръбнака. Грамадата се олюля, Кокран отвори с ритник една

кабина, набута го вътре и онзи се строполи върху тоалетната чиния. Кокран се погледна в огледалото, провери дали не се е изцапал с кръв, ухили се и тръгна, без да бърза.

Тексасецът беше докарал камиона и конския фургон пред кръчмата и се усмихна, когато Кокран излезе с чантата на Дилър в ръка, без да се набива в очи.

— Винаги съм обичал победителите — каза тексасецът, щом Кокран се качи в камиона.

— Тоя хич го нямаше. — Кокран се облегна назад на седалката и се разрови из касетите, а тексасецът изкара камиона на шосето. Той искаше да стигне в Кулиакан преди мръкнало, но пък в Сиудад Обрегон се намираше най-хубавият бардак на света и той може би имаше шанса да го вдигне поне още веднъж в живота си.

В ранния следобед Кокран пое волана, а тексасецът откара три часа дрямка, след като се наобядва. Спря в Лос Мочис да зареди и тексасецът се събуди с яростен пристъп на кашлица и задух. Мъжът отвори аптекката, изтръска оттам половин дузина хапчета и ги преглътна с една бира от хладилната чанта. Сетне дълго се държа за главата и докато излизаше на шосето, Кокран сериозно се разтревожи. Странно, но не се безпокоеше, че ще ги преследват — знаеше, че местната полиция щеше да изтълкува убийството като отмъщение на наркотрафикант и надали щеше да го търси в камион с тексаски номер, теглещ фургон с жребец за разплод. Тексасецът се отпусна назад на седалката, опита се да си поеме въздух и се усмихна.

— Божичко, ти мина транзит през Сиудад Обрегон, пък аз си мислех да се отбия да опъна някоя кучка. Човек не знае кога ще му е за последно, пък и на мен май не ми остава много. — Той се умълча, заслушан в записа на Уили Нелсън от касетофона. — Слушах го да пее преди години в Сан Антонио, вярно е, че прилича на хипар пиянде, ама пък хубаво пее.

— Дано вече си по-добре.

— Момче, мога да ти връча списък с всичките ми болезки — ама ще пукнеш от скука. В болницата за ветерани, щото аз съм истински ветеран, ми рекоха: виж какво, не те знаем как изобщо си жив, а аз им разправам — вече от години съм толкова болен, че чак не мога да умра. Просто ще изчезна и айде. Искаха тялото ми и аз им викам: пикая на вас, мене ще ме погребат във Ван Хорн до майка ми.

Тази нощ отседнаха в един крайбрежен хотел близо до Масатлан. Беше умерено скъп и тексасецът даде на Кокран назаем някакви дрехи с обяснението, че толкова далече на юг „костюмът на мексикански селяндур“ вече няма да му е нужен. В стаята тексасецът обърна една голяма чаша текила и каза, че бил готов за мадами, а когато идел при богатия коневъд да му покрие разходите, щял да поиска да добавят и още петстотин долара за „курви, пиячка, татуировки и лайняните лекарства“, както обобщил самият той.

След вечеря тексасецът покани Кокран да го придружи в публичния дом, но той отказа и предложи вместо това да нахрани, разходи и напои коня.

— Ти днеска имаше тежък ден и мисля, че като удариш една патка, може да ти поолекне.

— Не. Днес убих човек, когото мразех, и не искам да смесвам удоволствията. Искам да си лежа в леглото и да си мисля колко хубаво ми беше.

Тексасецът кимна и запали пура. Той не беше вчерашен.

— Сигурно си си имал причини. Аз гръмнах крака на един преди години и го откъснах, щото чукаше жена ми. Една година го лежах, ама като се сетех за празната обувка на това копеле, се усмихвах.

Тексасецът се уговори с един келнер, който му извика такси. Кокран се върна в стаята, погледна се в огледалото и не можа да се познае. Изплакна в мивката ножа на Мауро от засъхналата кръв, после опипа странната огърлица. Заподсвирква си онази народна песен и един такт треперливо заседна дълбоко в ума му. Знаеше, че едва започва и изобщо не го беше грижа, че може и да умре, преди да приключи. Той беше от онези пилоти, за които разстоянието до земята никога не премахваше смъртната заплаха, защото въображението му беше твърде развито. Излезе да разходи коня, мислейки си мрачно как тексасецът се олюляваше несигурно на крачка от смъртта, знаеше го и въпреки това настъпваше педала до края.

Събуди се малко след разсъмване и се разтревожи щом видя, че тексасецът още не се е върнал. Намери го в пикапа с посивяло лице, предницата на ризата му беше оплескана с кръв и повръщано. Прегледа го за рани, не откри нито една, после му провери пулса — беше непостоянен. Разходи коня няколко минути, като се чудеше какво да прави. Когато се върна в камиона, тексасецът примижа срещу него и

с немощен глас си поиска бира. Той извади една бутилка от топлата вода в хладилната чанта, а тексасецът я взе и изгълта с нея хапчетата си.

Тексасецът кимна и заспа. Кокран намери шосе 40 за Дуранго и Торехон и после спря да пие едно кафе и да обмисли нещата. Знаеше, че здравият разум изискваше да зареже спътника си и да се залови със своите си дела. Но не му даваше сърце, а и бездруго това щеше да го забави само с един ден. Върна се в камиона и този път тексасецът бе отворил очи.

— Знам какво си мислиш: тоя дъртак да не вземе да умре в ръцете ми? Какво ще го правя тогава, за бога, и какво ще правя с шибания кон? Спокойно, момчето ми, ти само ми помогни да закарам коня и ще ти се отплатя. Викам ѝ снощи на оная мадама, постарай се, че може да ми е за последно, и тя доста се постара.

Тексасецът каза всичко това, мънкайки под носа си, а Кокран гледаше смутено през прозореца и съсредоточено караше по лъкатушния планински път за Дуранго. Малко по-късно спътникът му потъна в дълбок сън.

След като обядваха в Дуранго, тексасецът се поободри и поеха по пътя за Торехон. Климатикът беше издъхнал и жегата беше кошмарна. Той дърдореше замаяно за коневъдство, а Кокран размишляваше за Дуранго. Мислеше си, че напуснеш ли веднъж туристическите маршрути, Мексико ставаше много по-неразбираема и почти феодална страна, в която е трудно да влезеш някъде, без да те забележат. Имаше отчаяна нужда да си измисли някакво прикритие, обаче не вървеше да се престори на търговец на коне. Можеше да се наложи да използва връзките на приятеля си с правителството в Мексико сити, макар и да не му се искаше. Трябваше да действа достатъчно хитро, че да стигне до Мирея, без да го убият междувременно. Стресна се, когато на половината път за Торехон тексасецът се вкопчи в ръката му.

— Оная буца ли ти смля лицето? А може би ти е сторил и друго? — Сега мъжът се беше зачервил и постоянно свиваше юмруци. — Няма нужда нищо да обясняваш. Да си кажа честно, аз май вече за нищо не ставам, но тази страна е красива и аз никога не съм искал да умра на грозно място. Сънувах, че ще умра в Биг Тимбър, в Монтана.

Само сложи отгоре ми някой шибан камък да не ме оглозгат лешоядите.

Малко по-късно стигнаха до великолепна хасиенда с две охранявани порти, бодлива тел като в концлагер, поддържани паркове, басейн, червен тенис корт, кръгла площадка с препятствия за коне, разкошен дом и конюшни. Докато чакаха бароне да дойде, пиха шери. Тексасецът прие отворената кутия от пури, пълна с пари и я затвори, без да ги преброи.

— Дано да успея да се прибера у дома, преди да ме освободят от тези пари — каза той на изненадващо официален испански.

Бароне се засмя и отвърна на оксфордски английски:

— Съчувствам ви за вашето безпокойство. — След което подаде на тексасеца визитката си. — Само повторете това име на всеки, който ви създава неприятности. Ще напълнят гащите и ще хукнат като зайци.

Заведоха ги в къщата за гости до конюшните, където им сервираха вечеря и бутилка шотландско уиски. През нощта тексасецът започна да приказва на майка си и да ходи насам-натам, като ту се смееше, ту ревеше и се наливаше. Умря точно щом мина три часа след полунощ и Кокран го нагласи в седнало положение, та като се вкочани трупът, да го намести на седалката на пикапа. Щом се зазори, той натовари мъртвеца в пикапа и смъкна стетсъна^[5] му над очите. На излизане през двойната порта махна на охраната и погребва тексасеца няколко мили по-надолу по пътя, като според волята му го затрупа с камъни. Три крави го наблюдаваха с вяло любопитство.

Кокран подкара направо към Мексико сити, като от време на време спираше да подремне. По обратния път през Дуранго си подсвиркуваше песничката на Мирея и тя му вдъхваше сили. Сега вече трудно можеше да бъде победен — той бе поел по своя път. Някой му бе откраднал душата и той възнамеряваше да си я върне. Стигна в Мексико сити за двацет и четири часа и заряза камиона и фургона на паркинга на летището. Във фургона се премени с най-хубавите дрехи на тексасеца и хвана такси до „Камино Реал“ с кутия от пури под мишницата.

Манастирът, в който държаха Мирея в плен, беше на около седем мили от Дуранго, в провинциалното имение на благородник от

осемнайсети век, сега поразнебитено и западнало, но отдалече приятно за окото и напомнящо за Нормандия. След процес на детоксикация, който трябваше да я излекува от едномесечното принудително пристрастяване към наркотиците в бордея, започнаха да я пускат да излиза от стаята си и да броди из двора заедно с другите пациентки, смятани за достатъчно кротки, че да им се предоставя тази минимална свобода. Една неугледна злобна монахиня с покарали мустаци я следеше изкъсо. С такава доходна пленница не смееха да поемат никакви рискове. Особено отвращение Мирея будеше у майката игуменка — как можеше жена с такъв благороден произход и добро образование да стане наркоманка и побъркана проститутка в най-долния бордей и да се остави някакъв сводник така жестоко да я обезобрази! Писмото, дадено ѝ от шофьора на сеньор Мендес, съдържаше сърцераздирателна молба за спасението на душата на клетницата. Но майката игуменка имаше меко сърце, макар да беше малко користолюбива, и след месец позволи на Мирея да си поръча няколко книги от Мексико сити, макар преди това да провери внимателно писмото ѝ. Младите шизофренички, още почти деца, получаваха достатъчно майчинско внимание от другите обитатели на приюта, но имаше три аутистични момичета, изоставени съвсем сами в своята няма тъмнина, защото не откликваха на никого. Мирея реши сама да поеме грижата за тях и потърси книги по темата.

Дни наред седеше на слънчевия двор с трите деца, помагаше да ги хранят и обличат, приспиваше ги с песни и напругаше забележителния си ум, за да получи от тях някаква реакция. Нервно триеше белега на устните си, заздравял в тънка нишка от плътна тъкан. Беше травмизирана до такава степен, че мислите ѝ се въртяха главно около летата от детството ѝ, прекарвани в Косумел. Двете със сестра ѝ по цял ден плуваха, беряха цветя, събираха миди и когато у тях нямаше други гости, придружаваха баща си в залива с голямата му лодка за спортен риболов. Баща ѝ беше починал преди години, инак безспорно щеше да ѝ се притече на помощ. Един от екипажа на лодката прави любов със сестра ѝ, когато тя беше едва на тринайсет, и по поръчка на баща ѝ в сгоден момент го удавиха по време на продължително плаване в търсене на риба меч. Мирея не смееше да се надява, че любимият ѝ ще дойде за нея, макар да отказваше да повярва в смъртта му. Някога тя щеше да напусне това място и щеше да разбере каква

голяма злина му е сторила, и навярно, ако той не се отвратеше от белезите ѝ, те отново щяха да се отдадат на любовта си, та дори и на луната. Често, унесена в мечти, тя напълно губеше връзка с реалността и когато дойдеше на себе си, се учудваше, че е жива, събираше длани и се оглеждаше из стаята или из двора с искрен потрес и любопитство. Когато ужасът ѝ нарастваше неимоверно, тя тихомълком търсеше пътища за бягство, но такива нямаше и тогава се скриваше някъде да плаче, докато не събереше достатъчно самообладание да се върне към своите повереници, а те я гледаха и с нищо не показваха, че виждат или чуват, като слепи и глухи кутрета.

В ранчото край Тепехуанес Балдасаро Тиби прекара цяла есен в мрачни размисли. От стаята си за закуска виждаше хребетите на Сиера Мадре, но планините му навяваха тъжни мисли за баща му, когото смяташе за много по-благороден от себе си. Баща му беше близък приятел на Еуфемио Сапата, брата на Емилиано и лейтенант от времето на революцията. Умря, когато Тиби беше десетгодишен, от последствията от раните си и от дългите години, прекарани в езда, пиене и битки. Много старци в Кулиакан още говореха за баща му и въпреки огромните богатства на Тиби не го удостояваха дори и с малко от тази почит. Тиби, колкото и практичен да беше, имаше някаква идеалистична жилка и на младини си мечтаеше как ще поведе някое нелепо въстание. Макар и преуспял, той живееше като жертва на тези блянове, градени от него на деветнайсет години, когато всички достигаме зенита на идеалистичната си глупост. Деветнайсет години — това е възрастта на идеалния пехотинец, който би загинал без хленч със сърце, пламтящо от патриотизъм. Деветнайсет е възрастта, в която умът на раждащия се поет в неговата стая под наем се издига високо и с радост се поддава на набезите на онова, което той мисли за бога в себе си. Деветнайсетата година е последната, в която една жена ще се омъжи просто по любов. И тъй нататък. Мечтите преследват душата и четирийсет години по-късно Тиби се чувстваше притиснат натясно. Спеше лошо, започна да проявява нехайство и посърна. Излетя с хеликоптера заедно с управителя на ранчото и изпозастреля три дузини койоти, които тормозеха овцете, макар отлично да знаеше, че вредителят сигурно е един-единствен грохнал койот. Мирея го беше

накарала да обещае, че няма да стреля по койотите и му показва книга по темата, която той прочете любознателно. Даде ѝ обещанието. Често в ръцете ѝ се превръщаше в бебе. Тя беше единственото му избавление от всичко, което той беше на земята. Тя го бе върнала назад и той пак беше деветнайсетгодишен. Сега и в кошмарите му, и наяве някакъв тик разтърсваше ръката му, както когато бръснарят разреза устните ѝ, пуквайки се в зъбите.

В „Камино Реал“ съобщиха на Кокран, че нямали нищо свободно, освен един апартамент, който той нае с престорен тексаски акцент, та да подхожда на облеклото му. Изведнъж му се прииска да се махне от това фоайе, спомняйки си угощението с Тиби след тенис мача. Чувстваше се изнервен и уморен до смърт, затова си поръча вечеря и бутилка вино за стаята. Взе си набързо душ, като внесе в банята и кутията от пури с парите от жребца за разплод. Докато вечеряше, щеше да преброи парите, без сам да знае защо — някой ден щеше да издири наследниците на тексасеца във Ван Хорн и може би щеше да плати на коневъда, макар да се съмняваше. Обади се на брата на своя приятел, пилота от „Аеромексико“. Мъжът сърдечно го приветства с добре дошъл в Мексико сити и му каза, че този разговор не е за телефон, че не бива да излиза от стаята си и че ще дойде утре преди обяд да му помогне с каквото може. Кокран спа добре, пъкнал револвера на тексасеца под възглавницата.

На зазоряване си поръча кафе, седна на балкона и се загледа в унес надолу към градините, докато не се появи първият човек — един градинар, и тогава влезе обратно в апартамента да размишлява над плановете си за отмъщение и оцеляване — два инстинкта, които рядко се съчетават с безопасността.

Когато мъжът пристигна, на Кокран отначало не му допадна любезността, облечена в бледосив костюм на тънки райета, външната черупка, така сръчно изрисувана върху повърхността на политика. После мъжът взе да нервничи, поръча да му донесат питие в стаята и помоли Кокран да говори на кастилско наречие, при това колкото може по-добре. Доволен, мъжът му съобщи, че с нищо друго не може да му помогне за Тиби, освен да му предложи нова самоличност и помощта на единствения човек, на когото има доверие — негов доверен приятел

от детинство, живеещ в Дуранго. Обясни, че в Дуранго се снимат много филми — обикновено американски и мексикански уестърни, и Кокран ще може свободно да се движи под самоличността на собственик на текстилна фабрика от Барселона, интересуващ се от недвижими имоти и от киноиндустрията. Отвори чантата си и даде на Кокран няколко убедителни препоръчителни писма и пари, които Кокран отказа с обяснението, че има достатъчно. А също и полицейски специален револвер трийсет и осми калибър, който брат му пращал. Кокран се засмя и каза, че вече е въоръжен до зъби. Мъжът стана сериозен и му връчи досие за Тиби, което Кокран не взе с обяснението, че знае достатъчно за него.

— Разбирате, че сеньор Мендес е „чист“, както се казва — той притежава политическо могъщество и парите му са изпрани. Вие несъмнено ще умрете, а брат ми, когото обичам, е загрижен за вас. Но дори и облечен в този нелеп костюм, аз знам, че май е по-добре да умреш, отколкото да живееш с това. Моят приятел в Дуранго още не е открил никаква следа от жената, но продължава упорито да я издирва.

Сега мъжът вече се харесваше на Кокран и той се опита да го успокои, че мисията му не е чак толкова безнадеждна, но онзи пресуши питието си на един дъх и извърна очи. Каза, че е получил съобщение от мисията, от човек на име Мауро, онзи, който го откарал в Ермосильо: на сутринта, скоро след като потеглили, дошъл един грамаден мъж с двама помагачи и с убийство в очите.

— Изкормих тоя кучи син като тлъста свиня! — каза Кокран с крива усмивка.

Мъжът кимна, като че поуспокоен. Преди да си тръгне, той помоли Кокран да запамети телефонните му номера наизуст и да унищожи листа, на който бяха написани. Той имаше брат, но също и съпруга и деца, а както се надяваше, и бъдеще.

Кокран прекара следобеда, доизпипвайки своя образ на богат бизнесмен от Барселона. Извади няколко хиляди долара от кутията за пури и я напъха в телевизора. Купи си няколко костюма и аксесоари, оформиха му прическата и брадата, направи си маникюр и си резервира билети за ранен полет до Дуранго на другата сутрин. Порепетира да говори на английски като добре владеещ езика чужденец, като от време на време изпускаше по някой неопределителен член. Пусна дълго и пълно с размишления писмо до

дъщеря си, в което пишеше, че се надява скоро да се прибере и че напоследък е малко тъжен, защото Дол, неговото ловно куче, било блъснато от кола. Привечер си стегна багажа в нов скъп куфар. Вечеря леко, лежеше гол в тъмното на леглото и слушаше концерт на Бах по радиото.

Лежеше безсънен и си спомняше дребното спречкване с Мирея една вечер в апартамента му. Беше по някакъв глупав литературен въпрос — кой кого убил в „Паскуал Дуарте“, тази кръвопролитие книга, и докато той дърдореше ли дърдореше, между тях се възцари хлад. Знаеше, че спори, подтикван от хормоните си, че мисли с оная си глава. Умееше да говори прекрасно, но тя безмилостно атакуваше твърдоглавието му и му напомняше, че езикът е изразно средство на сърцето, а не тояга, с която да пребиваш хората. Той засрамено скри лицето си под възглавницата и извика: „За бога, прости ми, че толкова много ми знае устата!“ Чу смеха ѝ и в тъмнината под възглавницата усети устните ѝ да го гаят. Отмести възглавницата от очите си, видя коляното ѝ и сякаш се пробуди, осъзна ясно, че никога не е поглеждал женско коляно. Погледът му запълзя нагоре и той видя Мирея цяла, и за миг му се стори, че я вижда за пръв път и нищо не разбира. Отново изживя тази свежест на възприятията, като прокара поглед от присвитите пръсти на краката ѝ до лъскавата ѝ черна коса, разпръсната по корема му. Любовта му към нея стана едновременно цялостна, страховита и непоносима. После ѝ заговори за това и тя като че ли го разбра идеално. Обзе го лекота, сякаш за пръв път проумя реалността на земния живот извън него; това странно го успокои и той заспа лесно, защото вече не го вълнуваше дали ще заспи, или не. Бързо се отказа от идеята да изрази чувството си чрез езикови конструкции. Животът му сякаш бе ужасно замърсено огледало, а безмълвната любов изчистваше това огледало и животът вече можеше не само да се търпи, но и да се живее пламенно и енергично — едно очакване, което носеше удоволствие, независимо от обратите на съдбата.

Сутринта той най-спокойно проспa часа на полета си, но също така спокойно нае чартърен „Бийчкрафт“, закуси и хвана такси до летището. Беше ясна слънчева утрин и краткият нощен дъжд заедно със северния вятър бяха пречистили и направили прозрачен обичайно мръсния въздух на Мексико сити. Застанал на пистата, той се загледа на юг към планините, в които се бе зародила религия, загубена за

настоящето. Пилотът се държеше почтително, те излетяха при силен насрещен вятър и се спуснаха ниско, за да се порадват на гледката. Прелетяха над Селая, Агуакалиентес, над развалините на Куемада и над Фреснило, над границата със Сакатекас и над провинция Дуранго към едноименната ѝ столица. Изпревариха с няколко минути самолета на авиолинията, който имаше междинно кацане в Гуадалахара. Там го чакаше мъж на име Амадор.

[1] Порода впрегатни коне. — Б.ред. ↑

[2] Остров в Карибско море близо до източния бряг на Мексико, известен курорт. — Б.пр. ↑

[3] Привърженик на Франсиско Мадеро (1873–1913) — мексикански политик, оглавил Мексиканската революция, по-късно избран за президент на страната, свален от поста и убит след държавен преврат. — Б.пр. ↑

[4] Аляски маламут — порода впрегатни кучета, първоначално отглеждани в Аляска, изключително издръжливи с масивна мускулатура. — Б.пр. ↑

[5] Модел мъжка шапка с периферия, известна още като каубойска шапка. — Б.ред. ↑

ГЛАВА 3

Появата на Амадор смути за момент Кокран. Искаше му се да бъде далеч по-анонимен, отколкото бе възможно в Мексико. Размениха си любезности на испански, а после дочуха женски писък и тревожно се обърнаха. Кокран позна жената — беше американска актриса и модел.

— *Donde esta*^[1] скапаната ми *gato vivo*^[2]? — крещеше тя безспир, докато носачът ровеше тревожно из куфарите. — Смотаняци такива, сигурно ядете котки!

Другите отстъпиха шокирани от гишето за багаж, а после се заусмихваха. Кокран отиде при нея и се опита да я успокои, но тя беше безутешна. После пристигна още една количка с багаж и котаракът се намери. Тя отвори малката клетка и зариде:

— Ох, миличкият ми Пухчо, няма да те оставя да те изядат! — Тя погледна Кокран и се усмихна, но Амадор го стисна над лакътя и го отведе.

В колата Амадор го смъмри на английски с провлачен южняшки акцент и обясни, че някога работил в полицията в Далас. Немислимо било Кокран да говори така пред хора след толкова внимателната подготовка на прикритието му.

— В този град не си поплюват.

Кокран се почувства малко потиснат, извини се и Амадор се засмя.

— Приятелю, не ми се ще да ни гръмнат задниците.

После той замълча, а Кокран го погледна и усети, че му носят лоши новини, но не му се искаше да пита. На пода до седалката лежеше грозна на вид рязана ловна пушка с издран и очукан приклад. Статуетката на свети Христофор на таблото сякаш се взираше надолу в пушката с пастелен поглед, разтворила глупашки розовите си устни за благословия. Амадор беше среден на ръст, но як и набит, с масивен врат и плещи. Той забави скорост, за да пропусне една крава, която пресичаше пътя, без да бърза.

— Много съжалявам, но жената, която търсите, са я държали един месец в бардак и са я тъпкали с хероин. После сеньор Мендес я е преместил от публичния дом господ знае къде. Още не съм открил.

Кокран внезапно плувна в пот от глава до пети. Загледа се в плодородната зелена долина и кафявите планини отвъд нея. Забрави да диша и така му се замая главата, че колата все едно плаваше.

— Трябва да ви кажа, че ще ви застрелят като куче, ако не внимавате, макар че сигурно тъй или иначе ще ви застрелят като куче.

В апартамента в хотел „Ел президенте“ Амадор поръча храна и напитки за стаята. Каза на Кокран, че е намерил къща — хотелът не бил подходящ, защото било пълно с хора. Сеньор Мендес, или Тибурон, както го знаели тук, бил в планинското си ранчо, но в Дуранго имало десетина души, работещи за него. Кокран трябвало да се премести в къщата, като я освободят след няколко дни, а междувременно имал уговорени няколко необходими срещи с *политикос* под своето прикритие на инвеститор в сферата на киното и имотите. Докато вечеряха, и двамата се поотпуснаха и Амадор се разговори за пилота от „Аеромексико“ и брат му в Мексико сити — майката на Амадор им била бавачка като малки. После мъжът се умълча, затвори се в себе си и лицето му доби безстрастно изражение.

— Истината е, че тя е намушкала един мъж, докато той правел любов с нея. Този мъж заявил, че ще я удуши. Затова я застрашава двойна опасност. Според мен Тибурон би я скрил на място, където тя би била недосегаема за всеки, но нямам представа къде. Знам обаче, че нищо не бива да предприемате без мен.

Амадор си тръгна привечер, след като подробно му обясни възможните планове и прие едра парична сума за подкупи срещу информация. Кокран лежеше в стаята си и усещаше как пристъпи на гадене заливат душата му и го разтърсват така, че чак леглото му се тресеше. Той стискаше юмруци, а краката му се схващаха от такава силна ярост, че вече не можеше да плаче. Беше достатъчно глупав да повярва, че докато се възстановяваше през последните няколко месеца, светът също можеше да оздравее заедно с него; дълбоко в душата си се беше надявал, че ще открият Мирея в относително добро здраве и че е способен да убеди Тиби колко безнадеждно е всичко и двамата с Мирея ще отлетят щастливо като в някой трагичен филм с хубав край. Но сега му се искаше да убива и същевременно бе загубил надежда.

Докосна малкия пистолет, прикрепен за прасеца му, после стана и надяна нараменния кобур с револвера .44 калибър. Сложи си сако от костюма и се огледа в огледалото. За няколко месеца беше видимо остарял с пет-шест години. Наля си чаша текила и се настани на балкона, отпивайки от сладко-горчивата течност и съзерцавайки как пълната луна на късния септември хвърля дълги сенки през плаващите под нея облаци. Сенките преминаваха по двора на хотела, който представляваше елегантно преустроен затвор. Луната огряваше в бяло задната стена, край която несъмнено някога бяха строявали затворниците и ги бяха разстрелвали поради причини, твърде тривиални, че да си струва да се помнят. Замисли се за Тиби в далечните планини под лунното сияние, а после се запита дали Мирея виждаше луната. И тримата всъщност в този момент гледаха луната, всеки измъчван от своята агония, и тримата завиждаха на луната, която плаваше в ефирните висини, тъй далече от земните страдания. Спомни си една гореща лятна нощ в Тусон, когато угасиха лампите, изнесоха на балкона надуваем дюшек и се любиха под лъчите на пълната луна. И луната, и преплетените им тела бяха горещи и неподвижни, а лунната светлина се отразяваше в искрящата от пот шия на Мирея. Далече долу под тях хора пиеха вино, постлали одеяло на поляната, и слушаха класическа музика по радиото.

Чувстваше се все по-напрегнат и слезе долу в бара във фойето на хотела. Актрисата манекенка седеше заедно с двама приличащи на продуценти типове, пародийно издокарани в изгладени джинсови костюми и накичени с индийски бижута. Кокран се престори, че не я е забелязал, но тя скочи на крака и дойде при него, прегърнала котарака си. Обсипа го с благодарности, задето ѝ е помогнал да го намери. Кокран огледа десетината чифта очи, които ги наблюдаваха, поклони се, произнесе някаква любезност на испански и се отдалечи. Тя постоя озадачена, после сви рамене. Той си поръча питие и се замисли за жената, чиято снимка толкова често беше виждал по списанията. На живо тя лъщеше, а студентите ѝ, строги, класически черти изглеждаха едновременно по-груби и по-ъгловати. Очите ѝ блестяха от кокаина и имаше нисък пресипнал глас на кисела барманка.

След тази безсънна нощ Амадор го взе, за да го откара на среща с местния губернатор и с един член на кино комисията. Седалището на местната управа беше огромен дворец, някогашна собственост на

херцог от осемнайсети век. Кокран се спря, за да огледа великолепната имитация на стенописите на Диего Ривера — пъстър агитпроп, изобразяващ доста правдиво страданията на пеоните и селяните. Началникът на кино комисията ги посрещна в преддверието и присъствието на Амадор като че ли силно го изнервяше. Кокран остана доволен от това — знаеше, че е най-добре да има на своя страна едно гадно копеле. Амадор изчака в преддверието, а той и кинаджията учтиво пиха кафе с губернатора, който на свой ред му опъна нервите с колоритните си спомени за Барселона.

Отведоха Кокран и Амадор до една лимузина, за да ги закарат на действаща снимачна площадка, разположена в имот на Джон Уейн, заснел тук няколко уестърна. В последния момент извикаха кинаджията на телефона и Кокран попита Амадор защо присъствието му толкова много го изнервя. Амадор нареди на шофьора да почака отвън и обясни през смях, че кинаджията бил изискан господин, докато той, бедният, отговарял за охраната на няколко големи ферми и мини, собственост на американци, и обноските му понякога били малко грубовати.

На снимачната площадка, намираща се под абсурдно строга охрана, Кокран забеляза раздутите размери на екипа. Никога не му беше хрумвало, че са нужни толкова много хора, освен онези, които виждаш на екрана. Докато пътуваха из долината, той се поотвлече, защото царевичните насаждения бяха толкова пищни и зелени, че затвореше ли очи, за да скрие планините от погледа си, му се струваше, че все едно е в Индиана. Спомни си скуката, докато обработваха царевицата със стария раздрънкан трактор „Форд“. Земеделието много повече се удаваше на брат му, макар той да се зарадва, когато се преместиха в Сан Диего. От фермерите от Индиана излизаха добри военни моряци и добри рибари. Когато беше малък, баща му и чичовците му ходеха на риболовни експедиции на езерото Мичиган и се връщаха с тежък махмурлук, но и с хладилници, пълни със синьохрили риби, костур и пъстърва. На последния риболов, преди да се преместят, взеха и него и му позволиха да пие евтина бира „Ей енд Пи“ и да играе покер, въпреки че, за да си знае мястото, трябваше да чисти риба до късно през нощта.

Шофьорът каза *корало* и той нареди да спрат колата. Амадор искаше да убие змията, но Кокран не се съгласи и я проследи с поглед

— тя слезе от пътя в сухата трева и там се шмугна под един камък. Някога, докато служеше в Торехон, беше прескочил до Найроби със самолет С-5А^[3]. Имаха само 24 часа престой и това ограничи впечатленията му от Африка до изгледа от въздуха и една дълга нощ на хазарт, а после и компанията на една етиопка от племето гала, за чиито красиви жени се носеха легенди. Но на другата сутрин имаше няколко часа за убиване и хвана едно такси до терариума в Найроби, където бавно блуждаеше сред туристите, разглеждащи змиите в стъклените им клетки. Най-много хареса зелената мамба — дълга и тънка, прозрачно зелена, тя напомняше на зеленикав камшик и движенията ѝ бяха тъй резки и устремни, че неволно се отдръпваш от клетката. Размишляваше над това колко красива е опасността — смъртоносният арсенал на мамбата ѝ придаваше красота, каквато имаха и мечката гризли, гърмящата змия, акулата чук и може би дори пилотираният от него черен фантом — едно пагубно черно оръдие на смъртта.

Двамата охранители на портата, подобна на вратите на оградите за добитък, им махнаха да влязат. Приведени в нажежения прах, те наблюдаваха скорпиона, който бяха пуснали в един мравуняк. Зад оградата една кобила гледаше с прилепени назад уши как жребчето ѝ подскача настрани, а после замира в маранята. Обърна се и видя как кафявият облак прах от подминалата ги кола прелита над тях. Този идиотски маскарад само усилваше апетита му да убива.

Представиха Кокран на продуцента, който бил дошъл от Холивуд за няколко дни. Беше много дребен, носеше френски джинсов костюм и пушеше дълга евтина пура. Той се зае да оплете Кокран с наниз от празни приказки — беше надушил парите и кръжеше около него в жегата на каньона като побеснял пор. Режисьорът беше сдържан, стилин англичанин, който говореше испански със запъване и Кокран взе да го разпитва, като напълно изключи продуцента от разговора. Доведоха актрисата манекенка, мокра до кости, по лек бял памучен халат и с увита в хавлиена кърпа глава. Той се поклони и ѝ целуна ръка, и мярна през поразтворилия се халат венериния ѝ хълм, обгърнат от мокри гащички с телесен цвят. Тя поиска преводач и режисьорът предложи услугите си.

— Тези тъпаци ме вкарваха в реката за седем дубъла подред! Ужасно изглеждам, но това са задължителните голотии, нали

разбирате. — Докато режисьорът превеждаше, тя се опитваше да оправи вида си.

— Напротив, изглеждате апетитно — бих ви схрускал.

Щом чу превода, тя се разсмя пронизително.

— Кажете му, че с удоволствие бих участвала в такава вечеря.

На стотина метра от тях, под грамадна топола, до ремаркетото с осветителното оборудване беше паркиран един пикап. В пикапа един мъж наблюдаваше площадката с бинокъл. Той се запита какво ли прави Амадор редом с елегантния господин, разговарящ с готинкото курве, което преди малко гледаше през бинокъла как плува. Съсредоточи се върху господина, дълго се взира в него и сетне рязко си пое въздух. Това беше мъжът, който се беше любил сред пустинята и когото мъртвият му приятел беше пребил в хижата, любовникът на жената на Тибурон. Въздъхна и припряно запали колата — трябваше незабавно да докладва на Тиби.

По същото време Тиби седеше на бюрото в кабинета си далече в планините, в ранчото край Тепехуанес. След лова на пъдпъдъци беше плувнал в пот, а ловните му другари от Мексико сити обядваха в трапезарията. И той щеше да иде при тях, след като си свършеше работата, която му отвори един надзирател на ранчо, който беше дошъл да му се моли — онзи същият, когото Мирея беше намушкала. Тиби въртеше върху попивателната хартия на писалището деветмилиметров револвер, прокара писалка през спусковия предпазител.

— Познавам те още от дете. А сега ми дрънкаш, че си щял да удушиш жена ми, задето те е намушкала. Не те обвинявам, обаче си забравил чия жена е тя. Мога да те убия... — Тиби замълча и се прицели, натисна спусъка и чукчето изсрака в празния патронник. — Обаче няма да те убия. Още утре тръгвай за Мерида и повече не се връщай. Ето ти името на човек, който ще ти даде работа. — Тиби надраска едно име на парче хартия и вдигна ръка, за да спре мъжа, който понечи да каже нещо. — Вземи този пистолет за подарък. Ще ти напомня да не ти знае много устата. — Мъжът припряно избяга, беше

се напикал и на чатала му беше избил тъмен кръг. Тиби, усмихнат, се присъедини към приятелите си в трапезарията.

— Научих, че говедата ми тази есен наддават много добре.

След относително приятната пауза Мирея преживя срыв. Аутистичните деца не откликваха, тя не можеше да проникне в умовете им, та да предизвика поне минимална реакция. Те седяха до нея на пейката и простенваха като прокълнатите души в ада, и тя си мислеше, че децата я възприемат както животно възприема снимка — непонятна сянка, на която не откликва нито паметта, нито сетивата. Хранеше се оскъдно, отслабна болезнено и доби жълтеникав цвят. Игуменката трепереше над доходоносната си повереница и не разбираше, че Мирея крее, както биха се изразили в миналия век, затваря се в своя собствен личен аутизъм, предизвикан от любовта и болезнената празнота от загубата на любовта, и затова нощите ѝ бяха безсънни и лишени от надежда — нощи в изострено съзнание, познати на онези, които се намират на ръба на тежък нервен срыв и на смъртно болните в раковото отделение, замаяни от лекарствата до състояние на неопределим ужас. Разцъфналото дърво, което са гледали в самотните следобеди на десетгодишна възраст, ще се завърне при тях с мъчителна яснота и те отново ще усетят уханието на цвета на магнолията, който безцелно са вдигнали от тревата.

Тиби пиеше в леглото питието си преди сън и четеше брой на „Уолстрийт джърнъл“ отпреди седмица, когато неговият човек паркира в двора. Късните посетители неизменно означаваха лоши новини и той с омерзение захвърли вестника.

Мъжът влезе в спалнята, придружен от булмастифа на Тиби, който предната седмица не по случайност отхапа ръката на един пеон. Младият пеон се надяваше да отмъкне една патица от ятото, което отглеждаха за трапезата на Тиби. В не толкова далечното минало Тиби би сметнал случилото се за справедливо, но сега цял ден размишлява дали да не приспи старото куче, сетне отхвърли идеята, а вечерта яхна арабската си кобила и отиде в колибата на пеона. Докато жена му приготвяше билков чай, Тиби дундуркаше на коленете си двете деца на

изплашения мъж и подари на момченцето скъп стъваем нож, а на момиченцето — златното кръстче, което носеше на врата си. Каза на човека да се явява в банката в Тепехуанес на всяко първо число от месеца, където щели да го чакат сто долара; а на следващия ден щели да дойдат няколко мъже да помогнат на семейството му да се премести в много по-добро жилище при работниците от неговото ранчо. Мъжът, който беше добър ездач, щеше да наглежда жребчетата. Така Тиби започна косвено да се покаява за онова, което беше сторил на жена си, каквато и грешница да бе тя.

Мъжът, който стоеше до леглото, си спомняше нощта, в която бе държал съпругата на Тиби и ръцете му бяха опръскани от кръвта ѝ, когато тя се свлече на пода. Добре че Тибурон не знаеше за нееднократните му посещения на бордея, където я беше запознал с неговия личен принос в сексуалните изтезания, поради което тя изпаднаше в ужас всеки път, когато го видеше, въпреки хероиновата ѝ наркоза.

Той съобщи новината на Тиби с възможно най-простите думи и се учуди, когато Тибурон остана равнодушен. Додаде, че навярно това е същият гринго, убил грамадния мъж, наричан от тях с обич Слона.

— Без съмнение. Следи го внимателно. Нея той никога няма да намери, а само да е припарил до мен, ще го убием.

След като мъжът си тръгна, Тиби си наля още една чаша и се увлече в спомени колко хубаво си прекарваха в игра на тенис и стрелба по чинийки. Под ръководството на Кокран беше на път да овладее добър бекхенд. Почувства се като глупак, спомняйки си как стои там по копринен халат и си мисли за глупости като тениса, вместо за това как да убие предателя. Разбира се, беше длъжен да убие Кокран, освен ако не се върнеше в Щатите, или може би трябваше да го убие и в единия, и в другия случай. Щеше да нареди да отровят Мирея, за да започне на чисто, с някакво подобие на ново начало, но внезапно осъзна, че и тази идея е не по-малко нелепа. Жребият беше хвърлен и беше паднал в такава дълбока локва кръв, че на никого от тях спомените нямаше да дадат прошка. Междувременно щеше да остави бившия си приятел да си изядва душата, докато напусто дири своята възлюбена.

Амадор временно беше наел за Кокран просторна елегантна вила в южните покрайнини на Дуранго. В градината имаше басейн и прекрасни статуи, прохладните стаи бяха с тухлени сводове, имаше много камини и добре оборудвана кухня, където сестрата на Амадор приготвяше храната. Амадор беше привлякъл и още един роднина — висок, слаб планинец — като допълнителна охрана, за да може да спи спокойно и да излиза да слухти из града.

Но летните горещини вече бяха започнали и на Кокран му беше трудно да издържа напрежението — дни, натежали от жегата и безветрени вечери, в които, когато не правеше нищо, само седеше във вътрешния двор, пиеше „Карта бланка“ и гледеше как насекомите пърхаха на фона на облаците, под които лешоядите кръжаха лениво, сякаш спяха във въздуха. Облаците тук бяха най-чудните на света. Амадор му каза, че учени идвали чак в Дуранго да ги изучават и той охотно му повярва. Кокран дълго се взираше в тях и накрая те влязоха и в сънищата му и там се ускоряваха, кълбяха се и прелитаха стремглаво край него, както при полет с реактивен изстребител.

Амадор явно беше изпаднал в безизходица и му беше неприятно да го признае, макар да знаеше, че Кокран ще прояви разбиране. Амадор познаваше Тибурон от десет години и го смяташе за престъпен крал с впечатляващ ум и вкус. Богатството на Тибурон никога не беше будило у него възхищение — богати глупаци имаше много и сред американците, чиито имоти пазеше, — но малко му завиждаше за ненадминатите умения в уреждането на големи сделки, които му позволяваха да се отърве от мръсното си минало. За Амадор издирването на Мирея беше поредният пример за ума на Тибурон — жената сякаш беше изчезнала от лицето на земята, но във възнесението ѝ несъмнено нямаше нищо божествено. Елиминирана. Изтрита от лицето на земята. И нито една от всичките му надеждни свръзки не беше му предоставила дори и намек за това къде би могла да се намира. Амадор нямаше да се учуди, ако я бяха захвърлили в някоя изоставена бездънна минна шахта или ако лежеше завързана в чувал с камъни на дъното на някое планинско езеро. Каза го на Кокран късно една вечер, след като бяха пили много, и той само кимна вкаменено в знак на съгласие.

Прикритието на Кокран бързо се износваше. Обходиха всяко ранчо, обявено за продан, в околността, слушаха сладкодумните истории на хората от кино комисията за предимствата на областта Дуранго, посетиха всяка старинна и очукана от времето снимачна площадка. В най-добрия случай това беше едно еднообразно занимание, при което човек разпознаваше някогашните филми от миналото и самото минало, неотделимо от тези филми, изскачаше като от своеобразен тунел. Ходиха на някакъв смахнат коктейл, даден от филмовия екип на една от снимачните площадки, с разкошен бюфет и оркестър от мариачи. Алкохолът се лееше, а местните селяни наблюдаваха с любопитство от прилично разстояние. Актрисата манекенка се дразнеше от безразличието на Кокран, убедена, че то е престорено. На прибиране Кокран навъсено предложи да заминат за Тепехуанес и да гръмнат Тиби с пушката „Рюгер“, която Амадор държеше в колата. Щяло да е много весело, рече Кокран, да гледат как копелето подрипва и се мята във въздуха, а половината му глава се разхвърча на отделни парчета месо.

— Тогава никога няма да я намериш — каза Амадор.

— Прав си, приятелю. Само си упражнявам фантазията. Виждам го постоянно в кръстчето на прицела, макар да знам, че не трябва да го застрелям. Искam само да я отведа оттук. Друго няма. Това е всичко.

— Ако е жива.

— Ще те помоля да не споменаваш тази вероятност.

— Извинявай, приятелю. — После Амадор се усмихна, спомняйки си как пхна под мишница едно недокоснато печено прасенце от бюфета и го даде на един старец през оградата, който същата вечер щеше радостно да се натъпче, измъчван през нощта от болки в корема.

Няколко дни по-късно Амадор каза, че продължителното пребиваване на Кокран в Дуранго дало повод за клюки. Седяха и пиеха кафе край басейна и се опитваха да съставят нов план — последните пари, предвидени за рушвети, заминаха напразно при бившата съдържателка на публичния дом, която издириха в Масатлан. Тя беше съчинила някаква история, която ги накара да хукнат към Сакатекас на посочения от нея адрес, където попаднаха в най-ужасната смрадлива кочина. Откъслеци от това пътуване постоянно изплуваха в паметта

им; полукомичен кошмар, ужасяваща маскарадна мисия до незнаен коптор в забутана уличка.

Когато най-сетне откриха бардака, Кокран се развилня. Амадор задържа собственичката и двама сводници настрана в коридора, а в това време Кокран методично отваряше с ритници врата след врата, обзет от кипяща бяла ярост.

Пистолетът, който насочваше към обитателите на стаите, ги хвърляше в ужас, отвъд обичайната паника, която едно оръжие извикваше, защото очите му бяха обезумели и налети с кръв. Когато стигна до последната врата, Кокран беше вече сигурен, че Мирея е там и щом видя курвата, просната по очи под слисания дебелак, той сграбчи мъжа и го запрати в ъгъла. Обърна главата на безжизнената курва, видя повехналото лице на индианка над четирийсетте и избяга с вой от стаята. Нахвърли се върху сводниците и ги би, докато Амадор не го укроти. Амадор вече беше разбрал, че са ги изиграли и на връщане не обели нито дума от яд, а само се наливаше — нещо нетипично за него. Кокран, качил крака си на таблото, разтриваше ходилото и глезена си, измъчван от личната си агония, към която, макар и за кратко, се прибави чувството за поражение, проникнало до костния му мозък. В това състояние той реши да се измъкне от Амадор, да поеме към Тепехуанес и да застреля Тиби. (Същата тази вечер Тиби бе облякъл едно селско девойче в рокля на Мирея и после, отвратен, го изхвърли от къщата. Пиянското му разкажание не му даваше да заспи и той обикаляше из имота си под нащърбената луна, а накрая се уви в един конски чул и заспа при ловните си кучета.) Амадор пък тайно кроеше планове да плени главния помагач на Тиби, заместил Слона след смъртта му. Но това щеше да е последен отчаян опит, постъпка, продиктувана от паниката. Амадор притежаваше търпението на латиносите, от което у Кокран нямаше и следа. Таеше омразата си години наред, докато му дойдеше времето да се освободи от нейния товар. Но сега му беше нужно да спечели още време.

— Трябва да поканиш онази красива актриса на вечеря. Така всички в града ще те помислят за поредния богат испански малоумник, който се опитва да освободи напрежението в топките си.

Амадор беше доволен от хрумването си.

Кокран се загледа в издължените перести облаци, които го накараха да се замисли какво ли е да си вътре в скелета на кит. Съгласи

се с Амадор, макар да се чувстваше странно безполов. Половин час след като изкорми грамадния мъж, докато шофираше пикапа на тексасаца, го беше обзела внезапна похот към едно момиче, застанало под крайпътно дърво, но сетне се бе почувствал малко засрамен. В Дананг^[4], щом отмиеше зловонната пот след бойна мисия, той се наслаждаваше на курвите, които му готвеха, преди да ги вкара в леглото си. Ако една жена не извикваше у него дори илюзията за нещо романтично, той се чувстваше сексуално мъртъв и веднъж, когато бе в състояние на депресия, вече прехвърлил трийсетте, се закле да не ляга с жена, с която не му се иска да разговаря насаме на закуска. Притежаваше едно много по-тънко познаване на човешката сексуалност, но допреди Мирея никога не бе имал възможност да го прояви. Без да се замисля, се беше отчуждил безвъзвратно от плътските колизии на популярната култура. Беше се потопил в любов, откъсната от техническото усърдие, върху което се фокусираше сексуалната екология, където правилните стъпки ти гарантираха или всичко, или нищо. Човек, който е бил безвъзвратно венчан за смъртта чрез нещо, което далеч надхвърля обикновения домашен бит, не иска да пропилява живота си в глупости.

Освен това той изпитваше неопределен страх от напредващата си възраст — осъзнаваше, че Мирея е неговата първа, последна и единствена възможност да постигне пълнота в живота си, а всичко останало можеше да бъде само мъгляво подобие. В крайна сметка без нея не съществуваше нищо, но с нея дори и най-простите неща — разходка с кучето в пустинята или избирането на продукти за двама, вместо за един — придобиваха неизразимо обаяние. Една вечер тя беше донесла пет-шест вида риба и миди, за да сготви задушено с морски дарове от Малага, като не беше пропуснала да вземе и половин килограм прясно говеждо за Дол, която беше толкова очарована от нея, че бе забравила за обичайното си безразличие към жените.

Унесен в мисли, Кокран седя цял следобед под изгарящите лъчи на слънцето, гледайки облаците, а майката на Амадор му носеше студени напитки и мезета, които той оставяше на ненаситния апетит на мухите.

Доволният Амадор отиде да покани актрисата манекенка на вечеря, като се отби при цветаря за дузина рози, а също и при един жизнерадостен наркотърговец за малко дрога, която беше сигурен, че

влиза във фармакопееята на актрисата: качествена марихуана и сносен, а може би дори и силен кокаин. Трябваше да уреди тази вечеря, за да спечели време. Неговият приятел му беше показал кутията от пури и за начало му беше връчил подарък от пет хиляди долара. На Амадор му се искаше да поразшири малкото си ранчо в подножието на хълмовете, където гледаше няколко глави добитък и чувстваше онази лекота и сладост, които познаваше от времето на младостта си.

На снимачната площадка актрисата прие високомерно цветята, но бързо омекна и откликна на поканата. Беше запленена от този мъж, който от няколко седмици се мяркаше около нея и ѝ се изплъзваше, толкова различен от всички, с които я беше срещала професията ѝ. Щеше да отиде в уреченото време и до края на снимките за деня, яхнала неудобния си кон, тя обмисляше какво да облече и как да се държи.

След като Амадор ѝ поднесе букета, той се огледа и спря очи върху един пикап, който почти подсъзнателно разпозна — напоследък го виждаше твърде често. Приблужи се малко, като се озърташе сякаш заинтригуван от безсмислиците на снимачната площадка. Сложи си тъмните очила и си взе чаша вода от мобилния бюфет, като плъзна поглед към пикапа. Разпозна главния помагач на Тибурон, който облегнат на задната врата, се правеше, че разглежда планините.

Вечерта актрисата манекенка дойде на вечеря и остана при необичайни обстоятелства. Беше домъкнала и котарака си, което развесели всички, но не и майката на Амадор. Самият Амадор се измъкна и остави дългнестия си братовчед да бди в сенките на портика. По време на вечерята и напитките Кокран скучаеше, все едно прелистваше някакво списание, докато му се иска да прави нещо друго. В същото време се държеше гостоприемно до момента, в който опитите им да завържат разговор станаха нелепи поради това, че говореха на различни езици. Тя преглъщаше нервно виното, напрегната и сияйна в бялата си прилепнала рокля.

— Трябва да спрем с тези глупости — каза той с равното произношение от щата Индиана. — Тук си имам една поверителна работа и ако ме издадеш, ще ти прережат гърлото чак до гръбнака.

Изненада се, когато тя се засмя и каза, че си спомня първите му думи на летището. Между тях възникна странно приятелство и тя се нанесе при него, макар изобщо да не стана дума за целта на

временното ѝ пребиваване. На нея ѝ беше приятно и нямаше защо да пита. Вече от години не ѝ се беше случвало хетеросексуален мъж да се навърта край нея, без да ѝ пуска ръце. Тя му приложи най-нелепия си трик за съблазън и той се подчини, но само както се подчинява робот. Изслуша внимателно скърбите ѝ и я посъветва в почивните си дни да седи спокойно и да гледа облаците. Един път я възпря да купи канарче от пазара, за да можел котаракът ѝ да го гони из стаята ѝ. Тя изпадна в истерия, може би от кокаина, с който я снабдяваше Амадор, и се успокои чак когато той я изведе на разходка в полето зад вилата, където котаракът ѝ хвана първата си мишка. Той ѝ отхапа главата, излегна се в тревата и замърка. Тя беше във възторг и обяви, че Пухчо е истински котарак, а не някаква си там холивудска котка.

Кокран съзнаваше, че тя подлага на изпитание търпението на всички; неговото в по-малка степен, отколкото на Амадор, на планинците от семейството му или на майка му, защото беше студен, напрегнат и вярваше, може би неоснователно, че всичко вече отива към края си. Опипваше огърлицата, която му беше дала майката на Мауро, сякаш изобщо не беше накит, а могъщ талисман, така както войник на нощна мисия се чувства непобедим, докато реди молитва от детството си. Сърцето жадува за живот, а умът се вцепенява от приближаването на смъртта. Войникът винаги си мисли, че ще убият някой друг — онзи пред него или зад него, или най-добре някой непознат.

Веднъж, когато майката на Амадор видя актрисата манекенка да разговаря със сина ѝ само по долнище на бански, веднага дотърча с халат. Амадор се разсмя, но тайно се дразнеше, че тази жена не проявява повече уважение към майка му. А в една късна нощ, когато Кокран отказа да ѝ прави компания, тя се опита да прелъсти племенника на Амадор на поста му при портика и се вбеси, когато той я покри набързо, без дори да свали пистолета си. Неговият добър чичо му плащаше за седмица повече, отколкото той изкарваше за година. На следващия ден тя се разбунтува и прати реквизитора за три канарчета, които вкара тайно в къщата след снимачния ден. Седеше в стаята си по бельо, пушеше и гледаше как Пухчо гони птичетата. Даже дръпна пердетата, за да не могат канарчетата да кацат извън обсега на котарака. После се разрида и плака часове наред. Накрая Кокран я чу, влезе и я държа в обятията си, изричайки необходимите утешителни думи, докато тя заспа. Той изтръска жълтите перца от крачола на

панталона си, погали котарака и излезе. Осъзнаваше, че е жесток към нея, но погълнат от собствените си сомнамбулни страдания, не можеше да ѝ помогне с нищо.

Една сутрин Мирея не се събуди. Когато на закуска забелязаха, че я няма, нейната надзирателка монахиня откри повереницата си разлюляна от толкова силна треска, че бе загубила съзнание. Игуменката замина с помощника си за Дуранго да иска разрешение от човека на сеньор Мендес да я посети лекар. Цинично я отпратиха да чака. Мъжът не само беше изгубил свидния си приятел Слона, но и шефът му беше станал толкова отнесен и пиански сантиментален, че беше започнал да губи мъжествеността си. Тибурон внезапно се беше състарил и човекът беше искрено притеснен за бъдещето си. И всичките тия глупости заради вероломната му съпруга, чието гърло трябваше да прережат още онази нощ в хижата! С радост би го сторил и сега, макар да признаваше, че тялото ѝ му беше доставяло наслада.

Разговорът се проведе в едно рибно ресторантче, което се наричаше „Плая Азул“. Човекът на Тиби не знаеше, че дремещият пеон, облегнат на стената на отсрещната сграда, е племенникът на Амадор.

Когато Кокран и Амадор изслушаха доклада му, те за кратко останаха озадачени, но после всичко се изясни. Амадор каза, че в областта има само три манастира. Кокран скочи като наелектризиран, изтича в спалнята и си сложи нараменния кобур с револвера .44 калибър. Целуна огърлицата и я окачи на шията си. Амадор го последва и го притисна до вратата.

Кокран се опита да се изтръгне, но Амадор не го пусна. Каза, че трябва внимателно да планират всичко, инак нито жената, нито той, когото чувстваше искрено близък, нямаше да напуснат страната живи. Трябваше да се изправят срещу Тибурон, защото в противен случай веднага щяха да ги издирят и убият. Сега, когато вече знаеха за монахинята, всеки глупак можеше да открие Мирея, но трябваше не само да я намерят, но и да останат живи. Амадор го поведе по коридора и го вкара в кухнята, където наля и на двамата по чаша и

нареди на майка си да приготви един кафеник силно кафе. Повика племенника си и му заръча да даде на Кокран един кат дрехи за смяна и да не се отделя от майка му. Докато чистеше наредените на масата оръжия, Амадор още веднъж преговори плана. После сложи в една брезентова торба шунка, хляб и бира.

Тръгнаха привечер, когато актрисата се прибра от снимки. Тя започна да коментира облеклото на Кокран, после ги погледна в очите и замълча. Кокран я целуна по челото и потеглиха.

Горе в планините край Тепехуанес Тиби беше пратил самолет до Мексико сити, за да вземе един известен доктор, който му дължеше цяло състояние от загуби на комар. Вече толкова му се гадеше от собственото му отмъщение, че възнамеряваше да се премести на горния етаж на своя хотел в Косумел. Беше се отказал от намерението, което три дни му се въртя в главата — да замине за Дуранго и да застреля Кокран. Беше уморен от любов и смърт и желаше само едно момиче от племето май, което познаваше във Валядолид. Тя беше учителка и напълно достойна да я заведе в Париж, когато времето в Косумел се развали. Сега искаше Мирея да живее, иначе той несъмнено щеше да отиде в ада или най-малкото да продължи да живее в ада. Говорейки с помощника си, той се замисли дали да не застреля този психопат, та повече да не бъде заплаха за никого. Знаеше, че ако пак се напие, този прилив на великодушие може да се уталожи, затова, за да избегне алкохола, излезе на лов и се върна чак когато се стъмни. Изпече пъдпъдъците в камината, както правеше на младини. И ги изяде с ръце, приклекнал пред огъня.

Пътуването до Тепехуанес продължи няколко часа. Към полунощ спряха зад една малка кръчма и влязоха в кухнята — тенекиена барака, осветена от газена лампа. Вечеряха и поговориха с готвача — старец с доминиращо индианска кръв, който беше информатор на Амадор. Рано всяка сутрин Тибурон отивал на лов. Амадор без съмнение си спомнял долината. Наскоро пристигнал помощникът му, на когото викали Лудия, и сигурно щял да е с него. Самият Тибурон също се бил смахнал и дори се напивал в същата тази кръчма със селяните, които

се бояли от него. Старецът разказа през смях, че Тибурон бил дотолкова превъртял, че се опитвал да проумее дали „човекът, който бил всъщност, разбирал кой е всъщност“, защото в такива моменти в хората се събуждало най-хубавото, което помнели за себе си. Старецът каза, че е станал готвач, след като цял живот бил *кабалеро*, защото си спомнил колко хубаво му е било да готви на братята и сестрите си, след като умряла майка им. Амадор кимна и каза, че междувременно старецът е бил удивителен бандит и женкар. Старецът се засмя и заподскача наоколо, а после им предложи да пийнат от шишето му с мескал. Амадор отказа с аргумента, че са се заловили с много сериозна работа.

Амадор потегли нагоре по тесен планински път и спря, когато той стана твърде опасен за колата. Седяха смълчани около час, Кокран палеше цигара от цигара, вслушвайки се в цъкането на изстиващия двигател. Амадор пусна радиото в колата и им стана забавно, когато на тази височина успяха да хванат някаква станция от Ню Орлиънс с кънтри музика за шофьори на камиони. На Кокран му домъчня за дома, но после осъзна, че всъщност няма дом. Освен за Мирея, той ужасно тъгуваше и за дъщеря си и се чудеше дали ще успее да се измъкне от бездните, от дупките, раздиращи тъканта на живота му. Но при мисълта за Мирея, която го очакваше да я отведе в Севиля, скрита в някакъв провинциален манастир, му олекваше. Представи си как двамата с нея гледат древния римски акведукт на лунна светлина. Може би дъщеря му щеше да успее да дойде и да прекара с тях няколко седмици около Коледа.

Амадор прекъсна мислите му и каза, че ги очаква дълго ходене пеша преди зазоряване. Най-удобно било да причакат Тибурон на мястото, където долината се стеснява в клисура и пътят минава покрай един поток. Трябваше да допуснат, че Тиби няма да измени на навиците си от последно време. Кокран щеше да се опита да се помири с него, доколкото може — което надали щеше да стане. Самият Амадор щеше да се скрие с пушката си. Ако успееш да изненадат противника, това значително щеше да улесни преговорите. Внезапно Амадор завъртя глава, а Кокран спря радиото, защото и на него му се счу нещо. Свалиха стъклата и чуха рязък лай, скимтене и накъсан треперлив вой — койотите разговаряха помежду си. Амадор разказа как като бил млад открил стар умиращ койот да лежи край един поток. Прицелил се

да го застреля от жалост, но после свалил пушката — не искал да отнеме на койота последните му часове живот.

— Жалко, че не можеш просто да застреляш Тиби. Така би било най-чисто. Но после ще избият всички нас.

— Струва ми се, че вече няма защо да го убиваме, освен ако не се налага. Ще ми се да мисля, че той разбира кога е победен.

— Никой не разбира кога е победен. Защо да го очакваме от него? Да загубиш жена, не означава, че си победен, а само че си загубил жена. На всекиго се случва. — Амадор замълча. — И аз на младини загубих жена си, обаче бях глупак. Тя не беше чак такава глупачка като мен и ме заряза.

— И с мен се случи същото. От мъжете, чийто занаят е убийството, не стават добри съпрузи. Тъгувам за дъщеря си, но жена ми сега е омъжена за брат ми. Аз станях баща случайно и сега той е истинският ѝ баща. — Кокран се умълча и се заслуша в койотите, после опипа огърлицата от зъби на врата си. Почувства болката на човек, последвал страстта си в най-дълбоките предели на човешкото битие и осъзнал докрай, че няма връщане назад. Много хора бяха отлетели на луната с ракета, която не предвижда обратен полет. Глупаво е, но това е в гените ни — злополучна молекула или просто проява на атавизъм от времето, когато рицарят е заминавал да се бие в Трийсетгодишната война и връщайки се, с почуда е откривал, че никой не го познава. Затова Кокран с благоговение си спомняше онази година в Торехон, когато обучаваше младите пилоти, макар че тогава изглеждаше неспокоен и тъгуваше за дома си. Но докато тази година отминаваше в миналото, тя стана единствената безупречна и чиста нота в целия му зрял живот — жена му, и тя израснала в провинцията като него, обичаше да ходи пеша и двамата кръстосваха старите квартали на Мадрид, Барселона и Севиля, когато му даваха няколкодневна отпуска. Веднъж заминаха за седмица в Малага, настаняха се в един крайбрежен пансион, гледайки по цял ден как дъщеря им плува, а нощем разговаряха за бъдещето и решиха да вложат значителните си спестявания в риболовната лодка на баща му, която спешно се нуждаеше от нови двигатели. По-нататък, когато напуснеше армията, той щеше да има дял в бизнеса. Дългът отдавна беше изплатен, но той беше оставил парите да стоят неоползотворени в банката в Сан Диего.

Амадор го разтърси, за да го събуди, и му предложи кафе от термоса. От радиото се носеше музика, изпълнена с нощни вопли, разбити сърца и страстни желания, и за миг му се стори, че отново е в мисията на Дилър и величественият дебелак му проверява нощем пулса, мърмори молитви и припява с първата пронизителна птича песен на зазоряване.

— Много има да вървим в тъмното, но аз знам пътя. За змии е студено и луната е три четвърти.

Когато слязоха от колата, Кокран се разтрепери, а под лунните лъчи над чашата му с кафе се виеше пара. Долови странната животинска миризма на маслото, с което Амадор бе смазал пушката си. В далечината стената от планини хвърляше огромна сянка, отвъд която върховете на борове браздяха трепкащата лунна светлина. Той прокара пръст по заскрежения капак на колата, дъхна на ръцете си и опипа револвера 44-ти калибър под топлия елек от козя кожа, взет назаем от племенника на Амадор. Заобиколи колата и докосна Амадор по рамото.

— Виж какво, приятелю... Ако го закъсаме, първо мисли как сам да се спасяваш. Има смисъл аз да загина, но не и ти.

— Спокойно. — Амадор вдиша и издиша дълбоко и се загледа как парата от дъха му изстива и става видима. — Миналата седмица сънувах, че ще умра като старец, в люлеещ се стол на верандата на моето малко ранчо. Вярвам на сънищата си. — После се засмя. — И на уменията си също. Ако в нещо някога съм бил добър, то е точно в това.

Дълго вървяха в пълно мълчание по виещата се пастирска пътека. Спряха веднъж на една стръмна скала, за да погледат проблясващия в сребърно поток далече долу в ниското. Един черноопашат елен профуча през храстите и ги стресна, но лаят на койтоотите се чуваше все по-далеч и по-далеч.

Стигнаха рано на мястото и се спряха до потока да пушат. После на изток хоризонтът изсветля като бледосивкаво петно в небето над пролома. Птиците запяха и Амадор отиде при една топола на десетина метра встрани от пътеката.

— Ти застани тука под дървото. Аз ще се скрия на хълма. Тибурон ще те помисли за призрак. Разпери си ръцете с дланите нагоре, да се вижда, че си невъоръжен. И разчитай на мен.

— Разбира се. Какво друго ми остава?

Стиснаха си ръцете и Кокран проследи с очи Амадор, който с лекота се изкатери по склона, а пушката, увиснала на ремъка, се поклащаше на гърба му. Когато Амадор се обърна, той му махна, а после седна под дървото и се загледа в полянката край потока. Толкова дълго седя неподвижно, че птиците дойдоха по-близо, а една кошута с малкото ѝ пиха от потока. Той седеше, изреждайки в ума си злочестините си, и когато зората изгря и от устата му спря да излиза пара, вече не му бяха останали никакви мисли. Един гарван прелетя, изгледа го косо и изграчи озадачено. Появи се и първият лешояд и слънчевите лъчи проблеснаха по крилете му високо горе над хладните сенки на каньона. Загледан в лешояда, той чу в далечината тропот на конски копита. После ловните кучета на Тиби, два английски пойнтера — мъжки и женски — притичаха покрай него, но щом усетиха миризмата му, рязко се обърнаха. Мъжкият се приближи с ръмжене, а женската остана на пътеката; от любопитство и вълнение не я свърташе на едно място. Той успокои мъжкото куче, което седна и затупа с опашка по земята. Сетне го погали, посочи с ръка напред и животните послушно се подчиниха на сигнала и хукнаха да търсят пъдпъдъци.

Лудия яздеше отпред, но Тибурон вече се беше показал зад него, когато конят на водача изцвили и се сепна, долавяйки миризмата на мъжа под дървото. И двамата го видяха едновременно — той се вираше в тях с невиждащи очи. Лудия се прицели с пушката си, Тибурон вдигна ръка да го спре и тогава първият изстрел на Амадор пръсна главата на Лудия и го изхвърли от седлото. Още два изстрела го проснаха на тревата. Конят на Тибурон се вдигна на задните си крака, но той го удържа с юздите, а останалият без ездач кон хукна в галоп. После Тибурон слезе от коня си, без дори да се обърне да погледне мъртвеца. Върза животното за един по-голям храст и въздъхна дълбоко. Застана пред Кокран и внезапно между краката му, невидим за Амадор, се появи пистолет и Кокран видя малката черна дупка на дулото.

— Навярно сега трябва да умрем и двамата — прошепна Тиби.

— Може би — студено кимна Кокран. Очите на Тиби бяха кървясали, той беше изпостелял и лъхаше на снощно уиски. Тиби сви рамене и се загледа в клоните на дърветата, улавящи първите лъчи на

слънцето, проникнали в каньона. Захвърли пистолета и той падна в една туфа трева.

— Моля те като благороден човек и бивш приятел да ме помолиш за прошка, задето ми отне жената.

— Моля те за прошка, задето ти отнех жената.

Тогава двамата мъже се изправиха, а Амадор се спусна по склона и поклати глава, когато видя пистолета в тревата. Поеха по същата пътека, по която през нощта дойдоха Амадор и Кокран. Край колата жадно пиха топла бира, а Амадор и Тиби се запrikaзваха за планините.

Стигнаха в манастира по обяд и игуменката се потресе от внезапната поява на сеньор Мендес и двамата потни главорези, придружаващи този благороден човек. Тя се извини на Тиби за състоянието на жена му и каза, че лекарят е при нея. Тиби положи ръка на рамото ѝ и се усмихна.

— На какви клюки сте се наслушали? Тя е жена на моя приятел, ето този тук. Погрижете се за него.

Жената ги отведе в стаята на Мирея и там Кокран приседна на леглото, наведе се и целуна трескавите ѝ обезобразени устни. Лекарят дойде на вратата, където стояха Амадор и Тиби, забили погледи в краката си.

— Съмнявам се, че може някак да ѝ се помогне. Твърде е слаба и няма да издържи пътуването.

Лицето на Тиби се разкриви и той изсъска:

— Излекувай я, иначе ще ти изтръгна сърцето и ще го натикам в устата ти, свиня такава!

Амадор отведе Тиби и слисания лекар. Майката игуменка се поколеба, но после ги последва по коридора, като въздишаше и редеше молитви.

Кокран остана там цял следобед и цяла нощ — пи кафе, държеше ръцете на Мирея, галеше челото ѝ, крачейки из стаята, когато влезеше лекарят. На зазоряване тя се свести и двамата безмълвно се прегърнаха. Сетне Мирея заспа, а той задряма на стола и го събуди чак следобедната жегата. После се наложи да го държат, докато лекарят ѝ правеше трахеотомия, за да облекчи дишането ѝ и тя още една нощ и още един ден беше на прага на смъртта.

Нощем той лежеше на пода и прогонваше всичките си мисли, слушайки как тя хрипливо си поема дъх чрез кислородния апарат, който Амадор докара от града. Паузите в дишането ѝ понякога мъчително се проточваха, после ставаха кратки и накъсани. Когато вече не издържаше, той изтича на двора и изкрещя. Лампите светнаха и пациентките отвърнаха с вопли на този нов глас, който чуваха за първи път. Амадор, Тиби и лекарят дотичаха от временния си подслон в кухнята. Той се бори с тях, докато най-накрая Амадор не го укроти със задушавача хватка. Тиби помогна да го удържат, а лекарят му би инжекция, за да заспи.

Няколко часа по-късно Кокран се събуди на сламеник в непозната стая, стана и се загледа в жаркото слънце през решетките на прозореца. Намери кухнята и си наля кафе, а Амадор, Тиби и лекарят седяха на масата. Лекарят притеснено извърщаше очи.

Късно следобед на третия ден Мирея отново се свести. Той ѝ заговори пламенно, заливаше я с почти несвързан поток от думи. Тя прошепна, че иска да излезе навън, в градината. Той изтича за лекаря, който сви безпомощно рамене, върна се с него в стаята и превърза гърлото на Мирея. Кокран я изнесе на ръце долу в градината, където подканяха пациентките да се прибират за вечеря. Аутистичните деца ги подминаха, без да извърнат глави, и всяко от тях нареждаше жалната си песен — като пресипнали безкрили птици, чиито страдания никога няма да срещнат утеха на земята. Той я притискаше в прегръдките си и си спомняше колко лека му се беше сторила мъртвата птица, която бе намерил в един храсталак в горите на Индиана. Отново заговори припряно, опитвайки се да я поддържа жива с енергията на думите си — сякаш мозъкът му се беше разцепил и той дълбаеше, гребеше, копаеше, мъчеше се да изрови от него някаква скрита тайна, която да я накара да оздравее. Окачи на шията ѝ огърлицата от майката на Мауро и с ужас си спомни как жената му бе казала, че тя носи само мъст. Изгради цяла вселена от думи, но това бяха само думи. Сътвори дете за тях, което разхождат из Севиля, и тя се усмихна и кимна утвърдително. Здрачът се сгъсти, почти се мръкна, а Амадор наблюдаваше безстрастно, прикрит зад една колона. Той спря лекаря и не му позволи да ги доближи. Изгря съсухреният полумесец, сякаш донесен от вятъра, и внезапен силен полъх обрули цветчетата от цъфналия бадем. Кокран продължаваше да шепне, а после, когато

съвсем се мръкна, тя запя така добре познатата му песен с дрезгав глас, който едва ли би успял да заглуши лятното цвъртене на цикада. Това бе предсмъртната ѝ песен и тя си отиде от живота, загледана в седящия до нея Кокран, и душата ѝ тихо се издигна нагоре като отдалечаващ се облак. Заваля и някаква птица поде монотонен напев в короната на дървото над тях, сякаш душата на индианец от племето май се мъчеше да си пробие път обратно към земята.

[1] Къде е (исп.). — Б.ред. ↑

[2] Жива котка (исп.). — Б.ред. ↑

[3] Голям военно транспортен самолет, модификация на „Локхийд С-5 Галакси“. — Б.пр. ↑

[4] Град в Централен Виетнам. — Б.пр. ↑

ЕПИЛОГ

Единият мъж копаяше под дървото, а другите двама гледаха. Мъжът копаяше с механична целеустременост, сечеше дървесните корени с брадва, изравяше камъните с мотика и дълбаше коравата земя с лопата. Слизайки все по-надолу в жаркия следобед, той виждаше жилките и кухините в почвата. Мъжът на име Амадор седеше на пейката, дръпнал надолу сомбрерото си, и пееше приглушено. Мъжът на име Тибурон, Тиби, сеньор Балдасаро Мендес, седеше на пейката, захлупил лице в шепи, а мъжът копаяше със страшна сила, методично, неумолимо. Майката игуменка заедно с поотегчения свещеник гледаше от портика. Няколко пациентки се шляеха напред-назад, привлечени от ставащото. Върху две дървени магарета лежеше ковчег от борови дъски. На ковчега голям букет от диви цветя вехнеше на слънцето. Когато ямата беше изкопана, мъжът се спря изпотен, после се хвана за ръба, набра се и излезе. Коленичи до купчината пръст, двамата мъже на пейката се приведоха напред и коленичиха до него. Свещеникът и монахинята се приближиха, а зад тях се тълпяха безумните. Свещеникът прочете кратко опело и двамата мъже пред пейката спуснаха ковчега в ямата. Мъжът, който я беше изкопал, също се спусна вътре, коленичи и целуна цветята. Излезе от ямата, взе лопатата и хвърли пръст върху ковчега. Трополенето й той щеше да чува дори на собствения си смъртен одър.

ЧОВЕКЪТ, КОЙТО СЕ ОТКАЗА ОТ СВОЕТО ИМЕ

ГЛАВА 1

Нордстром се беше отдал на самотни танци. Смяташе, че умът му си е на място, а вечерните му танци бяха просто алтернатива на тягостната гимнастика. Напоследък се упрекуваше, че живее в твърде покорно съгласие с всичките си посредствени представи за живота. Танците бяха нещо ново и притежаваха някаква почти метафизична острота. На четирийсет и три години той беше в добра, макар и не чак забележителна форма, въпреки че напоследък чувстваше известно смекчаване на телесните си очертания, които губеха предишната си отчетливост. След като измиеше чиниите от късната вечеря, той намаляваше осветлението в бърлогата си и зареждаше стереоуредбата с един час музика, въпреки че напоследък често ги разтегляше до два часа. Подборът беше еkleктичен, в зависимост от настроението му, и една и съща вечер можеше да включва такова многообразие като Мърл Хагарт, „Перлата“ на Джоуплин, Бийч Бойс, „Пролетно тайнство“ от Стравински, Отис Рединг и Грейтфул Дед. Смисълът беше да се движи, да се облее в пот и да усеща как неподатливото му тяло придобива пластичност и изящество.

В действителност Нордстром не беше кой знае какъв танцьор, но кой го е грижа, когато танцуваш сам?

Още от детските си години в Уисконсин той беше отличен плувец, сносен риболовец и ловец на птици, сносен баскетболист, сносен полузащитник, сносен играч на голф и сносен тенисист. Единствено плуването владееше мечтите му, всички останали спортове изостави. Може би плуването е танц във водата, мислеше си той. Да плуваш под листата на лилиите и да виждаш как се полюшват стройните им зелени стъбла, когато минаваш край тях, да плуваш под дънерите сред ята от петнисти и синьохрили риби луни, да плуваш през тръстикови блатата покрай виещи се водни змии и миниатюрни костенурки, да плуваш в малки и големи езера, в езерото Мичиган, да плуваш във вирчетата на фермите, в потоци, рекички и огромни реки, където течението лениво те носи, да плуваш гол и сам през нощта,

когато си на деветнайсет и си толкова самотен, че сякаш всеки буден миг се задушаваш, и си напуснал дома си по причини, които са по-скоро хормонални, отколкото рационални; причини, свързани с абстракцията на бъдещето и твоето спорно място в света на бъдещето — един абсурд, чиято повсеместност не го прави по-малко жесток.

Първият досег с танците в живота му беше съвсем непредвиден. Като второкурсник стипендиант в Университета в Уисконсин той забеляза, че не е възможно да стигне до мъжкия физкултурен салон за отпуснатите за това десет минути. През 1956 година обаче четирите семестъра физическо възпитание бяха задължителни. Когато се записваше, Нордстром сподели този проблем с треньора си по лека атлетика, който го беше запомнил като победител в бягането на 800 метра и тласкането на гюле в групата си — особеност, която го отдели, макар и временно, от анонимното множество второкурсници. Треньорът му предложи да взима на бегом разстоянието до салона, което си беше малко нереалистично с оглед на всички неиззрели сняг по тротоарите на кампуса. Една мускулиста жена на средна възраст, която седеше до треньора зад катедрата за записване, препоръча на Нордстром да се заеме с модерни танци, които се провеждаха в женския физкултурен салон, на две крачки от учебните сгради. Нордстром се записа и си тръгна, а в съзнанието му се мяркаха откъслечни картини как изкусно танцува валс, фокстрот, самба и румба. На основната си специалност икономика той посвещаваеше по трийсет часа седмично в библиотеката по статистика, лишавайки се по този начин от всякакъв социален живот, и затова си помисли, че тези принудителни танци можеха да открият пред него някоя нова романтична перспектива.

Шокът, който едва не го парализира, дойде от това, че в курса преподаваха действително модерни танци ала Марта Грейъм^[1]. Той беше единственият мъж сред трийсет млади жени по трика и ушите му бучаха, и устата му пресъхваше от смущение. Беше възпитан да не зарязва нищо недовършено и това, редом с нежеланието му да признае глупостта си, го задържа в курса. Но вцепенението си остана и като се изключеха леките упражнения за загряване, той почти не можеше да се помръдне. Боеше се, че момичетата, които бяха типични представителки на Средния запад — трътлести и зле сложени, — го мислеха за „хомо“, най-популярната дума в общежитието. След около

месец все пак му стигна умът да се премести на задната редица, така че да застане точно зад най-очарователното момиче в курса. Тя се казваше Лора и Нордстром често я виждаше в библиотеката да учи с гаджето си — суха и дългнеста баскетболна звезда. Грацията ѝ, докато изпълняваше упражненията, хвърляше Нордстром в сладострастен транс, благодарение на което занятията преминаваха като в сън. Той носеше крайно стегнат бандаж, за да прикрие последствията от нейните пози, особено когато високото ѝ задниче се стягаше и опъваше или когато тя коленичеше и се протягаше като най-прекрасното куче на света едва на педя пред носа му. Заговори я само веднъж, когато след упражненията ѝ каза, че не бива да си гризе кокалчетата на ръцете. Тя просто го изгледа разсеяно и се отдалечи.

Когато зимният семестър премина в пролет, занятията станаха още по-мъчителни, защото времето се стопли и момичетата можеха да носят триката си без клинове. На Нордстром му се струваше, че краката на Лора са по-съвършени от всички женски крака, които беше виждал по рекламите на бански костюми в списанията. Вбесяваше го мисълта, че баскетболистът може да е „стигнал докрай“ с нея, както се изразяваха по онова време. Тя никога не се обръщаше, за да срещне погледа, който прогаряше гърба ѝ. А пък Нордстром най-безславено се скатаваше от занятия, което означаваше още един семестър физическо. Беше отчаян. В един горещ късен майски следобед, през който се провеждаше изпитът — от четири до шестминутен солов танц, собствено съчетание, — Нордстром удари здрава глътка от половинката шнапс, която му беше дал баща му през великденската ваканция за успокояване на нервите. Цяла нощ не беше мигнал, учейки за изпита по икономика, с помощта на една бяло-зелена капсула декседрин с постепенно освобождаване на съставките. Струваше му се, че изпитът е минал добре и сега оставаше само танцът, а после можеше да понесе куфара си към гарата, да вземе автобуса от Мадисън и да замине за Райнландър в Северен Уисконсин за цялото лято. Когато пристигна в салона, се чувстваше като влажните повехнали люлякови цветове, които видя по пътеката край реката. Те му напомняха за миризмата в залата, а мозъкът му, изтръпнал от шнапса, като че ли също се потеше. Чудеше се защо във въображението си умее да танцува, а тялото му си остава вдървено, почти вкочанено от срам заради осъзнатото непреодолимо отсъствие на грация.

В салона бяха останали само четири момичета, очакващи соловия изпит. Лора се беше облегнала в сянката до прозореца, през който проникваше дълъг сноп слънчеви лъчи, и си чакаше реда. Нордстром се подпря на съседния прозорец и я погледна крадешком, но когато забеляза, че тя се взира в него, веднага се извърна. Загледа се в пълното момиче, което потропваше и се кълчеше на музиката на „Модърн джаз куортет“ с напрегната идиотска усмивка. Преподавателката дойде при него усмихната и му каза, че иска от него внимателно да наблюдава следващото изпълнение и после просто да му откликне със своя танц. Той преглътна тежко и кимна, а Лора пусна плоча на Дебюси и затанцува с непоносимо изящество. Той усети как в гърдите му натежава буца и се надига към гърлото му, а сетне последва и неизбежната ерекция и той пхна ръка в джоба си и стисна болезнено, за да я накара да спадне. Когато Лора завърши танца си, краката му бяха омекнали и изтръпнали като на космонавт, на когото предстои да ходи по лунната повърхност.

Всъщност дори не забеляза, когато преподавателката уви превръзка около очите му. Лора се беше надигнала бавно от пода, където преди това беше лежала отпусната по корем, изобразявайки смърт, а мекото влажно трико се беше събрало между бедрата ѝ, лъснали от пот. После му вързаха очите и преподавателката каза, че така ще се отпусне по-лесно. Той чу как „Чудесният мандарин“ от Барток заглуши дишането му и се отдаде като обезумял на неистовата музика.

Двайсет и три години по-късно в един голям апартамент в Бруклин, Масачузетс, тази случка все още му се струваше най-необикновената в живота му. Толкова дълго време му беше отнело, за да затанцува отново сам. В онзи ден след изпълнението му преподавателката свали превръзката от очите му, засмя се и го целуна по челото. Видя как застаналата до вратата Лора поривисто си тръгна. Самият той зарови лице в кърпата и спонтанно се върна към вроденото си състояние на смут. Напи се в общежитието с някакви познати и си изтърва автобуса, а на другата сутрин едва успя да се събуди навреме, за да хване следващия. Цяло лято тъна в размисли, докато работеше за малката фирма на баща си, специализирана в строителството на малки вили за летовниците, които всяко лято идваха от големите градове в Северен Уисконсин. Произхождайки от семейство на пестеливи

скандинавци, Нордстром работеше всяко лято от дванайсетгодишната си възраст и спестяваше за колежа, както си мислеше, но всъщност просто „спестяваше“, както беше присъщо на строгите, вечно зарити в снегове лютерани от Севера. Докато другите играеха бейзбол, той се учеше да работи с дърво, да бърка хоросан и най-сетне да реди тухли. А през това лято доброволно се нагърбваше с най-тежката работа: копаеше кладенци, наливаше основи, разтоварваше циментови блокчета и хоросан и качваше нагоре по стълбата квадратните ламарини за покрива. Опитваше се с ръчен труд да заглуши увлечението си по момичето, но тайно си мечтаеше за спречкване, в което да натупа нейния баскетболист. Почувства се засрамен, когато му изпратиха резултатите от изпитите и отличната оценка по модерен танц развесели баща му. „Явно си им взел акъла с твоите танци“, каза той.

Измина почти цяла година, преди Нордстром отново да се срещне с Лора. Откровено казано, на него му липсваше въображение. Гледаше името и номера ѝ в студентския указател, въздишаше и понякога излизаше с едно момиче от родния си град, което имаше в своя полза поне модната разпуснатост. Но тя беше от типа на мажоретките и често докато се бяхтеше, надвиснал над нея, Нордстром си мислеше, че този любовен акт е само поносима форма на мастурбация. Умът му беше другаде. Веднъж на един баскетболен мач видя Лора отсреща в залата и сърцето му заби така силно в гърдите, че трябваше веднага да си тръгне. После един петъчен следобед в средата на май, за да се скрие от дъжда, той притича в една кръчма, посещавана главно от членове на мъжките и женските студентски дружества, и когато се спря на бара, ненадейно усети нечий мокър пръст в ухото си.

— Ти така и не ми се обади. Мислех, че ще ми се обадиш — каза Лора.

Той се слиса и известно време пиха заедно с още две момичета от нейното дружество. Нордстром обръщаше чашите много бързо, за да преодолее смущението си, а после и още по-бързо, когато при тях седнаха група атлети. Атлетите решиха да се състезават на канадска борба, за да решат кой ще плати бирата, и за тяхна изненада Нордстром ги победи всички — беше отраснал с този спорт и с труда, който беше необходим, за да имаш успех в него. После атлетите

започнаха да залагат на Нордстром срещу всеки новодошъл, докато накрая не завърши наравно с един полски футболист, а Лора стана и заяви, че ще си ходи, за да се приготви за среща с гаджето си. Нордстром се стъписа и я придружи до вратата. Тя го прегърна с една ръка и му каза, че през почивните дни е заета, освен може би в неделя следобед и затова най-добре да дойде в три часа.

Години по-късно Нордстром размишляваше над това доколко случайността играе роля в любовта между хората, както се замислят всички интелигентни смъртни. Ами ако онзи петък не беше валяло? Каква тревожна и обезпокоителна идея: той в крайна сметка се ожени за Лора, защото в един майски петъчен следобед в Мадисън, Уисконсин, бе валяло. Дъждът чрез конкретни стъпки доведе пряко до неделния следобед, който започна с ръмьщ дъжд и разходка с нейната кола извън града с два литра червено вино „Крибари“. После дъждът утихна, стана топло и задушно и те излязоха през една горичка на някаква нива със зелена и висока до коленете зимна пшеница. В далечния край на нивата той по нейно настояване постла шлифера си и двамата седнаха и пиха вино. Тя носеше мокасини на бос крак, кафява поплинена пола и бяла блуза без ръкави. Докато седяха и тя се смееше и бърбореше, той за първи път в живота си се почувства истински щастлив.

Краката ѝ бяха загорели, защото беше ходила във Флорида за пролетната ваканция. Тя се загледа в летящия в небето полски блатар^[2]. Той гледаше надолу в краката ѝ. Когато Лора се облегна назад, за да наблюдава кръжащия над нивата ястреб, полата ѝ се беше плъзнала нагоре. Нордстром беше като прикован и искаше да лежи там, докато зелената пшеница не прерасне през него.

— Гледаш ми краката — каза тя.

— Не, не ги гледах.

— Ако си признаеш честно, можеш да ги целунеш.

— Гледах ги.

Той целува краката ѝ, докато по никой от тях не остана дреха. А ястребът, кацнал на едно дърво в горичката, виждаше неравния кръг от смачкана зелена пшеница и двете преплетени тела до късно следобед, когато отново заваля. Мъжът се опита да завие момичето с шлифера, но то стана, затанцува и пи още вино.

Такива простички събития са достатъчни на влюбените задълго. Едва ли някой би обърнал гръб на най-хубавото, което му се е случило. И така, тя замина за Калифорния за лятото, а през есента той беше отново с нея за последната учебна година след сто писма, прелетели и в двете посоки. Той разцъфтя както никога в живота си и през седмицата след дипломирането им те се ожениха за леко отвращение на амбициозните й родители и за огромна радост на неговите. Преместиха се в Калифорния, където тя постъпи на работа в малка фирма, произвеждаща документални филми за корпорациите, а той работеше за голяма петролна компания. Живееха в двуетажно жилище в Уестууд. Година след това Лора му роди дъщеря и година по-късно поднови кариерата си. Сексуалното тайнство беше онова, заради което бракът им издържа осемнайсет години. Думата „тайнство“ все още е уместна въпреки неумолимия начин, по който медиите я вулгаризират, а мащабът на усилията им е толкова всеобхватен, че сигурно изразява желанието ни да унищожим този последен красив щрих, украсяващ живота ни.

На връщане от Калифорния след лятото преди последния курс те се любиха в колата посред бял ден, после прави, за да изпробват нещо ново, в тоалетните на бензиностанциите, като кучета в една крайпътна борова гора с полепнали по коленете и дланите им борови иглички, на маса за пикник в Северна Дакота, на пода в мотелските стаи, в спален чувал сред студената мъгла край Брейнърд, Минесота, в едно кино в Ла Крос, Уисконсин, където даваха „На изток от рая“.

— Ти искаш ли да чукаш Джули Харис^[3]?

— Не знам. Не съм се замислял.

— Ти искаш ли да чукаш Джеймс Дийн^[4]?

— Разбира се. Не ставай глупав. Но той наскоро умря.

Бракът им беше нещастен години наред, преди да го прекратят доста приятелски. Той подозираше, че тя си има любовник и този любовник се оказа добър приятел на семейството — Мартин Голд. И Нордстром, и Лора бяха преуспели, но не и в съвместния си живот. Като продуцент тя пътуваше много, а той печелеше купища пари в петролната компания. Единствената им точка на пресичане беше дъщеря им Соня, доста болнаво дете до лятото на дванайсетата си година, когато сякаш за една нощ доби жизненост и здраве. Но това като че ли отстрани единствената им обща грижа и всеки от тях потъна

в собствената си кариера. Лора придоби още по-голяма тежест в своята компания, която постепенно навлезе на телевизионния пазар и се специализира в производството на филми, повечето от които заснети на открито. Нордстром изпитваше мъчителна завист към блясъка на нейния бизнес, толкова различен от канцеларското спокойствие в неговия. Бизнесмените, общо взето, са същите злочести клетници като всички останали хора, но в отличие от тях Нордстром притежаваше онази особена рядка сила на дисциплинирания, интелигентен, добре изглеждащ мъж, който не дрънка празни приказки. Беше ужасно солиден, никога повърхностен и винаги довеждаше всичко започнато докрай — качество, от което тъстът му се възхити, когато видя плода на неговия труд: един чудесен дом в Бевърли Глен.

Можеха да продължават по този начин до безкрайност, но веднъж на вечеря дъщеря им с потресаващата пламенност на шестнайсетгодишните им заяви, че и двамата са големи сухари. Лора само се засмя, но Нордстром се оскърби дълбоко — нима се беше блъскал шестнайсет години само за да бъде наречен „сухар“ от собствената си дъщеря! Той обаче беше достатъчно схватлив да осъзнае, че наистина си пада малко сухар, което беше очевидно и в работата му, където се ползваше с името на човек, лишен от сантименти. До този момент тази мисъл никога не го беше притеснявала.

Същата вечер след неприятната случка Нордстром скъса със строгите си навици за пиене, които го ограничаваха до два коктейла след работа и малко вино на вечеря. Пи много бренди и се опита да поговори по-задушевно с дъщеря си. Тя беше отзивчива, но по-късно му мина през ум, че е било само от любезност. Той беше дотолкова „образцов баща“ според общата представа, че в действителност не познаваше дъщеря си и тя, като всяко дете, играеше същата формална, макар и шеговита игра. След разговора им забеляза, че е изпуснал пет-шест цигари една след друга и обеща на дъщеря си БМВ за дипломирането ѝ в колежа, ако не пропуши.

После поговори с Лора за това, че трябва да си потърси някоя не толкова изнурителна работа или поне нещо различно. Тя обаче беше погълната от приготовленията си за път, докато чакаше шофьора си. Щеше да пътува с нощен полет до Ню Йорк за два дни по работа. Стояха в кухнята и разговаряха и той я попита дали може да се любят

набързо. Тя му отказа, защото щяла да си изпомачка дрехите, и после му предложи минет. Нордстром се отпусна назад на кухненския ъгъл, където закусваха, но получи само полуминет, защото позвъни шофьорът. Лора го целуна по челото и тръгна, като заряза работата по средата, но Нордстром не възрази, защото беше достатъчно добър любовник, за да предпочита процеса пред завършека. Почувства се напълно самотен и в душата му се прокрадна остра паника, която щеше да остане в него години наред. „Ами ако цял живот съм се занимавал с не каквото трябва?“, мислеше той. Седя в работната си стая цяла нощ, размишлявайки върху всичко това. Призори реши, че му се иска да избяга в света, а не от него — в ежедневието му нямаше нищо кой знае колко неприятно или отблъскващо, само му липсваше размах и интензивност. Той се страхуваше, че може да проспие целия си живот и си го представи как изтича като скромнен ливаден поток, който се носи сънливо към голямата река отгътък дърветата.

Най-голямата досада в живота на човек, който желае да се промени, е невъобразимостта на промяната. Ако той по природа не е непоколебимо същество, това може да го разстрои и дори да го лиши от разсъдък. Нордстром знаеше, че в основата си бизнесът е да купуваш или произвеждаш евтино и да продаваш скъпо. Дълго преди да мине първоначалния курс по икономика в Университета в Уисконсин, той бе привлечен от простото изящество на капитализма: баща му построяваше три къщички за пет хиляди и ги продаваше за осем хиляди; години по-късно къщичките се строяха за петнайсет хиляди и се продаваха за дваисет и две, но въпреки тази промяна в цената през годините заради поскъпването на материалите и труда — и заради инфлацията — приходите си оставаха същите, което не беше за чудене. Баща му не беше алчен и въпреки увещанията на Нордстром той не желаше да разширява бизнеса си, да речем, до десет къщички годишно. В петролните сделки беше малко по-сложно, тъй като големите печалби идваха от надхитрянето на регулаторните и данъчните служби и изиграването на арабите. До голяма степен това беше една джентълменска игра в рамките на системата.

Но всичко рухна през онази дълга нощ в стаята му, нищо че отровата — подобно на промените, които Нордстром искаше да направи в живота си — действаше бавно. Между трийсет и седмата и четирийсетата си година той започна често да ходи с жена си по

театрални постановки и партита с филмови прожекции и изпитваше странна завист към непринудената фамилиарност, с която се отнасяха помежду си хората от шоубизнеса, независимо че ламтежът за печалби беше същият като в петролния бизнес. Тук поне го имаше усещането за игра, а Нордстром бе забравил как се играе, всъщност така и не се беше научил. Той си купи платноходка, но се оказа, че от Нюпорт Бийч няма кой знае къде да се отиде. Трескаво играеше тенис с дъщеря си и построи скъп корт зад дома им, но тя си счупи глезена в Сън Вали и никога повече не играха тенис. Пробва да кара ски в Аспен, залови се със стрелба по чинийки, ходеше на лов за пъдпъдъци с приятелите си от петролния бизнес на един остров близо до Корпус Кристи и без малко не го ухапа гърмяща змия. Случката с гърмящата змия толкова го стресна, че месеци наред потръпваше тайно, когато се сетеше за нея; беше бръкнал под един мескинов храст, за да извади мъртъв пъдпъдък; чу странный звук, но реагира бавно, защото му беше непознат, и змията се беше хвърлила напред със зинала паст, закачайки леко маншета на ризата му.

Смени си прическата. Купи си сребърен пръстен в Кабо Сан Лукас, където отиде да лови марлини^[5]. Купи си фотоапарат. Започна да чете биографии, прочете и няколко романа. Една глупашка вечер, когато Лора я нямаше, дъщеря му му сви джойнт и той се смя, докато го заболя коремът, а после се притесни и дори леко се поуплаши. Изчука секретарката си и се натъжи. Купи си спортна кола, която караха само дъщеря му и жена му. Купи една скъпа картина с хубаво момиче, което си мие краката. Когато се отказа от изтощителната си работа в петролния бизнес и я замени с друга по-обикновена — вицепрезидент на голяма книготърговска фирма на едро, — се залови с готварство. Научи се да готви китайски, френски, италиански и мексикански ястия. Веднъж нае един товарен бус и замина на север към лозарския район около Сан Франциско, опита вината на много лозя и се върна с натъпкан до пръсване багажник. Посети скъп екзотичен публичен дом в Сан Франциско, който му беше препоръчан, за да сбъдне фантазиите си да бъде в легло с две жени едновременно. Това му струва триста долара и така и не успя да го вдигне — първият случай на любовен провал в живота му. По целия обратен път до Лос Анжелис тънеше в мрачни мисли. Размишляваше за своя пенис, за младия приятел на Лора от филмовите среди, чието неуспешно

начинание беше финансирал. Не му беше толкова заради парите (данъчните отстъпки щяха да покрият загубата), колкото заради подозрението, че Лора може да се е любила с младия мъж на надуваем дюшек в храстите около джакузито в задния двор. Размишляваше доколко са му дотегнали парите — защото бяха напълно подсигурени с всичко благодарение на неговия ум и на смъртта на Лориния баща. Размишляваше за заминаването на дъщеря си за колежа „Сара Лорънс“, до което оставаха само три месеца. Изведнъж се изпълни с копнеж по зеленината, студените езера, гръмотевичните бури и снеговете от детството му. Размишляваше дали жена му се е чукала, или не с африканец по време на снимките в Кения преди месец. Била ли е някога в легло с двама мъже, подобно на собствения му провалил се опит? Нордстром се отврати от себе си, когато при тази мисъл членът му се надигна под колана. Време беше да вземе нещата в ръце.

Същата вечер, след късна вечеря, на която и двамата прекалиха с виното, Лора изпълни пародиен танц под звуците на същата мелодия от Дебюси, на която беше танцувала в салона преди деветнайсет години. Той я гледаше и мислите му бяха вцепенени от ужас, защото разбираше, че с брака им е свършено и че тя го знае и може би несъзнателно танцува лебедова песен. Тялото ѝ почти не се беше изменило, но грацията ѝ беше покварена от почти неуловим намек за вулгарност. Той отиде в банята и заплака за пръв път от двайсет и седем години насам — последният път беше, когато любимото му куче ухапа заместник-шерифа, докато той ловеше риба на замръзналото езеро пред дома им, и беше запратено в снежната вечност с шест изстрела от служебен трийсет и осемкалибров револвер. Избърса очите си с хавлиена кърпа, която ухаеше на тялото на Лора, и се върна в спалнята, където се любиха почти толкова страстно, колкото и сред зелената, висока до коленете зимна пшеница, докато ястребът кръжеше горе, но онова, което ги възбуждаше и ги караше да повтарят всеки сексуален жест от съвместния си живот, беше ужасната енергия на безвъзвратната загуба.

Тази нощ беше последният красив тон в техния брак. Случи се три месеца преди да подадат документите за развод (следобеда на същия ден, когато сутринта дъщеря им замина за колежа). Тя имаше повече пари от него, макар и не чак толкова повече, и като пламенна феминистка, която умееше да се грижи за себе си, не поиска от него

нищо. По егоистични подбуди той настоя да плаща сметките за колежа (от страх да не загуби връзка с дъщеря си) и се договори да си поделят поравно парите от продажбата на къщата. Бяха проведени някои необходими бюрократични изтезания, с цел да се гарантира необратимостта на развода. Нордстром беше простодушна жертва на емоционалния обстрел, съпътстващ раздялата, разсичането на всички онези възли и нишки, които свързват двама влюбени. Беше му казано, че е егоистичен, студен, пресметлив и опиянен от успехите си в бизнеса и от играчките, украсили живота му по-късно. В продължение на много пропити от вино летни вечери той слушаше размишления за своя инфантилизъм на човек от Средния запад, за самодоволното му невежество спрямо реалния свят, за липсата му на чувствителност към изкуството. Понякога огънат на негодуванието ѝ се смекчаваше от смеха ѝ или от готовността ѝ да признае, че в сравнение с другите бракът им не е бил чак толкова лош. За съжаление с нейното отчуждаване от него угасваше и потентността му. Той се опитваше да разбере къде е сбъркал, напрягайки въображението си, но не намираше нищо съществено. Обичаше я и винаги се беше отнасял напълно безкритично към често нехайния ѝ характер. Изпитваше раздразнение само когато му разказваше за любовниците си — не че той самият беше лош любовник, просто животът ѝ се струваше вбесяващо кратък, че да познае само един мъж. Гневът на рогоносеца се надигаше у него, но се чувстваше твърде уморен, за да му даде израз. Измисли си няколко изневери, но усети, че тя не му вярва и изслушва измишльотините му само от любезност. Запазиха цивилизовани отношения единствено заради дъщеря си — като всяко дете тя обичаше и двамата, но се усъмни в разсъдъка им, когато предложиха да се разделят само пробно. Познаваше характера на баща си — колкото и да беше мил, той бе интровертен невежа, лишен дори от капка непринуденост и спонтанност. Знаеше за любовниците на майка си от четиринайсетгодишна, но не беше особено смутена — към въпросите на секса тя се отнасяше с женска прагматичност.

И така, един почти двайсетгодишен период от живота на Нордстром беше приключил. След Коледа същата година, щом успя да разреши всички въпроси, които смяташе за недовършени, той се пренесе в Бостън, където си беше уредил вицепрезидентски пост в друга голяма книготърговска фирма. Чувстваше се толкова безжизнен,

че се премести единствено за да се намира в някаква предпазлива близост до дъщеря си, която учеше на двеста мили южно от Бостън. Една година тя дори остана при него за два месеца, докато посещаваше лятното училище в Харвард. И именно това продължително гостуване доведе до самотните танци на Нордстром.

Тя беше прекарала предишните две лета в Европа и сега си имаше приятел в Харвард. И двамата се интересуваха силно от история на изкуството и съвременна музика — две теми, които на Нордстром му се струваха приятно непрактични. Младежът беше еврейин и това също малко го огорчи, докато не прекара една вечер в тежки размишления, без да успее да стигне до някакво окончателно решение по този въпрос. Лора също се беше омъжила повторно за еврейин, очевидно беше щастлива с него и може би не беше за учудване, че и дъщеря ѝ също ходеше с еврейин. В Бруклин беше пълно с евреи и макар да не познаваше никого от тях лично, отдалече те му се струваха доста симпатични. Нордстром не знаеше, че е обект на шеги в деликатесния магазин, където закусваше. Една сутрин спомена на собственика, че на пакетчето с чая му „Формоза улонг“ пише „Този рядък кафяв чай от остров Формоза притежава изтънчения аромат на зрели праскови“, но той не усещал никакви праскови. Тази лаконична форма на хумор от Средния запад убягна на собственика, който подуши чая и се тросна: „И какво да направя аз сега“. После, около месец по-късно, местният готвач не дойде на работа и Нордстром се обади в офиса си и каза на секретарката си, че ще закъснее. Изглеждаше малко нелепо с бялата престилка, изпод която се подаваха скъпа риза и копринена вратовръзка със здраво стегнат уиндзорски възел. По време на целия двучасов сутрешен наплив той приготвяше прости ястия за закуска — бъркани яйца с пушена съомга и лук, препечени гевречета с крем сирене, различни омлети, пържени картофи. Когато всичко приключи и Нордстром свали престилката, собственикът го попита как да му се отплати. „Заложете нещо от мое име на някой кон“, каза той весело, понеже го беше видял да разглежда програмата на конните надбягвания. Сетне, когато отиде в деликатесния магазин с дъщеря си, собственикът го поздрави за това, че си е хванал такова „страхотно парче“. Не му стигна куражът да си признае, че това е дъщеря му.

Нито пък би си признал, че е самотен. Ако подобна мисъл беше хрумнала в ума му, той щеше да настоява пред себе си, че през повечето време е сам, просто за да може да обмисля нещата. На работа беше хладен и изпълнителен и общуваше съвсем формално с колегите си. За трите години в Бостън бързо възобнови репутацията си на безмилостен човек, като уволни десет процента от двестата служители във фирмата и увеличи производителността и обема на продажбите с повече от двайсет процента. Ирландците и италианците от по-ниските йерархични нива на фирмата роптаеха срещу него, но никога и в присъствието му. В действителност Нордстром притежаваше сила да въздейства на хората, но без да я насочва в някакво конкретно направление. Ако влезеше в някой бар и кажеше „Навън вали“, всички пиячи щяха с готовност да кимнат, та дори да е очевидно, че навън грее слънце.

Като че ли самите приготовления за пристигането на дъщеря му през лятото даваха най-ясна представа за самотата в живота му. Действията му бяха сякаш подсъзнателни и приличаше по-скоро на животното, което се готви за пролетта или за зимата, без да знае точно за кое от двете. Поръча да преобоядисат голямата спалня в бледосиньо и да монтират рафтове, които напълни с книги за изкуството; отиде да купи стереограмофон и се върна с две комбинирани аудио уредби. Нейната пестеливост в университета винаги го беше угнетявала, напомняйки му за собствените му мрачни студентски години. Когато за първи път се срещна с приятеля ѝ в Ню Йорк, и двамата носеха сини джинси, при това не особено чисти, та се наложи Нордстром да отмени резервацията им в „Ла Каравел“^[6] и вместо това отидоха в едно ресторантче в Гринич Вилидж^[7]. Отбеляза си да се върне там някой ден, защото една от сервитьорките му беше хванала окото.

В началото на лятото на 1977 година на Нордстром му се искаше сексът да изчезне. През трите години след развода му няколко срещи с жени бяха доказали, че е напълно неспособен на промяна. Страстта си отиде за дълго и той почувства облекчение, но напоследък отново се появяваше при най-неочаквани поводи: снимка в списание, случайно гледан филм (сестрата в „Полет над кукувиче гнездо“, играна от Луиз Флечър), пълничката сервитьорка в деликатесния магазин и — най-осъдителното от негова гледна точка — едно момиче в отсрещната сграда, от която ги делеше дворът. Беше се нанесла наскоро и имаше

навика да гаси всички лампи и да гледа телевизия в тъмното, смятайки, че е невидима. Но синята светлина, огряваща тялото ѝ, беше поразително еротична и една вечер ръката ѝ се плъзна надолу, сякаш за да се погали, при което Нордстром изхвърча от апартамента да търси проститутка. В кварталните барове нямаше нито една и накрая се настани пред телевизора да гледа мач на „Ред Сокс“ — бейзболът беше най-ефикасното сънотворно на цялата нация. Но той унило размишляваше за сексуалните си провали и за мъртвите чувства в тялото си, докато гледаше как бъдещето чезне нощ подир нощ, всяка от тях изпълнена със странни сънища, пресъздаващи еротичната ненаситност на брака му толкова ярко, че почти очакваше да заvari Лора до себе си, когато се събудеше сутрин изтощен. Четеше бясно по този въпрос, но четенето беше като опит за превод от чужд език, изучаван само от година — сексуалността му в продължение на осемнайсет години беше отлична, а после изведнъж се беше изпарила. И в това отношение книгите с нищо не му помагаша, сякаш беше изправен пред някаква магия — толкова неуловима, че да не подлежи на обяснение. Нордстром не знаеше, че копнее да се влюби. Побъркан на тема порядък, той започна да си води дневник и самото писане ден подир ден му носеше утеха.

Май 1977 г.: Днес продадох акции, за да си покрия наема за август на крайбрежна къща в Марбълхед. Беше проява на разточителство, но ми хрумна, че това ще бъде моят последен шанс да прекарам повече време със Соня. Освен това, когато декораторът и бояджиите приключиха със спалнята ѝ, забелязах, че съм я направил да изглежда като голямата стая в хотел „Лоти“^[8] на Рю дьо Кастилионе, която наехме през 1967 година; тогава тя беше на единайсет. Сид от деликатесния магазин ме покани да отидем тази вечер на мача на „Ред Сокс“ срещу „Тайгърс“, а после на мъжки купон по случай петдесетгодишнината на брат му на Ривиър Бийч. Каза, че освен ядене и пиене щяло да има сума ти „мацки, кифли и цепеняци“. Когато Сид се

издокара, той се държи като Коджак^[9] от телевизионния сериал, чак до леко просташките кройки. Чудя се защо ли му отказах? Може би щях да се уредя да поизпусна малко парата, макар да се съмнявам.

След като двајсет години изучавах вестниците, вече не мога да ги чета. Защо ли? Защото вече не отразяват света, който възприемам аз. Занапред ще карам така, както го виждам аз, та даже и да е погрешно. А ако те са прави, то той е безинтересен. Разтървах на улицата двама склададжии, които се биеха заради една привлекателна секретарка. Целият отдел по доставките гледаше, а момичето плачеше доста театрално. И двамата имаха добър удар, но аз приклевих единия със старомоден захват за китката. Всички си мислеха, че ще ги уволня, но не ми даде сърце. В гимназията си мислех, че е страхотно да се биеш за момиче и бях завладян от тези някогашни чувства. Може би се вдетинявам. Както и да е, работниците цял следобед възбудено обсъждаха сбиването. Един каза, че мъжете били „загорели за слива“, което е странен израз отпреди години, популярен в общежитията, където момчетата приказват всякакви мръсотии, а после пред момичетата цитират откъси от популярни песни и се държат съвсем като малоумни. Момичето, за което се биеха, ме хвана, че я гледам, близна устните си и се усмихна. Хилага пачавра. Изпросих си рецептата за мус от омари от „Лок-Обър“, за да го приготвя в неделя на Соня с аспержи в сос винегрет, и ще ѝ го поднеса с онзи совиньон блан на „Фетцър“, който харесва. Знам, че пристига в събота, но ще прекара вечерта с нейното момче. Трябва да я накарам да разбере, че той спокойно може понякога да остава при нея, иначе няма да я виждам често. Тя е на двајсет. Обикновено се питаме къде отидоха всички тези години, но аз много добре знам къде са отишли, а съзливата сантименталност никого не е довела до нищо добро. Татко ми писа, че заради болното си сърце и холестерола трябвало да се откаже от херингата, пърженото осолено свинско, сиренето, яйцата с бекон и любимите си сандвичи с пържено свинско и лук. Тъжна

работа. Някога всеки четвъртък ние слизахме заедно в мазето, чистехме солената херинга и я мариновахме за съботната вечеря. Майка не обичаше да бърка в качето. Веднъж видя змия в зимника и се разпищя. Той все още може да яде лютфиск^[10]. Някои от по-старите мъже в работата вечно разправят малоумни вицове, които сигурно нещо значат. Прочетох един роман от Кнут Хамсун, за да видя какво могат норвежците (не е много). Книгата доста ме разстрои и ми припомни някои сънища за Лора: веднъж как тя се връща силно дрогирана с кокаин от едно от нейните кинаджийски партита, откъдето самият аз съм си тръгнал по-рано, и иска да я любя и аз го правя много дълго. Друг път пред огледалото, но в съня мъжът в огледалото не бях аз. Напоследък съм склонен малко да се отнасям. Например четох в „Енциклопедия Британика“ за земята, огъня, водата и въздуха. А също и за радиото, тъй като съвсем бях забравил принципа, на който работи. Друго нещо, което ме безпокои, е защо продължавам да работя? Жена ми си отиде, а и тя по ирония на съдбата никога не се е нуждаела от онова, което изкарвам; дъщеря ми също си отива, а родителите ми са добре осигурени. Вече не се измъчвам от това, че животът ми рухна, но нямам представа какво ще последва. Нищо, може би. Майка ми винаги завършваше писмата си с „ти си в моите молитви“, но аз никога не съм се уповавал особено на религията и смятам, че молитвата е опит да представиш себе си като специален случай.

[1] Марта Греъм (1894–1991), американска танцьорка, хореограф и един от най-изтъкнатите пионери на модерния танц. — Б.пр. ↑

[2] Средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови. — Б.ред. ↑

[3] Джули Харис (1925–2013), популярна американска актриса, изпълняваща ролята на Абра в екранизацията на „На изток от рая“ от 1955 г. — Б.ред. ↑

[4] Джеймс Дийн (1931–1955), американски актьор, известен с ролята си на Кал Траск във филма „На изток от рая“, загинал при автомобилна катастрофа на 24 години. — Б.ред. ↑

[5] Големи хищни морски риби, надхвърлящи 5 метра. — Б.ред. ↑

[6] Скъп ресторант в Ню Йорк. — Б.пр. ↑

[7] Квартал в западната част на Долен Манхатън. — Б.пр. ↑

[8] Хотел в Париж. — Б.ред. ↑

[9] Лейтенант Тео Коджак, герой от едноименния американски криминален сериал от 70-те години. — Б.ред. ↑

[10] Традиционно скандинавско ястие, приготвено от неосолена сушена бяла риба, изкисната в разтвор на натриева или калиева основа. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 2

Лятото на Нордстром с дъщеря му премина великолепно, така щастливо и сладостно тъжно, че той се запита дали това предвещава смъртта му. Дишаше по-дълбоко и започна да се смее в най-неочаквани моменти. Смяташе, че човек трябва да умре, когато нещата вървят особено добре, а не зле, когато на смъртния си одър ще си свободен от обичайното бреме на натрупания ужас, който Нордстром и бездруго намираше за измамен. Той гледаше на себе си като на човек без суеверия и без въображение, главно защото другите винаги му казваха, че е лишен и от двете. Лора беше негов основен и най-красноречив обвинител. По време на продължителния и скъп период, през който тя всекидневно посещаваше психиатър, Нордстром веднъж я попита за какво толкова намира да говори надълго и нашироко, добавяйки, че сигурно си съчинява всевъзможни небивалици. Това предизвика колосален изблик на гняв и на Нордстром му беше казано, че не му достига въображение, за да има сериозни душевни проблеми. Това малко го нарани, затова години по-късно с удоволствие научи, че психиатърът на Лора е бил арестуван, задето е лъскал публично бастуна на Родео Драйн^[1]. Но после психиатърът изкара една година в Колорадо, за да си „оправи главата“, и бизнесът му потръгна постарому с някогашната клиентела, в това число и Лора, която се завърна, за да продължи да ексхумира терзанията си.

Всъщност проблемът беше в онова, което сега е модно да се нарича „общуване“. Нордстром беше много затворен по природа и никога не му се беше предоставял случай да изрази схващанията си по някои въпроси. За седмия му рожден ден му бяха подарили дванайсеттомната поредица „Бук Хауз“ под редакцията на Олив Бопре Милър, който уверяваше младите читатели, че „по света има толкова много чудни неща, че щастливи ний като крале ще бъдем!“^[2].

Вече приближаваше четирийсет и три години, но все още беше трудно да го разубедят, че едно норвежко момиченце е пътешествало на гърба на бяла мечка или че Один живее в някоя дъждовна северна

тайга, облечен в еленови кожи и се грее на грамаден огън, подклаждан от човешки костен мозък, а над мъгливото езеро наблизо се носи музиката от виковете на умиращите. Мерлин беше истински и следователно и Артур; през дванайсети век в Япония беше живял безумец, който рисувал планини и реки, топейки косата си в мастило и след това въртейки бясно глава над хартията. Понякога рисувал дори с живи кокошки. Защо някои духове да не се крият на дъното на езерата и да не говорят с гласа на птицата гмуркач? Докато караше единайсетата си година, Нордстром застреля гарван и Хенри, индианецът оджибуей, който работеше като дърводелец при баща му, когато беше трезвен, не му проговори месеци наред, след като му каза, че „всеки глупак знае, че гарванът не е гарван“. Наесен Хенри се умиротвори и в началото на зимата измайстори на Нордстром малка гребна лодка от бял бор като коледен подарък. По-късно през пролетта Нордстром намери в гората малко гардже, паднало от гнездото, и се грижи за него, докато оздравее, хранейки го със земни червеи. Гарджето се научи да лети и той оставяше прозореца на стаята си отворен, та да може да го посещава, когато пожелае. Попита баща си дали гарджето е момче, или момиче и баща му каза, че за гарвана това няма значение, точно както и за кучето. Нордстром мисли дълго над тази загадка. Той изненада и зарадва Хенри, когато един ден се появи на строежа с високо грачещ гарван на рамото си. Когато Нордстром гребеше в летните утрини, гарванът кацаше на задната пейка на лодката и грачеше към любопитните си събратя, кръжащи високо в небето, а понякога се присъединяваше към тях. Типично за Нордстром, той нарече гарвана „Гарван“. По-късно през есента птицата изчезна и се връщаше отново три пролети подред. Веднъж обаче не се върна и Нордстром изкопа малък гроб и постоя край него, преди да засипе с пръст празната дупка.

Никога не забрави вълнението на гарвана, докато наблюдаваха как една водна змия поглъща жабче. Два дни след това си представяше как собствената му плът се втечнява в търбуха на змията.

Но може би тъкмо на това до голяма степен тайно въображение Нордстром дължеше своето самообладание, а оттам и успехите си в бизнеса, които едва наскоро бяха загубили стойност за него. Бизнесмените, които толкова умело ти пробутват тоалетната хартия като предмет от първа необходимост, надали могат да се смятат за

глупави или лишени от въображение, мислеше си той. Лора беше израсла в Еванстън, предградие на Чикаго, само на около триста мили южно от Райнландър, но що се отнася до хумора или въображението, разликата между двете места беше огромна. Нордстром можеше да се смее на котката, заспала на трамплина над басейна в задния двор. Освен това му се струваше изключително комично, когато хората от шоубизнеса взеха да носят индиански бижута и френски джинси. Други поводи за смях бяха задръстванията (дори когато сам попадаше в тях), хомосексуализмът (с това е редно да приключиш на четиринайсет), политиката и вечерните новини, включително и фактът, че огромен брой хора още не вярваха, че сме стъпили на луната. Французите бяха много смешни, с изключение на чудесната им кухня; репертоарът на Нордстром от вицове се изчерпваше само с един, за двама французи, които се срещат на улицата. Първият французин казва: „Майка ми почина тази сутрин в десет часа“. Вторият французин: „В десет?“. Този тънък виц не се харесваше на никого и това подтикна Нордстром към размисли за това колко непреводим е етническият хумор. На някои са им смешни патешките крака, но за китайците те са деликатес. Когато с баща му ловяха риба в летните вечери и ги застигнаше гръмотевична буря, те продължаваха да ловят в дъжда, просто защото не бяха искали да вали. Това ги разсмиваше, както и риболовът под леда при минус трийсет градуса и вятър от трийсет възела, когато след безбройни часове в студ и мраз баща му заявяваше, че било „малко хладно“. Беше тринайсетгодишен, когато застреля първата си кошута и докато я кормеха, баща му и чичовците му лепнаха кървавото ѝ влагалище на челото му. То се задържа там, а после падна в скута му, докато седеше тъжен на един пън, покрит със сняг. Увериха го, че това е ритуал, с който той става истински ловец, и после дни наред се присмиваха на лековерието му.

Приятелят на Соня беше твърде голям умник за вкуса на Нордстром — много словоохотлив и склонен да реди без прекъсване дълги параграфи с подчинени изречения и отклонения, лутащи се като бездомни деца из историята и изкуството. Освен всичко друго като момче от Харвард той излъчваше онова раздуто самодоволство, което Нордстром свързваше с възпитаниците на Бръшляновата лига. В Лос Анжелис беше забелязал, че завършилите Йейл, Дартмут и така нататък автоматично получаваха влияние, ако ще да са свине, идиоти

или просто тъпаци, каквито обикновено бяха, и гледаха на останалата част от страната с нехайно снизхождение, сякаш им беше натрапена. Но пък момчето беше много нежно със Соня, почти по женски, и си личеше, че между тях се е оформила трайна връзка. Нордстром се чудеше защо младежът е толкова невротичен и Соня му каза, че отначало любимият ѝ се е поуплашил от него. Нордстром наистина притежаваше особения навик да се втрещва за минута в очите на хората, преди да произнесе някое изречение, и това изнервяше подчинените и любовниците му, сервитьорите в заведенията, та дори познатите и началниците му.

Въпреки взаимната подозрителност лятото мина много добре, особено август, когато Нордстром излезе в отпуск и се преместиха в къщата в Марбълхед. Морето ги заплени и Нордстром беше неимоверно доволен, че се е решил да наеме тази огромна каменна къща на брега с буен жив плет от японска роза. Денем тук вееха топли ветрове, а пристанището беше изпъстрено с платноходки. Имаше скромнен басейн и леко запуснат тенискорт. Най-много от всичко Нордстром обичаше да пие сутрешното си кафе на верандата и да съзерцава морето — заради него оставяше вестниците, списанията и деловата си кореспонденция, взираше се в морската повърхност с еднаква съсредоточеност, независимо дали беше бурна, или спокойна. Друга прекрасна подробност беше чугуненият грил от едно друго време, когато хората са приготвяли угощения, а не храна. Цялата първа сутрин Нордстром прекара, мъкнейки металната грамада от задния двор до предния, където можеше едновременно да готви и да се любува на морето. После запърпори из залива със стара моторница „Крис-Крафт“, за да напазарува за вечеря.

И докато приготвяше вечерята, го завладя едно странно чувство, което постепенно доведе до радикална промяна в живота му. Почувства болка точно над сърцето между гръдната кост и гърлото. Отначало тя го разтревожи, той сложи длан на гърдите си и се загледа над японските рози към далечината, където океанът се губеше в мъгливия здрач. Острият мирис на отлива се смесваше с уханието на месото върху скарата, той погледна надолу към нея и въздъхна: „Ех, майната му.“ Внезапно загуби интерес и към миналото, и към бъдещето, и дори към сломеното си сърце, което може би сега усещаше първия сърбеж на оздравяването. Но той не знаеше това и

нехаеше. Въздишката премина по гръбнака и прешлените му, стигайки чак до мозъка, който като че ли бе внимателно обелен, студен и чист. Чувството беше толкова внезапно и мощно, че реши да не го изследва от страх, че ще си отиде. Провери температурата на месото с термометъра и влезе в къщата да извади салатата от хладилника, защото не обичаше студени салати. Пусна във водата червените пресни картофчета, готов да включи котлона, когато чу колата на Соня. Отвори голяма бутилка „Бърджис зинфандел“, за да опита виното, после топна пръст в купата, за да пробва пак маринатата, с която беше намазал едно обезкостено агнешко бутче — смес от зехтин, розмарин, смачкан чесън, дижонска горчица и малко соев сос. Пикантният сос раздразни синусите му. Обърна се, щом чу дращенето на заблудена улична котка по кухненската врата. Напълни една купа с изрезки от агнешкото и я изнесе на задната веранда за стария и препатил котарак с оръфани уши, който го гледаше изпод разцъфналата дива ябълка, чиито розови цветове разпръскваха уханието си из задния двор. Рязък повеи на морски бриз отвя няколко цветни листенца и те паднаха върху немигация котарак. Той бавно се приближи с три листенца, залепнали за козината му, и ръмжейки глухо, излапа агнешкото, а после се протегна и се излегна, като тупаше с опашка, вперил очи в Нордстром. Стори му се, че за пръв път в живота си действително наблюдава котка. Гледаха се, без да мигнат, докато от очите на Нордстром не бликнаха сълзи. После колата на Соня зави по автомобилната алея, котаракът се превърна в сиво петно и се провря през парапета на оградата — не бозайник, а същинско влечуго.

Този месец подтикна Нордстром да напусне онова, което смяташе за нормален живот. Будеше се съвсем рано, изпиваше кафето си, после помагаше на прислужницата, която беше наел заедно с къщата, да разтреби от предишната вечер. Понякога музиката от предишната нощ все още кънтеше в ушите му и измъчваше мозъка му, но после се научи да си припомня мелодиите, докато пазаруваше или готвеше. Соня беше достатъчно чувствителна да долови промяната у баща си, но не се впусна във въпроси. Нордстром беше настоял двамата с Филип да поканят на гости когото поискат от Кеймбридж, защото настроението му беше празнично.

— Какво празнуваме? — засмя се тя и издържа на погледа му, който ѝ се стори отчужден.

Нордстром си мислеше, че със загара си Соня е заприличала повече на майка си и че пъстрите ѝ очи гледат придирчиво и малко палаво.

— Всъщност нямам представа. Защо не? Може би знам, че този месец едва ли някога ще се повтори. Освен това, ако трябва да съм честен, си търся оправдание да готвя за много хора.

Тя дойде при него, целуна го по челото и отново се засмя.

— Искане ми се да не изчезваш някъде всяка вечер.

Нордстром сви рамене и се загледа как преминаващият облак помрачи за миг ярката светлина в стаята. Тя беше най-скъпото за него създание на света и все пак това не го натъжаваше както някога.

— Обичам да седя и да гледам как се мръква. После като си легна, обичам да слушам музиката през пода.

Соня отвърна смутено очи.

— Трябва да си намериш приятелка. Сигурно ще се чувстваш пощастлив.

— Колко е странно в тия модерни времена дъщеря ти да ти разправя, че трябва да забършеш някоя. Пазя се непорочен за брака.

— Не исках да бъда груба. Но не трябва да си мислиш, че майка ми е единствената жена на света. Може дори да си намериш някоя по-добра, за бога.

Нордстром завъртя очи и Соня излезе шумно от стаята. Тя и майка ѝ обикновено се държаха злъчно приятелски една към друга, което беше непонятно за него — сякаш играеха на някаква игра с бърсначи. Наля си глътка бърбън, отиде до прозореца и рязко се извърна, когато видя двете приятелки на Соня от колежа, които бяха махнали горницата на банските си. Едната, общо взето доста невзрачно момиче, имаше красиви крушовидни гърди, които се полюшваха и лъцяха от плажното масло. Нордстром усети слабо напрегане ниско долу в корема, за което не можеше да обвини уискито. Момичето му бе помогнало да измие чиниите предната вечер, а той почти не я беше забелязал. През седмицата след случката по време на печенето на агнешкото, той без особени усилия поддържаше у себе си чувството, че току-що се е събудил от приятен сън, но някои неща така се бяха изострили, че му беше трудно да ги потиска повече. Седеше в тъмнината на стаята си и слушаше музиката, която понякога кълтеше чак до зори. Докато сменяха плочите, чуваше как морето се надига и се

разбива във вълнолома. Откри, че е неспособен да чете и не му е интересно да размишлява. През съзнанието му минаваха мисли, чувства и картини, но той ги оставяше да отплават. Питаше се какво ли вижда в съзнанието си човек, сляп по рождение. Зададе си онзи юношески въпрос — какво е човекът, лишен от възприятията на петте сетива? Чудеше се кой ли слуша музиката от неговата спалня, кой ли е слисаният слушател? Лора вече не му се явяваше насън, а от време на време сънуваше несъществуващи жени. „Как е възможно това?“, питаше се на сутринта. Хвърли в морето рибарска корда с няколко куки, като за тежест използва дръжка на врата, а за стръв пилешки дробчета, както правеше като малък. Когато обаче я издърпа призори, на нея се беше хванала само малка мъртва акула, оплетена в голямо валмо от водорасли. Натъжен от празното си любопитство, той погребва акулата със същата почтителност, с която бе погребал и душата на гарвана преди трийсет години.

Същата вечер, докато приготвяше вечеря за десетина абсолютно напушени младежи, Соня дойде в кухнята и впи в него святкащи очи.

— Днес направо ме вбеси! Не се опитвам да ти се меся в живота. Но поне можеше да поговориш с хората. Постоянно им повтарям, че си ми баща, но те са убедени, че си готвачът.

— Няма нищо лошо в това да си готвач. Но ще послушам съвета ти и ще си намеря приятелка. Руса, с голям задник и ще слуша кънтри.

И наистина една сутрин двама приятели на Филип си бяха поискали сандвичи с пуйка, мислейки го за готвача. После се засрашиха и единият, дребен и закръглен сефарадски евреин от Ню Йорк, помогна на Нордстром за вечерята. Той беше редовен клиент на същия онзи ресторант във Вилидж, където Нордстром бе вечерял със Соня и Филип. Младежът беше отличен готвач и докато приготвяха храната (филе от морски език със сос берси и гъби), Нордстром го попита за келнерката, която му беше хванала окото. Въпросът се оказа фатален.

— Боже мой, бягайте по-надалече. Абсолютна чифутска курва. Как играят само тия нейни големи тъмни очи като от картина на Моне! Ще ви смели на кайма. Боже мой, всеки заможен глупак в града й се мъкне с цветя, а тя се държи с тях като с кучешки лайна! Беше омъжена за оная чернилка, дилъра на кока, негрото убиец, и въртеше любов с един писател, та на него му избиха зъбите. Но разбира се, ще

ви запозная, ако мазохизмът ви влече. Не ми приличате на такъв. — Младежът се засмя меланхолично. — Аз пък си падам по тъпи англичанки.

Вечерта, когато Соня се разсърди, Нордстром капитулира и седна начело на масата. Не възразяваше, че хората, за които е готвил, пушат марихуана, защото това като че ли изостряше апетита им. Беше опекал пълноценни, които напълни със зърна от бяло грозде, разрязани на половинки и накиснати за една нощ в калвадос. Изядоха ги лакомо, а Нордстром остана доволен и разговаря дълго с двама харвардски магистри по бизнес администрация за енергийната криза и последиците от блискоизточната политика за вноса на петрол. Двамата младежи се изненадаха, че готвачът е бил в Джида^[3] и е помагал в преговорите с ОПЕК, дори тръгнаха без особено желание с останалите на дискотека в Рокпорт. На излизане Соня го целуна и го потупа по гърба.

Нордстром гледеше как задните им светлини гаснат в топлия мрак, а после нахрани котарака, изникнал неочаквано изпод задната веранда. Ако наоколо нямаше никой друг, той влизаше в кухнята, където тази вечер беше горещо и задушно и във въздуха се усещаше зловонието на отлива, напомнящ за миризмата на блато през лятото. Котаракът изяде последния пълноценен, с който Нордстром възнамеряваше да закуси, но реши, че на животното ще му се услади повече, отколкото на него. Котаракът разкъса запечената до кафяво кожичка и дори схруска кокалите. Нордстром погали животното, но то изведнъж се скова и се втурна към кухненската врата. Беше влязло невзрачното момиче с крушовидните гърди, облечено в бледосиня туника. Тя сви рамене, когато той пусна котарака да излезе. Наля си газирена вода и я изгълта така, сякаш животът ѝ зависеше от това. Нордстром не помнеше да е била на вечерята.

— Днес адски гадно изгорях на слънцето и ми стана много зле. — Говореше с половин уста, което беше особена черта на момичетата от нейния тип. Нордстром не се сети какво да каже, затова сложи бялата си готварска престилка и се зае с чиниите. Беше си свалил ризата, докато котаракът вечеряше, и се чувстваше малко разголен.

— Дано си прекарвате добре — изгърси той.

— Да, направо е приказка, стига да не се бях изпържила като пълна идиотка. — Тя замълча и дръзко и оценяващо огледа Нордстром.

— Много сте мил, че отделяте толкова много време да ни готвите. Голям късмет има Соня. — Тя седна на кухненската маса, извади пакетче с хартийки от чантата си, сви си дебел джойнт, запали го и вдиша дълбоко дима. — Утре заминавам за Санта Барбара на гости на майка ми, ако някой успее да стане рано, за да ме хвърли до Логан. — Тя отиде при Нордстром до мивката и пъкна джойнта между устните му, макар той отрицателно да поклати глава. — Бива си я тая гадост, май била хавайска.

— Аз ще ви откарам до летището. — Той издиша дима и се задави.

Те се гледаха втренчено един миг и между тях проблесна разбиране, за което Нордстром реши да не признава пред себе си. Той погледна към ръцете си, потопени в сапунената вода. Тя излезе и пусна някаква плоча, после се върна и му помогна да доизмие чиниите. Освен музиката чуваха гръмотевичната буря, която прииждаше от запад. Въздухът стана още по-спарен и топъл. Нордстром чувстваше как потта сплъстява косата му и се стича по гърба му, докато я слушаше да дърдори за бъдещата ѝ кариера в модата. Момичето разсеяно проследи с пръст една потна вадичка по ръката му и той усети как неволно потръпна. После тя изхлузи туниката през главата си и я захвърли в ъгъла.

— Не знам за теб, обаче аз направо се задушавам и ме сърбят изгарянията.

Остана по оскъдни светлобежови гащички и сутиен. Беше изгоряла, но не много силно, отгоре по гърдите и точно под и над гащичките. Той посегна и докосна с мокър показалец зърното под плата. Тя се обърна и вдигна ръцете си.

— Гърбът ми не е толкова зле.

Той избърса ръцете си в престилката и ги сложи върху кръста ѝ. Момичето пристъпи назад към него, препъвайки се леко в сабото си. Той погледна дланите си и издадения ѝ ханш. Тя посегна назад и докосна ръцете му, после смъкна гащичките си до коленете.

— Почвай. Вече от час мисля за това.

И Нордстром, тъй да се каже, започна. Когато свърши, той рухна на пода с панталони, омотани около глезените, а влажната престилка оформяше малка палатка около члена му. Тя се засмя, засмя се и той. Тя му запали цигара и той я изпуши, без да става от пода. Тя изхлузи

гащичките си, после свали и сутiena. Взе бутилка бяло вино от хладилника и я подаде на Нордстром заедно с тирбушон. Зарязаха чиниите и се топнаха в басейна на загасени лампи, наблюдавайки прииждащата буря над светлините на Марбълхед. Любиха се пак — той, седнал под нея на плетен градински стол. Дъждът ги вкара вътре и седнаха голи на дивана, усещайки как захладнява, гледаха мълните и слушаха гръмотевиците, ехтящи над океана. Изпушиха още един джойнт и танцуваха. Заспаха на дивана и не чува смеещите се гласове, които угасиха лампите и грамофона.

Още седмица и лятото свърши. Нордстром стотви меланхоличен буйябес^[4] за дваиет души и на другия ден всички изчезнаха. След още седмица в Бостън Соня се върна в „Сара Лорънс“, а Нордстром на работа. Вечер той се чувстваше осезаемо самотен и започна да танцува сам на изоставените плочи със същата горчиво-сладка болка в гърдите. След малко повече от месец, в средата на октомври, веднъж късно през нощта позвъни майка му и му каза: „Баща ти почина“.

На зазоряване Нордстром взе първия самолет, който успя да хване от Логан за О'Хеър^[5]. Усмихна се, като си спомни едно друго утро на зазоряване, когато закара момичето на летището и се сблъска със стар бизнес сътрудник от Лос Анжелис. Сепна се, когато мъжът му каза: „Съжалявам за развода ти“, но когато Нордстром му представи девойката като една от състудентките на дъщеря си, беше ясно, че онзи вече си мисли друго. Тази среща повдигна духа му, докато караше към Марбълхед покрай плътния поток от коли в насрещното движение; той не само се беше любил чудесно, но и откри, че при споменаването на думата „развод“ и мисълта за него стомахът му вече не се свиваше, нито пък изпитваше раздразнение или тъга.

В Милуоки трябваше да се чака пет часа за полета на „Норт Сентръл“ до Райнландър и затова нае един свободен чартърен самолет „Лиър джет“. Обичаше да лети с тях, докато се подвизаваше в петролния бизнес — това беше най-близкото подобие на тръпката при полет с реактивен изстребител при домашни условия.

Той все още възприемаше вестта за смъртта на баща си само с разума си и по време на трудното кацане в бурно време си помисли, че може съвсем неочаквано да го последва. Вторият пилот се беше обадил предварително по радиото и на летището го посрещнаха майка му и един братовчед, бръснар с нездрав вид и много мръсен ум. Имаше

прегръдки с премрежени от сълзи очи, а после бръснарят не се удържа и поглеждайки чартърния самолет, подметна хапливо: „Сигурно е приятно“. Нордстром си замълча. При предишни свои гостувания, когато се беше опитал да прикрие успехите си, всичките му стари познати се разочароваха ужасно. Тези, които си бяха останали у дома, не искаха той да е един от тях — той бе предметът на финансовите им фантазии и всякакви опити да ги опровергае, срещаха неодобрението им. Докато вървеше с майка си към колата под ситния студен дъжд, си спомни гостуването на родителите си в Лос Анжелис. Къщата на Нордстром им се видя нещо като „имение“, както я нарекоха, а предпоследния ден майка му стеснително го помоли да ѝ покаже къде живее Кари Грант. Той нито познаваше света на Холивуд, нито се интересуваеше от него, затова я откара през няколко преки и ѝ посочи един внушителен дом. Обичаше филмите и романите, но не изпитваше никакво любопитство към знаменитостите, актьорите, актрисите или писателите. Баща му винаги бе искал той да стане лесничей и Нордстром все още смяташе това за благородно занимание. Докато беше в Лос Анжелис, баща му ловеше риба по кейовете или хващаше рибарска лодка от Сайта Моника. После изяждаше грамадни количества пясъчна писия, с риск да получи тежко стомашно разстройство, и говореше за първото си идване в Лос Анжелис през 1930 г. Произхождаше от бедно семейство на норвежки имигранти, живеещи в Чикаго, и по време на Голямата депресия в продължение на четири години бе бродил из цялата страна като млад скитник.

След няколко кратки любезности на бдението в претъпканата с приятели и роднини къща на майка му Нордстром отиде в погребалното бюро и видя самата смърт. Стоеше до отворения ковчег, а останалите присъстващи се държаха по-надалече, за да може единственият син да даде воля на скръбта си. Той целуна хладното чело на баща си, сълзите рукохна и тялото му се разтърси. Беше потресен от загубата и немислимия факт на смъртта. Пак беше момче и това бе отвъд всякакви разбиране, шепнеше отново и отново „татко“, докато сълзите му се изчерпаха; после излезе от погребалното бюро, тръгна по улицата към края на града, подмина езерото, опасно с вили, и хвана застлания с трупи път, водещ навътре в гората. Вървя по него около миля. Най-сетне слънцето проби през чезнещите облаци и той съблече шлифера си. Изведнъж в гората настана циганско лято,

дърветата заблестяха в тъмножълто и червено и се губеха в омарата на сенчестите хълмове с бели брезови и зелени борови петна. Вървя, докато го заболяха краката, тогава постла шлифера си върху един пън и седна на него.

Замисли се за баща си и дори му завидя за времената на Депресията, когато бе кръстосвал страната, за да „поогледа кое как е“. Баща му беше започнал от нищото и всичко, надхвърлящо насъщните нужди, за него беше прекрасно. Той бе изкарвал пари, защото си разбираше от работата и беше съобразителен. Това е бил просто един друг свят, мислеше си Нордстром. Собственият му живот внезапно му се стори отблъскващо формален. Кого познаваше той, какво знаеше, кого обичаше? Седнал на пъна, притиснат от бремето на бащината си смърт и на тленността, която виждаше в буйството на багрите на умирация покров от листа, той проумя, че животът е просто онова, което вършиш всеки ден. Стори му се, че вижда как времето блещука и се издига над него през листата, спуска се и се увива около нозете му и преминава през неговата сърцевина. Нищо не приличаше на нищо друго, включително и той самият, и всичко непрестанно се менеше. Знаеше, че не може да усети промяната, защото той самият се изменяше заедно с всичко останало. Нямаше неподвижна точка. За миг като че ли се зарея над себе си и се усмихна на безупречно облечения мъж, седнал на пъна сред слънчевата поляна в гората. Стана и се притисна в една млада топола, полюшваща се напред-назад в съзвучие с непонятна за него хармония. Огледа се наоколо и осъзна, че се е загубил, но това нямаше значение, защото знаеше, че никога не се е намирал.

Пое към залязващото слънце — знаеше, че през октомври то се спуска на югозапад. Стигна до едно езеро, за което беше забравил, и подплаши ято синекрили бърнета. Заобиколи езерото през един къпинак и на няколко пъти си закачи костюма. Тръгна срещу течението на малък поток, като нагази до колене в някакво изворче, и когато се изкачи на една височина, съблече шлифера си и бавно се изкатери на един голям бор, за да се огледа. Дланите му бяха почернели и лепнеха от смолата на дървото, но виждаше всичко на десетина мили наоколо — белия шпил на лютеранската църква, където щеше да е опелото на баща му след два дни, моторница, прекосяваща езерото, силоз без хамбар — хамбарът бе изгорял, когато беше в последния клас на

гимназията. Обгърна с ръка един клон, за да не падне, запали цигара и чу пушечния гърмеж на ловец на яребици в далечината. Край него прелетя гарван, присъствието му го уплаши и той бързо се отдалечи, грачейки, за да предупреди останалите: *Мъж със син костюм се е покачил на едно дърво*. Нордстром огледа костюма си и се развесели, като видя как го е съсипал. Извади златния си джобен часовник и насочи цифрата 9 към църковния шпил, отбелязвайки си мислено, че по посока на 12 минава път, ако пак се наложеше да се качи на дърво, за да определи къде се намира. Баща му обичаше да се катери по дървета и вечно си измисляше неубедителни оправдания. Покачен на дърво за пръв път от двайсет и пет години насам, Нордстром си помисли, че това е проява на бащината му склонност да „оглежда кое как е“.

Когато Соня беше малка и дойдоха в Уисконсин за лятната ваканция, тя си беше донесла маска за гмуркане. Баща му не беше по плуването и дотогава не се беше заглеждал по такива неща, но сега започна да разхожда Соня с моторница по езерото и да се гмурка на любимите си места за риболов. На вечеря разправяше как видял синьохрила риба, „голяма колкото тиган“ и щука или голямоуст костур, „дълъг колкото ръка ти“.

Най-сетне излезе от гората току преди мръкване близо до малкия индиански резерват край града. Тръгна по чакъления път към една кръчма, мислейки си колко ли щеше да се подсмивва баща му на опропастения му костюм за четиристотин долара, да не говорим пък за изподраните и окаляни маркови обувки. По време на последната миля от пътя Нордстром размишляваше съсредоточено над костюмите и правителството и реши да оттегли доверието си и от двете неща. Костюмите очевидно бяха спомогнали за издигането на едно калпаво правителство и той, наред с всички останали, имаше своята вина задето ги беше носил толкова неотстъпно цели двайсет години. Напоследък за пръв път в живота си се боеше от правителството, от това как структурата на демокрацията бе започнала да унижава хората, вместо да вдъхва у тях чувство на взаимна загриженост. Тази структура вече не отговаряше на предназначението, за което е била създадена, и една от причините за това според Нордстром беше, че всичките политици и бюрократи носеха костюми. Той се спря на паркинга на любимата на индианците кръчма и огледа мръсните стари

трошки и очукани пикапи. Помисли си, че може би трябва да напусне работата си, да даде всичките си пари на дъщеря си и нещичко на майка си — малката ѝ годишна рента вероятно се беше стопила от инфлацията. После прекрати налудничавите си мисли, отдавайки ги на досега си със смъртта, на това, че се загуби и се покатери на дърво и че цял ден не беше ял.

Барът смърдеше на пот и урина и Нордстром примига, за да види по-ясно пиещите. Чу да го викат по име. Беше Хенри, явно се бе запил здравата. Нордстром застана до него, като се чудеше дали да прегърне стареца, който клатеше нагоре-надолу глава в такт с джубокса и уискито.

— Обади се у вас, всички те търсят.

— Хенри, искам да носиш ковчега — каза Нордстром, после викна пиене на Хенри и бърбън и бира за себе си. Хенри пресуши своето на един дъх и се вторачи в Нордстром.

— Никога няма да стъпя в тази проклета църква. Вчера цял ден работих с баща ти и той изглеждаше доста зле. И затуй му ударихме по някоя и друга чашка. А той ми вика: „Хенри, нещо не ми е добре, май сърцето ми си заминава“. Та го закарах у вас и майка ти викна доктора, а после отидохме в болницата, защото той не щеше да се вози в линейка. И казаха, че хич не е добре, а той не можеше да диша в тая стая и донесоха кислород, ама той им каза, че не искал да умира в кислородна палатка. Лежеше там, втрещен право напред, а аз и майка ти бяхме от двете му страни. Към полунощ докторът каза, че няма надежда и да ти се обадим. Върнахме се при него и той ни хвана за ръцете. Накара майка ти да легне до него в леглото, да е близо, като си отиде. Стискаше ми здраво ръката и затова останах до него. Поприказва малко за риболов. Казах му, че ще дойда с него в смъртта, докдето мога, но ще трябва да се върна. Той ми рече да ти пожелаая късмет от негово име, да ти кажа, че те обича и да те целуна за сбогом.

Хенри се изправи, прегърна Нордстром и го целуна по бузата, защото беше нисък и не можеше да стигне до челото му. Мълчаливо изпиха по още едно, а после Хенри го поведе навън към пикапа си.

Няколко дни по-късно Нордстром отлетя обратно за Ню Йорк със Соня, която дойде за погребението, а после взе автобуса за Бостън.

Лора беше пуснала съболезнователна телеграма от Мексико, че би дошла, но вестта стигнала до нея едва в деня на погребението. Нордстром не се усъмни — Лора обичаше баща му и в общуването им винаги присъстваше някаква игривост и закачка, така и недоразбрана от него. Тя дори се беше отбила да им погостува миналото лято на минаване през Средния запад. Веднъж Лора беше казала, че намира баща му за „секси“ и по онова време това нейно заявление го ужаси. Лора притежаваше предимството да знае, че хората умират, докато дори и най-обикновените събития, каквото в пълния смисъл на думата беше и смъртта, сварваха Нордстром неподготвен.

[1] Улица в Бевърли Хилс, Калифорния. — Б.ред. ↑

[2] Двустиише от стихотворението на Робърт Луис Стивънсън „Щастлива мисъл“. — Б.ред. ↑

[3] Голям град в Саудитска Арабия. — Б.ред. ↑

[4] Рибена супа, популярна по френското крайбрежие. — Б.пр. ↑

[5] Летище северозападно от Чикаго. — Б.ред. ↑

ГЛАВА 3

Сега стигнахме там, откъдето започнахме и се намираме в текущото време, което е една чудесна илюзия за пристрастените към понятията вчера, днес и утре. Всяка вечер след дълга разходка и лека вечеря Нордстром танцува сам, една несъмнено нелепа гледка — четирийсет и три годишен мъж, баща, бивш съпруг, завършил с отличие Университета в Уисконсин през 1958 г., на трийсет и пет години станал вицепрезидент по финансите на „Стандард Ойл ъф Калифорния“ и тъй нататък... Съмнително е обаче доколко тези глуповати етикети могат да ни помогнат да проследим житейския път на нашия бозайник. Всички тези неща са навици, с които той вече се е разделил. Нордстром означава „северен щорм“, но това казва точно толкова за него, колкото и ако името му беше „Гарван“. От телефонния указател също не може да се научи много. В Бостън, нашия Санкт Петербург, е зима и мъжът танцува — вярно, малко непохватно и с глупашко упорство. Понякога само подскача нагоре-надолу. Една вечер той отиде със собственика на деликатесния магазин на мач между „Селтикс“ и „Денвър Нъгетс“, за да види с очите си най-великия скачач на всички времена Дейвид Томпсън. Томпсън полетя във въздуха със завъртане от триста и шейсет градуса, вкара топката гърбом над главата си и дори не се и усмихна. Публиката стана на крака, притихна за миг и после ревна в чест на това изпълнение, което беше не толкова предизвикателство към земното притегляне, колкото превъзходство над целия ни опит с гравитацията. Соня дойде за почивните дни и той ги заведе с Филип на балет да гледат Баришников. Нордстром беше с костюм на Карден, избран му от Лора преди години, който обаче никога не беше обличал, понеже се стесняваше. По време на антракта във фоайето много прелестни и недотам прелестни жени му се усмихваха — смятаха, че е някой, когото би трябвало да познават. Направиха си късна празнична вечеря по повод това, че Филип бе спечелил стипендия и щеше да прекара следващата година във Флоренция, учейки в „Уфици“. Соня щеше да замине с него през

юни, след като се дипломира. По време на вечерята Филип дърдореше за смъртта. Баща му бе умрял, когато бил на четиринайсет и след това започнал да не си ляга по цели нощи, да пуши цигари и да се облича немарливо. По-късно прочел един френски писател, който говорел за „ужасната свобода“, произтичаща от смъртта на един баща, понеже на земята не оставал никой, който да те съди. Соня му изшътка, преценявайки, че разговорът е неделикатен спрямо баща ѝ. Нордстром ѝ каза да не се притеснява и макар и да намирал идеята за потресаваща, тя като че ли била вярна. На самия него му беше провървяло с баща му, който изцяло го беше подкрепял да следва влеченията на сърцето си, макар и да беше странно, че синът му едва наскоро бе започнал да проумява как да постигне това.

През нощта Нордстром не можа да заспи, защото беше пропуснал двучасовия си танцов сеанс. Балетът му хареса, но зрителят в него постепенно умираше. Превръщаше се в любител в истинския смисъл на думата — някой, който обича да прави нещата и притежава откритостта на начинаещия в живота, която бе загубил още в детството си по понятни причини. И сега, обзет от трескава безсъница и съзнавайки, че не може да пусне уредбата в три след полунощ, защото Соня и Филип спят, той стана, отиде на пръсти в кабинета си по долнище на пижама и танцува един час без музика; чуваше само тиктакането на часовника и шумоленето на босите си крака по килима.

17 февруари 1978 г.: Планирах дълго пътешествие за времето, след като се оттегля. Ще включа в маршрута си и Южна Америка, и Африка. Да не повярваш колко близо е Рио до Дакар. Бюрото от цял месец е отрупано с атласи, карти от „Нешънъл Джогеографик“ и пътеводители, но енергията ми бързо се изчерпва. Защо да искам да опозная неизвестното, когато не знам нищо за познатото? Онази сутрин за първи път от години действително забелязах глезена си. Гарванът от обложката на албума на „Грейтфул дед“ ми харесва, но много трудно се танцува на тяхната музика.

Купих си яке и снегоходки от спортен магазин в Бойлстън и след работа се разхождам много. Снегът тази година е чудесен, въпреки че понякога градът почти се парализира. Между пет и осем часа е най-хубавото време да походиш. Първо електрическият импулс на хората да се приберат от работа, после тишината на вечерята и след това вечерните разходки. Прекарах много време да помагам на хората да измъкват колите си от преспите. Уисконсин те прави спец по снега и измъкването от преспи. Някакъв старец и жена му бяха затрупани в техния крайслер, изрових ги с лопатата, докато той се задъхваше, и после разклатих колата, за да я освободя от снежния ѝ капан. Старецът ми даде петдоларова банкнота и отказа да си я вземе обратно. Каза, че била „за една топла вечеря и напитка“. Дадох я на един клошар няколко преки по-надолу. Купих си десетина хавайски ризи от „Джордан Марш“ за пътешествието, към което може би бях изгубил интерес, макар да казах на човека от туристическата агенция да действа. Винаги съм смятал тези ризи за проява на лош вкус, но сега коприненото усещане и странните цветове ми допадат, при все че не съм ги обличал извън апартамента, тъй като не намирам повод за това. Замислих се за моето готвене и за това, че увлечението ми по новата cuisine minceur^[1] е донякъде нарцистично и отчасти глупаво, макар да присъстват някои добри идеи. Хората биха могли да ядат каквото си искат, ако понатовареха малко телата си. Откакто танцувам, коланът ми се затегна с две дупки. Огледах внимателно писията, от която приготвих филе, за да почувствам по-добре какво ям. Крехки перлени кости, гръбнак, по който чрез желеобразна нишка рибата получава указания от мъничкия си мозък. Плувай там, там и там. Интересно, какво ли беше виждала през нейния воден живот. Приготвих малко court bouillon^[2], за да не похабя малката рибка, която бе придобила прекомерно голямо значение за мен, след като приключих с изучаването ѝ. После сварих в бульона шепа фиде, за да похапна след танците. Тази седмица приготвих доста ястия

с шкембе, тъй като купих твърде много заради грешка на месаря: шкембе по милански, менудо — мексиканска яхния от шкембе, и накрая оправдано прочутото шкембе *a la mode de Caen*.

Един възрастен мъж от отдела по доставките има рак на черния дроб и затова одобрих да му отпуснат премия, защото иска да умре в родното си място в Голуей, Ирландия, където все още живее майка му. Собствената ми майка ми писа, че при нея всичко върви добре и че братовчедка ѝ, също вдовица, се нанася при нея. Била получила мило писмо от Лора. Възбудих се в едно такси, докато си мислех за задника на Лора или по-скоро си го представих. Тя имаше малки гърди, но с право се гордееше с краката и задника си. Колко ясно си спомням танца ѝ по музиката на Дебюси преди толкова много години в горещия физкултурен салон. От него ми секва дъхът, но не чувствам тъга. По онова време вече имах някаква интуитивна представа за секса, макар и сбъркана като цяло. Например гледах филма „Малка хубавица“^[3] и при все че момичето беше много красиво, сексапил притежаваше майка ѝ. Неизживеният живот е онова, което кара мъжете да желаят толкова младо момиче. Какво ли е да си на дванайсет или тринайсет, безгрижна и глупава, с недодялана грация? Нищо чудно, че светът пред теб така те плаши.

За една нощ тя се превръща в майка си. Често си спомням с копнеж за онази студентка до кухненската мивка в Марбълхед, но естеството на тези неща е такова — да не се връщат. Например госпожа Дитрих, както тя предпочита да я наричат, е омъжена за специалист по градоустройство, бездетна, прехвърлила трийсетте жена и моя секретарка, въпреки че спокойно би могла да ръководи компанията. Миналия четвъртък работихме с нея дванайсет часа, за да се подготвим за финансова ревизия, последните три от тях — в моя апартамент, след като приготвих лека вечеря. Работата беше тежка и еднообразна и след това изпихме бутилка шампанско „Корбел“, за да поолекне на схванатите

вратове и уморените ни очи. Познавам отблизо тази жена от три години, но се смаях от ефекта, който виното имаше върху нея. Тя се разрида и каза, че плачела за мен, защото евреите ми отнели и жената, и дъщерята. Това беше толкова шокиращо, та чак ми стана смешно и ѝ казах: „Хайде, госпожо Дитрих, това са пълни глупости“. Тя ме прегърна и тогава разбрах, че иска да се повъргаляме и при все че е малко пухкава за моя вкус, си помислих: „Защо пък не“. Така че доста дълго се занимавахме с това и изведнъж, както се търкаляхме един върху друг, аз внезапно се „пробудих“, гледайки задника ѝ, и си казах: „Това е реалност“. Усещането не ме напусна няколко дни. И също като чувството от миналото лято, когато пекох агнешкото, реших да не се съмнявам в него, тъй като ми се струва, че съмнението често е пример за самосъжаление, нещо като оплакване от съществуването. Бедният аз, горкият аз и други подобни дивотии. Хенри не се е съмнявал, че може да помогне на баща ми да навлезе в смъртта, да му отвори портата и да му стисне ръката, когато той пристъпи в нищото или в каквото там представлява вечността. Аз не чета книги на мистична тематика като лютераните, в които на нещата се приписват някакви особени свойства. Работата ми с азиатците в Токио не ме е накарала да смятам, че те са по-различни от нас. Хенри е единственият индианец сред стотината други несретници, които познавам. Той ми подари нокът от костенурка. Много е забавно в офиса, когато госпожа Дитрих се преструва, че между нас нищо не се е случило, съвсем по немски. На дневна светлина интимностите могат да изглеждат плашещи. Сериозно си мисля да се откажа от парите и властта, което ми хрумна, когато се разхождах и се загубих, а после открих чакъления път. Предпочитам да готвя омлети. На младини, когато трябваше да прекопая градината или да издълбая яма за боклука, аз негодувах, а после се улисвах в работата за часове наред. Госпожа Дитрих е толкова скована, защото се опитва всяка минута да бъде госпожа Дитрих. Както и Филип се мъчи да бъде

уникален чрез целия този поток от думи, все едно ще изчезне, ако спре да говори. Колко странни сме всички. Преди минута сме се занимавали със сметките, а после внезапно се нахвърляме един върху друг като кучета. Хенри и баща ми веднъж видяха с бинокъл две мечки да се любят на другия бряг на езерото в Канада. Онзи ден четох, че китовете извършвали хомосексуални актове.

Пролетта беше непоносимо тежка за Нордстром. Оказа се извънредно сложно да напусне работата си. Собствениците на фирмата бяха семейство аристократи от Ню Хемпшир, откачени янки, които просто не искаха да се разделят със своя управител вундеркинд. Предложиха му всичко на света и когато щедростта им беше отхвърлена, възнегодуваха. Още по-трудно и смущаващо беше да раздаде парите си. Соня не ги искаше, а майка му изпадна в истерия. Брокерът от „Е. Ф. Хътън“ настоя Нордстром да отиде на психиатър и той с готовност се съгласи — донякъде от любопитство, а и понеже разбираше, че в очите на другите прави нещо нечувано. Майка му ронеше сълзи, че цял живот се е блъскал за тези пари. Брокерът замина за Ню Йорк да се види със Соня с надеждата тя да вразуми баща си. Соня дойде в Бостън и те обядваха с брокера, когото Нордстром всъщност много уважаваше. По време на срещата Нордстром се държеше малко неуверено, но в крайна сметка успя да ги убеди в сериозността на намеренията си, като късно следобед дари двайсет и пет хиляди долара на Националното общество „Одабън“^[4], въпреки че нямаше особени пристрастия към птиците. В почивните дни той обичаше да гледа водните птици край Ипсуич с часове, но не се интересуваше от наименованията им. Когато виждаше за втори път някой определен вид, той си спомняше първия път, когато го е виждал. Това му спестяваше нуждата да разнася със себе си справочник на птиците.

Не можеше да се каже, че тревогите на другите за Нордстром бяха неоснователни. Като се имаше предвид собствената им нагласа, откъде можеха да знаят те, че той не е поредният полуидиот, превъртял

от всички трудности, познати и неосъзнати, които съставляват живота ни? Соня с присъщия на младостта ѝ цинизъм смяташе, че вече е късно баща ѝ да се променя. Лора, с която също се свързаха, отказа да се меси. Тя мислеше, че целият проблем е едновременно и глупав, и очарователен и подобно на брокера споделяше общоприетите вулгарни схващания за „кризата на средната възраст“ и така нататък, които са толкова светотатство спрямо живота, каквото е и твърдението, че правителството има основна роля за съществуването на всеки човек. В рамките на протестантската спестовност майка му просто вярваше, че хората трябва да си пазят парите за черни дни. Тя писа на Нордстром за това как един виден жител на Райнландър заболял от рак и макар да били похарчени седемдесет хиляди долара за лечението му, лекарите не могли да го спасят. Грижите на госпожа Дитрих бяха малко по-земни и се въртяха около надеждите ѝ за още един любовен сеанс, преди Нордстром да изчезне от живота ѝ. Собственият ѝ съпруг се интересуваше само номинално от секса и заспиваше след еякулацията, докато Нордстром флиртуваше като принц, очевидно добре обучен от жена си.

Сутринта преди психиатричния сеанс Нордстром отиде пеша от Бруклин до Кеймбридж. Работата беше там, че покрай ревностното изследване на действителността малко се беше смахнал. Самият той го съзнаваше, но реши, както се казва, да я кара така. Беше хубава утрин в началото на май и докато пресичаше Комънуелт авеню, се спря на пешеходния остров, за да погледне прелитания над него пътнически самолет на път за Логан. Сребристата машина изглеждаше прекрасна на фона на тъмносиньото небе. Поспря се в Олстън и закуси със сандвич с италианска наденица, зелени чушки и лук. Много му се услади със студена бира и той си поприказва на развален италиански с продавача, който се опитваше да реши на кое число да заложи един долар^[5]. Нордстром продължи пеша и отново реши, че няма две еднакви неща. Едно количество на практика никога не може да бъде равно на друго. Няма две еднакви ябълки на този свят, нито две еднакви коли, спрели на светофара, нито две еднакви човешки същества от трите, или колкото са там, милиарда души на света. Философската наивност на тези размишления го накара да се разсмее

на глас, което не отслаби тяхната енергия. Не са еднакви нито кучетата, нито дните, нито часовете, нито миговете. И най-накрая, той самият не е същият като вчера и е по-различен отпреди малко, колкото и недоловимо да е това. Когато стигна моста до бизнес училището, се спря да погледа водата, замърсена от отточните канали и от вчерашния порой. Това беше река Чарлз и Нордстром винаги бе смятал, че ѝ липсва обаянието на бистрите ледени реки на Северен Уисконсин, макар побърканите на тема история да бързаха да уверят всички, че Чарлз е една много историческа река. Този ден той нямаше никакво мнение за реката. Само я наблюдава известно време. Напоследък се чувстваше особено отегчен от безсмислените мнения за това или онова и се опитваше да се отърве от тях. Улавяше се, че разсъждава като всички останали: много е горещо, много е студено, много е мазно, много е пикантно, грозна сграда, стари пантофи, силна музика, невзрачна жена, дебел мъж. Въпросът не беше в това, че човек не бива да разграничава нещата едно от друго, но вече му беше досадно да си съставя мнения за всичко. Когато накрая се избави от тази си склонност, нещата толкова много се промениха, че почувства някаква лекота и ефирност. Бедата беше, че животът и светът около него започнаха да му изглеждат по-крехки, почти мимолетни. Например така дълго гледа реката, че в крайна сметка забрави какво е тя. Една възрастна дама с количка за пазаруване се спря до него и надникна над парапета да види какво толкова съзерцава; а той самият като се опомни, както обичаме да казваме, произнесе думата „река“ и тя малко обезпокоена продължи по пътя си.

Нордстром повървя надолу по крайбрежната улица и седна на тревата от другата страна на харвардския навес за лодки. Някакъв старец с побеляла брада седеше на една пейка със запретнати до коленете крачоли и печеше пиццалите си на слънце. Старецът зяпаше млада жена с блуза без ръкави, сандали и свободна зелена пола, която, застанала с гръб към него и Нордстром, търкаляше напред-назад топка за софтбоул с невръстния си син. Когато се навеждаше да вземе топката, западният вятър развяваше полата ѝ и старецът оглеждаше гладките ѝ бедра. Той не се притесни, че Нордстром го залови да воайорства, пък и самият Нордстром възприе това обедно видение като чист късмет. След малко жената и синът ѝ притичаха през „Мемориал драйв“ и изчезнаха завинаги. Нордстром се чувстваше по-скоро цялостно,

отколкото сексуално екзалтиран, при все че го имаше и това, но към него се добавяше и насладата от добрата храна, доброто питие и едно като че ли странно усещане, което изпитваш, когато пуснеш във водата току-що уловена красива пъстърва. Стори му се забавно как го разчувстваха женските бедра.

Часът при психиатъра мина доста леко, без очакваните от него болезнени моменти. Човекът реши за себе си, че Нордстром е нещо като религиозен истерик без религия, който е съвършено безвреден както за себе си, така и за околните. Психиатърът беше последовател на Юнг и се отнесе без всякакъв цинизъм към поведението му, което разпозна като оттегляне от незадоволителния живот. Той разпита Нордстром възможно ли е да обременява майка си и дъщеря си, като им дава парите си. Въпросът не разстрои особено Нордстром — той беше склонен да приема безпристрастно иронията, да не пропуска нейния комизъм и да прощава често безсърдечните въпроси, които я съпътстват.

Психиатърът проследи погледа на Нордстром през прозореца към разлистения клен, чиято корона вече губеше последните пастелнозелени нюанси на ранния май. Този пациент със своята безжизненост му напомняше за рибарите край лятната му вила в Мейн. Не придаваше значение на обаждането на брокера — той лекуваше жена му и смяташе, че зад патината на благовъзпитаните му хингамски маниери^[6] се крие безсърдечен тъпак. По някаква незнайна причина районът около Бостън очевидно беше столица на екзотичните неврози и проблемът на Нордстром със своята ординарност беше като свеж полъх.

— Какви са непосредствените ви мисли? — попита лекарят, заинтригуван от погледа на Нордстром, вперен навън.

— Робин Худ. Кленът ми напомни за Робин Худ. Когато бях дванайсетгодишен, с един приятел си построихме къщичка в короната на един клен и си играехме на Робин Худ. После моят приятел се отказа от играта, за да мятта бейзболна топка по една плевня с надеждата да стане като Хал Нюхаузър. Аз му се обидих, защото си бяхме рязали ръцете и бяхме станали кръвни братя. Затова преместих къщичката, та никой да не знае къде е, но баща ми ме хвана да мъкна дъски и ми каза да строя на бук, а не на клен — букът, кой знае защо, никога не го удрял гръм. Аз обаче казах, че листата на бука са редки и

в тях нищо не може да се скрие. Баща ми отвърна: „Тогава ще трябва да рискуваш“, и ми разказа, че като бил малък, все му се искало да си построи колибка на дъното на някое езеро, та да гледа рибите през прозореца.

— Още ли обичате да си фантазирате, че сте Робин Худ?

Нордстром се беше умълчал, а на психиатъра му се искаше той да продължи този интересен ход на мисълта си.

— Господи, не! Вече не си мисля, че съм някой друг! Не ми достига въображение. Малките момчета се възхищават на разбойниците, защото те не са длъжни да правят нищо друго, освен онова, което им се иска! Свършват си работата и после си седят в скривалището и си чистят оръжията, нали разбирате? Ден след ден те просто правят каквото им хрумне и си живеят повече от добре, или поне така си мислят децата. Разбойниците смятат, че законът е пълна простотия, което, между другото, е доста разпространено мнение. Но да си кажа честно, днес аз мислех за приятелката на Робин Худ — лейди Мариан или Мириам? Горе в къщичката имах две снимки на жени — едната снимана отпред, другата отзад. Предница и задница, така им викахме. Три долара платих за тях, защото голи снимки се намираха мъчно, а три долара си бяха пари. Онази жена, която видях да се навежда край реката, ми напомни за Мариан или Мириам, защото носеше зелена пола. Там в моята къщурка аз бях поразен от идеята, че Мариан или Мириам по закона на природата си има предница и задница и че е твърде вероятно Робин Худ да се е възползвал от това.

— Фантазирахте ли за жената край реката?

— Не, не съм. Пак ви казвам, въображението ми е бедно, пък и предпочитам да избягвам фантазиите, защото така е по-изненадващо, когато нещо се случи. Понякога това е малко трудно, като видиш толкова хубава дама като днешната. Може би това си е някаква моя глупава чудатост. Онзи ден забелязах, че ако забравя да си навия часовника, винаги ме интересува точното време, в което часовникът спира. Спомням си годината, когато престанах да намирам в джоба си монети, по-стари от самия мен. Бях на трийсет и три. Чувствам се малко глупаво, че ви отнемам времето, макар и да си плащам. Ще бъда откровен — тази работа с парите ми втръсна, когато ме напусна жена ми. Охладнах към тях. Обичах я ужасно, а после всичко се изпари — особено за нея и не в такава степен за мен. Мислех, че са ни съсипали

моите амбиции, макар че и нейните не бяха малки. Съвсем обикновена история. Загубих не толкова вяра във всичко това, колкото интерес.

— А сега какво ви интересува? — прекъсна психиатърът поредната дълга пауза на Нордстром.

— Господи, не знам. Татко, той почина през октомври, винаги казваше, че обичал да види кое как е. Може би това искам да правя и аз. Сигурно ще замина на дълго пътешествие. Може да се каже, че се върнах към живота си миналия юли и усещането е приятно. Постоянно се вълнувам, че живея, без особена причина. Захванах се с кулинария, при това доста сложна.

Нордстром остана втрещен в психиатъра цяла минута и накрая се усмихна.

— Вечер танцувам сам, най-често по два часа. Понякога просто подскачам насам-натам, разбирате ли?

Май изтече лека-полека. Заместникът на Нордстром пристигна от Чикаго. Изпратиха го със скромна вечеря, мнозина от ръководството си намериха причини да не присъстват. Връчиха му красив комплект пътни чанти. Разплаканата госпожа Дитрих се напи и се наложи да я изпратят у дома с такси, плановите ѝ за вечерта се осуетиха, само дето беше ходила тайно да си купува бельо. Най-накрая след обиколка по кръчмите Нордстром се озова в Дорчестър и до зори игра покер с група мъже от отдела по доставките. На развиделяване тръгна пеша по дългия път към дома в мрачната и мъглива утрин; във въздуха осезаемо се усещаше Атлантикът, а лекият полъх караше листата на дърветата да потрепват почти неуловимо. В уж опасния Роксбъри страшно му домъчня за един стар негър, легнал в кървава локва от повръщано под погледите на врабчетата. Една пряка по-нататък пък се натъжи заради едно болно дърво и с недоумение се помъчи да си спомни защо Исус бе убил онази смоковница^[7]. Когато човек преодолее повърхностната почитителност дори към официалната религия, вече не е много далеч от тамтамите. Дългата, сива, безлюдна улица беше просто една по-различна река. Нордстром можеше да си подсвирква и сам да си измисля музика, независимо от миризмата на джин в синусите си. Едно старо куче вървя подире му цяла пряка и той се спря и го остави да подуши крачола му.

Прибра се в апартамента си в два часа, взе си душ и си направи омлет със сирене, който прокара с чаша бяло вино. Легна си, но не можа да заспи. Свари си кафе и запрелиства разсеяно дневника си.

„Видях едно хубаво момиче на плажа Крейнс Нек. Имаше необикновено големи ходила. Несъмнено цяло лято ще ги заравя в пясъка, за да не се виждат. Жестокостта на гените. Имах един съученик с голяма пишка, на когото всички тайно завиждаха в съблекалнята, но след физическо толкова много го дразнеха, че в крайна сметка той се превърна в стеснителен идиот. Сега е ерген, кара градския снегорин и камиона с пясък, а прякорът му е Тъпанаря.“

Нордстром закрачи из апартамента и видя момичето от отсрещната сграда да се протяга в късичката си пижама. Получи ерекция, по-скоро подобна на зъбобол, отколкото на нещо приятно. Съжали, че намираше онанизма за незадоволителен. Наведе се през прозореца и види дълабоко, а членът му се удари неприятно в перваза. Тя се усмихна и му махна с ръка. Нордстром ѝ махна в отговор с разтуптяно сърце. Тя се протегна и се оттегли в мрака на апартамента си. Той въздъхна, върна се в кухнята и пусна радиото. Някакъв безименен мъж запя „Не казвай ти маняна, ако не мислиш така“ и Нордстром закопня за Карибите, макар никога да не беше ходил там. Щеше да наеме малък апартамент, да се налива с ром и да готви риба и морски дарове. Слънцето щеше да пече, а морето щеше да бъде синьо. Отчаян, че няма да заспи, той извади от шкафа бутилка калвадос „Монтгомъри“ и започна да пише.

Май 1978 г.: Боже господи, не мога да заспя, а е девет сутринта! Пих повече, отколкото обичайно пия за около седмица, но не се чувствам замаян. Така е, защото по това време обикновено съм буден, а тези неизменни старчески навици не ми харесват. Двайсет години използвам един и същи лосион за след бръснене. Прибрах се пеша от Дорчестър в състояние на транс. Старият пиан негр ме

натъжи, направо ми се доплака. Писах на Хенри с молба да приеме рибарските такъми и пушката на татко. Получих в отговор илюстрирана картичка с текст „Благодаря. Хенри“ и това беше всичко. Помолих мама да уреди да се погрижат за него, ако се разболее. Понякога закоравелите пиячи си отиват бързо. Татко му каза това веднъж на езерото и Хенри отвърна, че никой не се ражда и никой никога не умира. „Хенри, пълен си с простотии до бакенбардите чак“, рече татко и всички се разсмяхме. Не съм забравил как тогава ми мина през ума, че той може и да е говорил сериозно. Прочетох в „Ню Йоркър“ как един човек вървял пеша трийсет и пет дни из Хималаите и се сблъскал с многобройни опасности само за да види снежен барс, но така и не видял такъв. Затова пък видял много дири и отпечатьци. Веднъж съзрях рис от къщичката на дървото, а също и язовец, който се тътреше със сумтене. Рисът почти летеше във въздуха. Вдигнах шум, той се завъртя на триста и шейсет градуса и изчезна. Рисовете са винаги в готовност. Обадох се на сефарада — моя приятел от лятото, да организира вечерята в чест на дипломирането на Соня. Той ми предложи ресторанта във Вилидж, където видях онова момиче. Но каза, че тя се била върнала към танците и вече не работела там, но ако искам, може да я покани просто ей така, да придаде малко пикантност на вечерята? Отговорих „разбира се“ и му пратих чек, а менюто предоставих на неговия добър вкус. Щом се замисля за нея сега, усещам как изгарям отвътре. Когато се отървах от парите, сякаш левитирах, но сега чувството си отиде и остана само една недоловима лекота. Наистина ли ни е позволено да започнем отначало? Ще видим, както казваше татко. Промяната у мен настъпва безнадеждно бавно. Всичките тези години с Лора и постепенното умъртвяване, и след това три години на пълна апатия. Накрая дойде късметът, който не желая да проумея от страх, че ще изчезне. Току-що палнах една трева, оставена ми от Соня, като някое древно хипи, с надеждата да ми успокои ума. Тя смята, че тревата ми се отразява добре,

макар да не пуша по-често от веднъж месечно. Дори не помня кога толкова много съм желал жена. Притъмнява ми от умора. Жените са най-хубавото нещо тук, за добро или за зло. Сърцето ме боли. Би било хубаво да бъда дори с онази застаряващата негърка от публичния дом в Грийн Бей, където ходих като гимназист, за да се разделя с девствеността си.

Аз я прегърнах и поисках да се целуваме, а тя намери това за смешно. Момичето със зелената пола на речния бряг нямаше сърце. Сега съм напушен, както се казва. Покъщнината ми е почти стегната. Чакам само хората от склада. Във вторник, след Деня на декорацията, сега преименуван в Ден на паметта^[8], забравих точно защо. Идеята е да украсяваш гробове в топъл ден. Отново образът на Лора. Почти долавям уханието ѝ. Онова лято в колибата от чамово дърво край потока в Монтана, Соня си играеше на двора. Потокът ромолеше шумно, но успокояващо. Тя вареше кафе само по гащички. Върза си косата и изми съня от очите си на мивката. Протегна се. Слънцето огряваше през прозореца краката ѝ отзад.

[1] Буквално „кухня за отслабване“ — стил в готварството, за който са характерни диетичните версии на традиционни ястия от изисканата кухня. — Б.пр. ↑

[2] Бульон с подправки, който традиционно се използва за рибни ястия. — Б.пр. ↑

[3] „Pretty Baby“ — филм на Луи Мал от 1978 г., в главната роля играе 12-годишната тогава Брук Шийлдс, партнира ѝ Сюзън Сарандън. — Б.пр. ↑

[4] Националното общество „Одабън“ е американска природозащитна организация, чиято цел е запазването на птиците и дивата природа. — Б.пр. ↑

[5] Става дума за нелегалната лотария „Игра на числа“ (Numbers game, англ.), наричана още „Италианска лотария“. — Б.ред. ↑

[6] От Хингам, исторически град в щата Масачузетс, на 23 км от Бостън, основан от английски колонисти през 1633 г. — Б.ред. ↑

[7] Става дума за история от евангелията на Марко и Матей, в които се разказва как веднъж Исус проклел едно смокиново дърво за това, че било безплодно, след което то изсъхнало. — Б.ред. ↑

[8] Ден на паметта — национален ден, в който в САЩ се почита паметта на войниците от американската армия, загинали по време на служба. Традиционно се е отбелязвал на 30 май, а след 1971 г. в последния понеделник от май. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 4

Светът е жесток с глупаците, мислеше си Нордстром в четири сутринта в ъглов апартамент на седмия етаж на хотел „Карлайл“ в Ню Йорк Сити. Пийваше бърбън без особено удоволствие. Донякъде очакваше телефонът да звънне, но не му се искаше да поеме инициативата сам. Няма как да изпревариш реалността. Беше си представял този ден другояче, в което нямаше нищо лошо, стига човек да е сам и да контролира всичко. Пълен контрол постигаш само в тоалетната, помисли си Нордстром и се засмя. Извън тоалетната няма как да мине без изненади и не всички те са приятни. От някои ти остава усещане за празнота в стомаха, сякаш неочаквано си се откъснал от земното кълбо и летиш с гръб нагоре. Нещо, което и бездруго щеше неизбежно да се случи. Сега му се искаше да се обади Лора, но знаеше, че няма да го направи. Нямаше да ѝ се обади и той. Соня, Филип и Лора го бяха оставили преди малко с такси. Имаше една бездна, за която почти беше забравил между онова, което сърцето му желаше, и онова, което вероятно щеше да се случи в часовете, отделящи го от съня.

Първата изненада беше въобще да види Лора. Никой не го беше предупредил, но пък и той не си беше направил труда да попита. И ето, тя седеше до него, долетяла от Париж. Не я беше виждал от близо четири години. По време на изкуствените баналности около церемонията по дипломирането и на приема след това Нордстром си мислеше, че зад гърба на човек обикновено се случва цял един свят и затова трябва да си винаги нащрек. Лора изглеждаше много добре, макар да му се стори, че това е само повърхностно впечатление, защото не го почувства дълбоко в стомаха си.

Когато дипломирането приключи, взеха такси от „Йонкърс“ до „Пиер“, където бяха отседнали Филип и Соня заедно с Лора и откъдето всички щяха да потеглят на другия ден. Разговаряха и тогава Нордстром предприе погрешен ход, подтикван от вродената си сантименталност. В джоба на лененото му спортно сако бяха скътани

на сигурно място петнайсет хиляди долара в стодоларови банкноти — за БМВ-то, което бе обещал преди седем години на Соня в кабинета си в Лос Анжелис. Беше направил проучване и го посъветваха, че е по-добре колата да бъде купена в Мюнхен вместо във Флоренция (наименование, което Филип вече го произнасяше „Фиренци“), като за целта Соня трябваше да хване необходимия полет. Жестът вцепени цялата стая, а той се почувства много непохватен и старомоден — да речем като Сид, собственика на деликатесния магазин, на когото в един затрогващ момент бе завещал целия си гардероб, защото искаше да пътува само с лек багаж. В следващия момент всички му се нахвърлиха и на него му се прииска да потъне в земята. Филип каза, че скъпата кола можела да стане повод за насилие, предвид размириците в италианската политика. Лора изтъкна, че никой вече не се вълнува от коли. А Соня му обърна внимание, че и без това вече е раздал всичко и във Флоренция нямало да им трябва кола.

Нордстром се оттегли в тоалетната, но и там не можа да се успокои. Беше не толкова огорчен, колкото объркан от онова, което му беше останало като семейно чувство. Когато излезе от тоалетната, Соня и Лора го прегърнаха и внезапно го обзе шокиращ сексуален порив и към двете. Утре те щяха да изчезнат и това бе влечение, породено от смъртта. Филип развали този магически момент, като направи снимка на „очарователното“ семейство.

Следващата изненада дойде в ресторанта. Келнерката танцьорка, с която така бленуваше да се запознае, при срещата им се държа с някаква свирепа студенина и сега, настанена в далечния край между сефарада и Лора, тя оглеждаше масата с демонстративна надменност, въпреки че надали бе по-възрастна от дипломантите и придружителите им. Беше светска жена с изпити левантински черти и дори да притежаваше някаква топлина, тя бе добре прикрита. Нордстром остана доволен от менюто (патица галантен, миди, приготвени на пара с бяло вино, печен костур с копър, обезкостено и пълнено агнешко бутче), но компанията се държеше лекомислено и пиеше твърде много, за да обърне подобаващото внимание на храната. Всички имаха планове. Вълнуваха се почти толкова, колкото и Нордстром от това, че нямаше планове. Неприятният елемент от вечерта беше, че благодарение на голямата уста на Филип всички гости знаеха, че Нордстром е раздал парите си и заминава на дълго пътешествие.

Всъщност, помисли си той, те имаха по-голяма яснота за бъдещето му, защото той изобщо не беше сигурен за пътешествието си (заминаването предстоеше след три дни), макар билетите да бяха прибрали в кожена папка в хотела му. Но не друго, а именно фактът, че бе раздал парите си, беше причината да гледат на него като на налудничав монах, тръгнал на поклонение. Почувства се отвратен. Повечето ги познаваше от миналото лято в Марбълхед, но забеляза, че сега коренно се е променил в техните очи. Момичето до него предположи, че заминава за Индия и изрази разочарование от маршрута му. Преди ги смяташе за начетени, добре осведомени млади хора и доста крайно леви, било то само заради модата, но сега в много по-голяма степен от него те принадлежаха на средната класа. Спомни си колко малко радикали от шейсетте бяха извършили нещо толкова безразсъдно, като например да не си плащат данъците, така че впоследствие да попаднат в затвора заради убежденията си. Всичко беше лъжа и измама и повечето от тях сега вероятно притежаваха бутици. В това имаше нещо забавно, макар да не беше ясно точно какво. „Всички, както обикновено, само се занасят — помисли си той. — Ако си бях у дома, а дома ми вече го няма, сега щях да танцувам.“ Беше започнал да си мисли, че въпросът е в това да танцуваш непрекъснато в ума си, когато дъщеря му, седнала до него, усети унинието му, стисна му ръката, целуна го по ухото и каза: „Моля те, идвай ни на гости“. Той почувства силната ѝ загриженост и утвърдително кимна.

Компанията видимо оредя. Той забеляза, че Лора и келнерката танцьорка, на име Сара, час по час отскачаха до тоалетната — за да смъркат кокаин, както предполагаше. Доста двойки тръгнаха на дискотека и купонът, общо взето, се сплоти, но все още му липсваше алкохолната непринуденост и задушевност. Седяха в едно сепаре и сефарадът помоли сервитьора да затвори преградата. Филип запали джойнт и го пусна да обикаля. Още една двойка си тръгна и сега останаха само Лора, Сара, сефарадът, Филип, Соня, близката приятелка на Соня, която отчаяно искаше Нордстром да замине за Катманду, и Нордстром. Настроението се оживи, когато сефарадът започна да разказва забавни истории, при това толкова артистично, че Нордстром се скъса от смях и забрави за себе си. Забеляза, че Лора

плъзва поглед към него и после му посочва с очи през рамо към тоалетните.

Нордстром се отправи към тоалетната, застана пред огледалото и взе да гримасничи без причина. Естествено, вътре имаше кабинка, което означаваше, че пак контролира всичко. Щом седнеш на чинията, помисли си той, това те прави господар на съмнително кралство с територия два на три метра, но само ако заключиш вратата, а в случая това беше невъзможно, защото ключалката на кабината беше счупена. Май беше по-добре да се откаже от идеята за кралството, преди да се е издънила. Огледалото показваше мъж, значително по-силен, отколкото самият той се чувстваше. Джо-Джо Кучешкото лице^[1], Лий Марвин^[2]... — всяко име вършеше работа. Кучетата ходят на вечеря, без да ги викат. Всеки знае, че като те повикат, то е за нещо неприятно. Преди едно дърво да бъде отсечено, горският го бележи, за да го последват лакеите с моторните резачки, а белегът трябва да се тълкува като име на дървото. Нордстром се хилеше, докато си мислеше за имената, когато влязоха Лора и Сара. Ама че времена. Жени в мъжката тоалетна. Какво ли още ни чака? — помисли си той. Сара изсипа линийка кокаин над китката си и му я предложи.

— Честно казано, повече ми се чука.

Сара подигравателно разшири очи и погледна към Лора, в чиито очи имаше пламъчета. После се разсмя.

— Чух, че съвсем си откачил — каза Сара.

— Мислех, че не харесваш богати бизнесмени.

— Те определено имат предимства пред бедните бизнесмени.

Тя поднесе ръка под носа на Нордстром. Той изсмърка кокаина, както си представяше, че би го направило пощръкляло прасе или закоравял наркоман. Лора се засмя, облегната на писоара.

— Никой не откликна на първото ми предложение — каза Нордстром.

Двете жени се спогледаха и това го заинтригува — те очевидно приемаха казаното от него на сериозно. Всъщност той просто се опитваше да задържи контрола над страната си, предприемайки настъпление.

— Да хвърляме жребий. — Сара извади монета от чантата си.

— Добре. — Лора се приближи и го целуна по бузата. — Разбира се, това за мен е прелюбодейство, но има смекчаващи вината

обстоятелства. Аз казвам ези.

Нордстром плъзна ръка по задника на Лора и усети как полукълбата ѝ леко се свиха както навремето. Когато монетата полетя във въздуха, нахълта Филип.

— Какво става тук? — попита той с пиянска похотливост.

Дамите изскочиха навън, а Нордстром се зачуди какво ли е най-тежкото наказание за удушаване на бъдещ зет. Монетата се удари в стената и издрънча, но той излезе, без да погледне надолу. От кокаина се чувстваше като затворен в хладилник.

На масата дамите го погледнаха и се разсмяха. Нордстром бавно докара най-убийствения си поглед, който едно време прилагаше ползотворно върху противниците си в бизнеса. Те замълчаха напрегнато, но той упорстваше, докато всички на масата се разтревожиха. Беше спечелил рунда, колкото и дребнаво да бе това, но кой знае защо, за него беше важно. Филип се върна на масата, мърморейки, че е намерил четвърт долар. Преградата рязко се отвори и лицето на сефарада се вкамени. Вътре надникна висок чернокож мъж, елегантно облечен в сив костюм на тънко райе. Зад него над рамото му надничаше италианец, като изваден от филмите за гангстери психопати. Високият чернокож мъж заобиколи масата и стисна болезнено Сара за китката. После тръгна и я повлече като ходеща кукла, а болката от извитата ръка беше разкривила лицето ѝ.

— Вижте... — каза Нордстром, надигайки се от стола си.

— Я не се бъркай, пич — сопна се негърът.

Нордстром халоса здраво мъжа ниско по бузата, онзи се завъртя и изтърва китката на момичето. Коленете му се огънаха и той се стовари по задник на пода, но сетне бързо се изправи, все още зашеметен. Лора и Соня се разпищяха, Нордстром се обърна и видя италианеца непосредствено до него, насочил дулото на пистолет към корема му. Чернокожият разтърка челюстта си и се вторачи в Нордстром.

— Ти ще умреш — каза той с усмивка.

Двама сервитьори и управителят, дочули виковете, дотичаха със закъснение. Повече нямаше смисъл да рискува.

— Просто семеен скандал — каза Нордстром.

Негърът заедно с момичето се провряха покрай сервитьорите. Италианецът ги последва, а управителят вдигна рамене.

В хотела Нордстром мислеше за това събитие като за последната неприятна изненада за деня. Но пък и смъртната заплаха си беше нещо стряскащо по един запомнящ се начин. Трябваше да се справи някак с това. Ако живееш на открито, ако се отдалечиш твърде много от входната си врата, няма как да не ти се случи нещо. Той нахвърля няколко плана за извънредни ситуации, както ги наричаха в петролния бизнес. След като заслужено удари онзи мъж, му бяха нужни цял един час, бутилка от литър и половина „Дом Рюинар“ и два от джойнтовете на Филип, докато успокои последните останали гости. Сефарадът, обезумял, настоя за съвещание в тоалетната и там продължи да повтаря: „Боже мой, казах ли ви аз!“ Но нехайната самоувереност на Нордстром успокои дори и него. Той просто беше възмутен от неканеното нахлуване на може би последното му семейно събиране.

В хотелския апартамент пред него имаше няколко възможности, макар и поразмити от комбинацията на вино и кокаин, а и от усещането за задника на Лора върху лявата му длан, подобно на някаква електрическа стигма. Може би след повече от двацет години хормоналния хаос на любовта си беше отишъл заедно с буцата в гърлото и празнотата под гръдната кост, но радостната чувственост, макар и вече помръкнала, все още съществуваше по непонятни за никого причини. Първата възможност беше да се обади на началника на охраната в бившата си фирма, някогашен шеф от ФБР в Лос Анжелис. Съветът му щеше да бъде безпристрастно компетентен и приятелски. Докато се съмнеше, онези двамата можеше вече да са в затвора. Нордстром я отхвърли, защото човекът никак не му беше симпатичен. В него имаше нещо мазно и крайно нечистопътно и не искаше да му бъде задължен. Втората възможност беше малко по-разумна и Нордстром щеше да проведе необходимия разговор, ако Лора и Соня не трябваше да отпътуват по обяд на следващия ден. Това беше бившият телохранител и момче за всичко на един собственик на петролна компания от Тексас. Понякога си разменяше готварски рецепти с този човек, който живееше близо до Корпус Кристи и развъждаше коне за езда. Бяха ходили заедно на лов за пъдпъдци, прекарвайки чудесно, и Нордстром го беше канил на гости с жена му, когато идваха в Лос Анжелис. Мъжът беше от Дел Рио, с телосложение

на защитник от футболния отбор на Тексаския университет. Понастоящем издържаше семейството си със своите „специални услуги“, както евфемистично ги наричаше. Беше интелигентен и събираше издания на Дикенс и Текери. На Нордстром изобщо не му пречеше, че този човек понякога се изявяваше като висш арбитър в случаи на изнудване, които никога не попадаха във вестниците, а друг път като убиец. От друга страна, заплахата, колкото и пряка да беше, не изглеждаше достатъчно сериозна. После иззвъня телефонът.

— Скъпи, събудих ли те?

— Не, четях. Носът ми е още буден.

— Просто се тревожех за теб. Обади се онова момиче, Сара. Искаше да те предупредя да внимаваш. Онзи мъж е много опасен...

— Вече го проверих. Дребен пласъор на дрога — излъга Нордстром.

— Много си умен, мили! Както и да е, казах ѝ как да се свърже с теб...

— Това не е било много умно — пресече я той. — Тя е омъжена за него. Но няма значение. Наспи се.

— Извинявай. Боже мой! — Последва дълга пауза. — Искаш ли да дойда?

— Искам, разбира се, но съм достатъчно благоразумен да не отварям вратата. Днес изглеждаше чудесно.

— Ти също. Звучи малко безумно, но бях навита да го направим в ресторанта.

— И аз, обаче не стана. Довиждане, скъпа.

— Довиждане. И да внимаваш.

Нордстром се потисна малко от своята решимост да не позволи на Лора да дойде при него. Семейството му изчезваше с реактивен самолет. Внезапно му хрумна, че би могъл да си върне Лора, ако поиска. По време на вечерята Соня подхвърли явно подшушнат намек, че майка ѝ е нещастна. След като си тръгнаха от ресторанта, Лора трескаво го заразителва за плановете му. По едно време таксито спря, за да може Филип да повърне в канавката. Той не носеше на пиене и беше прекалил с виното. Нордстром обяви, че вероятно ще върне билетите за пътешествието и ще постъпи за няколко месеца в готварско училище, а после ще си намери работа в някой ресторант край океана. Виното, кокаинът и скоростта го бяха въодушевили — щеше да готви

край океана и щеше да си купи лодка и да лови риба през свободното си време, само още не беше решил дали да бъде Атлантическият океан, Тихият океан или Карибско море. По-скоро Карибско море, нали вече си беше купил ризите. Лора и Соня разпалено го прекъснаха и предложиха те да му купят ресторанта, понеже вече си беше раздал парите, но той каза: „Не, не искам да държа ресторант, искам само да готвя в ресторант.“ Това като че ли ги огорчи, но с нищо не можеше да им помогне.

После му позвъни Сара и каза, че макар да е пет часът сутринта, се налага да му обясни някои неща. Той отговори, че ще я чака на другия ден в един часа за обяд в „Мелън“. Тя като че ли се изненада, но се съгласи. Беше почти сигурен, че го смятат за лапнишаран и му готвят клопка. Знаеше, че въпреки впечатлението, което прави, притежава определено предимство — преценяваше правилно хората, защото не се подвеждаше по предубеждения. Сара, мъжът ѝ и италианският главорез вилнееха из Ню Йорк като буйни пауни. Хората най-често се провалят фатално от алчност, защото не разбират, че тази игра, макар и заплетена, си има ограничения. Нордстром го беше научил в петролния бизнес, ако не и преди това. Все така неспособен да заспи, той изпи една студена бира и писа в дневника си.

15 юни 1978 г.: Нов, интересен проблем. Заплашиха ме със смърт. Възприех го главно като обида и ще трябва да се погрижа за това. Иначе щях просто да замина, тъй като без съмнение нищо не ме задържа тук. Но не това е важното. Хората така безобразно се унижават, като позволяват да ги мачкат тъпаци — все едно дали е правителството, или хилядите породи престъпници. Учуден съм, че за пръв път отказах на Лора, но пък животът е въпрос на тънки и твърди граници. Тази вечер си спомних как ловяхме с майка ми синьохрили риби и костури и как аз трябваше да слагам стръвта, защото тя не понасяше червените и земните червеи, а също и да свалям рибата от въдицата. Иначе тя можеше да корми риби, птици и зайци. А като ходихме за къпини и видяхме онази мечка, тя каза: „Скрий се зад мен“, а аз ѝ отвърнах: „Майко, на

шестнайсет години съм и съм по-едър от теб“. Трябва утре да ѝ се обадя, може да ида да я видя, и нея, и Хенри, а после наесен да замина на юг. Мила мамо, аз я закърших. Хенри сигурно щеше да изчака да се стъмни и да ги застреля. Никой от младежите не смееше да го дразни, дори и когато беше пиян като талпа. Съмнявам се дали готварското училище действително ми е нужно, макар да не ме бива много в някои сосове и десерти. Това произволно насилие наранява душата. Ето, бях организиран чудесна вечеря за дъщеря си. Вдругиден можех да хвана самолета за Рио, но заплахата сега ще ме следва навсякъде като зъбобол. Разбира се, тя не се ограничава само до Ню Йорк Сити. На татковото погребение чух как на онзи грамаден пияница, резача, дето живее в бараката край дъскорезницата, му писнало от лая на съседското куче и една нощ откъснал главата на животното с голи ръце и пребил с трупа стопанина му до припадък. Излежал трийсет дни и се преместил в Дълт. Сега Лора можеше да е тук и да говори за безпричинното насилие. Каква удивителна любовница беше тя, вероятно още е. Веднъж прочетохме една съвременна книга за секса, но не открихме в нея нищо, което вече да не сме правили. Липсват ми моите танци. Колко сме крехки биологически. Изкарваме четирийсет и три години, а после някой забива в нас нож или куршум трийсет и осми калибър и лека нощ. Сещам се за онази злополука по време на лов на елени, когато бях на шестнайсет. Двама фабрични работници от Милуоки край езерото Уелс. Единият застрелял другия — помислил го за елен. Аз се случих наблизо и носех чантата на лекаря. Казах на онези от линейката, че няма нужда от кислороден апарат, но те все пак го взеха, потегляйки към гората. Беше куршум калибър 30.06 — влязъл под колана, ударил се в бедрената кост, отклонил се нагоре, изхвърчал под плешката, като пробил дупка колкото ябълка. Въздухът беше студен, раната миришеше, а очите му бяха отворени. Представям си как Соня се разхожда из „Уфици“ с бележник в ръка, задълбочена и прелестна. Коя беше онази

река във Флоренция? Трябва да поспя. Зазорява се, а трябва да съм във форма.

Сутринта Нордстром се обръсна със своя прав бръснач, като го наточи на мекия си кожен колан, както го беше учил баща му. Той твърдеше, че само така можеш да се избърснеш гладко. Поръча си кана с кафе за три долара и докато го пиеше, подаде глава през прозореца да вкуси топлината на предобеда. Далече долу мъж с мръсна бяла престилка пушеше цигара на уличката. Готвачът би трябвало да пуши, гледайки океана, помисли си той. Облече си зашеметяваща хавайска риза (със сърфист на фона на залеза) и торбести памучни панталони. В единия си кларк затъкна бръснача — щеше да му пречи да ходи, но при нужда можеше да свърши работа.

Нарочно пристигна в ресторанта половин час по-рано. Забеляза италианеца в кола, паркирала по-надолу на улицата, и даде на сервитьора десетарка, за да му отнесе бележка, на която пишеше: „Привет! Бъди внимателен!“ Сара изглеждаше красива, когато влезе, и много глави се извърнаха след нея. Седнаха близо до ъгловия прозорец и той забеляза, че главорезът си е тръгнал. Разговаряха за танци, Нордстром изяде двоен стек тартар за сила, а тя човъркаше някаква салата. Започнала да танцува на десет години, учила при Андре Еглевски^[3], който починал съвсем неотдавна. Надяваше се през юли и август да бъде на фестивала „Джейкъбс Пилоу“. Била дъщеря на професор по право от Нюйоркския университет. Омъжила се за Слатс преди три години. Той бил интересен мъж, макар и малко непредвидим. Нордстром си помисли, че до този момент тя с нищо не е показала, че е човешко същество. Беше като снимка или огледален образ. Каза, че трябвало да разговаря с него на четири очи и може би в хотелска стая щяло да е по-удобно, отколкото в ресторант.

Извървяха шестте или седемте преки до хотела, а Нордстром накуцваше заради бръснача в обувката си. Ню Йорк много му допадаше и реши, ако нещата се поуталожат, именно тук да се запише в готварско училище, след като прескочи до Уисконсин. Даже противният въздух тук беше приятен и предизвикваше някакво

пристрастяване — тази смес от озон и кислород, миризмите от ресторантите и отдушниците на метрото, докато се любоваш на бюста на Балзак от Роден, с натежал от обилния обед стомах, и на най-поразителните жени на света горе в Ийст Сайд. Ако не можеш да живееш в гората заради някакво безпокойство, тук бе подходящото място. В предградията навсякъде цари убийствено вцепенение. Няма нищо живо и всички дървета изглеждат изкуствени. Отби се в един магазин, за да купи нормандско козе сирене; беше увито в слама и миризмата му се процеждаше през пакета. Нетърпението ѝ го забавляваше и той можеше съвсем точно да предвиди какво ще се случи: тя щеше да го съблазни и след това, разигравайки тревога, щеше да се опита да го изнудва. Не я биваше като актриса. Беше му леко и весело на душата въпреки бръснача и се съмняваше, че нещо лошо ще се случи, преди да се мръкне.

Точно така и стана. В стаята тя смръкна кока, Нордстром отказа. Тя се държеше като момиченце, пушна радиото и показва няколко танцови движения. Свали всичко от себе си, остана само по бельо и заприпка наоколо. Разправяше колко много харесва Лора и Соня и че съжaliaва за онази ужасна история. Любиха се и за около половин час тя заряза некадърната си актьорска игра и просто мълчаливо правеше любов. Докато тя беше в банята, Нордстром извади с носна кърпа от чантата ѝ трийсет и два калибровия пистолет и го пхна под дюшека, като си подсвиркуваше старата кръчмарска песен „Сърце на моето сърце“. Когато приключи с тоалета си, тя излезе с угрижен фасон и смръкна още две линии кокаин.

— Не зная дали мога да ти помогна...

— За какво да ми помогнеш? Съмнявам се дали мога пак да го вдигна. Ти си като бясна вятърна мелница. Боже мой! — Той се прозя силно.

— Да те защита от Слатс. Много е ядосан. Всъщност досега няма такъв, който да го е ударил и да е оживял.

— Дори и неговото мамче ли? Никога ли не са го напляскали? На бас, че и ти си го правила понякога.

— Дръж се сериозно. Снощи той можеше да те пречука, обаче аз му казах: „Слатс, недей, той без да иска...“ Но повече не ми е по силите. — Сара започваше да губи търпение.

— Обаче аз исках. Той скапа вечерята по случай дипломирането на дъщеря ми. Ще ми се да получа извинение. Кажи му го. Той няма никакви обноси...

— Явно нищо не си разбрал, глупако! Ако не бях аз, вече да си мъртъв. Молих му се дълго и най-накрая той каза сутринта, че е склонен да приеме десет бона, за да не те убие. Това е окончателно предложение. Имаш време до утре в полунощ. И недей да бягаш. Той ще те намери. Има връзки навсякъде.

— Кажи му, че и аз му предлагам същото.

— Какви ги дрънкаш? — изфуча тя.

— Няма да го убия до утре вечерта. Така сме квит. Никой никого няма да убива. На никого не му се налага да ходи до банката. Всеки си задържа парите.

Тя си тръгна вбесена, след като му записа един номер и изрази надежда, че той ще се вразуми. Нордстром спря радиото и се замисли над думите ѝ. Всъщност никога не се беше чувствал по-наясно със себе си. Беше определил мястото си в света — точно тук наскрейд Ню Йорк, докато в същия момент семейството му чезнеше високо в небето над Атлантика. Майка му и най-добрият приятел на баща му Хенри бяха в Северен Уисконсин. Беше обядвал и беше правил любов. Следваха дрямка, от каквата имаше належаща нужда, разходка и късна вечеря. Кино, може би. Но в същото време го глождеше мисълта за миналогодишния му разговор със сефарада за Сара и за нарасналото му любопитство след предупреждението. Чудеше се дали да отиде на летището, или просто да вземе кола под наем, или пък да се обади в Корпус Кристи, прехвърляйки разсеяно възможностите в ума си. После взе окончателно решение, обади се на рецепцията и уреди да добавят към наетия от него апартамент и стаята, която беше в съседство със спалнята му. След това загрижен се обади сефарадът и додаде, че имал втори братовчед в Бруклин — психопат, който можел да бъде от полза. Нордстром го увери, че всичко е „цветя и рози“ и ако има проблеми, ще му се обади. Дойде пиколото с новия ключ и Нордстром се приготви да подремне. Отхвърли мисълта, че цялата история е достатъчно тъпа и опитът за изнудване твърде непохватен, въпреки заплахата, та да си струва да ги взема насериозно. По-късно вечерта всичко щеше да стане ясно; ако нямаше никакво раздвижване, щеше да забрави за цялата история.

Седем часа по-късно Нордстром седеше на стол в новата си стая и четеше списание „Одабън“. Преди това набързо изчете цялата книга на Емил Чоран „Наръчник по разложение“, която му беше оставил Филип. Чоран мигом стана любимият му автор и възнамеряваше да претършува града за други негови книги. Беше разположил оръжията си из стаята: бръснача на перваза под широко отворения прозорец, пистолета на Сара, все така увит в носна кърпа (отпечатьците по-късно можеше да бъдат от полза) и на масата пред него бутилка вино, загърната в мокра хавлиена кърпа, вместо тояга. Осъзнаваше пълната абсурдност на онова, което вършеше. Не можеше да сдържи усмивката си въпреки очевидната опасност, но пък после си помисли, че може би като аматьор има известно предимство — концентрацията му беше пълна, защото беше загубил или раздал всичко на земята. Той влезе в апартамента през незаклучената двойна врата, мина покрай прозореца, гледащ към улицата, и угаси лампите. Ако някой наблюдаваше сега прозореца, можеше да реши, че си ляга. По пода беше наредил празни кутии от бира с пъхнати в тях лъжици — детинска система за ранно предупреждение. Взе дневника си, мина от спалнята в новата стая и остави междинната врата открехната. Съмняваше се дали някой неканен гост би устоял на примамката на новата стая. Потисна желанието си да пийне.

18 юни 1978 г.: Днес на обяд момичетата заминаха с Филип за Европа. Седя тук и чакам човека на Слатс, вероятно италианеца, да дойде и да продължи със заплахите, предполагам придружени с лек побой заради наглия ми отговор на изнудването. Каква изненада го чака, при условие че успея! Утре ще проуча за готварски училища и за книги от Чоран. Харесаха ми разделите със заглавия: „Наглостта на молитвата“, „Престъпления от храброст и страх“, „Насмешката на новия живот“, „Несъпротива срещу нощта“ и „С пренебрежение към времето“. Въпреки че Филип е пълен задник, трябва да му изпратя благодарствено писмо. Искam пържени синьохрили риби. Да пийна нещо. Хубава жена. Какво ли прави Чоран в ежедневието си, пишейки от тази бездна на отчаянието?

Нахално е да го попитам чрез писмо, макар да подозирам, че е относително щастлив, след като успява да изкара всичко това от себе си, както се казва. Аз не съм жесток човек и насилието не ме интересува. Медиите постоянно придават романтична окраска на тези безсмислици. Никога не съм прочел нищо вярно за някой, когото познавам. Светът е произволен. Ако се вгледате в лицата на хората, ще видите напрежението от съпротивата срещу този принцип. Първото предупреждение за мен трябва да е шумът от въжето на асансьора, освен ако той не се качи по стълбите. Но онази врата е заключена отвътре. От ключалките полза няма, освен срещу най-нескопосаните бандити. Де да беше с мен онази белгийска овчарка, дето я блъсна кола край плажа. Ужасно е да гледаш такова куче в града. Сефарадът говореше за някакъв испански ресторант, където готвели първокласни задушени калмари. Утре вечер, може би. Бях забравил, че имам у себе си толкова много пари, докато не платих сметката в „Мелън“, и се почувствах като глупак. Сара има действително прекрасно оформена катеричка. Чудо на проникателния дизайн, амин. Сетих се, че можех да се обадя на стария си приятел от Агенцията за борба с наркотиците, щяха веднага да спипат Слатс. Но кой знае защо, мразя да гледам как затварят хора. И беше добре да се науча да се оправям сам в този нов живот, който така старателно си избрах. Вече е полунощ.

Нордстром стана от масата и огледа бавно разположението на оръжията си. Обут с долнище на пижама, той изтанцува една малка джига и шафъл пред огледалото и угаси лампите. Ако всичко минеше добре, щеше да си наеме стая или малък апартамент и радио, за да започне пак да танцува. Беше предплатил апартамента за цяла седмица — при цена над двеста долара на ден — с идеята, че може да се наложи да приема гости, но сега беше наясно, че трябва да икономисва. Прогони всички мисли от главата си, за да може целият да се превърне в слух, докато седи тук. Нарочно беше оставил часовника

си в спалнята — в ситуация като тази времето имаше друг ход и един часовник само щеше да го разсейва.

Беше му интересно, че в тъмнината, макар да бе блокирал всякаква мисъл, в ума му продължаваха лениво да се реят картини. Откри, че ако не се концентрира върху тези мисловни образи, колкото и пленителни да бяха, те изчезваха. Идваха от ляво надясно: Соня в детската люлка, гръмотевична буря над езерото и жерав, летящ над металната повърхност на водата, майка му бере диви ягоди, катастрофа на магистралата за Сан Диего, танци в Бруклин, аспержи в Марбълхед, смущаваща жена, която никога през живота си не беше виждал. Погледът му се спря върху ивицата светлина, надничаща над съседната сграда. Тя се превърна в луната, почти пълна, и разцъфналият ѝ ореол огря стаята и краката му на пода. Една бирена кутия се катурна заедно с лъжицата. Той стана и притисна голия си гръб до касата на вратата. Бъдещето идваше със скорост от пет вдишвания в минута и сърцето му сякаш се беше качило в гърлото. Под шнурчето на пижамата си усещаше лек сърбеж. После вратата се отвори и мъжът влезе с три бавни крачки, сетне се спря, поизвърна се и направи още три крачки. Нордстром използва стената за опорна точка, хвърли се през стаята и сграбчи мъжа в гръб. Две дълги тежки крачки и той бързо го изблъска през прозореца още преди да започне да се съпротивлява. Мъжът едва успя да се залови за миг за прозоречната рамка в опит да се спаси. Първите няколко етажа той падаше мълчаливо, а после се чу вик, който постепенно утихна в далечината и секна, щом тялото му се стовари върху кофите за боклук. На Нордстром му хрумна странната мисъл, че сякаш е хвърлил грамадна котва на голяма дълбочина, където, кой знае защо, няма вода. Изхвърли пистолета на Сара през прозореца и с носната кърпа избърса запотеното си лице. Луната, ясна и приветлива, огряваше лицето и гърдите му. Гостите често забравяха, че и над Ню Йорк грее луна.

Сутринта тъкмо беше излязъл от банята и пиеше кафето си, разговаряйки с майка си, когато дойдоха детективите. Той ги пусна да влязат и бързо привърши с разговора; през ноември тя възнамеряваше да ходи на Хаваите с братовчедка си Айда. Надяваша се да видят как Джак Лорд се снима в „Хавай 5-0“. Единият детектив прие да изпие чаша кафе, а другият гледаше през прозореца. И на двамата им беше много досадно. Не, Нордстром не бил чул нищо. Спял дълбоко. Много

се бил почерпил. Дъщеря му завършила „Сара Лорънс“ осма по успех във випуска си. Защо му е допълнителната стая? Мислел, че бившата му съпруга и дъщеря му може да останат още един ден. Отиде до прозореца и погледна надолу с тях. Лоша работа! Някакъв клетник. Самоубийство.

Може би, но не и гост на хотела, нито образцов гражданин. Всъщност бил бандит и те се опитвали да разберат какво е търсил в квартала. Утрото беше горещо и Нордстром им предложи бира, но те учтиво отказаха. Много етажи имали да обиколят. Благодариха.

Детективите тъкмо бяха излезли от стаята, когато Сара звънна в отговор на снощното му обаждане на Слатс, преди да си легне. Нордстром беше много сериозен. Покойникът бил направил пълни самопризнания, преди да се хвърли от скръб през прозореца. Може и да не бил преброил етажите в асансьора. Кой знае. Настоя тя и Слатс да обядват с него в японския ресторант на „Уолдорф“. Там можели да се разберат. После Нордстром си уговори вечеря със сефарада с идеята, че може да го насочи към някое добро готварско училище.

Честно казано, изпитваше смесени чувства по повод на стореното, но като че ли не беше имал и избор. В крайна сметка тези престъпници можеха да заплашат и семейството му. И той вътрешно бе подготвен, че нощта можеше да се развие и другояче. Но не беше дреболия да запокитиш друго същество във вечността. Много рядко на земята се ражда човек, който да е толкова лош, че да заслужава смъртта. Той се облече и претършува всички книжарници в квартала за книги на Е. М. Чоран и най-сетне ги намери в новооткритата книжарница „Книги и компания“ близо до музея „Уитни“.

Когато пристигна в „Уолдорф“, Сара и Слатс вече седяха там; без съмнение бяха дошли по-рано, за да проучат обстановката. Една ярко гримирана гейша тъкмо настана Нордстром, когато до масата му се спря стар червендалест колега от петролната индустрия. Нордстром представи сътрапезниците си, но разговорът унило заглъхна, когато той с готовност призна, че с нищо не се занимава, но мисли да се запише в готварско училище. Слатс беше елегантен в синия си летен кадифен костюм от „Хаспел“. Индустриалецът си тръгна и дойдоха напитките.

— Сега си убиец — изцъка многозначително Слатс, а Сара кимна.

— Точно така — изтананика зловещо Нордстром. Искаше да ги притесни. — В момента под покривката държа пистолет 44-ти калибър, насочен към топките ти, и мисля да ти гръмна задника при самозащита. — Очите на Слатс се разшириха тревожно и невярващо. Нордстром намигна налудничаво на Сара и кресна „бум!“. Няколко глави се извърнаха стреснато, а Сара си обърна чашата. Една гейша притича. — Просто разказвах виц, който завършва с „бум“ — обясни Нордстром на цялото заведение. — Искам три порции сашими и едни големи калмари темпура. И донесете на човека още едно питие. — Гейшата се поклони.

— Ти не си в ред, мамка ти! — възкликна Слатс.

— Точно така. Имам нужда от цялото ви внимание.

— Човече, яката си загазил — кимна Слатс.

— Да, ти... — подхвана напевно и Сара, но забеляза безумния поглед на Нордстром и си замълча. Той се втренчи и в двамата, килнал странно глава.

— Стига сте ме баламосвали или ще изтръгна нечий гръклян! Дивотиите, които мога да понеса, си имат предел. Пратихте оня кретен макаронаджията в стаята ми и аз доказах, че той не може да лети, ама изобщо! Сега разполагам с признанията му...

— Този човек никога не би пропаял! — прекъсна го Слатс. Чак сега бе започнал напълно да вдява какво става на масата.

— Ти така си мислиш, копеле. — Нордстром се наслаждаваше на чистотата на актьорското си изпълнение, безпрецедентно досега в живота му. — През шейсет и седма водих разпити като агент на специалните сили в Дананг! Понякога ги хвърляхме от хеликоптерите, друг път ги душах. Тънки вратлета имаха. — Нордстром завъртя ръце, все едно души някого. — С приятеля ти видях зор. Заше метих го и когато се свести, не искаше да се държи любезно, та омотах една мокра хавлиена кърпа и му я набутах в устата да не хапе. После бръкнах вътре с четири пръста, дръпнах и му изкъртих предните зъби. Признанието му, заедно с един златен зъб, се намира в сейф на банката „Чейз Манхатън“. — Нордстром бе забелязал златния зъб на италианеца в ресторанта. — После изхвърлих тоя педал през прозореца. А след това ти се обадох и си легнах.

Сашимито пристигна и Нордстром ги посъветва да си слагат много пестеливо от горчицата с хрян. Слатс го гледаше, чувствайки, че

е попаднал в клопка. Всичко беше тръгнало зле от самото начало и планът му явно беше претърпял провал.

— Това е сурова риба, нали?

Нордстром кимна. Слатс колебливо опита, рибата му хареса и започна бързо да яде.

— Може да се каже, че сме приключили наравно. Мамка му, бях платил на Берто един бон. И сега някой детектив се разхожда с моите пари. Имаш ли нужда от някаква дрога? — Слатс махна на сервитьорката и посочи мястото пред себе си. — Още едно.

— Не, благодаря, не мисля. Но мога да купя малко за някой приятел. — Донесоха темпурата и Нордстром сервира.

— Аз нагъвам тука тия простотии, а баща ми загина на Иво Джима — засмя се Слатс. — Ти и пет стотарки да хвърлиш, все ти е тая. А на мен пред очите ми е оня детектив как черпи старата си женица с омари с моите пари.

— Да ти кажа, съжалявам, че те ударих. Обикновено не съм така прибързан, но бях взел кока в тоалетната и забравих, че сте женени.

Сара обясни, че това било само постановка и всъщност не били женени. Богаташите й съчувствали, че с нея се държат зле, и й давали пари, за да я изтръгнат от лапите на Слатс. С Нордстром нещата ескалирали, защото били убедени, че е простодушен и глупав. Слатс прояви любопитство за маршрута на пътешествието му, за което Нордстром беше забравил. Мисълта за пътуването внезапно извика в ума му спомена за снимки в „Нешънъл Джогеографик“ на енергични мъже, които стрижат овце по далечни места на света. Поговориха си още половин час и Сара му препоръча едно готварско училище на „Уейвърли плейс“ — като се върне. Слатс настоя да плати сметката. Нордстром отброи в скута си хиляда и петстотин долара от парите за БМВ-то на Соня. Сара му подпхна пликче кока под масата.

— Добавих хилядарката заради онова, което загуби с Берто. Искях да сме на чисто. И сега всички сме квит, освен Берто.

Излязоха от ресторанта в коридора, който водеше към вестибюла на „Уолдорф“. Слатс потупа Нордстром по рамото.

— Не си го слагай на сърце. Той беше скапаняк.

В полунощ Нордстром седеше в мрака на хотелската си стая, взираше се в луната и си мислеше за езера с лилии. Соня го беше убеждавала да посети Музея на модерното изкуство и да види огромните картини на езера с лилии на Моне и след обяда той отиде и цял час ги съзерцава, напълно откъснат от всичко. Сега на лунна светлина всички езера с лилии на Северен Уисконсин се въртяха пред очите му. Понякога покрити с масленожълти цветчета, друг път — с големи бели цветове, излъчващи силно призрачно ухание, което той двайсет и пет години по-късно долавяше в хотелска стая. Не знаеше дали на сутринта ще поеме на своето пътешествие или ще замине за няколко седмици в Уисконсин. Под лилиите се спотайваха костури и той плуваше под тях и гледаше нагоре, и листата приличаха на зелени островчета във въздуха, пречупващ светлинните лъчи. Кокаина даде на сефарада, докато вечеряха. Сефарадът си отдъхна, но в същото време се стъписа, когато Нордстром заяви, че Слатс и Сара били „приятни хора“. Със сефарада беше една невротична англичанка със свършен задник. Тя искаше да извика за Нордстром една своя приятелка, но той отказа. Наистина беше много уморен. Да диша на леглото на лунна светлина, за момента му се струваше напълно достатъчно. Първо вдишваш, след това издишваш и така нататък. Лесно е, ако се старает да запазиш спокойствие.

[1] Джо Джо Кучешкото лице — човек с изцяло окосмено лице, показван в цирка „Барнъм“ в периода 1884–1903. — Б.пр. ↑

[2] Лий Марвин (1924–1987), американски актьор, известен с грубоватото си лице. — Б.пр. ↑

[3] Андре Еглевски (1917–1977), американски балетист от руски произход. — Б.ред. ↑

ЕПИЛОГ

Той потегли на юг в края на октомври, една година след смъртта на баща си, с „Плимут“ от 1967-а, който взе за седемстотин долара. Не бързаше особено и не се водеше по нищо, освен по атласа „Ранд Макнали“; отби се в Савана, купи си две нови гуми и реши, че градът е твърде хубав, за да му допадне. Искаше му се да избягва твърде превзетите места. В багажника имаше един куфар, един кашон с книги и един кашон с най-различно кухненско оборудване, раздялата с което не може да понесе, въпреки желанието му да пътува с лек багаж. Не беше нито щастлив, нито нещастен, докато отхвърляше място след място и оглеждаше кое как е. Най-сетне в края на ноември се хвана на работа в едно рибно ресторантче с добра репутация в Исламорада, Флорида, на мизерна заплата. Скоро пръстите му се възпалиха от чистене на скариди и човъркане на раци. Един рак доста болезнено му убоде дланта и той се научи да внимава. След месец му позволяваха да приготвя специалитета на деня. Живееше в едностайно туристическо бунгало в края на уличката, застлана с натрошени мидени черупки и опасана с две редици влажни мангрови дървета от двете страни край брега на плитка лагуна. Там имаше малък газов котлон, двойно легло, пластмасова маса, под, застлан с линолеум, черна лампа с леопардов абажур, разбрицан климатик, три плетени ратанови стола. Имаше много комари, които не му пречеха — беше свикнал с тях в Уисконсин. Държеше си парите в една обърната консервна кутия от замразен портокалов сок в камерата на хладилника, понеже не му се занимаваше с банки. Не убиваше пълзящите наоколо хлебарки, след като схвана, че нито ядат кой знае колко, нито хапят. Един ден видя голяма гърмяща змия в калните палмови храсталаци и му стана драго. Купи си гребна лодка и едва не загина, когато клинът на едното гребло се счупи и силният отлив го завлече навътре в бурното море, и цял ден изгребва водата с шапката си, плавайки с едно весло. Спасиха го рибари и прекара два дни в болница заради тежките си слънчеви изгаряния, чувствайки се като пълен тъпак.

Трябва да си нащрек, мислеше си той, в този нов живот, в който си напълно незащитен. Раздипли голяма част от наличните си леденостудени банкноти и си купи „Бостън уейлър“ с мотор „Евинруд“ с шейсет конски сили, след като реши, че това е най-стабилната лодка, която можеше да намери. С помощта на прът, прикрепен за планшира на лодката, можеше да я прибутва през лагуната при среден отлив и я държеше до бунгалото. Купи си спининг въдица и кукички, маска и плавници и книга по морска биология. Газеше из плитчините по време на отлив, ловеше риба в проливите, определяше улова си по книгата и го пускаше. Работеше шест дни седмично, но сутрините и понеделниците бяха на негово разположение, за да изследва. Когато посвикна с тези непознати води, купи карти и ремарке за лодка и в понеделниците заминаваше за Бит Пайн — местност, по-богата на мангрови островчета и приливни канали. Един топъл, безветрен ден в дълбок приливен проток хвана тарпон и се потресе, когато рибата изскочи от водата край лодката, изви грамадното си сребристо тяло, хлопайки с хриле, и се откъсна. Този ден му се струваше, че е изброил хиляда оттенъци на тюркоазеното във водата. Освен готвач беше станал наблюдател на водата, вятъра и облаците. Късно вечер танцуваше под съпровода на транзистор. Беше извор на веселие за местните хора, но го уважаваха. Изживя една чудесна любов с кубинска сервитьорка, негова връстничка. Тя имаше малък преносим стереограмофон и го учеше на латино танци. Още повече спечели уважението на местните, когато една вечер изхвърли двама плещести пияници от ресторанта и така халоса единия, че онзи се строполи в несвяст, но това му напомни неприятно за Берто и като се прибра, плака няколко минути. Пишеше на дъщеря си във Флоренция, получаваше от нея бърбиви писма и обменяше с Филип прозрения за великия автор Е. М. Чоран. След като кубинската сервитьорка заряза Исламорада заради Маями, имаше кратка тридневна забивка с една колежанка, но тя беше малко кисела и не си падаше по чукането. Майка му писа, че действително е видяла Джак Лорд в Хонолулу. Тя и Хенри възнамерявали да му погостуват две седмици през април, когато туристите пооредят и Нордстром ще има повече време. Налагаше се да пътуват с автобуса, защото Хенри смяташе самолетите за оскърбление към живота си и живота на небето. Веднъж, докато

караше лодката си, Нордстром зърна мурена и черноперкова акула и се развълнува до дъното на душата си.

Една вечер, докато пушеше зад ресторанта, Нордстром видя как две сервитьорки идват към него, спират се и започват да си шушнат нещо. По време на вечерната почивка имаше навика да сядат на един голям коралов къс, изваден с драга от морското дъно, състоящ се от стотици килограми малки, древни, смачкани морски безгръбначни. Пийваше студена пиня колада от висока чаша, пушеше цигара и гледаше океана. Заради положението му като майстор готвач никой друг не си позволяваше да узурпира мястото му. Хихикащите сервитьорки дойдоха при него, и двете бяха малко пухкавки, но едната имаше приятни мургави черти. Предложиха му джойнт и той дръпна продължително, но отчуждено. Проблемът им беше, че тази вечер в един бар по-надолу по шосе № 1 имало танци и те нямали с кого да отидат, а не им се искало да ходят сами. Нордстром се смути. Никога не беше танцувал пред хора. Боже господи, защо пък не — рече си той. В бара той танцува с двете момичета и с всички други, които искаха, чак до четири сутринта, когато оркестърът спря да свири. После танцува сам на музиката от джубокса до четири и половина сутринта, когато всички трябваше да си тръгнат.

Издание:

Автор: Джим Харисън

Заглавие: Легенди за страстта

Преводач: Станимир Йотов

Издател: Пергамент Прес

Година на издаване: 2015

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/2164>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.